ידיעות אחרונות
מס' 1232 יז אלול תשמ"ז 11.9.87
משה שיינמן
נחמה דואק
REBEL
צה"ל אוהב אותה
לאה עוז, שדרנית גלי צה"ל, מגישה תוכנית אישית שמשעשעת את החיילים, כל יום שישי • אבי לן

נילי מציגה: קווים חדשים לשנה החדשה
כלי מיטה נילי במבצע ברשת חנויות המשביר לצרכן מ־6.9.87 עד ערה"ש.
...את כלי המיטה
נילי
להשיג בכל הגדלים המקובלים וכן בגדלים מיוחדים. בסדיני גומי: יחיד 70X190, 80X190, 90X190, זוגי 140X190, 160X190
ברשת חנויות המשביר לצרכן, שקם, כלבו שלום, חנויות מובחרות ובחנות המפעל, אלפסי 20, ת"א, טל. 814063/4

כל הקלאס הזה

ב מ ב צ ע ח ג

בקרו בקלאס לפני החגים.
מחכה לכם מבחר יפהפה של כלים, חפצי נוי ומתנות במחירים מיוחדים.

חג שמח ולהתראות!

קנו היום
ושלמו רק ב-2.11.87
על כל קניה מעל 50 ש״ח

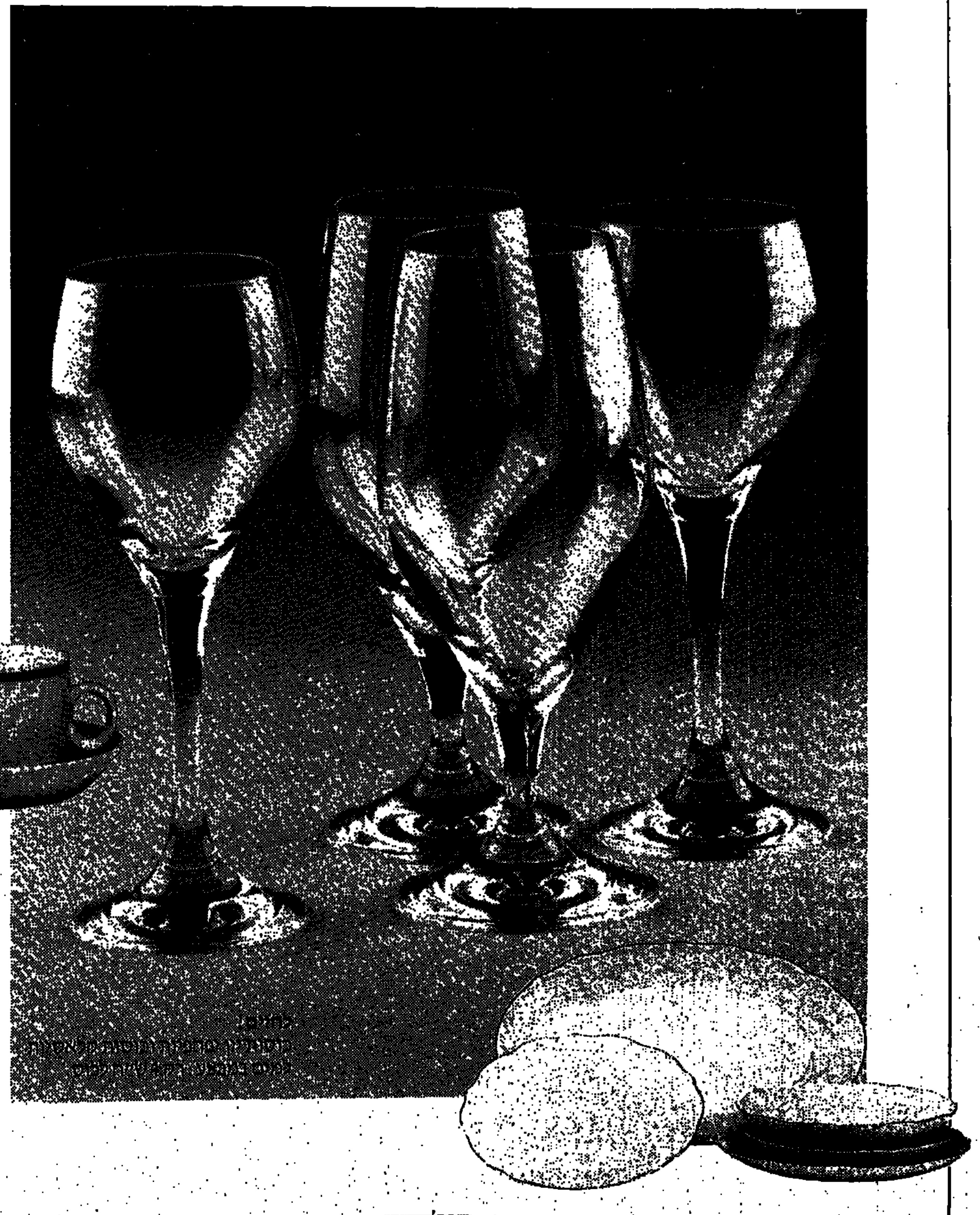

תשתו קפה?
מערכת קפה מקרמיקה, 12 חלקים
רק **30** ש״ח

מבחר משגע של פרחי משי צבעוניים מתוצרת תאילנד החל מ-5 ש״ח לפרח.

בתאבון
מערכת כלי אוכל מפורצלן לבן עם עיטור פס זהב, 18 חלקים.
ניתן להשיג גם כלי הגשה תואמים.
רק **104** ש״ח

תל-אביב: קלאס סנטר - דיזנגוף סנטר, 03-293442 וקלאס מיני - אבן גבירול 30, לונדון מיניסטור, 03-265173 שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00.
רמת-גן: קניון אילון, 03-703582. שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳, 9.00-22.00, יום ו׳ 9.00-14.30, מוצ״ש עד 22.00.
ירושלים: יפו 55, 02-223877. שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00. **חיפה:** רח׳ ברוולד 10 (פינת רח׳ הרצל) 04-644060
שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00. **באר-שבע:** הדסה 52, 057-75724 שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-13.00, 16.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00.
חולון: שדרות קוגל 29, 03-886813 שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-13.00, 16.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00
רחובות: הרצל 186, 08-474722 שעות פתיחה: ימים א׳-ה׳ 9.00-13.00, 16.00-19.00, יום ו׳ 9.00-14.00.

המחירים כוללים מע״מ. המבצע לשבועיים או עד גמר המלאי.

פתוח במוצ״ש • 22.30-19.45 • פתוח במוצ״ש 22.30-19.45 • פתוח במוצ״ש 22.30-19.45 • פתוח במוצ״ש

חג עם סגנון

מאיטליה, אנגליה, צרפת, בלעדי בכל־בו שלום

סט 7 חלקים למשקה קל - קנקן + 6 כוסות מתומנות רק **25** ש״ח.

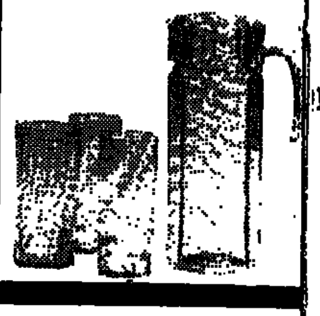

גביעי ״**דומינו**״ על רגל שחורה במחירי מבצע. לדוגמא: סט 4 גביעים ליין - רק **14** ש״ח.

מבחר כוסות צבעוניות למשקה קל. הצעקה האחרונה: הדפס ״פרי הדר״ לדוגמא: סט 7 חלקים - קנקן + 6 כוסות רק **35** ש״ח. או סט 6 כוסות בסלסלה - רק **28** ש״ח.

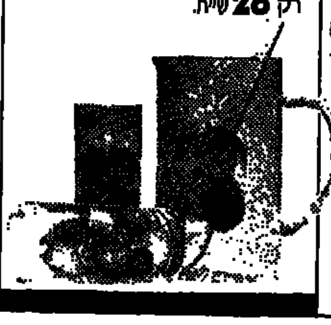

מבחר מוצרים בעיצוב מודרני וצבעוני תוצרת ״BIESSE״ - איטליה. לדוגמא: סט 5 חלקים לסלט, באריזת מתנה. קערה + 2 כפות + מלחיה + פלפליה - רק **28** ש״ח. או סט 4 חלקים למשקאות חריפים - ״שייקר״ + פותחן + מלקחיים + חולץ פקקים - רק **20** ש״ח.

מבחר אגרטלים ופסלים בזהב וגרניט, או שחור ולבן. לדוגמא: קערה, דגם ״**סטודיו**״, מקרמיקה מצופה זהב - רק **110** ש״ח.

במחלקת HOME STYLE: מתנות וכלי בית יפהפיים ממיטב מעצבי אירופה. לדוגמא: סט 19 חלקים לאוכל, דגם גיאומטרי - רק **98** ש״ח.

מבחר גביעי קריסטל מהודרים ב-**25% הנחה**. לדוגמא: 6 גביעים ליין רק **55** ש״ח במקום 72.50 ש״ח. או סט 7 חלקים - בקבוק + 6 כוסיות דגם ״CORDIAL״ רק **52** ש״ח במקום 69 ש״ח.

כל הבישול של ״**אלגת**״ עכשיו ב-**25% הנחה.** לדוגמא: מחבת ל״פנקייק-בלינצ׳ס״ - רק **25.50** ש״ח.

מחבת ״**פלים פלס**״ לסטייקים - רק **24** ש״ח.

מגבת שטיחים ידני דגם ״רנולוסי״ **״לייפהייט״** גרמניה רק **42** ש״ח.

סט מתנה סיר + 2 תבניות פיירקס. רק **39** ש״ח.

מבחר עשיר של כלי נחושת, כלי נוי ומגשים מצופים כסף, תוצרת גרמניה.

רק השבוע
האשראי המלא הכי... הכי ארוך במדינה!
קונים היום ומשלמים הכל אחרי 10 שבועות!
כל הקונה מעל 100 ש״ח במחלקות: כלי בית, מתנות HOME STYLE, יוכל לשלם בצ׳יק דחוי ל-10 שבועות ללא ריבית.

בתל־אביב ובכל־בו שלום החדש בחיפה
כל-בו שופ
במוצ״ש - חניה חינם!

מוזיאון השעווה ומצפה מגדל שלום פתוחים במוצ״ש זה. בואו ותהנו.

מערכות לקפה ולאוכל תוצרת **״ג׳ונסון ברדרס״**.
הגיעו דגמים בלעדיים לכל־בו שלום!

ארמון

הקל לכאבי הגב
Massage Wonder

3×76 ש״ח
מכשיר עיסוי יפני לשיכוך כאבים ושחרור השרירים
בריאות ונוחות גם יחד
מתנה ש״העסה״ לך את החג

מבצע נברשות ומנורות (שולחן, פינה, ועמידה)

ב־6 תשלומים

1. מנורת שולחן פלורסנט כפול. **12.50** ש״ח 6X סה״כ 75 ש״ח.
2. נברשת תיקרה 8 כדורים מזכוכית בלגית עם פסי זהב. **83** ש״ח 6X סה״כ 498 ש״ח. (רק בת״א)
3. נברשת תיקרה, מנורת קוורץ חלון לבנה בעיצוב חדשני: **46** ש״ח 6X סה״כ 276 ש״ח. (רק בת״א)
מנורת עמודה דגם ״חלילון״ או ״ספוט״, **10** ש״ח 6X סה״כ 60 ש״ח.
חינם! ״מנורת ספר״ מתנה לחג על כל קניה מעל 200 ש״ח.

נמשך מבצע הנחות במחלקת נעלי ספורט:
20% הנחה על נעלי ״פומה״ ו״דיאדורה״.
17% הנחה על נעלי ״גלי״.
15% הנחה על נעלי ״נייק״.
גמר סדרות בנעליים אלגנטיות לנשים. כל זוג **50** ש״ח.

מבצע במחלקת לבני־בית:
20% הנחה על כל המגבות של ״וינוגרד״.
30% הנחה על כל ״שטיחוני כרמל״.
20% הנחה על מפות שולחן, כריות נוי ומצעים של ״נילי וכיתן״.

חניה חינם
בין השעות 19.00-14.00 חניה חינם על כל קניה במוצ״ש. עד השעה 14.00 בת״א והחניה במשך כל היום - למקנים מעל 50 ש״ח שעה חינם ומעל 70 ש״ח שעתיים.

תל־אביב: מגדל שלום רח׳ הרצל 1. חיפה: מרכז פנורמה, מרכז הכרמל שדי הנשיא 109.
• המחירים כוללים מע״מ
• עד גמר המלאי

מסעדות
ביקורים וביקורות

לחיי האוכל הטוב

מאת: י. גרינברג

ביקורת מסעדות מגלה הכל על היין שמגישים לך במסעדות ועל כל מה שכדאי לדעת על היין הטוב שעל יד האוכל • בקבוקי יין אישיים של כרמל מזרחי פותחים אפשרויות חדשות בפני איניני המסעדות.

מתי ביקרתם לאחרונה במסעדה? האם קראתם לפני כן את מה שכתבו אודותיה עמיתי איניני החיך? סביר להניח שכן, כי היום, כל עתון שמכבד את עצמו מתכבד במבקר מסעדות שסגנונו הציורי ממריין את מיצי קיבותינו ומסעיל את פטמיות הטעם שעל הלשון, או, מזהיר בעדינות מאיזה בית־אוכל ירחק שומר קיבתו. מנהג זה של ביקורת מקצועית ראוי לכל שבח ואין ספק שיתרום לעליית רמתן של המסעדות בארץ הקודש. אבל, מה על היין? פרי הגפן הנפלא שמבלעדיו הארוחה אינה ארוחה? מדוע בדרך כלל נכתב מעט כל כך על משקה האלים?

מה אכלנו ומה שתינו

עונג רב אני מתענג שעה שאני מוטל בעצלות על כורסתי קורא בשקיקה על מנות פתיחה מתאבנות כמו למשל: חצילים אווריריים מקושטים בטבעות בצל רעננות, גזיזי גזר טרי או מחמצים מעורנים, תיאבוני גובר והולך כאשר אני מגיע אל המנות העיקריות ואני קורא על רטבים מעשי אומנות שנרקחים באהבה.

אבל כאשר מגיעים אל היין, תש – בדרך כלל – כוחה של עט הסופרים ואני מתכבד בקריאת דיווח עצוב כמו:

„ואת הכל ליווה יין אדום..." או: דג ש...הולך מצויין עם יין לבן..." (כך כתוב במקור, בי נשבעתיו).

לפני שבועות אחדים ביקרתי במסעדת דגים (שמחמת בבורה לא אזכיר כאן את שמה) ביפו. שאלתי את הנערה החיננית ששרתה באדיבות את שולחננו איזה יין יש לה להציע. „מיר אבורד" השיבה העלמה ונעלמה מאחורי הדלפק.

לא חלפה דקה והגברת חזרה ואמרה: „יש לנו יין אדום או יין לבן..."

ואם זה לא היה עצוב זה יכול היה להיות מצחיק למדי.

ובכן, קוראים וקוראות יקרים, כמו גם עמיתי איניני החיך: הגיע הזמן לתת ליין את הכבוד שמגיע לו. הגיע הזמן שגם אחינו בני ישראל ידעו כיצד להעשיר סעודה ביין הנכון בכמות הנכונה ובזמן המתאים.

סוף־סוף יין בבקבוקים אישיים

למדוע אני נזעק דווקא עכשיו? כי בימים אלה ממש מביאים יקבי „כרמל מזרחי" אל המסעדות בארץ הקודש בשורה חדשה:

מבחר יינות משובחים בבקבוקים אישיים – שמכילים קצת יותר מכוס (תקנית) אחת של יין.

ולמי זה טוב? לכולנו.

ומדוע זה טוב: מיד תדעו, אולם לא נתחיל לפני שנרים כוס יין ונברך:

ברוך היקב שהקים הברון רוטשילד שאחרי 105 שנות בציר הביא לעם ישראל את מה שקיים כבר שנים רבות בכל מסעדה אירופאית שמכבדת את מבקריה.

עד עכשיו כאשר חשקה נפשנו ביין היינו נאלצים להזמין בקבוק רגיל שמכיל ¾ ליטר. רבים וטובים פשוט אינם מסוגלים להערות לקרבם כמות שכזו ביחוד אם סועדים בשניים (מה גם שמחירו של בקבוק רגיל במסעדה אינו צנוע כלל ועיקר).

אם בכל זאת הזמנת בקבוק יין מצאת את עצמך משאיר (בעצב רב) חלק ניכר ממנו בתוך הבקבוק או לחלופין שותה יותר ממה שבעצם רצית.

לכן, חלק מאיתנו פשוט ויתר על התענוג או טרח להזמין כוס יין. אבל, כוס וקוץ בה. לעיתים טעמו של היין מוזר משהו... שכן, לך תדע מתי פתח המוזג הנכבד את הבקבוק ממנו מזג לך או, מה מהל בתוכו רחמנא ליצלן.

וזה לא הכל: מה עושים כאשר אתה אוהב יין אדום כזה או אחר וזוגתך (שטעמה עימה), נפשה יוצאת אחרי יין לבן חצי יבש?

עכשיו, כאמור, יש בקבוקים אישיים ויש סיבה טובה להרים כוס.

השאלה היחידה שעוד נותרה היא באיזה יין לבחור.

אם חשקה נפשך בפנטזיה תוססת להעשיר הסעודה הבעיה גדולה עוד יותר. במקרה [illegible] היית נאלץ להסתפק בבקבוק גדול של [illegible] ליטר או... לוותר על התענוג שכן פנטזיה [illegible] אפשר היה לקבל כלל בכוסות.

המשפחה האישית – מי „הולך" עם מה

בכון לעכשיו, אפשר כבר לדרוש מן המלצר אחד ממבחר של ארבעה יינות זניים משובחים או אחד ממבחר של שלושה תוססים מעודנים או בקיצור, יין לכל טעם ולכל מנה שבתפריט.

פנטזיה – הלהיט התוסס:
יין תוסס לבן או ורוד (רווה) שטעמו המתקתק־עדין הפך אותו ללהיט יקבי „כרמל מזרחי". פנטזיה „הולכת" מצויין, בעצם, עם כל מאכל. זהו יין שהופך ארוחה רגילה בתכלית ל...פנטזיה. ובכלל, גבירותי ורבותי, כבר אמר המשורר: „כל סיבה טובה לפנטזיה"...

בוסקה אפרסק – הבשורה החדשה מבית בוסקה
להיט עולמי יחיד ומיוחד שהגיע זה עתה ארצה: בוסקה אפרסק.

יין תוסס עדין יחיד מסוגו עם ניחוח אפרסקים משכר וטעם אפרסקי גן עדן. בקיצור, אהבה מלגימה ראשונה.

את היינות התוססים – אסור לשכוח – יש לשתות כשהם קרים מאוד, אז (ורק אז) ההנאה מושלמת.

סובניון לבן:
יין לבן יבש, בן לוויה נפלא לדגים שהוכנו או לתבשילי בשרים מעודנים כמו עגל ואפילו עוף.

אמרלד ריזלינג:
יין לבן חצי יבש שכאילו נולד כדי להצמד לפירות הים, למעדני דגים למיניהם עשויים ברוטב או, לגבינות שאתם אוהבים. אוהבי היינות החצי יבשים נהנים ממנו גם עם תבשילי הבשר. שיבורכו.

קברנה סובניון סלקטד:
יין אדום משובח ש„הולך" מצויין עם כל ארוחה (או, סתם כך, להנאה בכל עת). מומלץ לאוהבי היין האדום.

קברנה לבן:
שחוא בעצם – למרות שמו – בגוון „רוזה" יין כי הוכן לתפארה מענבי קברנה אדומים. זה יין שולחני מיוחד במינו המשמש בן לוויה נפלא לכל סוגי האוכל. אני אישית, ממליץ עליו גם למי ש„מצהיר" שאינו אוהב יין. קברנה לבן ישנה את דעתו.

עכשיו גבירותי ורבותי, כשאתם מבקרים במסעדה מומלצת, אל תוותרו על התענוג שמשלים כל ארוחה. יש בקבוקים אישיים. לחיים.

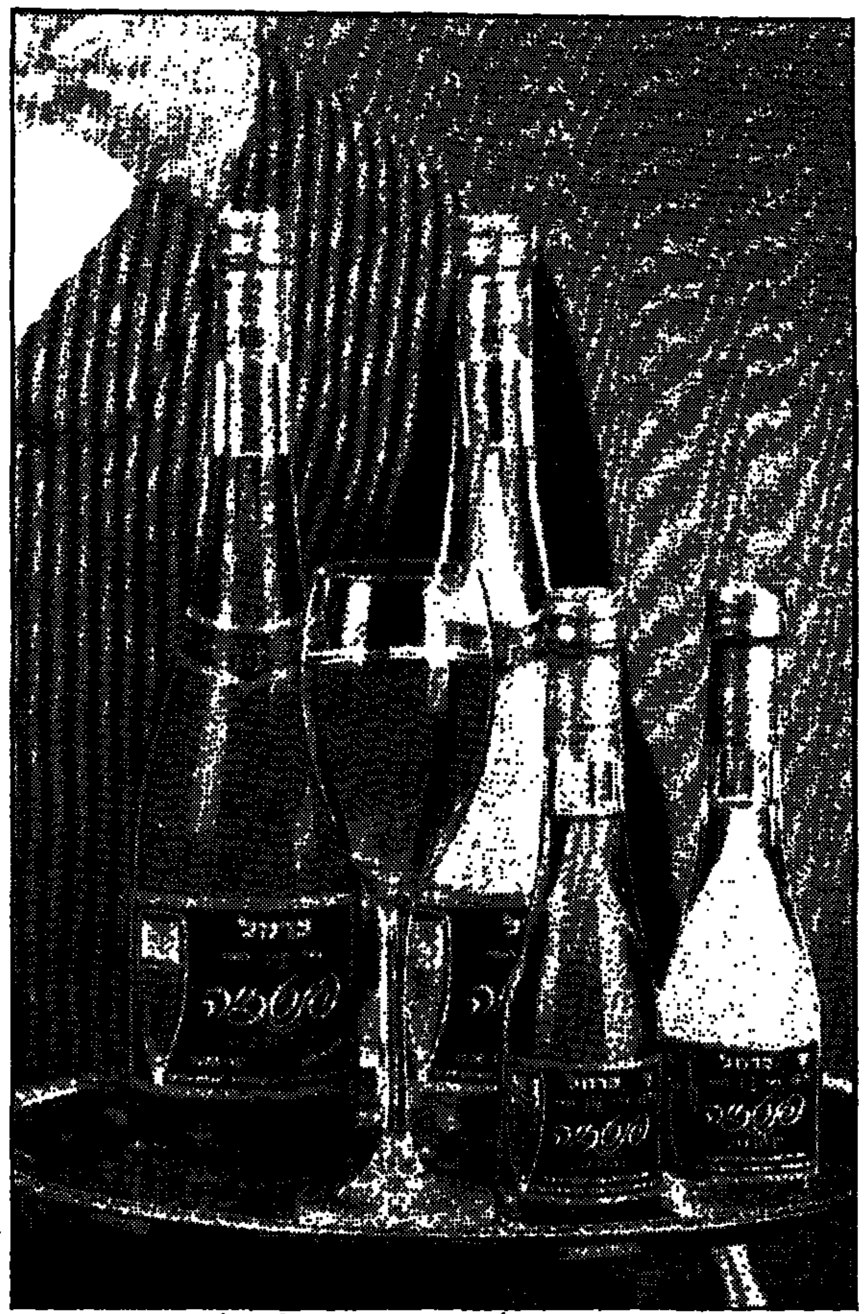
ארוחה טובה מתחילה בפנטזיה אישית של כרמל מזרחי

ארבעת הבקבוקים האישיים של היינות חוניים של כרמל מזרחי

הלהיט האחרון: בוסקה אפרסק
יין תוסס עדין עם ניחוח אפרסקים בשלים וטעם אפרסקי גן עדן

פתוח במוצ"ש • 22.30-19.45 • פתוח במוצ"ש 22.30-19.45 • פתוח במוצ"ש 22.30-19.45 • פתוח במוצ"ש

תכשיטים נפלאים בשבילך לחגים
בפסטיבל הנוצצים הבינלאומי

בתל־אביב ובכל־בו שלום החדש בחיפה
כל־בו שלום
במוצ"ש - חניה חינם!

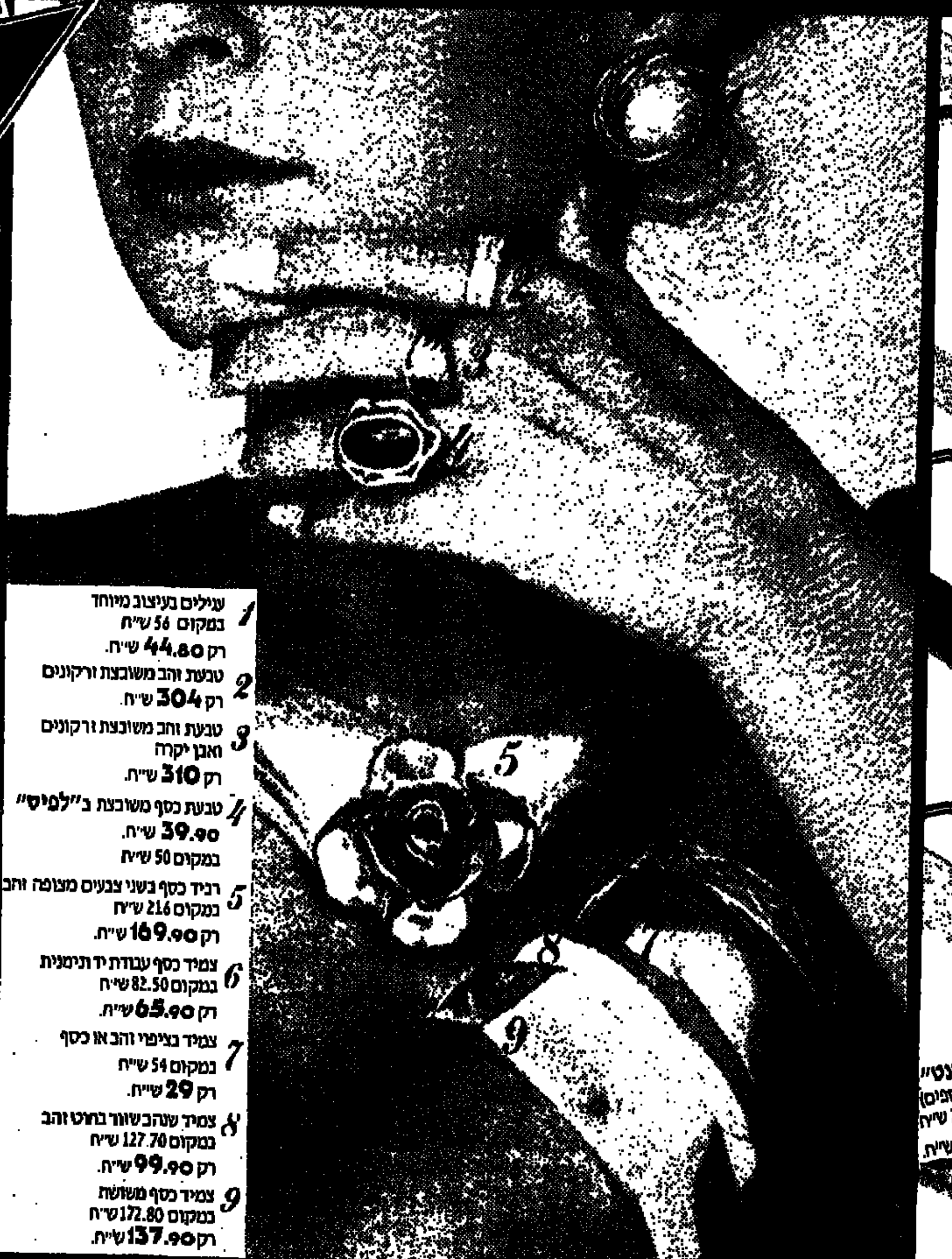

תליון "חמסה" מוזהב במקום 84 ש"ח רק 68 ש"ח
עגילי "Avenue" עד 30% הנחה.
עגילים במסגרת של עתיקה רק 50 ש"ח
תכשיטי "Givenchy" ו"Carolee" ב־10% הנחה.
עגילי כסף מצופים זהב, עבודת יד במקום 50 73 ש"ח רק 58.80 ש"ח.
סיכת כסף עבודת יד תימנית במקום 50 ש"ח רק 37.90 ש"ח.
עגילי זהב משובצים זרקונים וספיר רק 335 ש"ח.

1 עגילים בעיצוב מיוחד במקום 56 ש"ח רק 44.80 ש"ח.
2 טבעת זהב משובצת זרקונים רק 304 ש"ח.
3 טבעת זהב משובצת זרקונים ואבן יקרה רק 310 ש"ח.
4 טבעת כסף משובצת ב"לפיס" 39.90 ש"ח. במקום 50 ש"ח
5 רביד כסף בשני צבעים מצופה זהב במקום 216 ש"ח רק 169.90 ש"ח.
6 צמיד כסף עבודת יד תימנית במקום 82.50 ש"ח רק 65.90 ש"ח.
7 צמיד בציפוי זהב או כסף במקום 54 ש"ח רק 29 ש"ח.
8 צמיד שהבשוור בחוט זהב במקום 127.70 ש"ח רק 99.90 ש"ח.
9 צמיד כסף משושה במקום 172.80 ש"ח רק 137.90 ש"ח.

שעון יד "קורל" במקום 175 ש"ח רק 157 ש"ח.
הצעה מיוחדת!!! שעוני "לה קליפ" השובבים רק 69 ש"ח.
שעון יד "רובנטה" במקום 206 ש"ח רק 185 ש"ח.
שעון "אטרנה" במקום 500 ש"ח רק 449 ש"ח.
שעון "דופונט" (לבחירתך דגמים נוספים) במקום 219 ש"ח רק 175 ש"ח.
רביד זהב אמנותי משובץ זרקונים רק 408 ש"ח.
שרשרת "מיורקה" רק 60 ש"ח.
שרשרת כסף עבודת יד אמנותית במקום 240 ש"ח רק 192 ש"ח.
שרשרת בציפוי זהב או כסף במקום 126 ש"ח רק 79 ש"ח.
רביד - מתרוזות במקום 90 ש"ח רק 72 ש"ח.
צמיד זהב משובץ זרקונים רק 660 ש"ח.
מבצע 500 זוגות עגילים ב־3 ש"ח לזוג במקום 7 ש"ח. 500 זוגות עגילים ב־5 ש"ח לזוג במקום 10 ש"ח. כל המקדים זוכה!!!
שרשראות ועגילים ב־30% הנחה לדוגמא: סט עגילים + ענק במקום 114 ש"ח רק 79.80 ש"ח.

משקפי שמש
מבחר משקפי שמש אופנתיים לנשים וגברים ממיטב היצרנים.
"פולארויד" במקום 46 ש"ח רק 36.80 ש"ח
"פולארויד" במקום 69 ש"ח רק 55.20 ש"ח (במסגרת מתכת).
"אוליבר מונקלר" (שווייץ) במקום 84.90 ש"ח רק 67.90 ש"ח.
מבחר משקפי שמש לנשים ולגברים רק 9.90 ש"ח.

ניחוח חגים במחלקת התמרוקים.
מבצעים מיוחדים.
20% הנחה על מוצרי "אליזבט ארדן", "ירדלי", "קרליוף", "הלנה רובינשטיין", "שלה"
"בלנסיאגה", "אופיום", "קריזיה", "שאנל", "נארוק", "ז'יבנשי", "ז'אן לואי שרר"

חניה חינם!

מוזיאון השעווה ומצפה מגדל שלום פתוחים במוצ"ש בואו ותהנו.

תל־אביב: מגדל שלום רחי הרצל 1. חיפה: מרכז פנורמה, מרכז הכרמל שדי הנשיא

איזה דלתא הן לובשות? נחשו וזכו במכונית* פיאט אונו 45 STING

דלתא-טוטו

מה מנחשים?
במודעה זו לכל בחורה יש מספר. נחשו איזה דגם תחתוני דלתא מסתתר מתחת לכל שמלה.

איזה תלוש ממלאים?
על השקית שתקבלו בקופה וגם כאן במודעה יש תלוש השתתפות: מלאו את תלוש "דלתא טוטו", הוסיפו פרטים אישיים במקום המסומן, וגזרו את התלוש לפי הקווקוים.

מה מצרפים לתלוש?
גזרו מ־5 אריזות דלתא: את הסיסמה "טבעי שלובשים דלתא" או חבק של גרבי דלתא ו/או מדבקות ו/או תויות הנמצאות על מוצרי דלתא.

איך שולחים?
שלחו לת.ד. 3309 תל-אביב 61032 עבור "מבצע" תלוש מלא עם פרטים אישיים + 5 סיסמאות ו/או חבקים ו/או מדבקות ו/או תויות.
זכרו! ככל שתקנו יותר מוצרים תוכלו לשלוח יותר תלושים ובכך תגבירו סיכוייכם לזכות.
ההשתתפות במבצע, ההגרלה והזכיה, בהתאם לתקנון הנמצא במשרדי חברת דלתא ובפיקוח רואה חשבון.
ההשתתפות במבצע אסורה על עובדי החברה ומשרד הפרסום ורשבסקי פריליך דובר.

תלוש "דלתא-טוטו"

מיקרו
מיני
מידי
מקסי
תחתונים לגבר

שם
ת.ז
כתובת
מיקוד
גזור ושלח ל-ת.ד. 3309, תל-אביב 61032
עבור "מבצע"

איך משתתפים במבצע?
קנו החודש את מוצרי האיכות של דלתא, גם זוכים ב־20% הנחה וגם משתתפים במבצע "דלתא טוטו" שבו יוגרלו מכונית פיאט אונו שנת 1988, כולל מיסים וכן 1000 שוברי שי בין כל המשיבים נכונה.

מה קונים?
קנו 5 מוצרים לפחות מתוך מגוון מוצרי דלתא: תחתונים, חולצות, גופיות, גרביים ומוצרי Pierre Cardin ודרשו בקופה את שקית המבצע.

20% הנחה
תחתונים, גופיות, חולצות, גרביים ומוצרי Pierre Cardin

טבעי שלובשים דלתא

המבצע בספטמבר 1987
*מכונית אחת תוגרל בין כל המנחשים נכונה

[...] לוקחים סיכון - בסקאנדיה בשיטת NO RISK מרהטים את כל הבית ב־270 ש"ח לחודש ומשלמים החל מ-2.11 לאחר שהרהיטים בבית.

עד 50% חסכון אמיתי בהרכבת רהוט מלא לבית בתנאי קניה מדהימים, בשיטת NO RISK בסקאנדיה משלמים אחרי שהרהיטים בבית. רק חברה ציבורית גדולה ואמינה כסקאנדיה יכולה לתת תנאים שכאלה.

11 תשלומים של 270 ש"ח בכל חודש בכרטיס אשראי וזאת לאחר תשלום מקדמה של 994 ש"ח בלבד — חוויה של מחיר וחוויה של עשיה עצמית משותפת ברהוט כל הבית. רהיטים במבחר דגמים מהרכבה עץ טבעי כמו שרק סקאנדיה יודעת לתת ורהיטים מודולריים קלים להרכבה באין סוף שילובים מקסימים המאפשרים לך להיות המעצב הפנימי של הבית שלך. לא תמצאו הצעה מעניינת וטובה יותר בתחום הרהיטים בארץ. במיוחד כשכבר נהנים מהרהיטים בבית ומתחילים לשלם רק ב־2.11 — לבעלי כרטיס אשראי.

מה כולל רהוט מלא לבית:
מגוון הרהיטים להרכבה והברגה עצמית של סקאנדיה מכסה את כל הבית. החל מחדרי שינה מהודרים, ארונות קיר במבחר דגמים, פינות אוכל, מערכות ישיבה, מזנונים, חדרי ילדים ועוד ועוד.
בתכנית רהוט מלא לבית נבחרו רהיטים בשילוב מיוחד ולהם "נתפרו" מחירי מבצע מיוחדים שיתאימו לטעמך ולכיסך. כל המחירים בתזמון בכרטיס אשראי ל-2.11 וכוללים מע"מ.

פינת אוכל
שולחן עגול להגדלה מעץ אורן בעיצוב מיוחד. 4 כסאות עודד בעיצוב תואם ומקסים.

השלחן ב-332 ש"ח ו-4 כסאות ב-196 ש"ח בלבד. תשלום 2.11 כולל מע"מ.

ארון קיר
ארון קיר דגם לונג ליין בגודל 2.40 × 1.60 מ' הארון כולל בתוכו סידור פנים פונקציונלי. הארון בצבע קרם עם גימור מצוגל ונאה, 4 דלתות, ומגיע צבוע ומוכן להרכבה קלה. הארון פונקציונלי וקל להעברה ולמיקום בחדר.

מחיר הארון 598 ש"ח בלבד תשלום 2.11 כולל מע"מ.

מזנון מודולרי
מזנון מודולרי נמוך באורך של 2.40 מ' בשיטת הברג זאת בעצמך בגימור מושלם. יחידות המזנון שבתמונה משמאל ב-364 ש"ח תשלום 2.11 כולל מע"מ.

חדר שינה
חדר שינה מושלם דגם ונוס מעץ אורן טבעי.

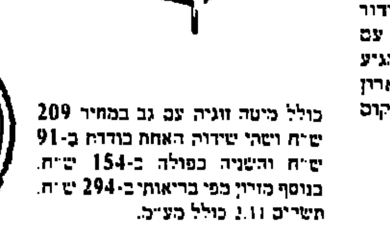

כולל מיטה זוגית עם גב במחיר 209 ש"ח ושני שידות האחת בודדת ב-91 ש"ח והשניה כפולה ב-154 ש"ח. בנוסף מזרן כפי בריאות ב-294 ש"ח. תשלום 2.11 כולל מע"מ.

פינת ישיבה
פינת ישיבה מיוחדת צעירה באופיר כוללת 3 כורסאות מעץ טבעי דגם דניאלסון כולל כריות במגוון צבעים.

הכורסאות ב-560 ש"ח בלבד. לפינת הישיבה מתוסף שולחן מלבני תואם מעץ אורן מלא ב-154 ש"ח. תשלום 2.11 כולל מע"מ.

בשיטת אין סיכונים
קונים ומקבלים את הרהיטים ורק אחר כך מתחילים לשלם.
תשלום מזומן בסקאנדיה לבעלי כרטיס אשראי הוא ל-2.11.87, גם כל צורת תשלום שתבחר (עד 12 תשלומים) מתחילים ב-2.11.87.

NO RISK

אספקה מהירה

מודולר - בשיטת הברג זאת בעצמך
שיטת שיווק הרהיטים באירופה עכשיו בישראל ברשת סקאנדיה [...] רהוט באריזות קרטון CASH AND CARRY.

שיטת הברג זאת בעצמך, השיטה החדשנית שבאה כהמשך לשיווק סקאנדיה בהרכבה עצמית, זכתה לקבלת פנים מרתימה בקרב הצרכנים הישראלי. מזה 8 חודשים משווקים בסקאנדיה את המזונים וחדרי הילדים בשיטה זו. השיטה הופעלה בסקאנדיה [...] בדיקת החידושים בשוק העולמי, כה ניתן היה להבחין בחופעת IKEA השבדית שחוללה תפנית בתעשיית הרהיטים עת החלה לשווק בשיטת הברג זאת בעצמך. הנוחות לצרכן, קלות ההברגה, המחיר [...] ומצד שני עיצוב המוצר, מגוון האפשרויות קסמו לצרכנים.

החודש במסגרת רהוט מלא לבית מציעה סקאנדיה את מזנון [...] יחידות המזנון באות באין סוף שילובים. המזנון בגימור מושלם [...] מעולה, האיכות הידועה של סקאנדיה, השילובים מאפשרים [...] עיצוביים כיד הדמיון הטובה של הלקוח, מיחידת סטריאו הכוללת [...] למערכת, לדקמוליים, לטלביזיה לספריה עם דלתות וזכוכית ומזנון [...] גבוה או נמוך, בצבע דמוי תיק או אלון. יצור יחידות מודולר בקו [...] משוכלל בציוד אוטומטי המאפשר דיוק רב והורדת מחיר המוצר. [...] החלקים מגיעים ביחידות ארוזות בקרטון ונוחות להובלה. מחיר [...] נכונים ביותר, החסכון מורגש מהיחידה הראשונה.

המזנון בתמונה (2.40 מטר אורך) ב-364 ש"ח תשלום 2.11 כולל [...]

סקאנדיה רהוט להברגה עצמית

פתוח מוצ"ש ת"א - בוגרשוב [...] אור יהודה - העמל [...] ראשל"צ - הבוטינסקי [...]

חנויות המפעל: ת"א: בוגרשוב 27 • מפרץ חיפה: כביש המפרץ פינת א.פ.סי • חיפה: זדקה, הרצל 59 • ירושלים: זדקה, בנין האחים ישראל, שלומציון המלכה 18 • נתניה: סקאנדיה מרקט — אזור התעשיה הישן, הכדר 1 • ב"ש: טרומפלדור 24 • הרצליה: סוקולוב 80 • ראשל"צ: ז'בוטינסקי 59 • חדרה: זדקה, הגיבורים 88 • חולון: סוקולוב 21 • אור יהודה: אזור התעשיה העמל 1.

העיסקה הכדאית ביותר בארונות קיר

בדוק והשווה איכות ומחיר: זדקה ישראל מציעה לך ארונות קיר אמיתיים המורים למידה עם סגירה לתקרה באיכות וביצוע אירופים במחיר של תוצרת הארץ. בארונות זדקה צירי הדלתות עמידים לעירם ואינם מאפשרים לדלת "ליפול". בזדקה העיצוב הוא מהמתקדמים בעולם.

תשלום 2.11
בכרטיסי אשראי או עד 12 תשלומים החל מ- 2.11

הצעת מחיר בבית הלקוח
03 - 286003
03 - 200589

אספקה מהירה

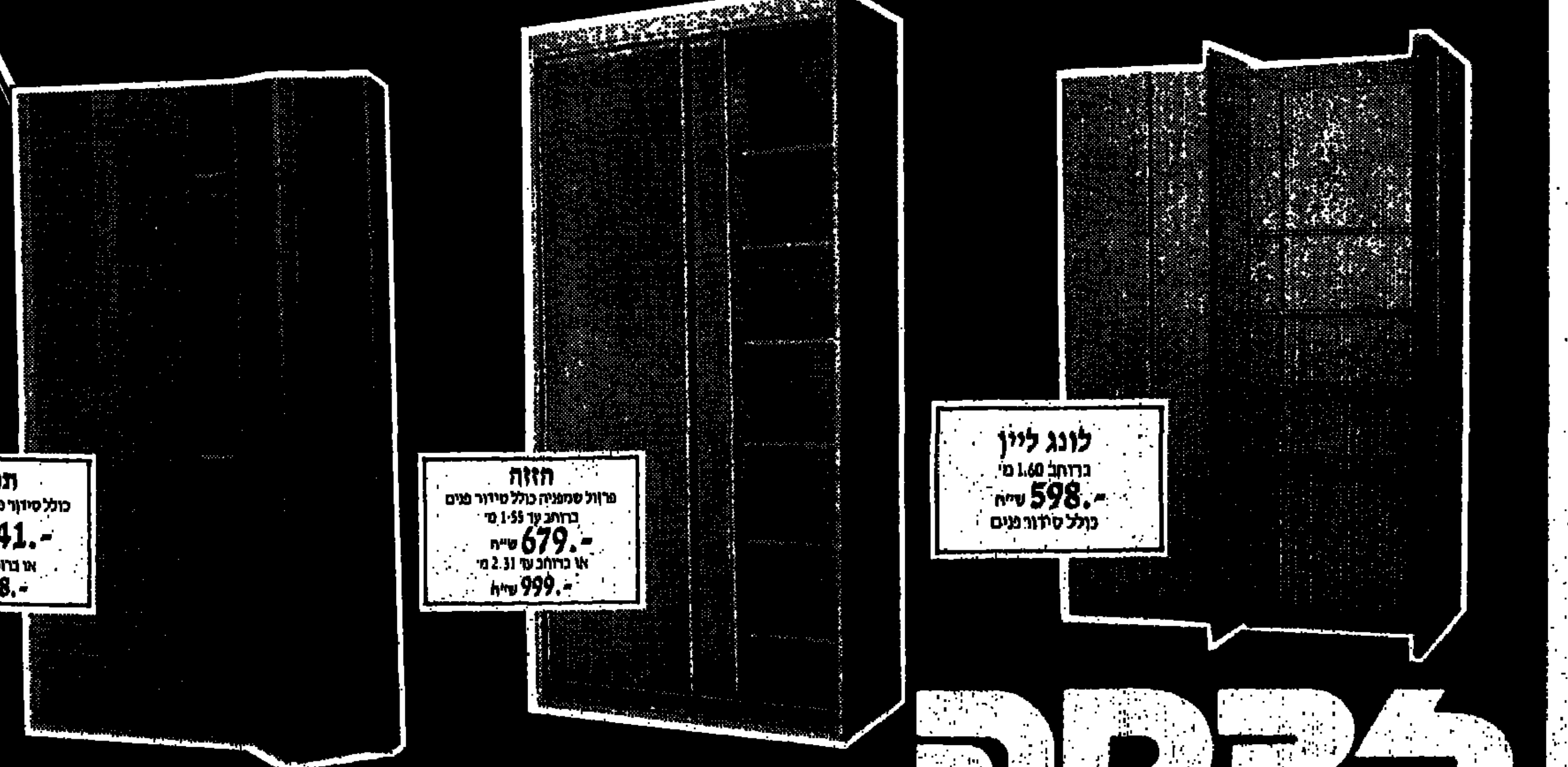

תריס עץ
כולל סידור פנים, רוחב עד 1.55 מ'
1,141.- ש"ח
או ברוחב עד 2.31 מ'
1,698.- ש"ח

חזות
פרופיל שמפניה כולל סידור פנים
ברוחב עד 1.55 מ'
679.- ש"ח
או ברוחב עד 2.31 מ'
999.- ש"ח

לונג ליין
ברוחב 1.60 מ'
598.- ש"ח
כולל סידור פנים

פתוח מוצ"ש
אור יהודה העמל 1
ראשל"צ הרצל 28

זדקה
טכנולוגיה בארונות קיר

חנויות המפעל ברחבי הארץ:
ת"א: דיזנגוף סנטר קומה ב' • ת"א: בוגרשוב 40 • חיפה: הרצל 59 • מפרץ חיפה: סקאנדיה ההסתדרות 217 • ירושלים: בנין האחים ישראל שלומציון המלכה 18 • כרמיאל: הגליל 16/23 • נתניה: סקאנדיה מרקט אזור התעשיה הישן הכדר 1 • חדרה: הגיבורים 88 • ב"ש: סקאנדיה, טרומפלדור 24 • פ"ת: מוהליבר 18 • הרצליה: סוקולוב 78 • חולון: סוקולוב 47 • ב"ס: [...] 48 • ראשל"צ: הרצל 28 • אור יהודה: עמל 1, אזור התעשיה

הכנס לבתי גלי לפני ראש השנה
ותשמייח כל השנה.

גלי®

הצעות מיוחדות לראש השנה
בחנויות המפעל של גלי

קנה עכשיו ושלם
ב־2.11.87 על כל קניה
מעל 100 ש"ח
בכרטיסי אשראי

דגמים חדשים בבתי גלי
אופנה והנעלה
לכל המשפחה.

הצעות מיוחדות
על עודפי יצור וסוג ב'.

DANGER
אופנות ג'ינס אמריקאית
חולצות דגם „ריבה" 34.90 ש"ח
מכנסי ג'ינס סוג ב' 29.90 ש"ח

במחלקת הנעליים
נעלי 6 סטארס מידות 40-41 14.90 ש"ח
נעלי ספורט לילדים דגם 1633 סוג ב' מידות 29-34 27.90 ש"ח
נעליים מעור לילדים סוג ב' דגם 7284 מידות 27-34 29.90 ש"ח
נעליים מעור לנשים, עקב „רוקי" סוג ב' דגם 7730 מידות 36-41 39.90 ש"ח
מבצע מיוחד!
נעלי ספורט דגם 1631 סוג ב' מידות 38-46 24.90 ש"ח

בתי גלי בירושלים, חיפה וב"ש פתוחים:
בימים א'-ה' מ־10:30-19:30 רצוף כולל יום ג'.
יום שישי: מ־9:00-13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30
בית גלי ראשל"צ פתוח:
בימים א'-ה' מ־8:30-19:30 רצוף כולל יום ג'
יום שישי: מ־8:30-13:30
מוצאי שבת: מצאת השבת עד 21:30
רשת בתי גלי: אזור המרכז: בית גלי ראשון לציון רח' ההגנה 26 אזור התעשייה החדש. אזור הדרום: בית גלי באר־שבע מרכז מסחרי „לב הנגב" דרך חברון 4. אזור ירושלים: בית גלי ירושלים רח' יד חרוצים 22 בבנין אולמי מאלאס אזור התעשייה תלפיות. אזור הצפון: בית גלי חיפה שד' ההסתדרות 143 בבנין קרסו, צומת וולקן.

בית גלי ראשון
כל ההצעות בתוקף עד 30.9.87 או עד גמר המלאי.

כדאי

BOUNCE – מרכך מיוחד למייבשי כביסה

לא רק הנקיון עושה את הבגד. זה לא הכי נעים להוציא מהמייבש את הכבסים קשים וקשוחים, מדיפים ריח של אבקת כביסה וחימום. לא אצל כולם זה כך. יש כאלו שהמגבות והסדינים שלהם מגיחים רכים ונעימים למגע. החולצות והמכנסים מבושמים ועדינים. ראינו את זה לא אחת בסרטים אמריקאיים: אם־המשפחה פותחת את מייבש הכביסה ושולפת משם בזה אחר זה בדים שממש „נשפכים" לסלסלת האיסוף. רואים שנעים לגעת בהם.

ההבדל הזה אינו עניין של פלא. האמריקאים פשוט משתמשים בבאונס, מרכך למייבש־כביסה.

זהו גלגל נייר מיוחד, המכיל 20 גליונות. בכל פעם שמפעילים את המייבש מכניסים לתוכו גליון BOUNCE אחד. הכביסה גושרת לידיך רכה ונעימה והיא מריפה ענן של ניחוח רענן.

ההיסטוריה הישראלית של מייבשי הכביסה קצרה. הציבור בארץ לא צבר עדיין נסיון רב בתחום זה ולכן רבים תוהים הדבר דרך השימוש הכדאית ביותר. זו שתפיק את המקסימום מהמכשיר המעולה שרכשו. רבים סברו כי די בהכנסת הכבסים למייבש והוצאתם יבשים וחמים. אלא שהבגדים והמגבות מגיחים מן המכונה בלווית ריח קל של שריפה וחיטוי ועמוסים מטען של חשמל סטאטי.

כאן נכנס לתמונה BOUNCE – באונס, עוד אחד מהמוצרים המעולים של פרוקטר אנד גאמבל. זהו גליל מיוחד למייבשי כביסה. בכל הפעלה של המכשיר תולשים דף אחד ומכניסים אותו עם הכביסה. החומר הזה מבטל את החשמל הסטאטי ומבשם את הבגדים והכבסים בריח מעודן ונעים. רבים משתמשים בגליונות הבאונס־BOUNCE כהמבשמי טקסטיל בארון הבגדים.

זהו עוד אחד ממוצריה המעולים של חברת פרוקטר אנד גאמבל, היצרנית אדירה של חומרי ניקוי. בתקופה האחרונה היה ביקוש גובר מצד ישראלים יוצאי ארה"ב, וכאלו ששהו בה תקופה מסויימת. הם התרגלו ולא היו מוכנים לוותר על השימוש בבאונס – BOUNCE.

הבן שלי הוא ילד מפונק. תמיד היו לי בעיות עם המכנסיים (בעיקר הג'ינס) והגרביים שחזרו מהכביסה: הם קשים כמו אבן והוא לא מוכן ללבוש אותם. מאז התחלתי להשתמש בבאונס־BOUNCE, פתרתי גם את בעיית הבגדים הקשים.

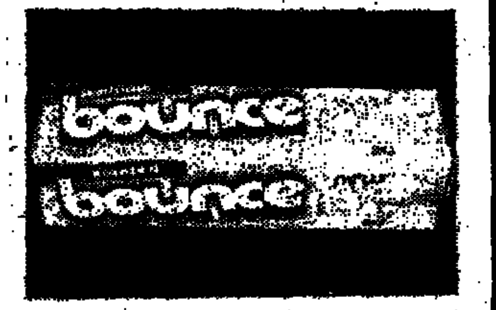

כאמור, לבאונס־BOUNCE יש תועלת נוספת – הוא מנטרל את החשמל הסטאטי הדבק בבגדים כתוצאה מהיבוש במכונה. אבל מה ששבה את לבי הוא הריח. באמת שגעון, כמו אויר־צח מרוכז. אני גם מוכנה לגלות לכם סטנט שלי: אני מניחה גליון אחד של באונס־BOUNCE על כל מדף בארון, מתחת לבגדים ולמצעים. הניחוח המרענן הזה נשאר על הפריטים ומלווה אותי כל היום (והלילה). יש היום סוחרים זריזים שמוכרים כל דף באונס־BOUNCE בנפרד, ומכנים אותו בשם „בושם ארונות". אז למה לשלם כמו עבור בושם? אפשר לתלוש לבד ולשלם כמו עבור חומר ניקוי. (בזמן כתיבת שורות אלו נמסר לנו כי יש אפילו נוהגים הנוהגים לתלוש באונס בבוקר ולהניח במכונית שתריח טוב גם היא...).

מאת ג. יפית

ליוצאי ארצות־הברית ואירופה בישראל, יש אהבה משותפת: פרוקטר אנד גאמבל. (הגדולה ביצרניות דטרגנטים ומוצרי ניקוי בעולם). לאחר שהתנסו במוצרי האיכות האלו בארצות מוצאם הם דורשים ליהנות מהם גם בארץ. יש מי שמביא להם את מוצרי פרוקטר אנד גאמבל עד לכאן. היבואן ישראל מלמוד ובניו מחיפה.

HEAD AND SHOULDERS – (שמפו מעולה), BOUNCE (מרכך מבושם למייבש כביסה).
LENOR מרכך למכונת כביסה, TIDE LIQUID נוזל פעיל לכביסה – במכונה וביד, CREST משחת השיניים האגדתית ו־CAMMY סבון התפנוקים שהם אינם יכולים בלעדיו, ומוצרים רבים אחרים.

כל מי שביקר באמריקה ובעיקר מי ששהה שם תקופה ממושכת נישבה בקסם האיכות והנעימות של המוצרים האלו, שאין להם תחליף. עכשיו כשאפשר סוף סוף להשיג אותם כאן (ובמחירים סבירים...) נסקור אחדים לטובת הכלל.

„המבחן האמריקאי" שזכה לפרסום לאחרונה, הוא מיותר לחלוטין כשמדובר במוצרים של פרוקטר אנד גאמבל, שהרי הם הגיעו מאמריקה וכולם עברו את המיבדקים הקפדניים של מכון התקנים האמריקאי המחמיר. לאמריקאים יש, כידוע, תודעה צרכנית גבוהה (וגם כשהם מגיעים לארץ הם אינם הופכים לצרכנים פחות טובים...) וגם כאן בארץ, כאמור, הם מעדיפים את מוצרי פרוקטר אנד גאמבל. מבצע מיוחד: קנה מוצר פרוקטר אנד גאמבל – קבל סבון קאמי חינם.

המבחן האמריקאי

ראש על הכתפיים

כשרואים אשה אמריקאית בשיער זוהר נוסח מולדתה, אפשר להניח שזו תוצאה של שימוש ב־"HEAD AND SHOULDERS". זהו הלהיט האמריקאי שגם האירופאים חופפים בו את שערם.

ולמה הוא נקרא ראש וכתפיים, הרי חופפים רק שיער? ובכן, השמפו הזה מבטיח חיסול מוחלט של הקשקשים. גם אם שערך ארוך ואת מנערת אותו בנשיות – אפילו בבדייך וכתפייך יהיו נקיים מקשקשים. HEAD AND SHOULDERS הוא שמפו בעל פעולה כפולה: הוא משווה לשיער זוהר וברק רך, אבל אינו מסתפק בזה. הי S AND H הפועל לבריאותו הבסיסית של השיער. שיער שאינו מטופל ומטופח כראוי, לא יהיה מבריק לאורך זמן. בפרוקטר אנד גאמבל הבינו שמפו מתוך דאגה לעתיד השיער.

משהו צדדי בעל חשיבות! כשהבן שלי נכנס לחפוף את השיער, זה תמיד עולה לי בחצי בקבוק שמפו! זה נשפך לו מכל הכיוונים, מתמלא במים ועד שהוא משתלט על הנוזל, כבר אפשר היה לחפוף לכל ילדי הגן. האמת היא שגם לי זה קורה לא מעט. מוזר, שהיצרנים לא חשבו על הבעיה הקטנה הזאת, שלפעמים מייקרת את המוצר באחוזים רבים (תלוי כמה נשפך). H AND S זה אחרת. השמפו נמכר בבקבוקים נוחים במיוחד, בעלי צוואר ארוך וצר עם פקק מיוחד. צורת עיצוב זו עם הפקק הזה מבטיחה שהחומר לא יישפך בבת־אחת, אלא יש לך שליטה על הכמויות הרצויות.

לוקחים אותו בידיים

על קמיי אני לא כותבת אף מלה, כי אין כאן שום גילוי! כמעט בכל בית, אני מגלה בחדר האמבטיה אחד הסבונים בסידרה מונח לו בנחת ורק מחכה לפנק את הידיים או הגוף, לעסות אותן כקרם עדין, להשאיר עליהן ניחוח נעים.

בכל זאת יש הבדלים: אצל חברה אחת יש קמיי ורוד, אצל אמא שלי לבן וגם אצלי לבן. אולי זה בגלל הריח השונה? אולי זה בהתאמה לגוון האריחים? אולי כל אחד פשוט אוהב ריח אחר.

במבצע חד־פעמי ניתן יהיה ליהנות (ביבוא ישראל מלמוד ובניו בע"מ) ממוצר של פרוקטר אנד גאמבל + מתנה – סבון CAMAY מצורף חינם לכל אריזה. וזוהי שמחה משולבת. גם פרוקטר אנד גאמבל אורגינל, גם מחיר סביר, וגם סבון CAMAY יוקרתי חינם. באמת הולך להיות לנו חג שמח.

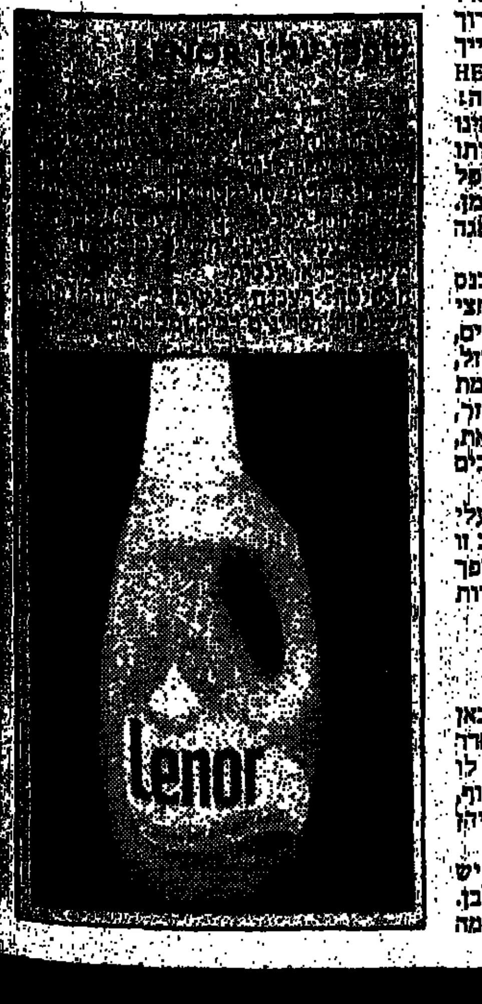

TIDE LIQUID

מוצרי ניקוי קונים מראש...השנה!

עד 25%

הנחה מיוחדת לשנה החדשה.

ג'ונסון פרש לוק FRESH LOOK
תרסיס הפלא לגיהוץ קל ומהיר ללא קמטים.
הגיהוץ מהיר יותר, הקמטים נעלמים. פרש - לוק מחזיר לאריג את גמישותו ומקנה לו מראה חדש. אינו נדבק למגהץ. מתאים לכל סוגי האריגים (כולל סינטטיים) ולכל סוגי המגהצים.

חדש

ג'ונסון ספרקל SPARKLE
אין בעולם מנקה שמשות יעיל יותר!
מנקה, מבריק ודוחה אבק משמשות וכלי זכוכית. מתאים גם לניקוי רהיטים מכל סוג: עץ, פורמאיקה, עור, מתכת, פלסטיק.

ג'ונסון פלדג' PLEDGE
מנקה רהיטים ומצפה אותם בשכבת ואקס קשיחה מבריקה.
רק פלדג' גם מנקה, גם דוחה אבק וגם מגן על הרהיט באמצעות ואקס למשך זמן רב. מתאים לרהיטי עץ, פלסטיק, עור, פורמאיקה, שיש.

ג'ונסון גלייד אירוסול יבש GLADE DRY
מטהר אויר בתרסיס יבש!
ניתן להתזה גם על בגדים, מצעים, חדרי ארונות וריפודים ללא חשש רטיבות. גלייד יבש מנטרל ריחות רעים (כולל ריח סיגריות) ומשרה ריח בושם עדין באויר.

ג'ונסון גלייד מוצק GLADE
מטהר אויר פעיל.
סופג ריחות בכל מקום בבית (מטבח, שירותים) ומשרה ריח נעים ועדין. מתאים גם למשרדים ולמכוניות. להשיג במגוון ניחוחות.

ג'ונסון פורס FORCE
לניקוי תנורים. היחידי שפועל היטב גם כשהתנור קר.
ממיס בקלות כתמי שומן ולכלוך עקשניים. מתאים גם לניקוי כיריים ותבניות אפיה מאמייל.

ג'ונסון שאוט SHOUT
מסיר הכתמים היעיל ביותר בעולם.
פעיל במיוחד כנגד כתמים שומניים וכתמים שאינם ניתנים להסרה בכביסה רגילה.

ג'ונסון קיטה QUITA
לניקוי כללי במטבח.
סירים, מחבתות, תבניות, כיריים ואפילו תנור אפיה. היחידי שמטפל ביעילות גם בשומנים שרופים, בעל כושר פעולה אקטיבי חזק יותר מכל התכשירים המתחרים.

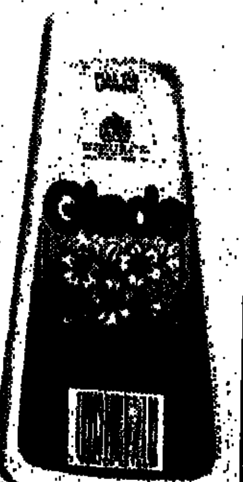

בשבילך-עושים הכל!

Johnson

יצרנית מוצרי ניקוי והברקה מס. 1 בעולם.

יבוא: דנשר, שיווק: ברק אבנר מפיצים בע"מ.

תשלובת דנשר

דרך המ.ש.

למוצרי החשמל המעולים בעולם

לראשונה בישראל

מחיר המחירון מחולק ל-10 תשלומים

המחיר סופי

מציאות אמיתיות-ובלי חוכמות

סוף סוף לווה אופטה בהישג ידך הטלויזיה הטובה בעולם

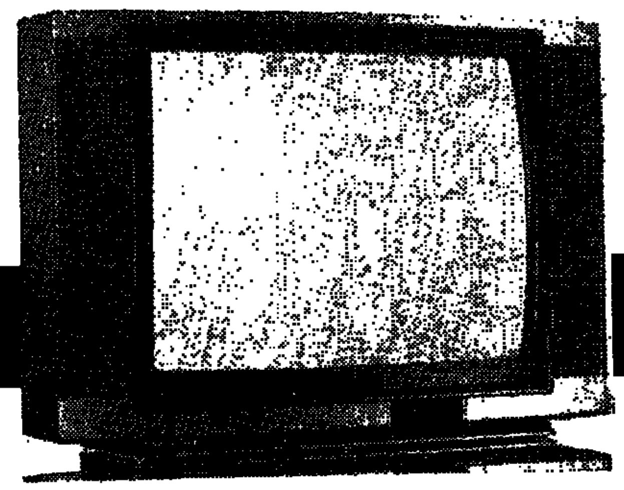

21" אינץ - 10×277 ש"ח
24" אינץ - 10×289 ש"ח
28" אינץ - 10×313 ש"ח
ועוד מבחר דגמים לרשותך
כולל שלט רחוק

LOEWE

עכשיו יש לך הזדמנות. נצל אותה!

מדיח כלים

10×185 ש"ח

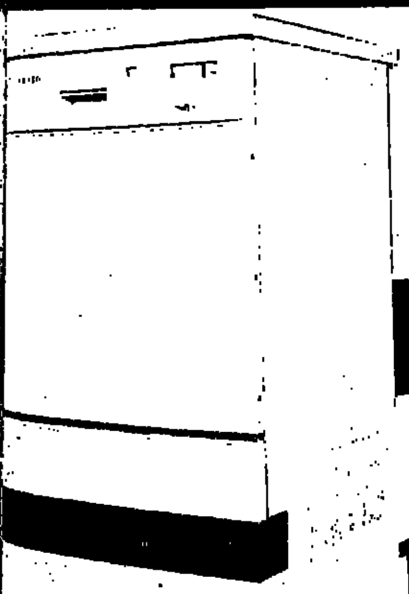

ZANKER

כל היתרונות במיקרוגל אחד!

10×154 ש"ח
(כולל השחמה ואפיה)

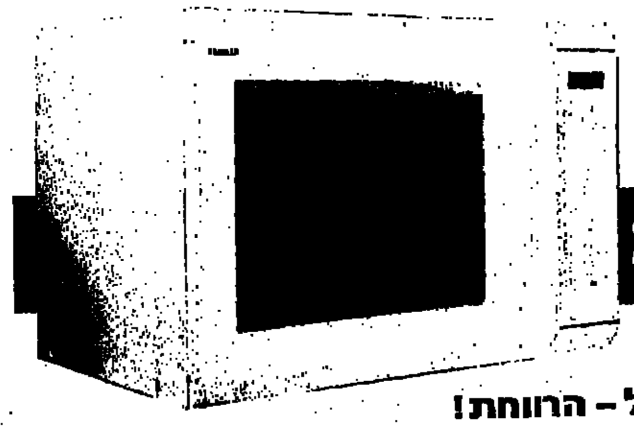

ZANKER

אם אין לך מיקרוגל - הרווחת!

המיקרוגל המשוכלל ביותר

מכונות כביסה

10×158 ש"ח

ZANKER

מייבש כביסה

ZANKER

10×125 ש"ח

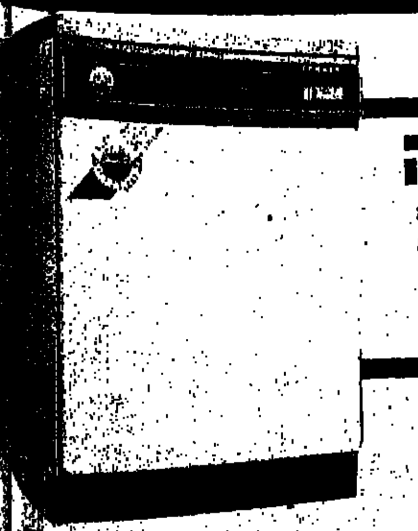

פרוגרס שואב אבק

10×45 ש"ח

PROGRESS

פרוגרס - מכשיר שאוהב לשאוב אבק

מס' 1 בגרמניה

ZANKER

כל המחירים כוללים מע"מ

התשלומים ע"י ויזה, ישראכרט

שף יבואים סוכנויות

המ.ש.

המרכז הסיטונאי למוצרי חשמל

בת-ים רוטשילד 34 טל. 03-585888 תל-אביב בן-יהודה 1, טל. 03-659993
חולון שנקר 42 טל. 03-5053712 גבעתיים כצנלסון 145 טל. 03-739231

יש פתרון להקרחה

רבים משלימים עם הקרחות שצמחו להם, אם כי בלבם היו שמחים לו המצב היה שונה. רבים אחרים נאבקים בתופעה בדרכים שונות: פאות נוכריות, שתילת שיער, משיכת שערות ארוכות על פני הקרחת מקצה הראש אל קצהו, תסרוקות־מסוות, ועוד ועוד. כולנו מכירים זאת. ויש גם דרך אחרת. דרך שאם תלך בה, תגרום נחת לספר שלך. דרך שאם תלך בה, תוכל להעביר בשקט את ידך על ראשך בלי לחשוש שהיא תחליק על שטחים חלקים. הדרך הזו היא טיפול בניו־ג'נרייشן.

קח את ראשך בידיך

פעמיים ביום טפטף ניו ג'נרשן על כפות ידיך ומרח עם הידיים את הראש. תתפלא לראות איך הוא מגיב: אם אתה סובל כרגע מנשירה – מרבית הסיכויים שהיא תיפסק תוך שבועיים עד שישה שבועות. אם שערך דליל ו"מת" – יש סיכוי מצוין שתוך חודשים אחרים של טיפול הוא יהיה "חי" וסמיך יותר. גם אם אתה מקריח בשלב מתקדם – העניין בהחלט עוד לא אבוד. יש סיכוי טוב מאוד שההקרחה תלך ותפחת בהדרגה ושלא תרגיש צורך להתגעגע לימים הטובים ההם, כשהראש היה מכוסה שיער.

גורם הזמן קובע!

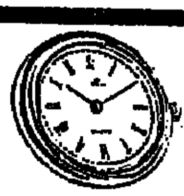

אם אתה סובל מנשירה ומהקרחה, חבל שתחכה יותר מדי. השעון הביולוגי שלך מתקתק בקצב מהיר. כל יום אובדות שערות נוספות, כל יום מתנוונים שורשי שערות נוספים. חבל. אתה יכול למנוע זאת. אל תחכה להקרחה גמורה כדי להחליט להתחיל לטפל בראשך. בדרך הטבע, ככל שתקדים – תהיה היעילות רבה יותר. עם זאת – אף פעם לא מאוחר מדי. גם אם תהליך ההקרחה כבר מתקדם ביותר – הסיכוי לשיפור הוא עדיין רב, ובכל הגילים. ייתכן שאתה ספקן, ייתכן ששמעת ש"אין מה לעשות", ייתכן שאתה כבר מאוכזב מנסיונות קודמים. בכל זאת אנו מציעים לך בלב שלם: נסה את ניו ג'נרישן, הוא עובד. נסה בעצמך – ותיווכח. רק אז תאמין.

נוו ג'נרשן ממיס ומפרק את החומרים שהפריש עור ראשנו, חומרים שהצטברו בקרקפת ו"חנקו" את שורשי השערות וכתוצאה מכך חלו הנשירה ואובדן השערות. כעת, לאחר שנוו ג'נרשן מרחיק את השכבות החוסמות האלה, נפתחת הדרך בפני שורשי השערות שנותרו בחיים ואלה מתחזקים וחוזרים לפעילותם.

בלימת הנשירה – מיידית!

כשאנחנו אומרים "מיידית" אנחנו מתכוונים לתקופה של שבועיים עד שישה שבועות, וזה קורה ברוב המקרים (עפ"י מחקר שבוצע באוניברסיטת הלסינקי). השתמש נכון בתכשיר (לפי ההוראות בעברית המצורפות אליו) ותוך זמן קצר תוכל להסתרק בלי לחשוש מכמות אדירה של שיער הנשארת על המסרק או המברשת. בלימת הנשירה היא רק השלב הראשון. לאחריו, משתנה המאזן בין מספר השערות הנושרות לבין מספר השערות הצומחות צמיחה טבעית. יש גם להבין שכאשר מספר השערות הנושרות רב יותר – יש תהליך של הקרחה, אולם כאשר הנשירה נבלמת, יש סיכוי טוב שמס' השערות הצומחות באופן טבעי יהיה רב ממס' השערות הנושרות. מה גם שנוו־ג'נרישן מזין את שרשי השיער ומחזק בכך את תהליך הצמיחה הטבעית. התוצאה: המאזן נהיה חיובי, השיער הולך ומתמלא. שוב לא תצטרך לעשות תמרונים כדי להסוות אזורים קרחים.

פשוט, יעיל ונוח

חשוב לציין אחדות מהתכונות החשובות המאפיינות את נוו ג'נרשיין: א) החומרים מהם מורכב התכשיר הם פשוטים (חלקם משמש אף בתעשיית המזון והם אפילו אכילים). ב) כתוצאה מכך אין לתכשיר כל תופעות לוואי כמו ריח או צבע ואיש אינו יכול להבחין בכך שאתה משתמש בו. ג) השמוש פשוט ביותר, נוח וקל (הוראות שימוש מפורטות בעברית, מצורפות לכל תכשיר). דקה ביום – זה כל מה שאתה צריך להקדיש לטפול. ד) לגבי בלימת הנשירה, התכשיר יעיל ביותר והתוצאות מורגשות, במרבית המקרים, תוך שבועיים עד שישה שבועות.

השימוש בנוו ג'נרישן נותן לרבים גם "בונוס" נוסף: אם סבלתם מקשקשת וגירוי בעור הקרקפת – קרוב לוודאי שבמהלך הטיפול תיפטרו מכך לגמרי ותרגישו נוח עם עור הקרקפת כפי שכבר מזמן לא חשתם.

חשוב לנשים

הקרחה זו גם צרה של נשים, לא רק של גברים. אמנם אצל הנשים תוצאות ההקרחה שונות – אין להן קרחות מבהיקות כמו לגברים – אבל יש להן תופעות של שיער דליל, אזורים כמעט קרחים ונשירה חזקה. גם מפתחי נוו ג'נרישן ידעו זאת. בניסוי הקליני שעשו המדענים, מפתחי התכשיר, שותפו גם נשים שסבלו מנשירת יתר, וכן נשים שסבלו מנשירה עקב הריון ולידה. התוצאות הראו שהשימוש בתכשיר הפחית במהירות ובמידה ניכרת את הנשירה.
חשוב לציין, שאפשר להיעזר בנוו ג'נרישן גם כאשר השיער צבוע, וגם כאשר עושים סלסול. כמו כן, אפשר להשתמש במייבש שיער (לא בחום מכסימאלי).

ברשיון משרד הבריאות.

ניו ג'נרישן
להשיג ברוב בתי המרקחת

למידע והזמנות
03-311032
7 ימים בשבוע בשעות 17.00 – 21.00

"כליל־סחר" יבואנים ומפיצים בישראל של נוו ג'נרישן 08-469135, 08-472846

קח את ראשך בידיך – אל תניח לו להקריח

כל החגים ספרים עם שיא הקיצוץ במחירים

גזור ושמור!

ב־104 נקודות מכירה בכל רחבי הארץ, כולל 11 סניפי המשביר לצרכן

עד 50% הנחה

מבצע מיום שישי ה־11.9 עד יום שישי ה־16.10

הצעות מיוחדות מאד

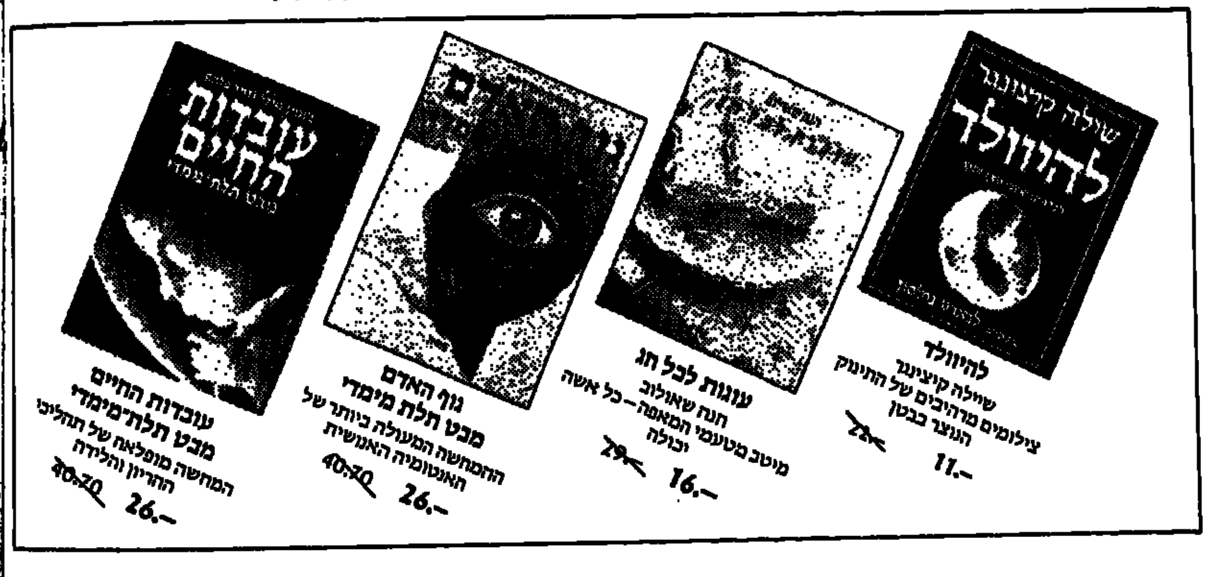

מבחר של 9 לוחות אמנותיים מרהיבים לתשמ"ח ב־30% הנחה!

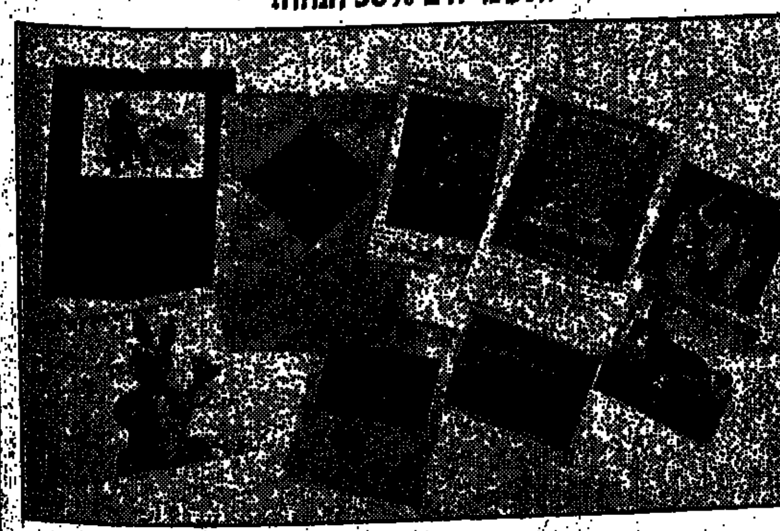

סדרת טוב־טוב הגמד

שפרירה זכאי מגישה סדרה עבדית של 4 ספרים מתכנית הטלויזיה

מחיר כל ספר 7.90

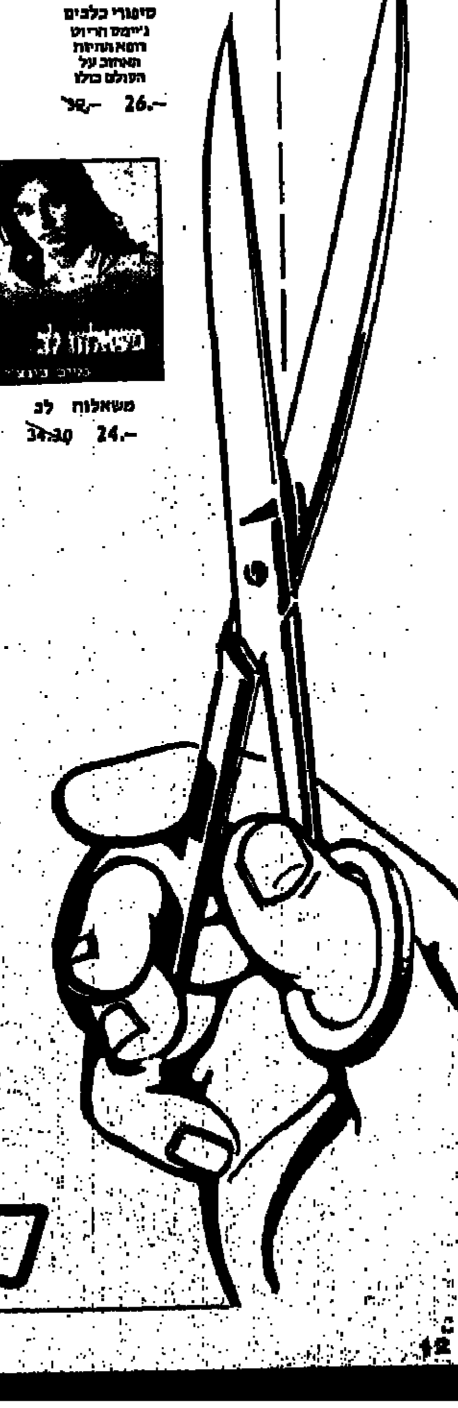

מודן ספרים שכולם אוהבים

7 ימים

16
סיבה למסיבה
יצחק בן־נר ואברהם הפנר חגגו ב„חוף המערבי" את צאת ספריהם החדשים. גם פרס בא
● תחיה אדר

19
דילן באפור
רוג'ר מקווין עשה את מה שדילן כבר שכח. בין דילן לצימרמן. גם ילדי פרחים נובלים
● אבישי מתיה

22
מות הלוחם
ד"ר ג'ורג' טמרין ניצח במלחמה על זכותו למות שלם בגופו. הפסיד במערכה נגד האוניברסיטה ומשרד הפנים. לולא היה גאה כל כך
● עמנואל בר־קדמא

26
אולסי מהכלא
במקרה הטוב, ישהה אולסי פרי ארבע שנים בכלא הפדראלי בסאנדסטון, מיניסוטה
● משה שיינמן

32
אף.אם.
אף נשרי, שיניים גדולות, שיער קצוץ, עגיל כסף באוזן. לאה עוז משגעת את החבר'ה, בכל יום ששי בגלי צה"ל ● אבי לן

37
סוציאלית
נעה ליבנה, הדרך הבלתי נמנעת ממוזר בפולין למאהלי הבידואים. היא עוד הגעה [illegible]
● [illegible]

אולסי פרי. תצלום: יוסי רוט. כל יום בשעה 4, בבגדי חאקי מגוהצים, על מגרש המסדרים של הכלא

גרייס קלי. הדפס של אנדי ווארהול. דיוויד ניבן נתן לה את הציון הגבוה ביותר

ג'ורג' טמרין. תצלום: יוסי רוט. בתו ירשה מכונת כתיבה ניידת וכלב העונה לשם יאטו

42
תלבושת אחידה
מה תגיד לילדה בת 14 שמבקשת אמצעי מניעה? המומחים יציגו בפניה חלופות ● נחמה דואק

46
מכה בראש
למה פוטר ד"ר אחמד טיבי מבית חולים הדסה בירושלים? התקשורת בעולם תאהב את זה ● ענת טל־שיר

48
רל"ש
אילנה בינשטוק, עד השבוע ראש לשכתו של השר ארנס. אם הוא הולך, היא הולכת ● רונית ורדי

50
נופלים ברשת
תוך כמה שנים, כל חנות מוצלחת תהפוך לרשת ולכל ההמבורגרים יהיה אותו הטעם ● לאה אתגר

54
בוץ
לנסיכה גרייס, שהיה לה הכל, היו גם את המאהבים הגדולים של המאה. לפני רנייה ● יוחנן להב

69
מנגבים
חומוס תוצרת בית. גידסה משופצת. אפשר גם להקפיא. זהירות עם השום
● ביופים, אודטה דנין

71
טולסטוי
המפה השמיימית שלו מצביעה על יכולת להעביר כישרון יצירתי מתחום הכתיבה הספרותית לתחום העשייה החברתית ● האסטרולוג אילן מקו

*פתוח במוצ"ש
אחרי צאת השבת

● רמת גן: רח' מודיעין 13
● רמת גן: קניון אילון, דרך אבא הלל
● רמת גן: "ביתילי" מול אצטדיון ר"ג
תל-אביב: גרוזנברג 28
תל-אביב: ברוכים, דרך יפו 13
● ירושלים: רח' יפו 29
נתניה: רח' שמואל הנציב 5 (בפסג')
● ראשון-לציון: המשך רח' הרצל כביש בית דגון
● רחובות: רח' הרצל 183
● חיפה: צומת הצ'ק פוסט (מול ההיפר.שי)
● באר-שבע: בית האשל 26
עפולה: רח' כנחם 20
● כפר סבא: רח' הרצל 63 (פינת המייסדים)
● רעננה: אחוזה 184
דלית אל-כרמל: מרכז מסחרי

ואצל הסוחרים המורשים: חיפה: ● שיח, הרצל 48, ● חוז שקלים, הרצליה 12 ● נהריה: ● תן, תחנת אגד ● פתח תקוה: ● ארמון השטיחים, חבורון חירש 28 ● נצרת: ● "דקור הגליל" ● חולון: ● עמרם שמחה, ככר ויצמן 7 ● ירושלים: ● סומך, יפו 44 ● אשדוד: ● בית קרגל, אזור התעשיה הקלה.
מחלקה מיוחדת למשרדים ובתי עסק, טל. 03-793121

רשת השיווק הישיר
בית כרמל
שטיחי כרמל קונים ברשת השיווק הישיר

האחרונה?

האם המסיבה ב„חוף המערבי", בשבוע שעבר, היתה מסיבת־הסופרים האחרונה, בחסות התקשורת?

מאת תחיה אדר תצלומים: ציפי מנשה

אחרי יומיים, במוצאי שבת, כמעט כולם היו אצל ירון לונדון, קורא שירה בצוותא, בליווי מוסיקלי של זהר לוי, תופים. ביום חמישי בערב הם היו במסיבה שהוצאת „כתר" ערכה לסופרים אברהם הפנר ויצחק בן־נר, עם צאת ספריהם. הביקורת הסתייגה מבן־נר. הפנר אף זה יצא לשוק.

ירון לונדון קורא שירה, עזב את „החמאם" ועבר לחסות „צוותא". הקהל בבכורת־צוותא של לונדון היה אולי בלתי נמנע, כפי שבלתי נמנע היה הקהל במסיבת בן־נר והפנר.

האמת, המסיבה ב„חוף המערבי" היתה יבשה למדי. חיכו לשמעון פרס. היה ברור שהוא יגיע. זה הקהל שלו. פרס נתן פחות מעשר דקות. הוא הספיק לקרוא מבן־נר 50 עמודים.

היה אוכל והיה לשתות והיו אנשים סימפאטים, אבל היה יבש. אני לא זוכרת מסיבה ספרותית, פתוחה ורבת משתתפים, שלא היתה איכשהו בסך הכל יבשה.

באוויר, ובין חלק מהאנשים, היתה הרגשה שהעונה התקשורתית של הסופרים והספרות נאספת אל אבותיה, כמו שאומרים. הם מיצו את הפוטנציאל התקשורתי שלהם, אולי.

היתה להם שנה טובה מאוד: הרבה מוספי סוף־שבוע, טלוויזיה, רדיו, מדורי חברה, פריחה של חנויות ספרים, אקשן.

חוץ מפרס היו שם כל מי שהיו שם, במסיבות למיניהן, לאורך העונה. הפנר לא אהב שמצלמים אותו. הצניעות שומרת אותו במצב טוב. פרס רגיל בתצלומים עם סופרים.

על הכל חסתה תחושה של 'ראינו כבר', ותחושה של אנשים היודעים איך הם ייראו בעיתון של מחר, המדווח על המסיבה.

הם ייראו כמו סופרים שהיו במסיבה ששמעון פרס היה בה, והיא מטבעה סיבה מדווחת בעיתונים.

ב„חוף המערבי" היו האנשים של יצחק בן־נר. אנשי עיתון „דבר" ו„דבר אחר", ואנשי מסעדת „קיטון" התל אביבית. בכל יום שישי בצהרים, יושבת שם חבורה קבועה: איציק בן־נר, אברהם הפנר, איציק שאולי, שייקה לוי, אבי כהן, דליה גוטמן ורותי דר.

„כתר" הירושלמית בחרה ב„חוף המערבי". זה מה שירושלמים יודעים על תל אביב, מפי השמועה. ה„חוף", אחד המקומות המדליקים ביותר בעיר. כאילו חוף ים פרטי, אווירה של אי יווני בתוך תל אביב. נכון שאנשי מס הכנסה פשטו על המקום, נכון שעצרו את בעל המקום, גדי שפי, נכון שהוא ישב במעצר ימים ספורים.

ביום חמישי האחרון, במסיבה שהתחילה ב־7, הוא היה במקום, מארח נוגה מעט. הסופרים הביאו את החברים שלהם, שגם הם סופרים, או יהיו סופרים, או מבקרי ספרים, או מו"לים, או שיהיו מו"לים. קליקה בתוך קליקה בתוך קליקה. אנשי „קיטון" התייצבו כמעט בהרכב מלא. עורכת „דבר", חנה זמר, היתה. הרבה עיתונאים, חברים של השניים.

פרס ידע שהמסיבה מתחילה ב־7, הגיע ב־8.30, לחץ ידיים לסופרים, הצטלם והסתלק. חנה זמר ברכה, ירון לונדון קרא. חברים קרובים בלבד נשארו שם עד חצות. הקרובים קרובים, עושה רושם, נהנו מהמסיבה.

גדי שפי, בעל המקום, לא רגיל במסיבות סופרים ב„חוף". הוא רוצה שהמקום ימשיך להיות עסק מכניס. מאז הפשיטה, המקום אמנם פתוח, אך עסקים אינם כרגיל. אולי זה בגלל שהקיץ נגמר, ואולי בגלל מה שקרה.

אי אפשר לדעת, אולי מסיבת הסופרים תיתן ל„חוף" דחיפה קטנה. אף פעם אי אפשר לדעת בדיוק מה נתן את הדחיפה הקטנה. לכך, לעניין 'הדחיפה' סופרים טובים לפחות כמו כמעט כל דבר אחר. ■

יגאל שוורץ, „כתר"

גדי ואהובה שפי. דחיפה קטנה

שמעון פרס ויצחק בן־נר. 50 עמוד

יגאל מוסנזון. '48

יוסי פרוסט ועדי עציון. המעגל השני

ירון לונדון ובתו דניאלה. היו אצלו

אהרון שמי. „דבר אחר"

מנחם פרי. גם אצל לונדון

יצחק בן־נר ואברהם הפנר. חתנים. תצלום: שאול גולן

בוקי שוורץ. היה האמנות

„סבון רחצה פוליטי"

„שמעון פרס אולי באמת קרוב נפשית לספרות ולסופרים אלה ואחרים, אבל כמדינאי מנוסה הוא יודע היטב מהו ערכו הפוליטי של הקשר הספרותי שלו. קשר זה יכול להיות לו לעזר בנקודה אחת, ובה בלבד: בהזרקתו לגיבוי ולתמיכה בשעה שהוא הולך לקראת הסכם עם הימין או ויתור לעמדותיו.

במאבק עם הימין מביא, ויהיו, ויהי מפלגתו עם הממסד הספרותי נזק בלבד. לעומת זאת הספרות מסוגלת עדיין לסייע בהכשרת הקרקע לוויתורים לימין ולפשרות עמו שכן הכשרה זו כרוכה במאבק עם האגף השמאלי של המערך ועם השמאל שמחוצה לו, כלומר, עם כוחות המְמוקמים במפה הפוליטית־הציבורית באותה מובלעת או שמורת־טבע היסטורית שבה שומר הממסד הספרותי על שיירי השפעתו.

„משום כך נסמך פרס על הסופרים בשעה הקשה של הקמת ממשלת האחדות הלאומית. אותה שעה הוטל עליו להעניק הכשר פוליטי לאישים כאריאל שרון ויצחק שמיר, אשר דו"ח ועדת כהן הציגם במפורש כאנשים פסולים מוסרית ופוליטית למילוי תפקיד כלשהו בחיים הציבוריים. עתה עמד פרס ללחוץ את ידם שלא מנעה את שפיכת דמם של הרוגי סברה ושאתילה, ושאר הרוגי מלחמת לבנון. גיבוי מצד סופרים כחיים גורי, ס. יזהר, א.ב. יהושע ועמוס עוז שימש אותו אז כסבון־רחצה פוליטי, משהו שניתן לנקות בעזרתו את כתמי הזוהמה הפוליטים והגלויים ביותר".

דן מירון, מתוך „אם לא תהיה ירושלים" – הספרות העברית בהקשר תרבותי־פוליטי. הוצאת הקיבוץ המאוחד.

בוב דילן בפארק הירקון. ואז, לאחר חצות, עלה דילן להדרן

דילן, חבל שבאת

אבישי מתיה
תצלום: אמיר וינברג

ב תצלום, בוב דילן וגיטרה. לא מפוסטר, לא מתקליט, מההופעה בפארק־הירקון, אצלנו במוצ"ש. כך רצינו, כך ציפינו – דילן וגיטרה, כמו שוטר ואקדחו, כמו תינוק וטבור־אמו.

אבל, החושך מסביב מסתיר את השקר. הצילום, המנציח את הציפיה, לא יכול להנציח את האכזבה שבעיניים, באוזניים, ובעיקר, בלב. היה או לא היה? כנראה שכן – שמענו את הקול המונוטוני־מאנפף. לא, היה קשה לראות.

ב־20.30, עלה על הבימה רוג'ר מקווין מה"בירדס", עוד ילד פרחים שתקוע בשנות ה־60, ובזאת גדולתו – באותה הפשטות, עם אותה הגיטרה, שר את "איש הטמבורין", Turn! Turn! Turn! ועשה את מה שצימרמן כנראה כבר שכח.

דילן הפציע מבעד לחושך רק קרוב ל־22.30, כרגיל, שר ופרט על הגיטרה. לא זז על הבימה, לא חייך. על מסכי הענק לא הופיע אפילו פעם אחת בקלוז אפ. ההיה זה דילן, או בובת שעווה, שהובאה בעורמה מהמוזיאון של מאדאם טוסו, בשילוב עם אחד מחקייניו?

"שלום" כורד ו"תודה" גלמודה היו הקשר האנושי היחידי בינו לבין הקהל, שהשתוקק כליכך למלים הידועות, לדו־שיח בלתי אמצעי.

והרי בתוך עמו הוא יושב. 25 שנים הם חיכו לו, בקיבוצים, כאוניברסיטאות, בלילות מעושנים, פורטו על גיטרות, האזינו לתקליטים, ושרו – בקולות צרודים, עם הרבה כוונה ואמונה בכוח המלה הכתובה, חיכו למיפגש המיוחל. הוא היה אז עסוק מדי – חיפש את השלום, את האהבה והאחווה, ואת עצמו.

ממרחק של כמה עשרות מטרים ו־40 אלף איש, נראה דילן כאפיפיור הנושא את דרשתו בכיכר פטרוס הקדוש ברומא, או כרבי מלובביץ', איש־שם בערבות ברוקלין. ומרות כושיות ליוו את דברו.

חיכו ל"נישא ברוח", ל"שכבי, גברת, שכבי", ל"הוריקאן", ל"אני רוצה אותך".

הבובה המשיכה לשיר את שנות ה־80, בליווי החשמלי המהוקצע של טום פטי ו"שוברי הלבבות", כשמדי פעם מבליח שיר ישן, הוכה לנחמת זיכרון והסכמה מההמון.

בזה אחר זה, קמו שבעי החלומות והאכזבות, קיפלו את מיטלטליהם, התכוננו כפעם האחרונה אל שבר נעוריהם, אל שנות ה־60 האהובות, האבודות, המסתאבות, ובשקט זזו למכוניות.

ואז, לאחר חצות, עלה דילן להדרן, צלילי המפוחית המוכרים שוב הרעידו את החלל ואת הלב, אבל משהו כבר נשבר, כבר מת ונשכח, כמו אהבת נעורים נושנה, שגללנו עליה את האבן לעולם, לתמיד. רצינו את דילן, קיבלנו את צימרמן. חבל שבאת. ■

JVC

ועוד להיט

וידיאו JVC HRD-210E – הלהיט המבוקש ביותר בישראל ובעולם: V.P.S SYSTEM, PAL SECAM, טיונר מורחב, אפשרות לעריכת סרטים ועוד.

ועוד להיט

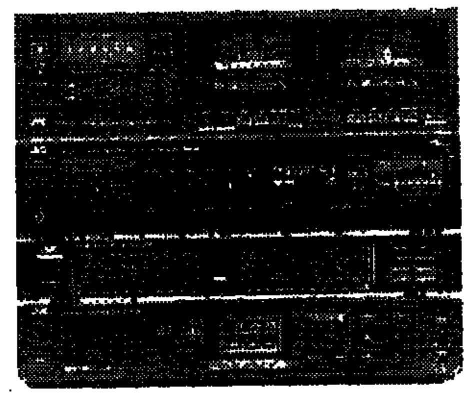

מערכת היי - פיי JVC
– הלהיט של המבינים:
- רסיבר 40W + שלט - RX 250
- טייפ דק כפול – TDW 11
- אקווילייזר – SEA.33
- קומפקט דיסק – XLV 220

להיט

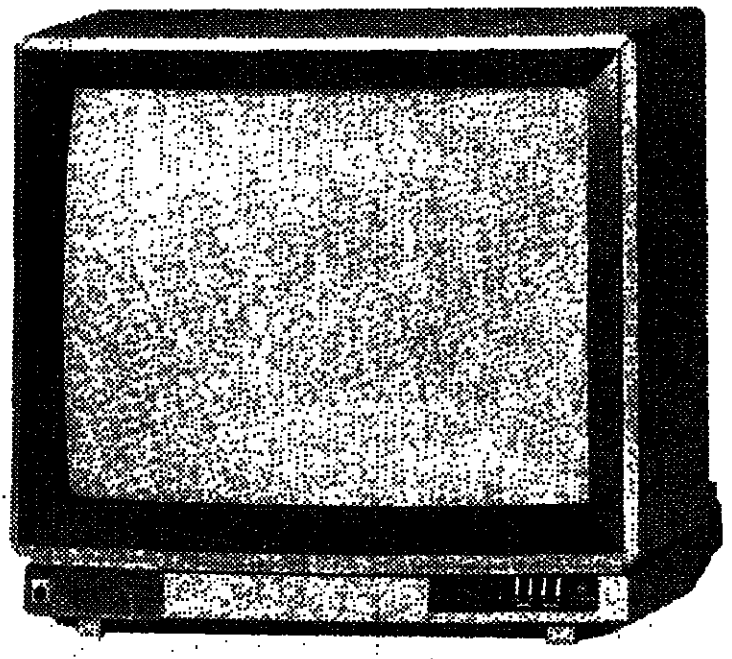

טלויזיה JVC "21 C210ME BX – הלהיט עם "התותח האלקטרוני" מאחור. מסך מרובע שחור, 7 שיטות שידור PAL, SECAM, NTSC, טיימר, כניסה נפרדת למוניטור ולוידאו, הפעלה וכיבוי ל־24 שעות.

חייבים לראות כדי להאמין.
חייבים לראות את התמונה החדה במסך השטוח והמרובע של טלוויזיה JVC.
לא היית מאמין שאפשר להגיע לתוצאות כאלה: כל פרט, כל צבע, כל שיטת שידור. (אירופאית או אמריקאית).
בוא לסוחרים המורשים של אמפא אלקטרוניקה להתרשם מהלהיטים החדשים: טלויזיה "21, MULTI SYSTEM BX – עם "התותח האלקטרוני" מאחור, וטלויזיה "14, C140MS BX.
בהזדמנות זו אולי תבחר אחת ממערכות ה־HI-FI המקצועיות של JVC שהיו ללהיט בקרב המבינים, או את הוידאו של JVC – הלהיט המבוקש ביותר בישראל ובעולם.

אזהרה: רק הסוחרים המורשים של אמפא אלקטרוניקה יכולים למכור לך JVC עם תעודת אחריות מקורית.
אל תוותר על תעודת האחריות המקורית - זו תעודת הביטוח שלך.

חותמת של אחריות ■ אמינות ■ אחריות ■

אדל

אמפא אלקטרוניקה
יבוא שיווק אחריות ושרות

פינוק סבון דיאודורנט
ההבדל מתחיל אחרי המקלחת
IRGASAN D.P. 300 המרכיב
הדיאודורנטי המעניק שעות של
רעננות.
את ההבדל בין סבון רגיל ל
דיאודורנט תרגישי במיוחד
המקלחת.
המרכיב הדיאודורנטי של ה
IRGASAN D.P. 300, תורם ל
ריח הזיעה ומעניק לגופך רע
נעימה לשעות הפעילות לאח
המקלחת.
בנוסף לתכונותיו כסבון דיאוד
תיהני לגלות שסבון דיאודורנ
פינוק הינו סבון טבעי, בעל קצ
עשיר וסגנ נעים לשר הגוף.
מחכה לי פינוק בבית
פינוק
סבון דיאודורנט
Witco Ipes

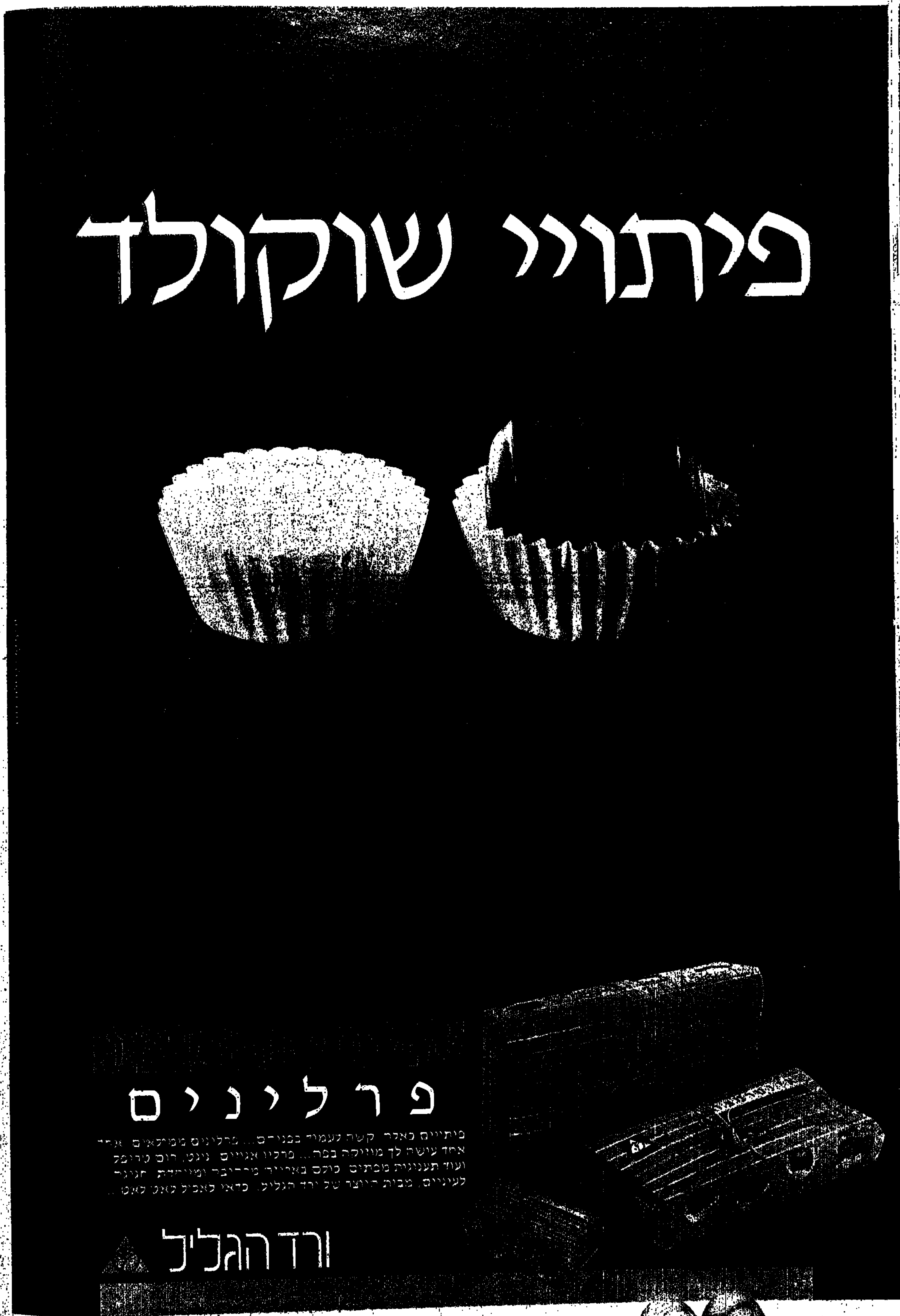

פיתויי שוקולד
פרלינים
פיתויים כאלה קשה לעמוד בפניהם... פרלינים ממולאים. אחד
אחד עושה לך מוזיקה בפה... פרלין אגוזים, נוגט, רום טרופל
ועוד תענוגות מפתים. כולם באריזה מרהיבה ומיוחדת, תענוג
לעיניים. מבית היוצר של ורד הגליל. כדאי לאכול לאט לאט...
ורד הגליל

מת ב־67'

ד"ר ג'ורג' טמרין מת למעשה לפני שנים, כשהורחק מהאוניברסיטה, ב־67' ● הקרב האחרון, זה הפיסי, על חייו, התקיים לפני חודשים אחדים ● הרופאים ביקשו לקטוע רגל. טמרין מת בן 64, נלחם מתוך מיטת חוליו על זכותו למות כשגופו שלם ● חייו ומותו הונחו על ידי עקרונות ● עמנואל בר־קדמא משרטט מחווה לפסיכולוג ישראלי שמרד במוסכמות זמנו

מאת עמנואל בר־קדמא

ב־31 במארס 1987, הלך לעולמו ד"ר ג'ורג' טמרין. לא זקן. בן 64 בסך הכל. איש חזק. עקרונות של ברזל. גאווה אדירה. יכול להיות שלולא היה גאה כל כך, עיקש כל־כך, חרד כל כך לאיכות־חייו – היו הרופאים מצליחים להאריך את חייו.

אולי. כי הכל התרחש ביממה האחרונה לחייו. באותה יממה, עמד הדוקטור העיקש בסירובו להסכים כי יקטעו את רגלו הנמקה. זה הסיכוי האחרון, וגם הוא לא גדול, אמרו הרופאים, להאריך את החיים.

החיים תלויים על בלימה, הלב חולה אנושות, הרגל נמקה, אבל הראש צלול. וטמרין עומד על זכותו להחליט. הוא יחיה, או ימות, שלם בגופו. לא ייקטע מגופו אבר. הוא גם ביקש להישלח לביתו. בבית־החולים נגזל חלק מהכבוד האנושי. לא הספיק. מת.

הנכסים העיקריים שהותיר אחריו, בדירתו שבשכונת בצרון בדרום תל אביב, היו מכונת־כתיבה ניידת וכלב בולדוג, העונה לשם קאטו. הכלב עדיין מבכה את אדונו, שעה שהוא מתקרב למכונת הכתיבה, המשמרת עדיין את ריח גופו.

סוף, אולי רומנטי. אולי דון־קישוטי. איפיונים, שבזכותם נשאר, אם בכלל, ד"ר טמרין בזיכרון.

■■■

במשך כמה שנים, לסירוגין, היה ד"ר טמרין בכותרות. שתי 'פרשיות'. באחת, המדען מול הממסד האוניברסיטאי בקרב־רב, שהיו בו כל המרכיבים הנחוצים: מישנה מדעית דיסידנטית, אתיקה מקצועית, טוהר המידות. היחיד מול הביורוקראטיה. הצדק מול הכוח.

בשנייה, עקרון קיומי. בישראל, אף אדם אינו רשאי לענות כמיטב מסקנתו על השאלה הפילוסופית: מי אני? פקיד הרישום עונה בשבילו.

לעיתים, הפקיד גוזל מאחרים את יהדותם בעיני עצמם, ואונס אחרים להיות, לפחות בתעודת־הזהות, יהודים.

טמרין לחם על הזכות להירשם כישראלי, במקום כיהודי, בסעיף הלאום בתעודת הזהות.

גיבור התיקשורת הזה זכה פה שם בכמה קרבות, אבל הפסיד בכל המערכות.

■■■

ד"ר ג'ורג' טמרין. מה אומר לך השם הזה? בשביל אנשים צעירים, לא הרבה. מבוגרים יותר מכווצים את גביניהם. טמרין? תזכיר לי. אפילו לא בחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב.

ד"ר ג'ורג' טמרין, מרצה נערץ ופסיכולוג חברתי בהתמחותו – אף אחד לא זוכר, מלבד, פה ושם, סטודנט סקרן, המרפרף באחד מהקבצים המשוכפלים של הרצאותיו. כללית, מסלול הלימודים של הסטודנט לפסיכולוגיה נקי משמו של טמרין. נכון, עברו כמעט 20 שנה. נשכח.

■■■

שנות ה־60 ייזכרו בהקשרים רבים מאוד. ומעבר לכל, כעידן הפריצה לדמוקרטיה האינטלקטואלית. שום גבולות לחשיבה האנושית, ליצרי החיפוש והבדיקה. לרשות וליכולת לומר הכל. אין טאבו. אין פסילה. אנשים הגו ואמרו מה שרצו.

חיה יפה, 'דמוקרטיה אינטלקטואלית'. אבל, גם צבאים הורגים עכשיו בגולן. הורגים, ומסתירים מהילדים שלמדו להאמין כי הצבי הוא חיה יפה. האנשים שהורגים צבאים מבקשים להצטייר כיפי־נפש מתוסכלים. גם האנשים ששמו קץ לדמוקרטיה האינטלקטואלית, כפי שהתגלמה באישיותו ובתורתו של הד"ר טמרין, מסתובבים בעיר עם כרטיסי־ביקור של יפי־נפש, אבל לא מתוסכלים. את הד"ר טמרין לא חיסלו במיסתרים. אלא בגדול. עם ניירת, עם בית המשפט, עם כותרות בעיתונים.

■■■

כאשר הגיע ד"ר טמרין לחוג לפסיכולוגיה באוניברסיטת תל־אביב, היה כבר איש מדע מוכר. הוא כיהן כפסיכולוג ראשי בבתי החולים שלוותה ושיבא. היה בין הראשונים שעסקו בנושאים של פסיכומטריה (הכוונה מקצועית) ובריאות־נפש בצה"ל.

הוא עמד לסיים את מחקרו הגדול על הצורות והשורשים של דעות קדומות, בשם 'דילמה ישראלית: מדינת גטו או חברה חופשית'. בנעוריו, ביוגוסלביה, כתב ספרות יפה, על רמה שהעניקה לו פרס ספרותי.

טמרין הובא לחוג על ידי פרופסור הנס קרייטלר, לימים בעל־פלוגתא, חלק מן הדינאמיקה שהובילה בסוף לסילוקו של טמרין מכל מיסגרת אקדמית בישראל.

אני קורא את עיתונות התקופה. בעיניים של היום, נראה כל הסיפור שבין טמרין ואוניברסיטת תל־אביב קצת תמוה. אומנם, גם היום אוניברסיטת תל־אביב איננה נתפסת כגוף הסובלני והליברלי ביותר בעולם, אבל קשה לדמיין היום הסנקציה נחרצת נגד מרצה ותיק, כמו זו שננקטה נגד טמרין.

■■■

ובכן, מה היתה פרשת טמרין.

אבל, קודם, לדיעותיו הבסיסיות. טמרין היה, בהגדרה, הומאניסט. הומאניסט הוא מי שרואה את האדם, כל אדם, במרכז. השיקול האנושי קודם לכל שיקול אחר. כל האנשים ראויים ליחס שווה על ידי סביבתם הממסדית והחברתית. הדיעה הקדומה היא היריבה הראשונה לתפיסה ההומאניסטית.

במציאות הישראלית, איתר המדען כמה סוגים של דעות קדומות: שוביניזם במובן של 'אתה בחרתנו', היהודי כיצור עליון על כל זולתו; כפייה דתית, שהיתה כרוכה, לדעתו, במרכיב גזעני.

הוא דחה את השליטה הבלעדית של הממסד הרבני על נושאי האישות, ומחה בעיקר על כך שבישראל לא ניתן, לאנשים הרוצים בכך, להינשא נישואי תערובת; הדעות הקדומות ביחס לערבים; הדיעות הקדומות ביחסי־העדות באוכלוסיה היהודית.

– איך כל זה מתקשר עם פסיכולוגיה?

„אבא, שהיה פסיכולוג חברתי, עסק בפסיכו־פאתולוגיה. יש השלכה ישירה בין פסיכו־פאתולוגיה המונית ואישית".

כל עוד עסק ד"ר טמרין בניסוחים מדעיים בלי השלכות למוסדות ואנשים, הכל היה בסדר.

המדען גבה־המצח, בעל הפנים הקשות, המגדל ומגלח לסירוגין את זקנקנו השחור, בעל חיתוך־הדיבור המרכז־אירופי, היה מרצה פופולארי. בוחן קפדן, אבל הוגן. איש לא קל, יאמר אחד מתלמידיו, אבל היה מה לשמוע ממנו. הוא ידע שש שפות, וכתב בחמש. העברית, בדרך הטבע, לא באה בקלות.

בתו, תמר ארז, פסיכולוגית גם היא, מספרת כי נהג לשנן את הרצאותיו העבריות, לפחות בתקופה הראשונה, בעזרת טיוט, לפני שיצא לאוניברסיטה.

■■■

הצרות התחילו כאשר הדוקטור פירסם ב'ניו־אאוטלוק', כתב־עת המבטא את השמאל הציוני בנושא השלום היהודי־ערבי – מחקר בנושא שיטות ההוראה של התנ"ך בבתי־הספר, עם הרגשים על ספר יהושע. אז, התחילו הצרות.

למעשה, הוא לא הסתיר את דעתו, המגנה את האלמנטים של השמדת־עם וכיבוש ברוטאלי הכלולים ביהושע, שלא לדבר על המורים שלא ידעו כיצד לגשר בין המקצוע של רחב ובין המוסכמה שהיא דמות חיובית.

בו־זמנית, החלו העימותים עם ראש החוג, הפרופסור האנס קרייטלר. לא על עניינים מדעיים.

„אבא", אומרת תמר ארז, הבת, פסיכולוגית במקצועה, „לא היה דוקטרינר בעניינים מדעיים. בהתנהגותו המקצועית, היה אקלקטיקן. לא צמוד לתורה אחת. פרויד, יונג, אדלר, או כל מורה־הוראה אחר היו טובים בשבילו, רלוואנטית לבעייה, או למטופל, שעמדו בפניו.

היה נוקשה, לא התפשר מעולם, בענייני אתיקה, בענייני אחריות מקצועית. היה פראנט. שנא חיפוף".

■■■

זה רקע כללי. כנגד קרייטלר היו לו כמה טענות. העיקריות: שקרייטלר שלח סטודנטים ללא הכשרה תיאורטית ונסיון מעשי לעבודה עם חולי רוח. הוא סבר, כי זה מסוכן לשני הצדדים. שנית: העסקת אשתו שולמית (היום, פרופ' שולמית קרייטלר), או עוזרת־הוראה בעלת תואר ב.א., בתפקידים, שהיו, לדעתו, מעבר להשכלתה־הכשרתה באותה עת.

במתכונת ישראלית מוכרת, נפתח מסלול של ועדות, דיונים ממושכים. טמרין יוצא צודק בחלק גדול מטענותיו.

אבל, הוא נשפט בעיקר על עניין ספר יהושע.

הסנט של האוניברסיטה, שהחליט, במאי 1967, על פיטוריו, לא נתן נימוקים מדעיים, אלא דיבר על כך, שטמרין משבש את הקשר בין החוג לפסיכולוגיה, אז עדיין חוג צעיר ורך, ובין משרד החינוך והתרבות. וכן משהו כעניין אי־השתלבותו בחוג. זה כנושא קרייטלר, המשמש עד היום בחוג, טמרין ביקש להביא לבערות חמישה עמיתים מרצים מהחוג, ולבדוק בעזרתם את עניין השתלבותו. הוא לא נענה.

„אין ספק", אומרת תמר ארז, „המכתב ממשרד החינוך והתרבות היה הצעה שלא ניתן לסרב לה".

■■■

טמרין פוטר. התרוצצות. מתמנית ועדת חקירה, שפוסקת שוב לטובת טמרין. הסטודנטים, שניסו לגלות פעילות למען החזרתו, נרמזו, באיומי נזיקין, להירגע.

'דרבן', עיתון הסטודנטים של השנים ההן, נוקט עמדה פרו־טמרינית תקיפה. בעצם, אף אחד, גם לא מפטריו, אינו אומר מלה רעה עליו, כמדען. אין ציטטה אחת, בכל עיתונות התקופה, בגנות רמתו המדעית.

„אלחם נגד הפיטורין עד כלות כוחי", אמר טמרין, ופנה אל עורך־הדין אמנון זכרוני, אותו זכר מעת שבחן אותו, כמתגייס צעיר, לצורך הכוונה מקצועית בצבא.

„עניין ספר יהושע", אומר זכרוני, „היה, ללא ספק, עילת הפיטורין הראשית. זה הרגיז הרבה אנשים, ובעיקר את משרד החינוך והתרבות. כן, גם אז. לפני מלחמת ששת הימים, לפני גוש אמונים ולפני כהנא".

– זו נורמה של התקופה, לפטר איש־אקדמיה בשל השגותיו המדעיות?

זכרוני, מצטחק: „אולי, לא. אבל זה, פלוס אישיות לא־קלה, וטמרין המנוח היה מחונן באישיות מאוד לא קלה".

■■■

אמנון זכרוני פנה לבית המשפט וביקש פסק־דין הצהרתי שיקבע כי אין לפטר את טמרין. העתירה היתה מיוסדת על כך, שעל פרופסורים אין חלים יחסי־עובד־ומעביד שיגרתיים. פרופסורים, כמו שופטים, אין לפטר, משום דאגה לעצמאותם הרוחנית והמחשבתית. זכרוני התבסס בטיעונו על שורה ארוכה של פסיקות אמריקניות עקרוניות.

האוניברסיטה טענה, לעומת־זאת, כי יש כאן עניין של יחסי־עובד־ומעביד רגילים, ועל־פי התחיקה הבריטית, המקובלת אצלנו, יש לאשר את הפיטורין.

הכותרת בספרי־החוקים הבריטית, במינוח הארכאי הנוהג בו, לנושא יחסי עובדים ומעבידים, היא 'אדון ומשרת', Man and servant. אז־או, התעוררו הוועדים באוניברסיטה והסיתו כלפי שלטונותיה: באמת אתם מתייחסים אלינו כאל משרתים.

זכרוני: „האוניברסיטה נרתעה. בעוד השופט מנסח את פסק־הדין, חתמנו איתם על פשרה, שעיקריה: הפיטורין בטלים, ד"ר טמרין מוחזר לאוניברסיטה, אבל יוצא לשנת־שבתון, שתמומן כ־100 אלף לירות,

טמרין ביקש להירשם בתעודת הזהות כישראלי, משום שאין הוא שותף לתפיסה, היום חוק, המכירה בחפיפה מלאה בין הלאום והדת היהודיים. הוא מגדיר את עצמו, איפוא, כישראלי. העליון דחה את העתירה: „אין יוצרים אומה בהבל פה"

ביומו האחרון עוד רצה ללכת הביתה. הבטיח לא להתאבד. נשאר בבית חולים. בו־ביום מת

ד"ר ג'ורג' טמרין.
תצלום: י. פריידין

הלוואת ענק

לכל מטרה ל־12 שנה בלי צורך בבטחונות נזילים.

גודל ההלוואה	עד 60,000 ש"ח	עד 30,000 $	עד 30,000 ש"ח*
תקופה	עד 12 שנה	עד 6.5 שנים	עד 5 שנים
ריבית	0.9% צמוד לחודש	19% לשנה צמוד ל־$**	0.9% צמוד לחודש
החזר חודשי קבוע לכל 10,000 ש"ח (לתקופת ההלוואה המירבית)	124 ש"ח צמודים למדד	224 ש"ח צמוד ל־$	216 ש"ח צמודים למדד

ההלוואות כנגד שיעבוד דירת מגורים וערבים.

* כנגד שיעבוד רכב וערבים.

** ריבית משתנה (ליבור + 12%)

ההחזר החודשי נכון ליום הפרסום. הבנק רשאי לשנות את תנאי התכניות או להפסיקן בכל עת.

פרטים בכל סניפי בנק לאומי, בנק איגוד ובנק [illegible]

בנק לאומי - רווח יומי

מכיס האוניברסיטה. בתום השבתון, יפרוש הפרופסור מרצונו הטוב".

וכך הווה.

■■■

כעבור שלוש שנים, שב ד"ר טמרין אל הכותרות.

האיש עתר לבית־המשפט וביקש לשנות לרשום לו בסעיף הלאום, בתעודת הזהות, הגדרה של ישראלי, במקום יהודי.

הרקע: פרשת רב־סרן בנימין שליט, שביקש לרשום את ילדיו כיהודים, על פי לאומיותם, גם אם לא לפי ההלכה.

הוא זכה, אבל המחוקק המוכה אץ לפייס את הדתיים הכועסים. הוחק חוק־השבות, המבטל בתעודת הזהות את ההפרדה בין

לאוניברסיטה אמריקנית. [illegible] היחידה של טמרין. השם טמרין, בעצם, גזור משמה. הוא נולד כגיאורג־רפאל קמין, בעיירה סובוטיצה, יוגוסלביה. לשעבר אוסטרו־הונגריה. שתי תרבויות, הונגרית וקרואטית.

אחרי השואה, החליט לוותר על קמין, שם בעל צליל הונגרי, ולאמץ את טמרין, שהיה שם־עט. אם זה טמרין ולא תמרין, כמתבקש, הרי זו אשמתו של פקיד עצל בשער־העלייה, ב־1949.

בזמן המלחמה, נשלח הסטודנט היהודי הצעיר, בעל ההשקפות הסוציאליסטיות, למחנה־עבודה בקרפטים. אשתו ותמר הועלו על מה שנקרא רכבת־קסטנר. אחרי שהייה קצרה במחנה ריכוז, הובאו לשוויץ.

בשירות המכון של [illegible]".

תמר מדברת על הפרשייה של אוניברסיטת תל־אביב כעל קו פרשת המים של חיי משפחתם. „האוניברסיטה", היא אומרת, „היתה לא רק מקום־עבודה, אלא דרך־חיים שנקטעה. סתמו לו לא רק את הפה, אלא את אפיק הביטוי החיוני ביותר שלו. גמרו את הבן־אדם.

„זה גמר", היא מוסיפה בעיניים מושפלות, „לא רק אותו. זה שבר את המשפחה שלנו. אחרי זה, אמא ואבא התגרשו".

■■■

הפיטורים מהאוניברסיטה צמצמו לאין־שיעור את אפשרויות המחקר של ד"ר טמרין. הוא המשיך להתגורר בבצרון, באותו

אותו לנסוע למקומות בעולם. ליוון, למשל. לא כמו כולם. הוא נידד עם נזירים על צוקים תלולים, אליהם ניתן לעלות רק בעזרת מעלית מאולתרת בצורת סל־נצרים.

■■■

השנים האחרונות לא היו קלות. ג'ורג' טמרין לקה בלבו. מלבד זה, היה לו אירוע מוחי. יחסית, יצא בסדר. רק דיבורו השתבש והיה קצת קשה להבין אותו.

כשהתעורר מהסטרוק, ביקש הבטחה מקרוביו, שלא יאושפז שלא לצרכי ריפוי ישירים. שישמרו על איכות חייו.

מצבו כפה עליו ישיבה רבה בבית. למרות זאת, המשיך לצאת לאירועים אמנותיים,

עו"ד גולדנברג.
תצלום: מיכאל קרמר

„ידיעות אחרונות" — עמוד 4

מאבקו העקשני של ד"ר ג'ורג' טמרין מאוניברסיטת ת"א נסתיים בפשרה:

המדען פוטר. אך קיבל למעלה מ־80 אלף ל"י פיצויים

— מאת אהרון [illegible] —

[illegible]

כותרת ב„ידיעות אחרונות", עם סיום פרשת טמרין/ אוניברסיטת תל אביב. את האוניברסיטה ייצג ד"ר אמנון גולדנברג. את ד"ר טמרין ייצג עו"ד אמנון זכרוני. המשפט נגע גם בשאלת הקשר בין האוניברסיטה לבין המרצה. עו"ד גולדנברג טען, בין השאר: האוניברסיטה היא גוף פרטי, שלא הוקם על פי חוק. היחסים בינה לבין המרצים הם יחסים רגילים של עובד ומעביד, ועל כן לא זכאי ד"ר טמרין לפסק דין הצהרתי שפיטוריו אינם תופשים". (מתוך עיתונות התקופה). לד"ר טמרין היתה זיקה לתנועה הפוליטית של אורי אבנרי, "העולם הזה", ולתקופת־מה היה כעין יועץ של הסיעה בכנסת. פרשת טמרין/ האוניברסיטה הסתיימה בפשרה.

אורי אבנרי, מימין, ועו"ד אמנון זכרוני. תצלום: שלום ברטל

ולאום, וקובע, שההגדרה כיהודי חלה רק על צאצאים לאימהות יהודיות ועל גרים.

טמרין ביקש להירשם בתעודת הזהות כישראלי, משום שאין הוא שותף לתפיסה, היום חוק, המכירה בחפיפה מלאה בין הלאום והדת היהודיים. הוא מגדיר את עצמו, איפוא, כישראלי.

בית המשפט העליון, הרכב של שלושה שופטים – נשיא בית המשפט העליון, שמעון אגרנט, יצחק כאהן וצבי ברנזון – דחה את העתירה.

בפסק־דין ארוך ומנומק, כתוב בידי הנשיא אגרנט, נאמר, בין היתר, כי אין יוצרים אומה בחבל פה, וכי אין אדם יכול, רק מכוח תחושותיו הסובייקטיביות, להיות שייך לישות לאומית שקיומה מוטל בספק.

ושוב תבוסה.

■■■

תמר ארז, פסיכולוגית בעיריית תל־אביב, הגישה השבוע את עבודת הדוקטור שלה

אחרי המלחמה, נפגשו כולם בסובוטיצה. טמרין השלים את לימודיו באוניברסיטת זגרב, וב־1949 עלו כולם ארצה. הדוקטור הצעיר, בעל הנשמה החופשית, לא הסתדר עם הלחצים של המישטר הטיטואיסטי.

„אין ספק", אומרת תמר, „שכל השקפת עולמו, החרדה לחרויות הפרט, הפחד מפני דעות קדומות, הם תוצאה של השואה. של השואה, ושל מה שהתחיל להתפתח כאן כבר בשנות ה־60".

■■■

שבוע במחנה שער־העלייה. אחר־כך, הדוד מתל־אביב קלט אותם בדירתו. תשע נפשות בחדר־וחצי. תמר אינה זוכרת קליטה קשה של ההורים, אלא של עצמה, ילדה בת שש, מול הרוע הצברי.

„אבא לא הרגיש אבוד כאן. גם לא אמא. התחילה מייד לעבוד, אבא הלך לאולפן, קנה שליטה מתקבלת על הדעת בשפה. המשרה הראשונה שלו כאן היתה של פסיכולוג

בית מסידרת השיכונים ההמוניים, שהוקמו בראשית ימי המדינה. למרות שהסביבה שינתה את פניה החברתיים, לא העתיק הדוקטור את דירתו. היה קשור לצמחים בגינה שטיפח, לבית. נימוקים של יוקרה, לא שיכנעו אותו לעקור משם. שנא סנובים.

הירבה לכתוב. „תמיד כשהתקרבתי לבית, קידם את פני צליל מכונת הכתיבה", מספרת תמר. „זה היה האאוטלט שלו. התפרנס מטיפול בפציינטים. תחילה, עוד הזמינו אותו לסימפוזיונים ולאירועים מדעיים. אחר־כך, פחות ופחות. לאט, התחיל לדעוך".

עו"ד זכרוני מגדיר את טמרין: „אינדיווידואליסט, עקשן, אמיץ, שש־לקרב".

תמר רואה בו אדם מעמיק, סקרן, תאב־דעת, קורא כפייתי. שום שטח לא היה זר לו: אמנות, היסטוריה, ספרות, פילוסופיה.

מה לא, בשבת, הלכו או לגלריה או טיילו בטבע, ברגל, על האופנוע, על התלת־אופנוע, ולבסוף, כשרכשו בואה, על המכונית.

התלבש יפה, מפיון והכל, ויצא. אירופי תמיד. אירופי. בחודש האחרון לחייו עוד היה בהצגה בקאמרי. כשהעירו לו על כך, השיבו מה הטעם לחיות בלי תיאטרון ובלי ספר.

לא עסק בפוליטיקה ישירה, אבל היה מקורב, בשלב מסויים, ל„העולם הזה, כוח חדש". בעת ששימש כיועץ לאורי אבנרי, כשהיה סיעת יחיד בכנסת, קיבל זכרוני ייעוץ מטמרין. „כמה מהצעותיו היו מבריקות מאוד", הוא אומר. בתקופה מאוחרת יותר, טמרין התקרב לר"צ, בעיקר לשולמית אלוני.

„יומיים לפני מותו", מספר זכרוני, „הגיע אלי טלפון מתמר. באתי מייד לאיכילוב. הרופאים הגיעו למסקנה, שיש לקטוע את רגלו להצלת חייו.

„טמרין סירב. גם הבת תמכה בסירובו. הרופאים תבעו מהפציינט לחתום על מסמך

(המשך בעמ' 63)

אולסי פרי משלם

בכלא האמריקני – 10 שנים על עבירת סמים • בימים אלה, הוא מכין ערעור • משה שיינמן, כתב „ידיעות אחרונות", ריאיין אותו במשך 7 שעות, בכלא • ראיון ראשון ובלעדי לתקשורת הישראלית • פרי, לשעבר כוכב מכבי ת"א, רשום בכלא כיהודי, אוכל כשר, מועסק בעוזר־טבח, הוסיף 12 ק"ג, ישראל בשבילו מולדת

מאת משה שיינמן, ניו־יורק

הוא אהב לשמוע את שמו המהדהד בחלל היכל הספורט ביד־אליהו: „מספר 8, אולללללסי פרייייי". ורבבת צופים מריעה בהתלהבות. אולסי היה עושה את הדרך מהספסל למגרש בריצה קלה, תוך נפנוף יד לקהל והחלקות ידיים לחבריו. „הייתי מלא גאווה. באותן שניות נדלק בי בנזין, לתת משחק עם פייט".

גם היום מכריזים בשמו ובמספרו. כל לילה בחצות, שעון ישראל, 4 אחר הצהריים שעון מרכז ארה"ב, מתחיל טקס ספירת האסירים בבית הכלא הפדראלי בסאנדסטון, מינסוטה.

כמו שאר האסירים, מתייצב אולסי בבגדי חאקי מגוהצים במגרש המסדרים, כדי להמתין לבואם של הסוהר הראשי ועוזריו. במגרש שוררת דממה. איש לא פוצה פה עד לתחילת הספירה.

בבוא תורו, הוא שומע את הסוהר הראשי מכריזו בקול קר, חד גוני, לעיתים מנוכר: „מספר 30613053/B, אולסי פרי".

שום ריצה, שום נפנוף יד, שום אוהדים נלהבים. תפקידו של אולסי מסתכם אז בלצאת מהשורה צעד אחד קדימה ולענות: „כן, אני כאן". אם לא יקרה הבלתי צפוי, אולסי אמור לעשות את זה עוד מאות פעמים, עד שתסתיים תקופת מאסרו. מדובר בעוד כפחות מארבע שנים, בתנאי שינכו לו על התנהגות טובה.

■■■

קרוב לעשר שנים שיחק אולסי במכבי ת"א. הוא היה שותף באחוזים ניכרים בהצלחות הגדולות של הקבוצה, בגביע אירופה ובזלילת התארים בארץ. אולסי היה שחקן פופולארי. הקבוצה אהבה אותו, האוהדים אהבו אותו, ארבו לו בכל מקום כדי שיעניק חתימה או להצטלם עמו.

התקשורת נתנה ביטוי לנוכחותו. אולסי פה, אולסי שם. אולסי משחק, אולסי עם ארל, אולסי מתגייר, אולסי מתגייס, אולסי עם תמי בן־עמי ואולסי גם בבית המשפט, באשמת שימוש בסמים.

במהלך ההיכרות בינינו בארץ, ראיתיו במצבים שונים. שמח, מנצח, עצוב, נרגש, עצבני. אך מעולם לא ראיתיו מושפל, מדוכא וכואב, כמו בדקות הראשונות לפגישתנו בתוככי הכלא. פגישה שארכה כשבע שעות.

■■■

לאחר תהליך הכניסה, התבקשתי לשבת באחת הכורסאות ולהמתין לכניסתו של אולסי. אולסי, שחגג ביולי את יום הולדתו ה־37, בין כותלי הכלא, הוכנס לאולם הביקורים המרווח מדלת צדדית. הוא השתהה מעט בכניסתו, כדי לא להיתקל במשקוף. כשהתיישר, תר מבטו את האולם אחר האורח המתאומי. חלפו שניות עד שזיהה אותי.

אולסי תפס בראשו וקרא: „הו, אני לא מאמין, אני לא מאמין". בצעדים מהירים התקרב אלי, חיבק אותי בכוח וגעה בבכי קורע לב. היה קשה להישאר אדיש. לא עזרו מלות הרגעה.

הדקות הראשונות של המפגש העיקו. מי שהתרגל לראות את אולסי בטופ של הספורט הישראלי, יתקשה למצוא אותו עכשיו חי בעולם אחר, רחוק, בתוך 'הזבל של החיים'.

זה היה מפגש שונה מזה שלפני שנתיים במסעדה הסמוכה למלון „לקסינגטון" בניו־יורק. אז, בראיון ל„ידיעות־אחרונות", הצהיר: „עשיתי שטות כשהשתמשתי בסמים. אבל עלי ועל סמים לא תשמע יותר".

■■■

לפני חמישה חודשים, הורשע בבית־משפט בניו יורק על חלקו בהברחת סמים, ונידון לעשר שנות מאסר ול־45 אלף דולר קנס. חבר המושבעים האמין לתביעה שטענה, כי היה שותף להברחת קילו וחצי הרואין, בשווי 1.8 מיליון דולר.

עכשיו, מהכלא במדינת מינסוטה, שנקרא „המתקן הפדראלי לתיקון", אולסי משווע לעזרה. את התיקון היחיד שלו הוא זקוק ימצא, לדבריו, מחוץ למתקן, בחופש.

אולסי: „הצילו אותי! אני חף מפשע! אני יושב כאן לחינם. תאמין לי, לא עשיתי כלום. זה הכל דורני. לא הייתי מעורב כלל בקניית הסמים, ולא דיברתי על כך, בטח לא בעניין ההברחה.

„למה זה מגיע לי?! תראה מה עשו לי. תסתכל על הבגדים האלה. אני, שכל חיי אהבתי את החופש, שהתלבשתי טיפ־טופ, תראה מה מונח עלי?!"

אולסי השתתק, הרבה. הנסיונות לעודדו, לחזק את רוחו, רק הגבירו את שטף דיבורו. רק אחרי שעה ארוכה הפסיק והחל להתעניין בנעשה בארץ, במכבי ת"א, בקבוצות, בשחקנים, בידידים.

את האשמה על מצבו האומלל הוא מטיל בראש ובראשונה על עצמו. אחר־כך יאשים גם את בן־דודו, קנת ג'ונסון, „שהכניס אותי לצרה הצרורה הזו, בלי שארע דבר" – וכן את פרקליטו, שלדעת אולסי לא השכיל למנוע את גובה המאסר, עשר שנים.

„הוא ניהל את הגנתי בצורה שלא נראתה לי. הביטחון העצמי שלו הרג אותי. היתה עדות של דורני, למעשה הצהרה כתובה ותתומה, לפיה לא הייתי מעורב בהברחה. אז אותו הוא לא העלה לעדות, כי טען שההצהרה בשבועה מספקת. בנוסף, התגרה כל הזמן בשופט ובמושבעים. הם רק החמירו את מצבי בגזר הדין. תבין, אני שלא הייתי מעורב בפרשה, וידעתי עליה רק לאחר שנתפסנו, קיבלתי 10 שנים. דורני קיבל רק שש".

את הטיפול בערעורו, שיוגש בקרוב, יטיל אולסי על פרקליט אחר: „אני מחפש עורך־דין אחר. יש לי כל הנתונים והעדויות כדי לצאת מפה. כל יום אני יושב בספריה ולומד את המשפט שלי בספרי החוק וכן מתקדימים משפטיים.

„אם זה לא היה עצוב, הייתי יכול לחייך ולומר שהפכתי למשפטן, או לפחות למומחה במשפטים הקשורים בסמים. אני בטוח, שעם עורך דין טוב אני יכול לצאת מפה".

■■■

אולסי מגלה כי בכלא יש בחור ישראלי, המרצה עונש מאסר, אף הוא באשמת הברחת סמים. אולסי סרב לחשוף את שמו, כיוון שפרשת מאסרו לא פורסמה בארץ.

אולסי: „היה לו עורך דין מעולה מסנט לואיס, שהוא מתכוון להפנות אותי אליו.

„תרות לפיו, שכבר עזר לישראלים רבים הכלואים בבתי סוהר בעולם, פועל לשחרורו. אחרי שיסיים את הטיפול עמו, אבקש מהרוח שיפעל גם למעני".

אולסי פרי, בכלא האמריקני, ספטמבר 87'. תצלום פולאוריד. החיוך מאולץ. מחכות לו עוד שלוש־ארבע שנים, במקרה הטוב

אולסי: „הצילו אותי! אני חף מפשע! למה זה מגיע לי?! תראה מה עשו לי. אני שכל חיי אהבתי את החופש, תראה מה מונח עלי?!"

אולסי פרי בפעולה. בדורסל, עונת הכוכב, קודם הנפילה. צלום: יוסי רוט

למה אולסי?

אולסי פרי הורשע בעבירת סמים, על ידי בית משפט אמריקני, לאחר שזכה להגנה משפטית. יש לזכור זאת.

מערכת „7 ימים" בחרה לראיין אותו בהרחבה – כשברקע ציון חוזר של הרשעתו – כיוון שאולסי פרי היה בישראל מעין מוסר ספורטיבי וחברתי ייהודי למדי.

נכון לקבוע כי פרי היה שחקן החיזוק הזר האהוד ביותר בישראל. ונכון לקבוע, כי מהרבה בחינות, פרי נעשה ישראלי מובהק.

העניין בחייו בכלא כמותו כעניין הלגיטימי בגורלו של ספורטאי, שנעשה סמל, ובלקחים החברתיים והמוסריים הנגזרים מפרשת פרי.

■ מערכת „7 ימים"

„לא דפוק, לא שבור"

„אני יודע שבמשחק נגד הרוסים, אני מייצג את העם היהודי", אמר אולסי פרי, בראיון לשבועון „תל אביב" של „ידיעות אחרונות", בינואר 85', בשלהי כוכבותו במכבי תל אביב.

פרי, באותו ראיון, הציג בעוז תעודת־זהות ישראלית מאוד, כמעט פאטריוטית: בעד אריק שרון, בעד מנחם בגין. „מישהו אמר שנקבל את שרון כראש ממשלה, ואני לא נבהל מכך".

פרי, בתקופתו הישראלית, ספג אינפורמציה באמצעות ה„ג'רוזלם פוסט". הצהיר על תחושת־חוב לחברה הישראלית.

לגבי העתיד הקרוב, אמר: „לא אפרוש בלי כסף, לא דפוק, ולא שבור. אני אוהב כסף. אני בעד חברה שמאפשרת תחרות חופשית, פתוחה ושווה על הכסף. במובן זה, אני קפיטליסט מובהק. גם לאחר הפרישה, אני שואף לשמור קשר עם מכבי. היא עדיין משפחה".

לפרשת ג'ים בוטרייט, כוכב מכבי, שהסתלק עם בוא קריאת הצבא, בחזרה לארצות הברית – הגיב פרי: „אנשים התייחסו לכך כאל בגידה. הם הגזימו. זו לא בגידה. זו חירות אישית. אדם יניח ראשו במקום שטוב לו".

מכתב לידיד

[illegible]

הוא מתעניין במכבי ת"א כאילו הם עדיין עולמו. מי עזב, מי נרכש, מאמן חדש. „אני שומר על כושר". מכבי סייעה לו בעקיפין. עדויות־אופי בדרך, לקראת הערעור

אולסי מתכוון לפנות ללפיד, אם עירעורו יידחה. „אני לא רוצה לחשוב על אפשרות כזו", אומר אולסי. „שנה וחצי מחיי התבזבזו בבתי כלא בהולנד, ניו יורק וכאן. גם אם ינכו לי על התנהגות טובה, יישארו לי עוד יותר משלוש־ארבע שנים להירקב בכלא הדפוק הזה. אלחם עד הסנט האחרון שלי, כדי לצאת מפה".

לשאלה, כיצד הוא מסביר את עדות הדיילת, לפיו נסיון הברחת הסמים נעשה באמצעות מכשיר רדיו שנמצא ברשותו במהלך הטיסה, השיב: „לא היה לי רדיו. בסך הכל, היה לי במטוס תיק מכתבים. איך הדיילת עשתה מזה רדיו, רק אלוהים יודע. לא ידעתי בכלל שרודני רכש את הסמים. הרדיו היה שייך לו והוא אשר נתפס עמו".

את סיבת נסיעתו להולנד הסביר: „הבטחתי לג'ונסון לנסוע לארץ. זאת היתה כוונתי. הוא זה שרכש את הכרטיסים, והוא זה ששיכנע אותי לעשות הפסקה בהולנד. כשנתפסנו, הבנתי מדוע. חבל.

„אם רק הייתי יכול לתפוס אותו ולשאול מדוע סיבך אותי. האמת, שבכל תקופת המעצר בהולנד הייתי בטוח שאצא זכאי. לא חשבתי שיאשימו אותי. מג'ונסון גם למדתי, שהאיש ממנו רכש את הסמים, הוא זה שהלשין. רק בניו־יורק התחלתי לקלוט את גודל האסון שנפל עליי".

עו"ד שמעון מזרחי, משמאל, ושמלוק מחרובסקי, הנהלת מכבי. אמא של שמלוק שואלת. תצלום: יוסי רוט

אולסי כועס על חלק ממכריו וידידיו בארץ. לדבריו, הם זנחו אותו. „יש פתגם אמריקני האומר, שכל אחד שמח להיות בחתונה, אבל אף אחד לא רוצה להיות בהלוויה.

„ישראל ומכבי תל אביב היו מהדברים היותר נעימים והחשובים לי. התקופה היפה ביותר בחיי, קשורה במדינה ובקבוצה. אבל, לגבי חלק מהאנשים שהיכרתי באותה תקופה, התברר לי שהייתי נאיבי מדי. האמנתי שהם ידידי אמת. התפתיתי לחשוב שרצו בקירבתי, לאו דווקא משום היותי כדורסלן מצליח.

„לחלק, עזרתי באופן אישי. אחרים, תפסו עלי טרמפ בעסקים וביצירת קשרים חברתיים. עכשיו, כשאני למטה, אף אחד לא מתעניין בי. נותרתי רק עם משפחתי הקרובה. השאר ברחו ממני כמו ממגיפה".

■■■

בהמשך, אולסי התרכך. הנחתי לפניו שני מכתבים, מתמי בן־עמי ומלו סילבר. אלה נכתבו בניו־יורק, ערב ביקורי בכלא. אולסי עיין בהם בהתרגשות.

לאחר שקרא פעם אחר פעם את מכתבה של תמי, שנכתב על דפי פירסום שעליהם הודפסה תמונתה, אמר: „היא האהבה הגדולה של חיי. היום, זו אהבה בלתי אפשרית. היא נשמה טהורה. לפני יותר מחודש הראו אותה פה בטלוויזיה, בתצוגה של גוטקס בארה"ב. אמרתי לאלה שהיו לידי: 'זו היתה החברה שלי'. הם חייכו אחד לשני. חשבו שאני מדמיין".

מכתבו של לו סילבר, כיום משפטן העוסק בהסכמים בינלאומיים, ריגש את אולסי לא פחות. הוא קרא בקול את הקטע במכתב, בו מספר לו על משחק ההצדעה שערכה לו מכבי ת"א, לפני כשלושה חודשים, מול נבחרת אירופה. כותב סילבר: „זה היה אירוע מרגש, במיוחד החלק בו הזכרתי את העדרותך חסרת המזל. האנשים בישראל מעריצים אותך וממשיכים לחשוב עליך".

כשסיפרתי לאולסי, כי בשעה שסילבר הזכיר את שמו, לפני המשחק, קמו האוהדים, מחאו כפיים ושאגו „אולסי, אולסי", הוא לא הצליח לשלוט ברגשותיו. אולסי בכה. „אני לא מאמין. זה פנטסטי. אני אוהב את האוהדים. לו תמיד היה חבר אמיתי".

אגב, סילבר ורעייתו מיכל ניסו לבקר את אולסי עוד בהיותו עצור בניו־יורק, אולם שלטונות הכלא לא אישרו לו. בעקבות ביקורי בכלא, ניסה סילבר לפעול מבחינה משפטית למען פרי.

■■■

אולסי התעניין מאוד בנעשה במכבי ת"א. לשעה קלה, הפכתי משואל לנשאל. אולסי לא רצה להחמיץ דבר שקורה בקבוצה: שובו של ריצ'י קליין, שחקן החיזוק השני במקום לי ג'ונסון. התעניין בקורין מגי, הכוכב הנוכחי של הקבוצה. שאל על הצעירים, וביקש לדעת נגד מי תשחק הקבוצה בגביע אירופה.

פרי שמח שמוטי ומיקי ממשיכים לשחק במכבי. פינה חמה במיוחד הוא שומר למוטי. חברים טובים בלב ובנפש. העביר לידי מכתב מיוחד למוטי. „שאל אותו מה הוא עשה בשבילי, ותבין מדוע אני כה אוהב אותו. אני בטוח שהוא לא שוכח אותי".

נחמה מעטה מוצא אולסי בעובדה שנפל לכלא, המסווג בדרגת קושי שנייה, מתוך שש קטגוריות, זאת למרות שהוא מרוחק מניו־יורק. מרוחק מאחותו סנדרה, המתגוררת בניו ג'רסי, ומאביו, הגר בצפון קארוליינה. כדי להגיע לכלא טסתי מניו־יורק למיניאפוליס, כשלוש שעות. בנמל התעופה שכרתי רכב, כדי לנסוע כשעתיים, 170 ק"מ, עד לעיירה נידחת, סאנדסטון, בצפון מדינת מינסוטה, לא הרחק מהגבול הקנדי.

הכלא האמריקני, המוכר מהסרטים, אינו דומה לכלא בסאנדסטון. זולת אגף אחד, שבו מרצים את עונשם טעוני הגנה ומקרים חמורים. הכלא, כהגדרתו של אולסי, דומה לקיבוץ או למחנה טירונות.

ברוך כלל, יושבים בכלא סאנדסטון עברייני 'צווארון לבן', או כאלה שנמצאים בכלא פעם ראשונה. אין שם רוצחים.

אולסי שמן בכלא ב־12 ק"ג. על תנאי מאסרו וסדר יומו הוא מספר: „בכלא שבו אני נמצא, אין לי טענות. הייתי יכול ליפול לכלא יותר גרוע. אחד מאלה המדורגים במקום השישי. הכלא בניו יורק היה דומה לקטגוריה הזו. ישבו שם רוצחים, שלא נדע מהם. רק מי שעובר בניו יורק מרגיש את ההבדל. הסוהרים שם אגרסיביים, המשטר נוקשה. אין יום שעבר בלי מכות, פעמים רבות בלי שום סיבה.

„תמיד בסוף היה נשאר מישהו על הריצפה עם ראש פתוח והרבה דם. אלי לא ניגשו. פשוט, עמדתי בצד, לא התערבתי ולא התחברתי לאיש. אולי גם בגלל גובהי לא התקרבו אלי. היחידים שדיברו איתי היו ישראלים. בתקופה שבה ישנתי בניו־יורק, היו איתי חמישה שנתפסו בברוקלין עם סמים. אחרים לא רציתי בכלל לראות. כל פעם היו עיתונאים מבקשים לדבר עמי, סירבתי. לא היה לי ראש אליהם".

■■■

„כאן זה אחרת. כמו שראית, אנשים חופשים לטייל בזמן הפנוי שלהם, לשכב על הדשא ולשחק במה שהם רוצים. ישנים באולמות הגדולים. מסביב לכל מיטה יש מחיצה בגובה של כשני מטר וארון לחפצים. לוותיקים יותר ישנה עדיפות. הם ישנים בחדרים קטנים. אותו בחור ישראלי שסיפרתי לך עליו, ישן שם.

„יש כאן כל מיני טיפוסים: אמריקנים, יוונים, יוגוסלבים, קולומביאנים, מכסיקנים ושני ישראלים: אני והבחור. הוא הקשר שלי לארץ. אנחנו מדברים הרבה על המדינה, וכמובן חולמים עליה. אנחנו נזכרים בישראל תמיד במשחק השש־בש. כבר הפכתי מומחה בו.

„אני מתעורר בשש וחצי, ובשבע ארוחת־בוקר. אחר־כך, אני מתחיל לעבוד. הג'וב שלי: להכין ירקות למטבח. זהו ג'וב טוב. אני עובד שלוש שעות, חמישה ימים בשבוע. אחר־כך, אני חופשי. בדרך־כלל, אני הולך לחדר־כושר, מתעמל, רץ והולך לשחק כדורסל. אתה יכול לספר לשמלוק (איש הנהלת מכבי), שהברכיים שלי בסדר. תאמין לי, אני עוד יכול לשחק בשקט. אולי לא במכבי ת"א. אבל בכל קבוצה אחרת, בטח. אבל, תשכח מזה אני לא אשחק עוד בקבוצה בליגה.

„אחרי המנוחה והספירה אני יושב בספריה. כבר סיפרתי לך שהפכתי מומחה במשפטים. אחרי ארוחת הערב יושבים ורואים טלוויזיה ואחר כך הולכים לישון".

■■■

שעות הביקור שניתנו לי היו מ־8 וחצי עד 3 וחצי. ניצלתי את כולן. כששעת סיום הביקור התקרבה, ניצלתי את האפשרות שניתנת למבקרים, וביקשתי מהסוהר המשגיח לצלם, תמורת שני דולר הצילום, את אולסי במצלמת פולארויד מיוחדת של הכלא. אולסי מתרגש שוב. מחפשים רקע שמח יותר מהקירות הריקים והאפורים. מוצאים קיר עליו צייר אחד האסירים. תחייך, תשלב זרועות, אני מבקש ממנו. החיוך יוצא עצום, חיוך מאולץ. אפשר להבין. אני אצא בעוד מספר דקות. אולסי, יישאר.

רגעי הפרידה קשים. שותים משקאות נוספים מהמכשיר. עוד סנדוויץ' עם דג, שאפשר לחממו במיקרו גל. אולסי מגחך, מזכיר שמות של מסעדות טובות.

שוב חיבוקים. מילת עידוד אחרונה. משפט נוסף של אולסי: „כשאצא מהכלא, החלום שלי זה לחזור לארץ ולהיות מאמן ילדים. מה שיש לי בכדורסל אין לאחרים. ואני רוצה לתרום ולהעניק את מה שיש לי לארץ". ■

הצד של מכבי ת"א

אחד המכתבים אותו ביקש אולסי להעביר לארץ, היה מיועד למנהלה של מכבי ת"א, שמואל (שמלוק) מחרובסקי. „אני יודע שעשיתי לו בעיות. יותר מדי, לאדם נפלא כמוהו. אני מאמין בו שיעזור לי", הסביר.

– שמלוק, האם מכבי פעלה למען פרי?

„מה אתה חושב?! אנחנו לא מפקירים חבר. אבל, את שלנו אנו עושים בשקט. ישנם דברים שגם אולסי לא יודע. ואולי עדיף שלא יידע".

בעקבות המכתב ושיחתנו, יפעל שמלוק להמצאת מכתבים שיעידו על אופיו ופועלו של פרי בשטח הספורט בארץ. עדויות אלה נחוצות לאולסי פרי לחיזוק עמדתו בעת ערעורו על הרשעתו. „אנו יותר מאשר מצטערים על כל מה שקרה לו. תאר לך, שאמא שלי שואלת אותי כל פעם שאני חוזר מארה"ב, אם ביקרתי את אולסי. היא וכולנו דואגים לו".

גם יו"ר מחלקת הכדורסל במכבי ת"א עו"ד שמעון מזרחי לא זנח אותו. הוא ביקר אותו שעה שהיה עוד עצור בהולנד. בזמנו, הדגיש כי הדבר החשוב ביותר שאפשר לעשות למענו הוא לעודד את רוחו. „חשוב לו ולכל אחר אחר במצבו שידע שיש מישהו שאיכפת לו ממנו".

מכבי ת"א אשר לא חירשה העונה את כרטיס השחקן של אולסי פרי, לא חבה לו כספים. מבחינה מעשית, הקשר שנותר עתה עם אנשי מכבי, הוא על בסיס יחסי הידידות והחברות, שנוצרו ברבות השנים. עבור מכבי זהו ערך חשוב.

„תמי בן־עמי היא האהבה הגדולה של חיי. היום זו אהבה בלתי אפשרית. לפני יותר מחודש הראו אותה פה בטלוויזיה, בתצוגה של גוטקס. אמרתי לאלה שהיו לידי: 'זו היתה החברה שלי'. הם חייכו. חשבו שאני מדמיין"

אולסי ומוטי ארואסטי, כוכב מכבי. היחסים המיוחדים ביניהם נשמרים. תצלום: מיכל היימן

אולסי ותמי בן־עמי. תקופת האהבה, הפופולאריות הגדולה. תצלום: יובל שמש

עקיפין יהודי

בטופס האישי של אולסי בבית הכלא מצויין „יהודי" ליד סעיף הדת. כזכור, התגייר אולסי לפני כעשר שנים ושמו העברי: אלישע בן אברהם.

מי שחשב אז שהדבר נעשה רק בשל רישומו ככדורסלן מן המניין במכבי ת"א – טעה.

אולסי: „גם בארץ ובמיוחד כאן, אני אוכל רק כשר. אני שייך לקהילת האסירים היהודים ומשתתף גם באירועים הדתיים. הרבי של מיניאפוליס מופיע כאן ודואג למחסורם של 20 היהודים הכלואים, שמרביתם בעלי מקצועות חופשיים".

במהלך המפגישה הכיר לי שלושה מהם: רופא שהואשם ברישום מירשמים כוזבים; רוקח שמכר סמים במקום תרופות, ועו"ד שזייף מסמכים. „מעניין לדבר איתם", אמר אולסי, „ברור ומובן שאנו דואגים זה לזה".

במסגרת הטיפול של קהילת יהודי מיניאפוליס, מקבלים האסירים היהודים את העיתון היהודי המקומי. אולסי התעניין באסון בו נהרג שוער הנבחרת ומכבי חיפה, אבי רן ז"ל. הוא קרא על כך בעיתון היהודי.

מי מגיע אליו

משפחתו הקרובה ביותר מגיעה לביקורים. בנו, אגב, עומד בפני ניתוח קשה למדי.

ברשימת הרשאים לבקרו, אולסי ציין את הדוגמנית השחורה, אהניבה, אותה הביא בזמנו לארץ, וגם גירשה. אהניבה, חזרה אליו, ביקרה אותו במהלך המשפט ובכלא בניו־יורק.

„אהבה ממבט ראשון"

אולסי פרי נולד בניוארק שבניו ג'רסי. חלומו הגדול, כנער, היה להגיע לקבוצה מקצוענית. ארבע שנים שיחק על מלגה באוניברסיטת פלורידה, בה למד [illegible] [illegible]

בחר לך את הפְּרַסָאנְיוֹ שלך

החודש קונים סאניו ומקבלים פרס ללא הגרלה. כל אחד זוכה!

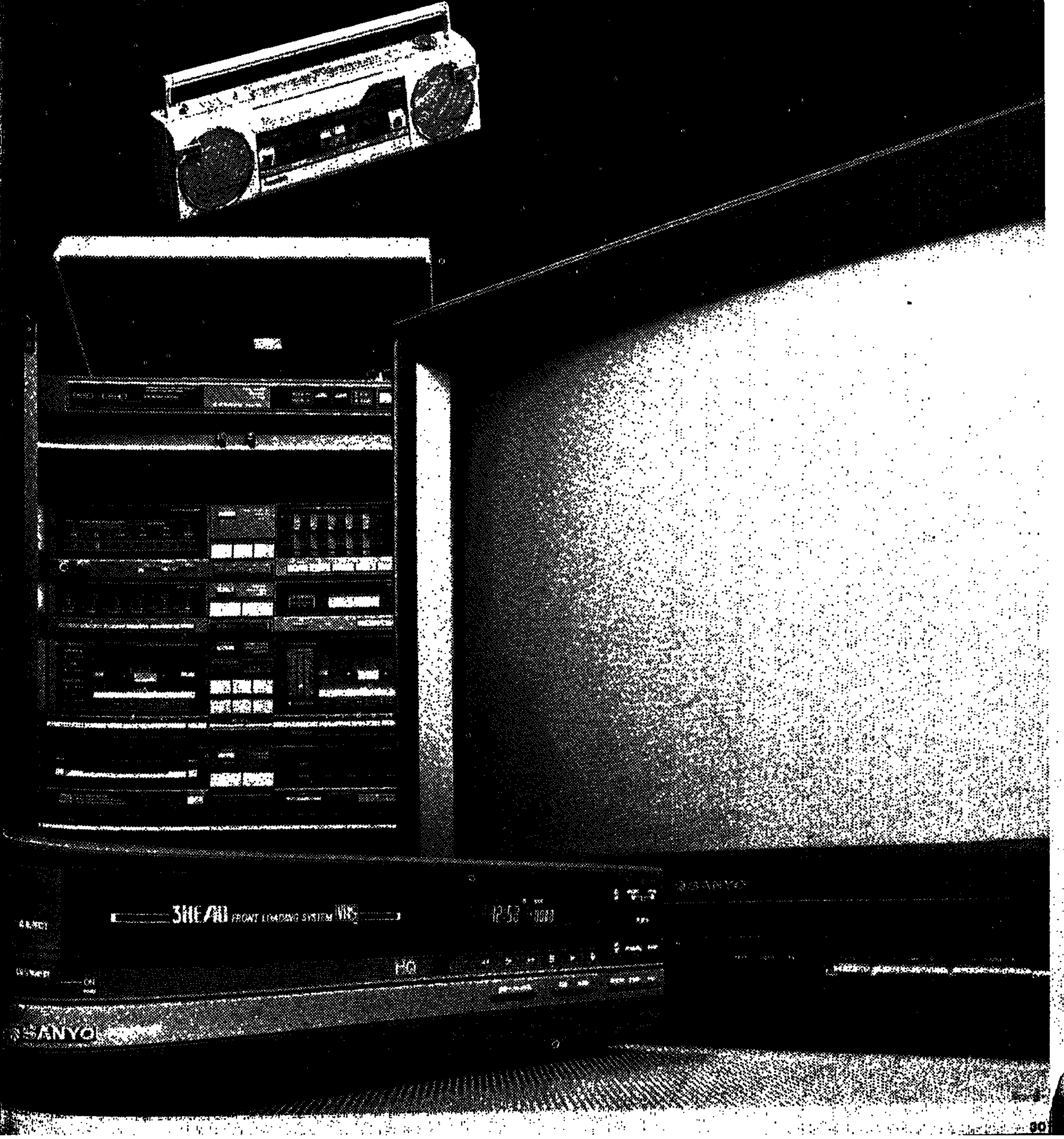

החודש, יותר מתמיד כדאי לרכוש טלויזיה, וידיאו, מערכת סטריאו או מיקרוגל של סאניו, כי מקבלים לא רק מכשיר אלקטרוני משוכלל, אלא גם אחד מהפרסים הבאים לפי בחירה:

א. **ווקמן** סאניו דגם MGP-9.
ב. **מכונת גילוח** סאניו נטענת משוכללת.
ג. שוברים לקניית **ספרים** בסטימצקי בשווי 90 ש"ח.

הפרסים ניתנים על כל קניית מוצר של סאניו בשווי 1,000 ש"ח* ומעלה.

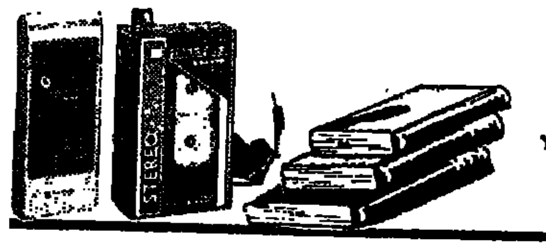

גם כשרוכשים מכשירי סאניו כגון רדיו-טייפ, קומפקט דיסק או מערכת סטריאו משולבת - מקבלים פרס לפי בחירה:

א. **שעון** יד סאניו צבעוני.
ב. **מטען** סוללות אוניברסלי סאניו.
ג. **רדיו טרנזיסטור** סאניו RP-1270.
ד. שוברים לקניית **ספרים** בסטימצקי בשווי 30 ש"ח.

הפרסים ניתנים על כל קניית מוצר של סאניו בשווי 250–1,000 ש"ח.*

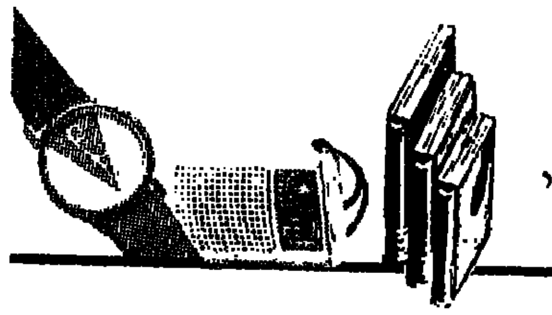

...ובנוסף לפרסים "מוצר השבוע"!

בתקופת המבצע, מידי שבוע, יהיה אחד ממוצרי סאניו "מוצר השבוע" וימכר בהנחה גדולה או ב־10 תשלומים ללא ריבית והצמדה. כל זה ניתן לך בנוסף לפרסים.

שבוע א' 4.9–11.9
מערכת סטריאו SY-6110 כולל רמקולים

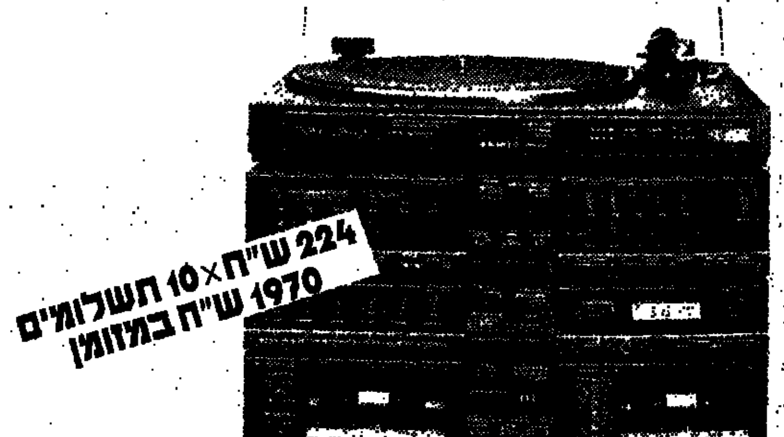

שבוע ב' 11.9–18.9
קומפקט דיסק לייזר CP-900

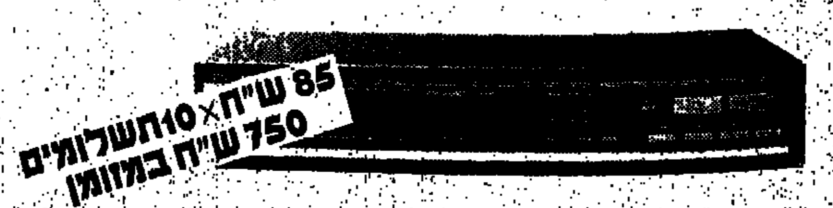

שבוע ג' 18.9–25.9
טלויזיה "14+שלט CEP 3015

שבוע ד' 25.9–2.10
מיקרוגל ליברטי סטאר EM-2405

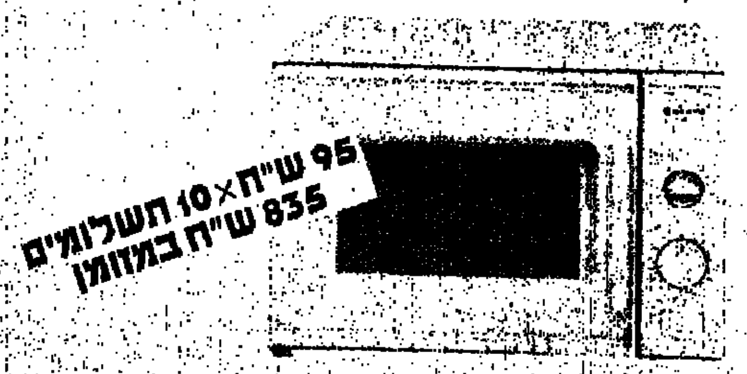

* לפי מחירון החברה 1.7.87 ובהתאם לתקנון המבצע. הפרסים עד גמר המלאי.

SANYO

האיינשטיין של יפן.

ירושלים, הלל 1, 02-245289 • ת"א, פרישמן 4, 50, 03-246183 • חיפה, הנביאים 1, 04-668462 • באר שבע, רמב"ם 21, 057-37671

סוכריה

מאת אבי לן
תצלומים: ציפי מושה

לאה עוז, 22, השדרנית של „לא על הלוף לבדו" בגל"צ, היא הסוכריה שצה"ל מנפק לחיילים שנשארו בבסיס בלילות שבת ● מגישה שירים, חדה חידונים, מספרת על עצמה, מפלרטטת ● אלפי חיילים בשירות סדיר, ג'ובניקים וקרביים, בין המאזינים הקבועים. רבים מתקשרים ועולים על השידור ● עוז: פנטזיה היסטרית טעונה מתח מיני? – שטויות. סתם שיח חברים

המאזינים הקבועים של לאה עוז, ויש המונים כאלה, היו מתפוצצים לנוכח הפגנת הרגש הבוטה הזאת. „תני לי נשיקה", אומרת עוז לחתולה שלה, „את מטריפה אותי, את כל כך יפה". החתולה, קטסטרופה ('קטה') שמה, נוהמת. „מי יתן לי נשיקה", קוראת עוז ועטה על קטסטרופה בסדרה אינסופית של נשיקות קולניות.

צריך לומר מיד: לאה עוז היא אחת התעלומות המבוצרות ביותר בצה"ל. חיילינו הצעירים מבלים ימים ולילות בניסיון לנחש איך היא נראית.

מדובר בתופעה. יותר נכון, בסוכריה. כי לאה עוז היא הסוכריה שצה"ל מנפק לחיילים שנשארו בבסיס בלילות שבת. אלפי חיילים בשירות סדיר, ג'ובניקים וקרביים, יושבים אז סביב מקלט הרדיו ונאנחים. המקלט, כמובן, מכוון על ערוץ ה־FM של גלי צה"ל, וקולה הפעמוני של המגישה ממלא את האוויר.

אחדים מן המאזינים מתקשרים לרדיו ועולים לשידור. וכשהם מדברים איתה, עושה רושם שהם כמעט מזילים ריר.

עוז: „מישהו כתב לי שאני מחרמנת אותו. הצחיק אותי על הכפאק, שיתחרמנו, למה לא. לא עשיתי את זה כדי שיתחרמנו, אבל..."

■■■

שם התוכנית, אגב, „לא על הלוף לבדו".

בתוכנית, עוז מגישה שירים, חדה חידונים, מספרת על עצמה, מפלרטטת, מעקצצת, לפעמים אומרת קצת שטויות.

התכונה הכי בולטת שלה בתוכנית זה החבר'מניות שלה. עוז חברה של כל החיילים. והיא נותנת לכולם לדבר איתה כמו שמדברים עם חברה. ואם היא לא מרגישה טוב, היא תספר את זה למאזינים, ואז כולם יתקשרו אליה לתוכנית וישאלו לאה'לה, מה שלומך, מה קרה.

היא לא קורקטית כמו אורלי יניב, ולא אנרגטית כמו ארז טל. היא לאה. לפני שנפגשתי איתה דימיתי למצוא בה איזו התחנחנות, איזה צל של משהו צ'חצ'חי. אחרי הראיון, נכבשתי כמו כולם.

גרה עם חבר בדירה שכורה בתל אביב. כשנפגשנו, עישנה כמו קטר, סיגריות 'טיים' ארוכות. הדליקה סיגריה בסיגריה, אולי מפני שהראיון קצת הלחיץ אותה.

תיאור קצר שלה: אף נשרי, שיניים גדולות, שיער שחור קצוץ, עגיל כסף אחד תלוי על האוזן. עיניים ירוקות, גבות לא עשויות, לא מאופרת. גובה: 175 סנטימטרים. הסתובבה יחפה, לבשה חולצת טריקו לבנה ומכנסיים שחורים. שזופה.

את כמעט נראית לי די רזה ודקיקה, אמרתי לה.

„טוב מאוד", אמרה, „אתה יכול לכתוב גם חטובה ויפהפיה".

נושא היופי יחזור בכתבה זו בהמשך.

■■■

לאה עוז מציגה את עצמה: „אני בת 22, נולדתי ברחובות, וכמו כל ילדה רחובותית טובה גמרתי תיכון, בית ספר עיוני, 5 נקודות אנגלית, ואז זרקו אותי החיים לתל אביב הפרועה ולגלי צה"ל.

„האמת היא, שרציתי להיות זמרת בלהקה צבאית. לא חשבתי אפילו שאהיה אי פעם בחיי קריינית ברדיו. באמת שלא חשבתי. אבל הלכתי לכל הבחינות: גלי צה"ל, תיאטרון צה"ל, להקה צבאית. נפל הפור על גלי צה"ל. הייתי המומה למרי מהעניין.

„כשהגעתי לגלי צה"ל, במשך חצי שנה שימשתי שואבת מים וחוטבת עצים. אמרתי בערך 20 מילים ביום. המשפט הנפוץ ביניהם: 'גלי צה"ל, השעה 6 וחמש דקות'. אחר כך התחלתי לעשות תוכניות: 'על הדבש ועל הכפאק', 'לא רוצים לישון', 'צלילי בוקר'. ואז קיבלתי תוכניות אישיות. אחרי שנה, התחלתי להגיש את המצעד העברי. אחרי שנתיים – את 'פוקחים עין' בשעה שש וחצי בבוקר.

„עשיתי את זה במשך שמונה חודשים ונשברתי: הייתי צריכה לקום כל בוקר בארבע. ואז קיבלתי את 'לא על הלוף לבדו'.

„התוכנית היתה רעיון של ארז טל. ארז אמר בלבו: נעשה תוכנית לחיילים האומללים והחביבים, שיושבים בבסיסיהם ומתייבשים בכל יום שישי למשמע צלילי מוסיקה עברית ושאר ירקות.

„השמענו פופ, להיטים, וגם דברים שאהבנו – אם פתאום שמנו פיטר גבריאל, זאת היתה הפתעה, כי אז הוא עוד לא היה להיט כמו היום. או את ה־Doors, או מיני יציאות שחשבנו שישמחו את לבב האנשים, שירים שיעשו טוב. הכוונה היתה לא לחנך ולהטיף, אלא פשוט להשמיע דברים שכיף לשמוע".

■■■

עוז איננה חלוצת ההגשה האישית ברדיו. אם ההגשה שלה לא מכופתרת, אם היא מספרת למאזינים על חוויותיה במכולת, היא לא הראשונה שעושה את זה. „הראשון שעשה את זה בישראל", היא אומרת, „הוא דורי בן־זאב. בתחום הזה הוא היה חלוץ, ממש ייבש את הביצות".

אבל ללאה עוז יש כנראה סחורה שדורי בן־זאב אינו יכול לספק. עוז מצליחה לפעמים להעביר איזשהו רטט. לפרוט על נימה מאוד מסויימת.

מה היא מספרת למאזינים? מה לא. כל יום שישי היא מספרת לכולם איזה אוכל הגישו בארוחת הערב בגל"צ. ולפי מה שהיא מספרת, כל יום שישי יש שם אותה ארוחה בדיוק. לא הופתעתי לשמוע שהטבחים של גל"צ רוצים לחנוק אותה.

– איזה אינפורמציות את מוכנה לנדב למאזינים במהלך השידור?

„אני מספרת להם איך אני מרגישה היום, ומה שלום כאב השיניים שלי. מספרת להם על הקונטסה הרעועה שלי וכמה הייתי רוצה מכונית חדשה, ועל השירים שאני אוהבת. דברים שקרו לי, חוויות נעימות שעברתי, אם ביקרתי במקום נחמד".

– אין משהו קצת צ'חצ'חי בשיחות שלך?

„לדעתי לא. ובכלל, צריך לומר 'פרעכי', לא צ'חצ'חי".

– בשידור את משתמשת המון ב„אז ככה".

„ככה אני מדברת. אני חושבת שכולם מדברים ככה, לא?"

■■■

היום, כחיילת בקבע, היא מרוויחה 700 שקל בחודש. בשביל המשכורת הזאת היא עובדת במשמרות. משמרת בוקר מ־5 עד 11 בבוקר, משמרת לילה מ־10 בלילה עד 5 בבוקר, משמרת ערב משעה 6 אחר הצהריים עד חצות. במסגרת המשמרות יוצא לה לפעמים להגיש בתורנות את „סבבה בבסיס", הגירסה הפחות מעודנת, או שמא עדיף לומר היותר וולגרית, של „לא על הלוף לבדו".

– 700 שקל בחודש, זה לא בדיחה?

„בוא נגיד שזה לא משובב נפש", היא צוחקת, „בדיחה? זה לא בדיחה. כסף זה אף פעם לא בדיחה. אבל זה לא הרבה".

לא, היא לא רוצה לעזוב את התחנה. כן, היו הצעות. אבל היא אוהבת את גלי צה"ל, אוהבת את הראש המיוחד, את האינטימיות שבין האנשים, אוהבת את צורת השידורים, את הפתיחות, את החופש.

– מתי התחלת להרגיש כמו סטאר?

„אף פעם. אני ממש לא מרגישה סטאר. יש לי המון מעריצים היסטריים, אבל זה לא עושה אותך סטאר. סטאר זה איך שאתה מתייחס לעצמך. אני לא מעוניינת להפוך לסטאר. רוצה לעשות את העבודה שלי טוב ושאנשים יאהבו אותי. לא צריכה שאנשים ירדפו אחרי ברחוב".

– לאה המתוקה, כל כך רוצה שיאהבו אותה. אבל את לא הולכת עם זה יותר מדי רחוק, אולי קצת מתחנפת?

„אף פעם לא עשיתי מה שלא חשבתי לנכון. אם אנשים רוצים לקרוא לזה התחנפות – שיבושם להם. אני – אני. לא התחנפתי למאזין כדי שיאהב אותי. כולם רוצים שיאהבו אותם, חוץ מפסיכים שלא רוצים שיאהבו אותם, אבל אני לא מהזן הפסיכי".

– מאיפה אימצת את סגנון הדיבור המיוחד?

„לא אימצתי שום סגנון דיבור. להיפך!

לאה עוז. יש כבר גרופיס, 'פסיכים כאלה', שנטפלים אליה ברחוב ומתקשרים הביתה

אובייקט לאהבה, אובייקט לשנאה

לאה עוז האישה, הבשר־ודם, נחשפת כאן לראשונה. מי שראה כאן את התצלומים שלה, יתקשה עכשיו לחשוב עליה כעל קול ערטילאי, פעמוני ככל שלא יהיה, המרחף בין שמים וארץ. מי שירצה לפנטז עליה, יסגור את העיניים ויראה את השיער הקצוץ, המבט המתריס, חולצת הטריקו השובבה.

אם תרצו, השיער הקצוץ שלה נכנס עכשיו לליגה הלאומית. בחידוני טריוויה יוכלו לשאול עליו. למי יש שיער קצוץ, חבר בשם יורם וחתולה בשם קטסטרופה? לאורלי יניב? לכרמית גיא? ללאה עוז? לאילנה דיין?

התודעה הקולקטיבית שלנו, אותה ישות חמקמקה שעומסת על גבה אינסוף פרטים טפלים, תצטרך לברור את התשובה הנכונה.

והיא עלולה להתבלבל. כי התודעה הזאת, אם יש בכלל חיה כזאת, כבר הניחה את ארבע נשות התיקשורת שהוזכרו למעלה על מדף אחר.

אורלי יניב. תצלום: אסף פוקר

במדף הזה כבר נרשם: לאה עוז „מתוקה"; אילנה דיין קצת גברית ו„מחוספסת"; אורלי יניב „קורקטית", והגובה שלה, לא להאמין, רק 160 סנטימטרים; וכרמית גיא אינטלגנטית ונינוחה ויש לה רווח נורא מצחיק בין השיניים.

כרמית גיא. תצלום: ציפי מנשה

עוז בת 22. דיין בת 23. יניב בת 30. גיא בת 37. הן נשים והן צעירות ומצליחות ועוסקות בתקשורת. עיסוקן המיוחד הופך אותן אובייקט לאהבה, אובייקט לשנאה, אובייקט להערצה. שהרי קשה להתגונן מפניהן. תמונתן או קולן פוקדים אותנו בסלון ובחלומות הלילה. אולי הן המראה שמבעדה משתקפים הכיסופים שלנו.

ועל כן, מעתה ועד עולם, ואולי רק עד מחר בבוקר, נידונו עוז ודיין ויניב וגיא להיכנס לשק אחד. השק הזה, אין ספק, עושה להן עוול, אבל זה הרי כל כך נוח.

אילנה דיין. תצלום: שאול גולן

מעולם לא אימצתי את סגנון הדיבור הקרייני, המתנשא, המנופח. בעצם היתה לי עבודה מאוד קלה, כי דרך הדיבור שלי ברדיו היא בדיוק כמו שאני מדברת איתך עכשיו, אולי בטונים קצת יותר נמוכים, כדי שזה יישמע יותר טוב".

– לא קורה שאומרים לך מיידלע, הגזמת?

„ודאי. יש איזה נודניק אחד שמתקשר לגל"צ כדי להגיד לאנשים בדיוק מה רע אצלם. זה כל הקיק שלו. מזה הבנאדם פשוט מאושר. הוא מצליף בי בחרבו מרי פעם מכל הלב. אבל כל עוד יש כאלה שאומרים שהייתי נפלאה – זה מאוזן".

■■■

מחוץ לעבודה היא הכי הכי אוהבת לשיר. למדה שלוש שנים פיתוח קול.

וחוץ מזה, היא אוהבת חיות. „זה חולני אצלי", היא אומרת, „אני מטורפת על חיות, אוספת את כל החלכאים והנדכאים של הרחוב, חתולים, כלבים, סוסים. הכל חוץ מרגים – דגים אני שונאת".

כשהיא אומרת שהיא „אוהבת להיות עם אנשים, לדבר עם אנשים, ומצד שני גם נורא אוהבת טבע", היא נשמעת כמעט כמו מועמדת זוטרה לתחרות מיס יוניברס, שמכריזה על זה שהיתה רוצה לעזור לאנושות הסובלת להתגבר על הרעב.

אבל כשהיא אומרת שהיא אוהבת „להיות לבד על הדשא באיזה קיבוץ מרוחק בצפון,

חברה של כל החיילים. נותנת לכולם לדבר איתה כמו עם חברה. „מישהו כתב לי שאני מחרמנת אותו. הצחיק אותי עלא כפאק. שיתחרמנו, למה לא. לא עשיתי את זה כדי שיתחרמנו, אבל..."

היא לא רוצה להודיע על כך ב'לא על הלוף'. לא רוצה לנצל את התוכנית לצרכים אישיים.

– איך היית מגדירה את מה שקורה בינך לבין המאזינים שמתקשרים לתוכנית?

„שיח חברים. לא הייתי מגדירה את זה כ'פנטזיה היסטרית טעונה מתח מיני'. כל ההגדרות האלה זה שטויות. הם מתקשרים כדי לדבר, ואני מדברת איתם. הם מספרים מה קורה להם, איך הם מרגישים. גם אני מספרת להם איך אני מרגישה. אם הם נחמדים, אני נהנית מזה: אם הם סתם עלוקות, אז מקצרים את הסיפור".

– עושה רושם שאת נהנית להתעלל בחיילים המסכנים. לפעמים את ממש קשוחה. את יכולה לומר למאזין: יש לך רק חצי דקה למסור ד"שים, שניה לא יותר מזה. מתחילים? 1, 2, 3".

„אני לא נהנית להתעלל אפילו בזבוב. אבל לפעמים הם כל כך מעצבנים ש... תראה, אני לא יודעת אם לקרוא לזה התעללות.

– כשאת מדברת, יש לך אינטונציה מתנגנת כזאת. מאיפה זה בא?

„מאבא שלי. היה לו את הקול הכי יפה בעולם. הוא היה שר. אני חושבת שזה ירושה".

– מה עושים הוריך?

„אבי שוכן בקברו".

פתאום היא מתפרצת בצחוק: „אל תכתוב ככה. אבא שלי מת לפני שש שנים, אמא שלי עובדת בעיריית רחובות, מזכירה. יש לי אבא חדש ונהדר".

■■■

המעריצים עושים לה חיים קשים. שולחים עשרות מכתבים בחודש. לא רק חיילים, לא רק גברים.

„מגיעים אלי מכתבים מכל שכבות האוכלוסיה", אומרת עוז, „מילדים ומילדות, מחיילים ומחיילות, לפעמים מקשישים שמאוד נהנים לשמוע את התוכנית. קיבלתי הרבה מכתבים מעיוורים, שבשבילם הרדיו זו

מתחת לבית („אני לא רגילה לזה. באה מרחובות, שם יש עץ רענן עם חניה מתחת לכל בית").

אבל תל אביב זה כיף. נניח, למשל, שבא לה כוס בירה באורבע בבוקר. אין בעיות. יורדים לרחוב, הולכים שלוש דקות ברגל, ומגיעים לפאב. „בעיר כמו רחובות הייתי יכול למות ולא לקבל בירה בארבע בבוקר".

זיכרון טראומטי: „פעם אמרתי 'מאניאק' בשידור. אבל זה היה כמו שאתה אומר לחבר שלך 'איזה מניאק אתה'. אף אחד לא העיר לי, אבל אחר כך הבנתי שאמרתי 'מאניאק' ברדיו, וזה לא יפה. זו היתה פליטת פה אווילית".

– יש לך הערכה כמה מאזינים לך?

„לא, אבל המון. זה גם לא מעניין אותי אם מקשיבים לי 800 אלף או 60. בשבילי 60 זה הרבה אנשים".

תוכניות לעתיד: „רוצה ללמוד עיצוב תעשייתי. כל העניין הזה צץ אצלי בשנה האחרונה. תמיד ציירתי, התעסקתי בעקיפין באמנות, הייתי תמיד מעצבת לחברים את הבתים. יש לי חוש אסתטי מפותח, מאוד אוהבת דברים יפים".

– וחתונה? ילדים?

„לא כרגע. אבל אני רוצה המוני ילדים. חמישה, בכיף".

אין לה מושג כמה זמן היא מתכוונת להמשיך ברדיו. „תמיד ארצה שתהיה לי תוכנית מסוימת. לא יודעת אם כזאת

חמישה מעריצים/ „אישי, מכתב גס"

לכבוד לאה עוז (הערה על המעטפה: אישי, מכתב גס).

אתמול בערב ישבתי עם חבר והקשבנו לתוכנית המגניבה שלך על הלוף. ישבנו במשך שעתיים ולא הפסקתי להשתגע מהמגישה הנפלאה. מהר מאוד הגענו למסקנה הנלהבת, שיש לך דיבור פנטסטי וראש מגניב חאלס וקול יפהפה וסקסי ו... מחרמן.

אחרי התוכנית שלך לא ישנתי, וישבתי וחשבתי, ובסופו של דבר תפסתי שפגישה עם המגישה היא לאו דווקא דמיון, ושמאחורי הדיבור הנפלא שיוצא מהקופסה עם הכפתורים יש בחורה בשר ודם.

טוב, ברור שיכול להיות שאת נשואה + 2, אבל אני בהחלט מרשה לעצמי לצפות לאיזו תגובה מצידך.שלחתי לך מעטפה מבויילת...

●

קוראים לי ענבר, ואני בת 16. אני אוהבת מאוד רדיו, ואת הקריינית האהובה עלי בגלי צה"ל. הייתי רוצה מאוד לפגוש אותך. כבר ניסיתי פרוטקציה, אבל זה לא הסתדר. אז החלטתי לכתוב אליך ישירות. מה דעתך?

●

עבור לאה עוז. אישית!!

לאה שלום. מזה מספר חודשים שאני נמצא בבית הכלא ומאזין על כורחי למכשיר הטרנזיסטור הקטן שלידי. נקשרתי בצורה כמעט 'חולנית' לתוכניתך 'לא על הלוף לבדו'. בדמיוני בניתי לי דמות מיוחדת במינה שלך... אבקשך ליצור איתי קשר מכתבים...

●

שלום לאה! מה שלומך חמודה?

הייתי חייב להודות לך על שהרסת לי עיקרון עצום: במשך שנים לא רציתי להיגרר להערצה כמעט עיוורת של כל מיני 'גיבורים'. להיות גרופי של איזה אליל אלמוני נראה לי נורא נאיבי, לא בוגר. עד ששמעתי את לאה עוז בתוכנית 'לא על הלוף לבדו'. ההגשה המהממת משאירה אותי נפעם כל פעם מחדש...

●

אהלן לאה!

אנחנו צוות של ציפורי לילה, עובדים במשך כל הלילה ונמצאים פה כרגע במוצב בדרום הארץ שבווים (סלנג צבאי: שבורי זין – א.ל.) לאללה.

אני רוצה להגיד לך לאה, שאת נשמעת כזאת מתוקה, שכל פעם שאנחנו שומעים אותך אנחנו נהיים חרמנים לאללה...

ואוהבת גם סרטים, וללכת לים, ככה, כמו ילדים בני 16", אפשר להאמין לה. בסך הכל, בת 22.

אפרופו ים, היא אוהבת להשתזף. ובשביל זה היא מוכנה אפילו לנסוע עד לחוף פלמחים. „שם יש רק חול מים ושמיים", היא מסבירה, „ובכלל אני לא מבינה את הקטע הזה של יום ששי בצהריים בחוף תל־אביב. מימי לא הייתי שם. יש שם יותר מדי אנשים ואי אפשר ליהנות מהים. וחוץ מזה, יש שם מרווזים".

מרווזים, היא אמרה, לא מרווזות.

ואחר כך היא מתרצה, ומוכנה לומר מרווזות, ויש לה אפילו תיאוריה: „המרווזות אוהבות אנשים. האמת היא, שהאנשים מטרידים את המרווזות. בחרשות של המרווזות אומרים 'היום היו הרבה אנשים בחוף תל־אביב'".

■■■

פתאום קטסטרופה נכנסת לחדר. עוז ממהרת לנשק אותה בקול מצמוץ. החתולה למדה אפילו להגיש את המצח כדי לקבל נשיקה.

„אספתי אותה מהרחוב", מתרוננת עוז, „כל המעיים שלה היו בחוץ, ולקחתי אותה לווטרינר. הצלתי את חייה. ובשביל זה קטה המתוקה מביאה לי גורים כל חודשיים לאות תודה".

לקטסטרופה יש עכשיו שלושה גורים תמורים בני שבועיים, ועוז תהיה מוכנה בשמחה להעניק אותם לכל מאן דבעי. לא,

למשל, יש מאזינים מתחכמים, חושבים שהם גדולים וחכמים, מנסים לרדת עליך. אז אתה עונה להם בלשונם".

ויש לה גם דוגמה לדיאלוג שלה עם מישהו 'מעצבן'. זה הולך ככה:

– ערב טוב לך. מה שלומך?

– למה לכולם את אומרת ערב טוב? אין לך ביטוי קצת פחות שחוק? למה את מקשקשת כל כך הרבה? אני חושב שהמוסיקה שלכם אינפנטילית, הדיבורים שלך מעצבנים אותי ואתם פשוט איומים.

– שמעת על אייבי נתן? על רשת ב'? על רשת ג'?

– כן, שמעתי.

– כל מה שאתה צריך לעשות זה להזיז את הכפתור.

■■■

יש לה בחדר טלוויזיה פיצפונת בגודל של 20 על 20 סנטימטרים. „אין לי יותר מדי כסף", היא מסבירה את מימדיה הקטנים, „אבל זה בסדר, אני לא מרחמת על עצמי. לא שאני חיה על לחם עבש. באחרונה, התחלנו לקנות קצת גבינות שמנות. מדי פעם יש בבית גם קורנפלקס".

שתי גיטרות מונחות על המזרן שנמצא על הרצפה. אחת שלה, ואחת של יורם, החבר. לפעמים שניהם יושבים להם בשתיים וחצי בלילה ומנגנים.

עדיין רוצה להיות זמרת. „יש לי קול טוב", היא אומרת. „אם יש לי סיכוי? תלוי בי, תלוי במרפקים שלי, שאין לי".

אחיזה בחיים. המורה אחת, אשה. בת 85, אמרה שאני מחזיקה אותה בחיים. נורא כיף היה לקבל את המכתב שלה".

עוז שומרת את כל המכתבים. אם היא עונה? כבר לא.

„עניתי לחלק מהכותבים", היא אומרת, „עד שגיליתי שזה תיק גדול מדי לענות לכל המכתבים, לפחות כל עוד המזכיר האישי שלי בחופשה".

ויש גם גרופיס, 'פסיכים כאלה', שנטפלים אליה ברחוב ומתקשרים אליה הביתה. וכל פעם שהיא חולה, מתקשרים בהיסטריה ושואלים מתי תחזור לשידור ולמה לא היתה ביום ששי בתוכנית.

והטרדות? „נושמים ונושפים לי בטלפון בכל שעות היום והלילה", היא נאנחת, „אז קניתי להם מזכירה אלקטרונית, שינשמו וינשפו לה, אם הם נהנים מזה".

■■■

במוצאי שבת, או יותר נכון בבוקר יום א', בין שתיים לחמש בבוקר, היא מגישה את 'לא רוצים לישון'. ילדה אחת, מעריצה בת 14, כתבה לה שנורא השתדלה להישאר ערה כדי להאזין, אבל היה לה קשה לא לעצום את העיניים.

לה עצמה אין בעיות כאלה. מגדירה את עצמה כטיפוס לילי. „מאוד אוהבת את הלילה, את השקט".

בגלל הלילה היא גם אוהבת לגור בתל־אביב. נכון, הרעש מעצבן אותה, והתנועה הסואנת, ומרגיז שאין לה חניה

אינטנסיביות, אבל רדיו זה משהו שקשה להינתק ממנו".

■■■

– את חושבת שאת יפה?

„ממש לא חושבת שאני יפה. לא יפה קלאסית. תסתכל על האף שלי, על השיניים שלי, אני לא יפה, אבל אין לי בעיות עם הפנים שלי, אני אני, לא כולם צריכים להיות יפים".

– וכשאת מדברת ברדיו את מרגישה יפה?

„אני – לא מרגישה ככה. מה שכן, הם – חושבים שאני יפה. בגלל איזו טעות איומה, לאנשים נדמה שמי שיש לו קול יפה והוא קצת אינטלגנטי והוא מרגיש בטוח בעצמו, אז הוא גם יפה. וזה שטות איומה. למשל, כולם בטוחים שארז טל יפהפה. גם אני הייתי בטוחה, עד שראיתי אותו. והוא לא".

וכאן היא נבהלת, מסתייגת: „הוא יפהפה בדרכו שלו".

נשנקת: „הוא יתלה אותי, הוא יפטר אותי אחרי הכתבה הזאת!" (טל מפקד מחלקת קריינים בגל"צ, עוז קריינית מן המניין).

מאיימת: „אם יפטר אותי, אני אשים לו מעטפה ממולכדת בדואר, אני יודעת איפה הוא גר".

ואחר כך היא שואלת: ואתה, אתה חושב שאני יפה?

אני חושב, אמרתי, שאת יפה, בדרכך.

„כן, בדרכי. אני אוהבת את הניסוח הזה". ■

יקבי כרמל מזרחי מכינים לך חג שמח...

יין עכשיו במחירי מציאה

הפתעות נוספות בחנויות

מבחר יינות מתוקים

יין היובל**	יין אדום מתוק ישן נושן	2.69 ש"ח
טופז זהב*	יין אדום מתוק מובחר	4.15 ש"ח
כרמל 100*	יין אדום מתוק משובח, "הולך" מצויין גם עם מנות אחרונות	5.75 ש"ח

מבחר יינות תוססים עדינים

פנטזיה*	יין מתקתק תוסס עדין, חצי יבש לבן או ורוד (רוזה) הולך מצויין עם כל דבר - כל סיבה טובה לפנטזיה	4.99 ש"ח
בוסקה אפרסק*	הלהיט הבינלאומי, יין תוסס עדין, בטעם אפרסקים, מומלץ להגיש קר מאד.	עכשיו במבצע היכרות 20% הנחה
יין הנשיא*	מיוצר בתהליך ייצור של שמפניה	8.39 ש"ח

מבחר יינות רוזה - מומלץ להגיש צונן

גראנש רוזה*	יין חצי יבש מומלץ להגיש קר, "הולך" מצויין עם כל סוגי האוכל	4.89 ש"ח
קברנה לבן*	יין רוזה יבש המיוצר מענבי קברנה אדומים בתהליך ייצור של יין לבן	6.99 ש"ח

מבחר יינות לבנים
מומלץ להגיש צונן

"הוק מעולה"*	יין חצי יבש, "הולך" מצויין עם גבינות מותכות, מתאבנים ודגים ממולאים	3.25 ש"ח
עבדת לבן*	יין לבן יבש, "הולך" מצויין עם ארוחות דגים וגבינות	3.95 ש"ח
אמרלד ריזלינג*	יין חצי יבש בעל ניחוח עשיר "הולך" מצויין עם דגים, בשר עוף ובשר עגל	6.49 ש"ח

מבחר יינות אדומים
מומלץ להגיש בטמפרטורת החדר

אדום עתיק "מעולה"*	יין חצי יבש, "הולך" מצויין עם גבינות חריפות, עוף ובשר עגל	3.25 ש"ח
קברנה אדום*	יין יבש בעל ניחוח עדין "הולך" מצויין עם מרקי בשר ולכל סוגי הבשר האדום.	4.89 ש"ח
פטיט סירה*	יין יבש בעל ניחוח וטעם עשיר "הולך" מצויין עם בשרים אדומים וצלי.	6.49 ש"ח

מבחר משקאות לבר שלך

וורמוט*	לבן, אדום או יבש	4.59 ש"ח
וודקה 45° לקוסוסובה**	הוודקה הרוסית הראשונה בארץ,	4.19 ש"ח
ארק 40°**	האפריטיב המושלם, "הולך" נהדר "על הקרח"	3.29 ש"ח
דומיניון*	דומיניון הברנדי המלטף, ברנדי מעולה מיוצר עפ"י ידע צרפתי	12.79 ש"ח

* תכולה 750 מ"ל ** תכולה 650 מ"ל

כרמל מזרחי

אשה בחולות

מאת עמוס נבו
תצלומים: אמיר וינברג

נועה ליבנה, „אולי אני נמרדת הרבה, כדי להוכיח לעצמי שאני קיימת"

נועה ליבנה, ניצולת שואה. ילדות במנזר, נעורים בקיבוץ, אהבה לאורי זוהר, בן לרפי נלסון • עכשיו היא חיה בין הבדואים ליד באר שבע • „אחרי כל מה שעברתי, אני חייבת לעזור להם"

בלילה, כשהגנרטור כבה, עוטפת נועה את עצמה בשמיכה ויוצאת אל החושך. ירח חיוור תולה בשמים, והגבעות כמו עוצבו ביד אמן. כלב נובח, חמור נוער, ונועה בחוץ, בכיסא נדנדה, מתחת לשריגי הגפן, סופרת כוכבים, וכל החיים עוברים לפניה.

שמים גדולים, היא אומרת, שמים גדולים. איפה עוד יש שמים כאלה? אשה במדבר, יהודיה בשבט בדואי. נהגי האוטובוס מכירים אותה. משוגעת, אומרים. הבדואים קוראים לה נועה.

בתוך המדבר, על אם הדרך בין באר־שבע לערד, מצאה את אביה. איש קשיש, זקנו לבן, כאפייה שמוטה על כתפו, והוא לוגם קפה שחור. הבת שלי, הוא אומר, הבת שלי, ונועה על המזרון, לידו, משכלת רגליים, תולה בו עיניים. הבת שלי, הוא ממלמל.

בדואי נשוא פנים, סולימן אל־עוקבי. בן 73, השייח' של שבט אל־עוקבי. פעם היה שופט בענייני אישות, ושמעו יצא עד לאוהלי סיני. לפני שלוש שנים באה נועה ליבנה לזבוח אצלו זבח, ונשארה. היא אומרת, שכל כך נשבתה בקסם המקום.

אנשים שקטים, תאמר, שלווים כל כך. נתנו לה צריף קטן, קירותיו כלונסאות עץ ירקרקות דהויות וגג שהעלה טחב. והיא גרה שם: בלי חשמל. בלי ביוב. עזובה קשה.

חם. אדמה צהובה, שמשית. תרנגולות חומות מנקרות בחול. 16 קילומטרים מבאר שבע, ומחסום של אדישות פרוש משני עברי הכביש. כאן מתחיל הניכור.

600 נפש חיים ביאוש: מורים, טרקטוריסטים, קבלנים, פועלים קשי יום. אצל הירקות של פאריד, העגבניות היום בזול. במכולת של ג'ומעה אפשר להשיג אורז. הסיירת הירוקה ממררת את חייהם.

ב־1951 התיישבו כאן, קיוו שהמדינה תטיב עמם. אט אט נטשו את האוהלים, מכרו את הגמלים. בנו פחונים, צריפי עץ, הניחו בלוקים על הגגות, לחזקם. כשניסו להקים מבני קבע, באה הסיירת הירוקה והרסה. מאז, חיים באי וודאות. אזרחים סוג ב', הם אומרים. ערמות זרדים, גרוטאות. לטאות מטפסות על הקירות. מי שהיה לו כסף, התקין דוד שמש, קנה ווידאו. פה ושם מכונית להתפרנס. לא יותר.

נועה ראתה ולא נבהלה. ויתרה על חיים נוחים. אנשים אינם מבינים. „לפעמים אני יוצאת מתוך עצמי, מתבוננת בנועה ואומרת: לא יתכן, זה לא אני". בת 52, אשה שכל חייה נדדה ונתגלגלה מיד אל יד, ותמיד חיפשה ולא מצאה, ואולי במדבר תמצא סוף סוף מנוחה.

כשפגשה בסולימן, אמרה: מצאתי אבא. מגיל שבע לא היה לה אב. אולי השואה היא המפתח להבנת חייה.

■■■

גדלה כבת יחידה. נינקה, קראו לה. אביה, ד"ר הרמן דרוקר, אורולוג מנתח. אמה, אדלה, רופאת שיניים. נולדה בלבוב, גדלה בבית עשיר, ועד שמלאו לה 6, פלשו הגרמנים. היא זוכרת שנאה, בריחה, קולות נפץ. התיק שקנו לה לכיתה א', נותר על הארון.

יום אחד נעלמה אמה, והיא לא ידעה לאן. סיפרו לה שחלתה. אבל לילה אחד, היא זוכרת, שכבה במיטה, ושמעה את אבא, בחדר הסמוך, מספר לשכן איך תפסו את אמא ועינו ורצחו אותה. ובבוקר קמה נינקה ולא אמרה דבר.

ד"ר הרמן החל ללמד את נינקה תפילות נוצריות; ידע שתורו יגיע. כשהחלו האקציות, ארז לה מזוודה קטנה ושלח אותה אל אולגה זבצקה, ליד קרקוב.

זבצקה, פולנייה כבודה, יחסה, בעלת אחוזה, קיבלה את נינקה כפיקדון. בעלה היה קצין בצבא הפולני. היא הבטיחה לשמור על היהודייה הקטנה, שינתה את שמה לנינה ויטשצ'ק. דודה, היתה קוראת לאולגה. בת שמונה הוטבלה לנצרות.

נינה: „שמחתי. סוף סוף שייכות, קשר. הדמויות בנצרות הפכו לי הורים. זה מילא את החלל הריק שבי. אט אט פיתחתי רגש בושה ליהדות. כל הדיבורים של הפולנים על היהודים המלוכלכים והשקרנים השפיעו עלי.

ורשבסקי פרילין זוהר

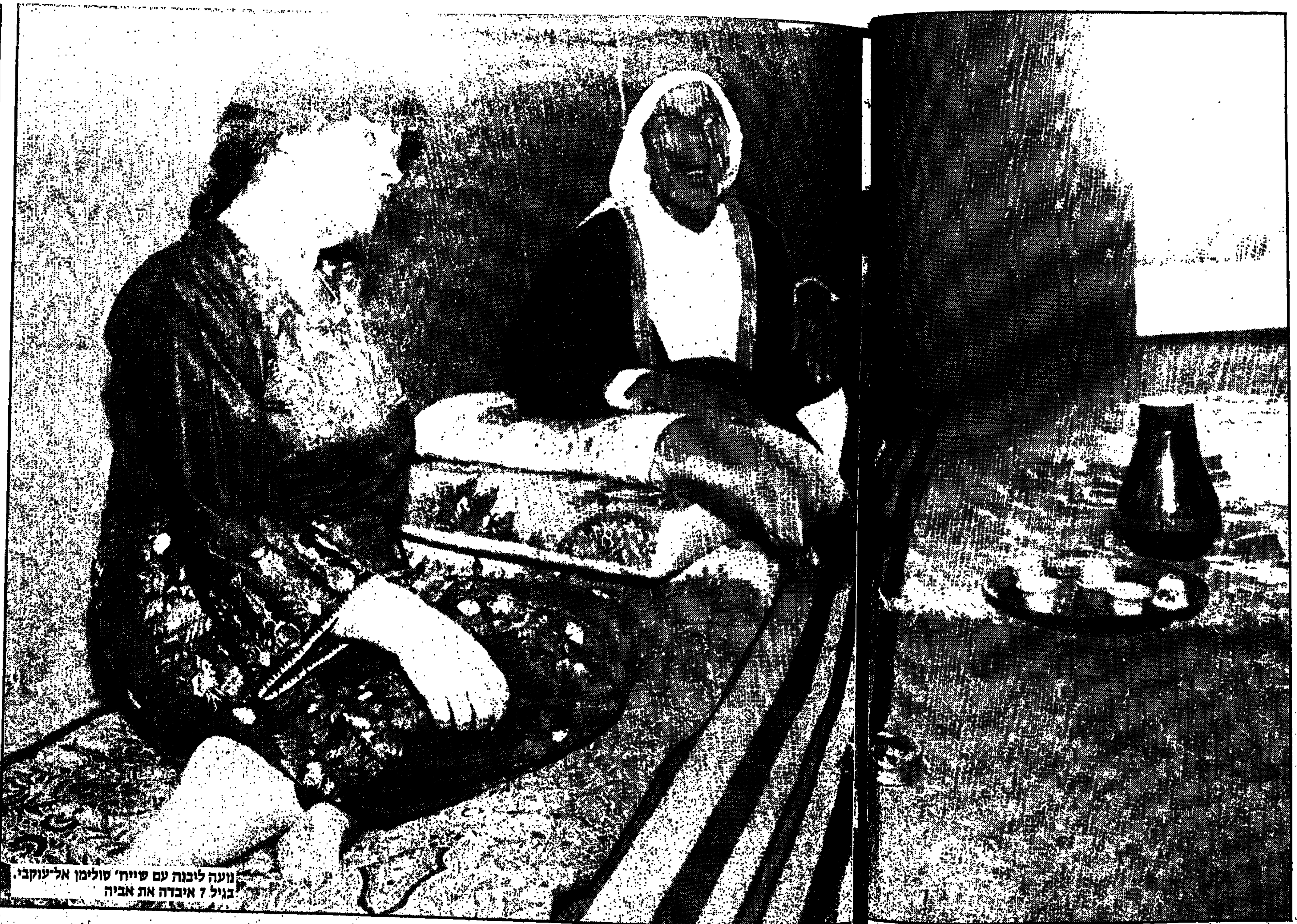

נועה ליבנה עם שייח' סולימן אל-עוקבי. בגיל 7 איבדה את אביה

סולימן אל-עוקבי, בן 73, השייח' של שבט אל-עוקבי. לפני שלוש שנים באה נועה לזבוח אצלו זבח, ונשארה. מצאה בו אב

זה דחף אותי להיות נוצריה טובה יותר. חשבתי, הנה, ישו אוהב אותי, ועל כן הפך אותי לנוצריה, שלא אמשיך לחיות עם היהודים הרעים".

התפללה יום יום, שוחחה עם ישו, אבל חבריה חשדו בה. החלו להתלחש על היהודיה הקטנה שאצל אולגה. אולגה נאלצה להרחיק אותה מהכפר, שלחה אותה למנזר בקרקוב.

גם בקרקוב לא הצליחה לברוח מעברה: מראה השונה, התנהגותה. היתה תלמידה מעולה. זה עורר קנאה, היא אומרת. קראו לה יהודיה.

"יום אחר, לקיתי בכאב בטן חזק. בכיתי נורא. הנזירות ניסו להרגיע אותי. הרגשתי לא נעים ואמרתי: 'אני לא בוכה בגלל כאב הבטן, אלא בגלל שאני יהודיה'... הנזירות נבהלו".

כל אימת שנודעה זהותה, היתה נודדת ממנזר למנזר. בגיל עשר שבה אל אולגה. הסכנה חלפה. השנים ההן, תאמר, עיצבו את חייה. היא ראתה איך אולגה מסכנת עצמה למען אחרים. נותנת חום וביטחון, מקבלת אנשים כמי שהם. רצתה להיות כמוה, תאמר. כעבור חודשים אחרים החזירה למנזר.

"היתה שם נזירה שידעה שאני יהודיה. יום אחד לקחה אותי לכנסיה, והסבירה לי שמחובתי לחפש את הורי ולשוב לשורשים. זה היה מחזה מוזר: נזירה בתוך כנסיה, יושבת עם יהודיה לשעבר ומנסה לשכנע אותה לשוב ליהדות. בכיתי, חשתי כבר שייכות עמוקה לנצרות. איבדתי כל קשר ליהודים, התביישתי שאני יהודיה. את חיי, ידעתי, אני חייבת לישו.

"היה קשה לי להסביר לה שאינני מתכחשת רק ליהדות, כי אם גם להורי. לא חשבתי עליהם עוד. אני אדם של שחור ולבן, אין אצלי אמצע. לא יכולתי למצוא מיזוג בין הורי היהודים לישותי הנוצרית. בעצם, אני חושבת, שבכלל לא רציתי שיהיו עוד בחיים".

■■■

אולגה החזירה אותה הביתה, שלחה אותה לפנימיה עם בנה הגדול. משם, עברה לבית יתומים של "המזרחי". אהבו אותה, היא אומרת, עזרה לכולם. היתה ילדה עצמאית, עשתה מה שרצתה.

יום אחד, היא זוכרת, בא אליה קצין פולני והציג את עצמו כדודה. קפטן דרוקר, קרא לעצמו. ניסה לשכנע אותה לשוב ליהדות. היא נסעה להתייעץ עם אולגה. אולגה אמרה לה לחזור לעם שלה: "בלילות החלטתי שאני הולכת להעביר את כל היהודים על רתם".

כעסה. הקפטן ישב עמה שעות, ולא הצליח לשכנעה. היא המשיכה לבקר בכנסיות, התפללה. אמרה שרת לא מחליפים:

החיים המשותפים. כל כך בזו להם, תזכור. ילדי שואה, איזה דבר בזוי היה בעיני הצברים המתנשאים. התביישה במראה הגלותי שלה, בשפה, בהתנהגות. רצתה להיות כמו כולם.

מעברון, נדדה למסילות, וממסילות לעין שמר. כשהגיע זמנה לצבא, נישאה בנישואין פיקטיביים, כדי לא להתגייס. היא אומרת שפחדה ממשבר הסתגלות. רצתה הורים, בית, קצת אהבה. עבדה בצאן.

משמלאו לה 19, נישאה לחבר קיבוץ, חיפשה פיצוי לשנותיה הקשות. לא, עדיין לא התבגרה, היא אומרת, לא מיצתה את ילדותה. נולד עמית; הנישואין התפרקו. השאירה את עמית אצל אביו; עזבה לתל אביב.

מעתה, יחלו ימים של נדודים, של חיפוש עצמי. ימים קשים של סערה פנימית, של אהבות, אכזבות. היא תרצה להקים משפחה, ולא תדע איך. החיים יוליכו אותה להרפתקאות, יטלטלו אותה אל תוך משברים. והיא תפול ותקום, תסיר את האבק, תמשיך הלאה. תחליף שמות. כתובות.

■■■

פינסקר 51. חדר קטן. לומדת להדריך נוער, הולכת לעבוד עם נוער בשטח הגדול ביפו: "חשבתי, אולי נשארתי בחיים בשואה הנוראה, כדי לעזור לאחרים".

באחת ההופעות של להקת הנח"ל, היא פוגשת באורי זוהר ומתאהבת בו. אהבה גדולה, תאמר. אבל הצבריות שלו, הגסות שלו, חוסר הרגש, היא אומרת, השפילו את הגלותיות שלה.

היא נוסעת לאביחיל. קוראת ב"העולם הזה" על רפי נלסון, ונדלקת. נוסעת לאילת. בחורה תמימה. רוצה לנסות, ולא יודעת מה. חייה כמו בפרוזדור, תאמר, הולכת על בהונות, מחפשת כניסה.

האיש עם הזקן קוסם לה. שזוף כל כך, ישראלי כל כך, מגבעת בוקרים לראשו, והוא כולו אומר אידיאליזציה. חיים יחד. נפרדים. אחרי חודשים אחדים, היא מגלה שהיא בהריון; העקבות מוליכות אל רפי נלסון. היא יולדת את לירון. ישראל של 1959 אינה מאירה פניה לנשים שיולדות מחוץ לנישואין. מגדלת לבד את בנה, מתפרנסת ממשק בית, מכביסה. "נתתי לרפי בן במתנה. לא ביקשתי דבר. אבל הוא התנכר לו". באר שבע, חיפה. שבתאי נכנס לחייה. נולד חגי. לירון אינו יודע שנלסון אביו. רק בגיל 15 יפגשו; שבתאי כבר לא איתה. היא נוטשת אותו לטובת ראובן ליבס.

"ליבס היה חבר שלי עוד בעין שמר. ב־1953 נחטף על ידי הסורים. עמדתי במטבח ורחצתי כלים. פתאום, הודיעו ברדיו שמחזירים את ליבס מסוריה. נורא התרגשתי.

הילדים נפוצו: עמית עקר להר כמון, לגדל עזים. לירון ירד דרומה, לנהל את כפר הנופש של אביו. חגי בתל אביב, מחפש את עצמו

זו נאמנות, קשר. אחר כך יתברר, שהקפטן שיקר לה: הוא לא היה דודה, כי אם רב בצבא הפולני, שבא להציל יהודים.

נלחמו שם על נפשם. ילדים נבוכים, תוהים, פליטי שואה, מחפשים את עברם. "המזרחי" ניסה לקרבם לדת; שליחי השומר הצעיר משכו אותם לסוציאליזם. עקרונות השומר הצעיר דווקא קסמו לה. הם הקימו מחתרת בתוך בית היתומים. אט אט הסכימה לאמץ לעצמה את היהדות כלאום, לא כדת.

"זה קסם לי. הגעגועים למקום לא ידוע, המרחק הזה, החלום, זה תפס אותי. החלטתי לוותר על הנצרות לטובת הציונות, והתחלתי לכתוב שירי אהבה לארץ, להתגעגע. כשהוקמה המדינה, חגגנו. כל כך שמחנו".

פתאום התעוררו בה הגעגועים הביתה. "עיכלתי את מותה של אמא; התחלתי לחפש את אבא. כשהגיעו רשימות הניצולים, הצצתי: אולי אבא ביניהם. יצאתי לרחוב, והעיניים חיפשו כל הזמן גברים גבוהים כמו אבא. בכל פעם כשקרבתי, התאכזבתי".

■■■

בגיל 14 עזבה את פולניה. הפרידה מאולגה היתה קשה. היא עלתה על האוניה "גלילה" והפליגה ארצה. רצו לשלוח אותה למוסד דתי, ולא הסכימה. 11 יתומי השואה שהיו איתה, פוזרו בקיבוצי השומר הצעיר. נועה התגלגלה לעברון; מוזנחת, מרופטת, בגדים עלובים, חלום גדול בעיניים.

סיפרו להם על הרפת, על החציר, על

לקחתי תפוחי עץ ושוקולד, ונסעתי לבקרו. הפגישה היתה מרגשת. הוא סיפר לי שכל תקופת השבי זכר אותי. האהבה נדלקה מחדש. הודעתי לשבתאי שזהו, נפרדים".

■■■

בעידודו של ליבס הלכה ללמוד. השלימה בגרות, למדה עבודה סוציאלית, נסעה לקרית שמונה, לעשות קאריירה. שנתיים ניהלה את שירותי הרווחה בעיר. אחרי מלחמת יום כיפור היא עוזבת והולכת לטפל בפצועי צה"ל. "אני מפתחת הערצה עצומה כלפיהם", היא אומרת. "פתאום אני מבינה שהחיים אינם צודקים".

עשר שנים עם ליבס. מיצוי. שיעמום. גירושין. התחנה הבאה מצפה רמון, שוב קשיים, שוב עזרה לאנשים במצוקה. גבר חדש נכנס לחייה. 6 שנים יחד. פרידה.

הילדים נפוצים לכל עבר: עמית עוקר להר כמון, לגדל עזים; לירון יורד דרומה, לנהל את כפר הנופש של אביו. חגי בתל אביב, מחפש את עצמו.

נועה נשארת לבדה בבאר שבע. דירת 2 וחצי חדרים. משכנתא.

"התחלתי לעבוד בשירותי הרווחה בעירית באר שבע. הקמתי תחנה לגמילה מאלכוהול. עם הזמן הייתי ראש צוות. נתתי ונתתי, ולא שבעתי. שמעתי על האגודה לסיוע ולהגנה על זכויות הבדואים. אמרתי נכסה. הצעתי לעזור להם בייעוץ סוציאלי. הרבה לא ידעתי על חייהם.

"יום אחד הזמינו אותי לחאפלה בשבט אל-עוקבי. הגעתי לשם בערב, השמים היו גדולים. קראתי בהתפעלות: כל כך הייתי רוצה לחיות כאן, יופי, אמר הבן של השייח', תפאדל, יש לנו צריף. הראו לי את הצריף: משהו נורא. סרחון, זוהמה: החדר היה מלא חציר.

"הרעיון לא נתן לי מנוח. כל הדרך הביתה חשבתי, לא תשתית, לא חשמל, עזובה, לכלוך. חושך נורא. איך אחיה שם? בעצם, שום דבר לא הפחיד אותי, רק שני הכלבים, שנבחו כל הזמן.

"ידעתי שאהיה היהודיה היחידה, אז מה? לא התייעצתי עם איש: אני מחליטה לבד. הילדים אמרו: זה מתאים לך. ביקשתי מהבדואים שישאלו את כל התושבים. היו כמה אדישים, אף אחד לא התנגד.

"הודעתי: אני באה. המצוקה שלהם הכריעה את הכף. אמרתי, אחרי כל מה שעברתי בילדותי, אני חייבת לעזור להם. כל הימים דאגו לי, עזרו לי, ואינני יכולה להשיב לאותם אנשים טובה תחת טובה. לכן, אשלם את חובי על־ידי עזרה לבדואים, אתן להם מה שנמנע ממני.

"חשבתי, אולי תהיה בזה גם משום כפרה. כפרה על כל החטאים של היהודים כלפי הבדואים. חוץ מזה, רציתי להראות לכולם שאפשריים חיים משותפים בין ערבים ליהודים".

■■■

וכך, באחד מימי הקיץ, לפני כשלוש שנים, התנהלה משאית קטנה בשביל העפר העולה אל שבט אל-עוקבי. ענני אבק התמרו ברוח החמה. ילדים יחפים נופפו שלום. נועה הורידה מיטת עץ כבדה. ארון. כוננית. השכנים הביאו כלי מטבח.

בחורף הראשון עף הגג; הניחה עליו לבנים כבדות. אט אט הפכה את המחסן לדירת מגורים נאה. פרשה ליגנוליאום על הריצפה, ציפתה את הקירות בלבידים, תלתה תמונות, מעשי ריקמה. ארון עץ מפריד בין הסלון לחדר השינה. ארון מפריד בין המטבח לשירותים.

מטבח קטן; המים בג'רה, סירים תלויים על הקיר. אין מקרר. סלון לבן; מראה, טלוויזיה צבעונית. סטריאו, עשרות תקליטים, מוסיקה קלאסית בעיקר. ספרים. עשרות ספרים: "שקספיר, סונטות"; "המטבח המשופח"; "עיין ערך אהבה". אהיל נמוך, כורסא.

סביב טיפחה גינה נאה: גרניום. יערה

לירון לא ידע שרפי נלסון הוא אביו. רק בגיל 15 נפגשו

משמשת. ציניות. עץ לימון, עץ זית. כמה, צמחי תבלין: נענה, מנטה, זעתר. כתמים ירוקים במדבר הלבן.

"אני מאזינה לבטהובן, והמואזין ברקע, וקול של טמבור, וצהלת ילדים, תמונות כמו מבויימות, אני חושבת. הולכת לבדי, בין הבתים בלילה, מוסיקה דתית, בוקעת מהצריפים, והלילה ליל ירח, ופתאום אני מרגישה את עצמי, כמו איזו דמות מספר. כל כך אוהבת לתפוס את הרגע".

כבבוקר יוצאת לכביש הראשי, תופסת טרמפ, נוסעת לעבוד עם אוכלוסיית המצוקה בבאר שבע. מינו אותה ראש צוות בשירותי הרווחה בעיריה. לפעמים היא חוזרת בשעת לילה, מאוחרת. חשיכה גדולה עוטפת את השבט.

היא יורדת מהאוטובוס, סופרת 85 צעדים על הכביש, פונה אל שביל העפר, פוסעת בעקבות המנורה הקטנה שקבועה על ביתו של השייח', כוכב הצפון, תאמר. הגנרטור מטרטר. מחשיכה ועד לחצות; אור חיוור מציף את הצריף. אז תפעיל את מכונת הכביסה, תביט בטלוויזיה. לאחר חצות תדליק את העששית, ותקרא לאורה. הלילות ארוכים, שקטים. בקיץ חם, בחורף לא נרדמת. רוח עזה נושבת מן הגבעות, מטלטלת את הצריף. רגעים של חרדה, היא אומרת. מנותקת מן העולם החיצון: בלי טלפון, בלי מכונית.

נכנסת לשכנים, לפעמים באים אליה. מדברים על החיים, שותים קפה. חליל וג'לילה גרים ליד. עיישה ואיברהים, שאחרי שמונה בנות נולדו להם שני בנים, למטה. ואחמד ומליחה, וארתחב, כתו של השייח', ואמנה, אשתו של מוחמד, שהלך עם עמית לרעות את הצאן בהר כמון.

כל כך שונה מהם: רציונאלית. מאור, זריזה, סוערת, מאורגנת. לא מתאפרת. שערה השחור אסוף לצמה קטנה, לבושה פשוט: חצאית, חולצה, סנדלים לבנים, לפעמים שמלה בדואית, שרקמה לעצמה.

באוכל שלהם לא התאהבה. עדיין, לשירתם לא התרגלה. ערבית לא למדה; יש מהם שיודעים עברית. לפעמים מתרגמים לה. והיא לא חשה זרה.

מתייעצים בה בענייני בריאות. אשה לא מסתדרת עם בעלה, אולי תדע לעזור? נישואין. ביטוח לאומי. השכלה. מקצוע. באים גם משבטים בסביבה. והיא מקשיבה, מרגיעה, מתווכת, כותבת מכתב כשצריך, רבה עם המימסד.

שלושה סטודנטים מאוניברסיטת בן גוריון, יהודים וערבים, מפעילים פרוייקט רווחה ניסויי בעיירה הסמוכה, כסייפה. יש הצלחות. יש מרירות. הבדואים לא יודעים מה יהיה.

"יום אחד זה יתפוצץ", אומרת נועה. "הבדואים מתוסכלים. לא מסוגלים להתעצב. משלימים עם מצבם בשלווה. נותנים שיקפחו אותם, מתנהגים כמו היהודים בגלות. לא נלחמים על שלהם, לא דורשים, נצמדים לקיים.

"אנחנו לא תופסים, אבל זה לוע של הר געש. יום אחד זה יתנקם בנו. אנחנו סתם חמורים. תחושת אי השייכות תוביל אותם להקצנה. כבר היום יש זרימה לכיוון הדת, שמובילה ללאומנות.

"מדוע המדינה מתנכרת להם? הם אזרחים כמוני, כמוך, ואין להם תנאי חיים נורמליים. הם לא יודעים אפילו מה זכויותיהם. רוצים להתגייס לצבא, ואין מי שיסביר להם איך. תראה את השבט הזה, חיים 36 שנים כאן ווראות. לא מכירים בהם. רוצים לפתח חקלאות, ולא נותנים להם.

"הולכים מרחקים לבית ספר. ברגל, על חמורים, ואין מי שיפקח אם הם לומדים או נושרים. אין מימון ברז אחד לכולם. אין חשמל: הם הרי משלמים מס הכנסה, מדוע לא מגיע להם חשמל? משלמים קופת חולים, ומקבלים שירותים גרועים.

"שום שירותי רווחה. לא ייעוץ תעסוקתי, לא ייעוץ חינוכי, לא ייעוץ פסיכולוגי. איזה אבסורד: על 120 אלף תושבים בבאר שבע – 50 עובדים סוציאלים. על 60 אלף בדואים בנגב – 3 עובדים. מה קורה פה? המדינה רוצה שייעלמו, ולכן אינה מתייחסת?

"זה מבייש אותי ומכאיב לי, שדווקא היהודים שכה סבלו, לא יודעים להיות הגונים אל מיעוט בתוכם. נעשו עם אדונים. אני מתמלאת בושה כמו בימי השואה. נעשה כאן אי צדק; אינני יכולה להשלים עם זה. אני מנסה להפעיל אותם, להוציא אותם מהאדישות, לארגן אותם, לפקוח את עיניהם. זה לא קל, הם ישנים. אם נלחם, אולי נשיג. אינני אופטימית כרגע".

■■■

אשה לבד, וכל עולמה הזולת. נשארה קיבוצניקית באופיה. לא יודעת מה יהיה. אולי תשאר כאן, אולי תרחיק אל ארץ לא נודעת. מעולם לא עזבה את הארץ, חיה עם אוברדרפט מציק.

יש לה חבר. אם יתחתנו, תביא אותו לפה. אם תתאהב בבדואי, לא יהיה איכפת לה להתחתן, אשה של פרידות: "אולי אני נפרדת הרבה, כדי להוכיח לעצמי שאני קיימת".

הבת שלי, אומר סולימן, הבת שלי. הלוואי שכל היהודים והערבים היו חיים ככה.

וקול המואזין מתגלגל בבקעה, מטפס על גבעות חורה, ונועה אומרת שיש לה עדיין חשבון פתוח עם אלוהים. ■

600 נפש חיים ביאוש. הסיירת הירוקה ממררת את חייהם

טמיר כהן (יעקבסון)

בדרך לגימנסיה

יחסי מין בגיל בית ספר תיכון. פחות ממה שחושבים, אבל קיים. הנוער, מסתבר, הופך שמרני יותר • ל„דלת פתוחה", מרכז ליעוץ מיני לבני נוער בתל אביב, פונים מדי חודש כ־100 צעירים. רובם, בני 17. מגיעים גם בני 14 • מהשנה, חינוך מיני יהיה שיעור חובה, גם בעממי

מאת נחמה דואק

צעירים ואוהבים. מדברים על המין בצורה טבעית ופתוחה יותר. לא עם ההורים • לדמויות המצולמות אין כל קשר לנושא הכתבה

הגיל הממוצע להתנסות מינית ראשונה עלה ל־19. עד לפני כשנתיים, היה 18 • אחרי הפלה מלאכותית, ב־60 אחוז מהמקרים יש הריונות חוזרים מידיים. הנערות מבקשות, בתת־מודע, להוכיח לעצמן שפוריותן לא נפגעה • נערות צעירות משגרות איתותים מיניים כבר בגיל 12

תצלומים: מיכל היימן

באפילת החדר, שאל אם תהיה מוכנה להתמסר לו. זה היה חודש אחרי הכרותם. שעה ארוכה דיברו על כך. החליטו שהם אוהבים ורוצים זו את זה. התחבקו ארוכות והחליטו שאת הפעם הראשונה יעשו בחיפה, בדירה שמשקיפה על הנמל. למה דווקא שם? אולי כדי שתשאר חויה יפה.

היום עליו החליטו הגיע מהר מכפי שחשבו. נסעו ברכבת לחיפה. הדירה המתינה. צוננת. היתה זו הפעם הראשונה עבור שניהם. הוא בן 19, היא בת 16. היא תלמידת תיכון יוקרתי בתל־אביב, הוא עתודאי.

עברה שנה מאז הפעם הראשונה. נהגו לקיים יחסי מין מספר פעמים בשבוע. השתמשו בקונדום, ובחלק מהפעמים פשוט התפללו שלא תכנס להריון. פוחדת מגלולות. ילדים מאוהבים שחושבים שלהם זה לא יקרה.

גבי, ארוכת רגליים, שיער שטני ארוך ומשיי למראה, עיניים ירוקות, מכנסי ג'ינס צמודים ולחיים שמעלות סומק בקלות. מדברת על יחסי מין בטבעיות שמעוררת קנאה. יחד עם זאת, אינה מוכנה לספר לחברותיה לכיתה, והדבר אף מכביד עליה. גבי, בניגוד לדעה הרווחת, היא אחת הבודדות בכית ספרה שכבר קיימה יחסי מין.

■■■

תשובות תלמידים בכיתה י"א בשעת שעור לחינוך מיני: להיות אשה משמעותו להיות רכה. להיות חזקה כמו גבר. להיות אשה פירושו להיות נשית וקוקטית. להביא ילדים לעולם. להנות את הגבר. להיות בן אדם. לקיים יחסי מין זה לתת את עצמי. לקיים יחסי מין זה מימוש פנטזיות. להיות נשית. לבוא לידי פורקן. להביא נחת לגבר שלי. יחסי מין זה סאדיזם. אהבה. נתינה.

השיעורים, מועברים באמצעות מדריכים מיוחדים בבתי הספר בארץ. לקראת שנת הלימודים החדשה, שנפתחה לפני שבוע וחצי, פורסם חוזר מנכ"ל משרד החינוך והתרבות, ד"ר שמשון שושני, ובו נקבע שהחינוך המיני יהיה חלק מתוכנית הלימור.

החינוך המיני ייעשה במסגרת שיעור מחנך. בסך הכל, יקבלו התלמידים, החל מכיתה א', בשלושה מעגלי למידה שיתפרשו על פני שנות הלימוד עד הגיוס, כ־36 שעות. ד"ר שושני רואה בכך הישג. עד כה, הדבר היה נתון לשיקול דעתו של כל מנהל בית ספר. מעתה – חובה.

יחד עם זאת, מחנכים רבים מודאגים שלא תהיה אפשרות לממש את ההחלטה, מאחר שהשיעור יינתן על חשבון שעת המחנך. קשה יהיה לפקח על כך. המחנכים היו מעדיפים שמשרד החינוך יוסיף שעת לימוד מיוחדת לצורך כך. רואים בכך חשיבות עליונה: בעיקר בתקופה המתירנית בה אנו חיים.

„הילדים חשופים למין, ולא תמיד בצורה היפה שלו, כבר בגיל צעיר. סרטי וידיאו שחתורים מביאים, סרטים ומשופעים במין פרוורטי. הילדים נתקלים בספרים שעוסקים בנושא. המושגים שהם מקבלים הינם כה מסולפים, שלחינוך המיני יש תפקיד חשוב. תפקיד מניעתי", אומרת רות לנדאו, מנהלת האגודה לתכנון המשפחה, שבמסגרתה פועלת „דלת פתוחה" – מרכז ליעוץ ולעזרה לבני נוער.

מדי חודש פונים ל„דלת פתוחה" כ־100 נערים ונערות. מרביתם מבקשים יעוץ באמצעי מניעה. חלקם מגיע עם חרדות וחשש מפני הריון. אגב, ברוב המקרים מתברר שהנערה אינה בהריון. רבים פונים עקב בעיות בקשירת קשר. במרכז עובדים בעלי מקצועי שעברו השתלמויות מיוחדות. לעולם לא ייעצו מה לעשות, אלא יציגו את כל האפשרויות ויביאו למצב בו הפונים יקבלו בעצמם את ההחלטה הנכונה.

„כאשר באה נערה צעירה בהריון, אני לא אומרת לה לעשות הפלה. אני מבררת אם היא יכולה להתחתן. אם לא, אספר לה על אפשרות להמשיך בהריון, לגדל את הילד לבד או למוסרו לאימוץ. אדבר גם על הפלה. הנערה תחליט בעצמה על דרכה. כולם יודעים שיש אפשרות של פגיעה בפוריות אחרי הפלה. אני לא רוצה שחס וחלילה נערה תבצע הפלה בעקבות המלצה שלי, ובעוד מספר שנים, אם תהיינה לה בעיות, היא תבוא אלי בטענות. אלה החיים שלה והיא צריכה לקבל את ההחלטה, קשה ככל שתהיה. ברגע שהנערה החליטה לבצע הפלה, נספק לה את כל האינפורמציה הדרושה – ועדות רפואיות, תשלומים שונים וכדומה".

כך גם לגבי אמצעי מניעה. בכניסה למשרד „דלת פתוחה", מוצב לוח גדול ועליו מוצגים כל אמצעי המניעה הקיימים היום בעולם. מינים שונים של גלולות, קוטלי זרע, התקן תוך רחמי, קונדומים ועוד. האינפורמציה תינתן לגבי כל אחד מאמצעי המניעה ובני הזוג יצטרכו להחליט, על סמך האינפורמציה שקיבלו, באיזה מאמצעי המניעה ישתמשו.

„אעריף שנערות, שכבר החליטו לקיים יחסי מין, יטלו גלולות. זהו האמצעי היעיל ביותר. היום ניתן לווסת את הגלולות ולהתאים אותן לגוף האשה, כך שאין כמעט השפעות נלוות", אומר ד"ר יוסי לסינג, גיניקולוג בכיר בבית החולים הקריה ומנהל המרפאה לפריון בקריה. ד"ר לסינג מקיים הרצאות בנושא חינוך מיני בתיכון חדש בתל אביב. מבקש להלחם בבורות, וכזו, הוא אומר, יש בשפע. הנוער אינו מתמצא. מבלבל מושגים והדבר גורם לפחדים מיותרים ובעיקר, לאפשרות להיכנס להריון.

לפני מספר חודשים הגיעו אליו למרפאה שני צעירים בני 18. הבעיה – אינם מצליחים לקיים יחסי מין מלאים, מאחר שהדבר מיסב כאבים גדולים לנערה. השניים ביקשו מהרופא הדגמה מפורטת והסבר נלווה. לא הרגישו מבוכה, פשוט לא ידעו מה הם עושים וגרמו אחד לשני כאבים מיותרים.

מאוחר יותר התברר שבמקרה זה מעורב גורם נוסף – החינוך בבית. הבית הקריו שמרנות. לא דיברו על סקס. הנערה חשה מוסר כליות על כך שהיא כביכול בוגדת בערכים שחונכה עליהם והגיבה בהתכווצות הנרתיק, מה שהקשה את החדירה וגרם לכאבים.

■■■

„אני מקווה שעוד תהיינה לי הפתעות בתחום הסקס", אומר בהשלמה עומרי, בן 16, תלמיד כיתה י"א בבית ספר הקלאי. זה שנתיים הוא מקיים יחסי מין בקצב שלא היה מבייש ג'יגולו איטלקי ממוצע. עומרי, גבוה, חתיך, פנים שתער עדיין לא עלה עליהן, חזה חלק, לבוש אופנתי מסוגנן. עיניים חומות, שיער חום עשוי בתספורת מוקפדת. דיבור רהוט, מהיר, חופשי – ומושגים מסולפים על מין, גבריות ונשיות.

עומרי: „התחלתי בגיל 14. כן, קצת מוקדם, זה היה במחנה נוער, במסגרת סמינר ארצי למדריכים. פגשתי שם ילדה, שהכרתי כשהייתי בן 12. היא לא היתה יפה, אבל, זה לא חשוב בפעם הראשונה, בעיקר אם זה נעשה בחושך. זו השיטה. כל־כך רוצים, שתופשים את הראשונה שמסכימה. גם לא חשוב אם יש לה שכל. לי זה נתן הרגשה מאוד רעה.

„באותה תקופה, ראיתי הרבה חוברות פלייבוי ובחורות ערומות. חשבתי שמין יהיה עבורי פיתרון. התאכזבתי. היתה לי אז חברה שמאוד אהבתי. היא היתה בתולה. היו בעיות ביחסים, וחשבתי שמין יפתור אותם. שיכנעתי אותה לקיים יחסים. זה לא פתר ולא פותר. זמן קצר אחר כך נפרדנו.

„מאז, אני קופץ ממיטה למיטה. היו לי כבר למעלה מ־10 נשים. ביניהן בחורה בת 22. אני יודע מה הן רוצות ממני. אני צעיר ויכול לספק את זה. פעם גם יצאתי עם ילדה בת 15. נסענו באוטובוס לחיפה. השעה היתה מאוחרת והאוטובוס היה ריק. קיימנו יחסים על הספסל האחורי. אני בכלל חושב שהילדה הזאת היתה מופרעת. היא כל הזמן רצתה סקס אוראלי. זו סטיה. ופעם, היינו במחנה והחלפנו בני ובנות זוג משך ערב שלם. היתה חגיגה. אגב, אף פעם לא השתמשתי בקונדום, זה פשוט לא אסתטי.

„כשאני מסתכל אחורה, אני חושב שעדיף לקיים יחסי מין מאוחר ככל האפשר, כי או נשארת האשליה שזה משהו אדיר. אם הנערים יידעו לשלוט בעצמם, הם ירוויחו עוד כמה שנים של אשליה. האמת, שאני די מאוכזב. חשבתי שזה כמו לטוס לירח, וזה לא. ובכלל, זה דביק ומגעיל מבחינת ההגיינה הפיזית. חלק מהנשים ששכבתי איתן, אחר כך לא יכולתי להביט עליהן יותר וניתקתי את הקשר.

„דבר אחד טוב יצא לי מהעניין – למדתי לומר ולהביע אהבה במלים. ללטף ולחבק, ליצור קשר אמיתי. היום אני יוצא עם נערה בת 15. אני לא מחפש לשכב אתה, אני רוצה לאהוב אותה ולהרגיש טוב".

■■■

על פי נתונים מצטברים, הגיל הממוצע להתנסות מינית ראשונה עלה בישראל, והוא עומד היום על 19. עד לפני כשנתיים, היה הגיל הממוצע 18. רוב הפונים ל„דלת פתוחה", שפועלת ממשרדיה ברחוב רמב"ם 9 בתל־אביב, בני 17. נתונים אלה מזימים את השמועות על נוער פרוע מבחינה מינית. מסתבר, אומרת לנדאו, שהנוער שלנו שמרני ביותר. הדבר תואם את המגמות העולמיות.

כאשר צעירים באים בפעם הראשונה ואומרים שהחליטו לקיים יחסי מין, משוחחים איתם ומבררים איתם מספר שאלות – האם את/ה יודעים מה זה? האם אני רוצה בזה? האם אני מרגיש שאני צריך את זה? מה ישתנה בחיי הנוכחים לאחר המעשה? האם אוכל לחיות אם בן הזוג יעזוב אותי אחר כך? מה אחשוב על עצמי? האם אוכל להתמודד עם תחושת כישלון? מה חושבים הורי על כך? האם זה חשוב מה הם חושבים? מה עם תגובות החברים? מה יקרה אם אדחה את ההחלטה ב־3־6 חודשים.

„יש כאלה שעוצרים וחושבים, ויש שלא", אומרת יהודית לנדאו, „ההחלטה, בסופו של דבר, תהיה שלהם".

לנדאו אומרת, שבשנה האחרונה מועטים המקרים של בנות 14 שבאו אליהם. את הבאים, ניתן לחלק לשלוש קבוצות עיקריות:

- בקשות יעוץ לשימוש באמצעי מניעה.
- הריון וחשד להריון (ב־30 אחוז מהמקרים, ההריונות אמיתיים).
- שאלות ובעיות בינאישיות (משיכה הומוסקסואלית, גודל איבר המין, זהות מינית).

לדבריה, יש בורות רבה בנושא ההריון. כאשר מתברר שהנערה הרה, ינסו לגשש אם יש אפשרות לערב את אחד ההורים, או דמות בוגרת אחרת. יבקשו גם לערב את החבר, אם הוא לא מופיע ביחד אתה. אם לא יצליחו – אחת המתנדבות תלווה אותה לאורך כל הדרך.

■■■

מדי שנה, יולדות בממוצע 120 נערות בלתי נשואות מתחת לגיל 19. רוב הילדים מועמדים לאימוץ. מספר ההפלות בקרב הנוער הישראלי אינו גבוה. מדי שנה מתבצעות בארץ כ־19 הפלות חוקיות. אומדים את מספר ההפלות הלא חוקיות כ־4000. על פי חישובים סטטיסטיים, רק כ־1000 מהן מבוצעות בנערות צעירות. גם אחת זה יותר מדי, אומרת לנדאו.

אם נערה עברה הפלה ונמצאת בקשר עם „דלת פתוחה", ייעצו לה לקחת גלולות או אמצעי מניעה אחר, כי ב־60 אחוז מהמקרים יש הריונות חוזרים מידיים. למה? הנערות מבקשות, בתת־מודע, להוכיח לעצמן שפוריותן לא נפגעה.

„דלת פתוחה", אגב, מאפשרת בדיקה גניקולוגית חינם ומעקב כל שלושה עד שישה חודשים לכל נערה מתחת לגיל 21. במקום ניתן גם לקבל חינם מרשם רפואי לגלולות. בקרוב, מקווים לפתוח מעבדה לגילוי הריון.

■■■

חינוך מיני הוא חינוך לחיים ביחד – אומר פרופ' צבי פלטי, מנהל המחלקה לנשים ויולדות בבית החולים הדסה, הר הצופים, ויו"ר האגודה לתכנון המשפחה. החיים המודרניים שינו, לדבריו, את כל מערכת היחסים שעד כה נוהלו במסגרת נישואים ומשפחה. זוגות עוברים לגור יחד אחרי הצבא, ולא בהכרח נשארים יחד. הוא מחייב חינוך למין מגיל צעיר, כדי שאנשים יכינו לקראת מה הם הולכים.

„מבחינה פיזיולוגית, יכולה נערה בת 12 או 13 לקיים יחסי מין. אך האם היא אחראית מספיק? לדעתי, לא. יחסי מין בגיל 15־16 מוקדמים מדי, בעיקר למערכת הרגשית. יחד עם זאת, קשה לומר זאת לצעירים. תגיד להם שזה מוקדם מדי, והם יענו לך שאתה זקן. אני מאמין שבגיל כזה אין בגרות נפשית מתאימה לקיום יחסי מין מלאים. אין לעודד זאת, אך אין להפחיד מפניהם. זה אסור. כתכלית האיסור. יש בעיה לדעת מה יבוא האיסור

7 ימים שבועון ידיעות אחרונות

כל השנ ת הגדול
דינמיק
קניון
ניתן לרכוש באמצעות כרטיסי:
ישראכרט ויזה דיינרס

CANON T-70 311.
CANON T-50 + עדשת זום 80-200 264.
NIKON TELE TOUCH 112.
על כל מזכירה לונסטאר חינם
LONESTAR 29.
PANASONIC 2365 122
PANASONIC 2420 152.
MINOLTA 9000 מצלמת רפלקס אוטופוקוס למיקצוענים בלבד. צלצל!
PENTAX P-3 235.
CANON T-90 + עדשה 50/1.8 המצלמה למיקצוענים! צלצל!
GENERAL ELCTRIC 7-1290 אוזניות תמחר AM FM סטריאו. 43.
PANASONIC RX 1924 האיכות שבמחיר. 50.
Canon SNAPPY 20 85.
ALCOM - KP 6200 34.
PANASONIC 2622 לראשונה בישראל צלצל!
ימבחר עדשות עשיר מכל הסוגים והטווחים למצלמות אולימפוס במחירים ללא תחרות.
NIKON F-501 330.
CANON 35 AFM II 148.
SONY WM-45 סוני ספורט ווקמן לגולשים שבחבורה! 87.
SANSUI FX W51R 88.
גמא סוניק MF-863 טלפונים לחדר ילדים 43.
SUPER PHONE CT 620 112.
TELKO-403 טלקו
PENTAX IQ ZOOM מצלמת האוטופוקוס המשוכללת ביותר. 275.
NIKON F-301 + עדשה 28-80 316. נשארו עוד 13 במלאי בלבד.
PANASONIC RFH-8 לרוץ עם המוזיקה 48.
MINOLTA FREEDOM I 93
MINOLTA 7000 797
OLYMPUS OM 707 + 35-70 עדשה נרתיק. מצלמת האוטופוקוס הקלה ביותר להפעלה. 260.
NIKON ACTION TOUCH מצלמת צלילה. צלצל!
PENTAX ULTRA SPORT 140.
SONY F-43 ווקמן טוב מבית טוב 88.
GENERAL ELECTRIC 3-5432A 43.
PANASONIC 1418D 132.
גמא סוניק 228 43.
טופין 58
39

ג'ויסטיק IBM 65
ג'ויסטיק לאפל 49
186
Seagate דיסק קשיח 30MB תוצרת סיגאט + בקר ווסטרן דיגיטל. 1017
חגיגת קיץ בדינמיק. עסקאות חבילה למחשבים ומסכים צבעוניים. אפשרות עד 12 תשלומים.
10 דיסקטים דינמיק 21
10 דיסקטים פרסיק 26
קופסא ל־50 דיסקטים + מנעול. 16.49
שולחן מחשב דגם 109. 77
כיסוי למחשבי IBM תואמי. 14
תואם IBM • פניקס PC/XT + מסך ציפעוני טומסון. 2205
קומודור 128 D עד ה־16/9/87 על כל מחשב מוניטור חינם. 1826 כולל מסך
PC/XT תואם 1347
תואם IBM מולטיטק PC/XT 700 2,000
תואם IBM פניקס PC/XT טורבו 1648
PANASONIC 1080 95.
סייקו
סנלורד 39.
שבליה - שעון שהוא תכשיט! אלגנטי לערב, שנתיים אחריות
בנטון מעוררים 52
בנטון שעוני יד 43
שעוני סוטורה 63.50
FX 828 מחשב כיס 30.50
CASIO 55
קסיו AE 9W 86
CASIO 38.
כל המחירים לא כוללים מע"מ. ט.ל.ח.
קניון קניון אילון ר"ג, טל. 790216, 03-786474
DYNAMIC
פתוח כל יום עד 10 בערב, ובמוצאי שבתות וחגים
נוח וכדאי להזמין בטלפון

רוב בני הנוער שמתחילים לקיים יחסים מיניים, לא דואגים לאמצעי מניעה מראש. רק אחרי כ־6 חודשים הם מתחילים להיות מודעים לבעיה. פרופ' פלטי: זה פרק הזמן בו הם קולטים את המיניות שלהם

בגילאים מתקדמים יותר. תגיד לא בגיל 15, ובעוד 10 שנים תגיע אליך למחלקה אישה עם בעיות אורגזמה או גבר עם אימפוטנציה", אומר פרופ' פלטי ומוסיף שהוא מנסה להעביר לבני הנוער, שקשר בינאישי אינו בהכרח קשר מיני, ושיכול להיות סיפוק אדיר בקשר אפלטוני.

„התפקיד שלי הוא לשמור עליהם מהריון לא רצוי. כך שלא אאסור עליהם ולא אגיד שזה רע או טוב. תמיד יש לזכור, שמבחינה פיזיולוגית זה בסדר. אם שואלים אותי, אני ממליץ, אם אפשר, להמתין".

לצערו, יש בורות רבה בקרב הנוער, בורות שטומנת בחובה סכנות. רוב בני הנוער שמתחילים לקיים יחסי מין, לא דואגים לאמצעי מניעה מראש. קודם קופצים למים הקרים, ורק אחרי כ־6 חודשים של קיום יחסי מין, הם מבקשים אמצעי מניעה. פרופ' פלטי אומר שזה, ככל הנראה, פרק הזמן שבו הם קולטים את המיניות שלהם ואת הסכנות שטמונות בהריון בלתי רצוי. עד אז, הם בכלל לא מבינים מה הם עושים ומה קורה להם. פרופ' פלטי משווה זאת לשחיה. קודם קופצים למים, ורק כשמתחילים לשקוע מבינים שכדאי קודם ללמוד לשחות.

■■■

לפני כשנה עלו לכותרות שני מקרים. ילדה בת 13, מרעננה, שהרתה וילדה, ומותה הטראגי של יעל שריקי, בת ה־17, שנפטרה במהלך הפלה בלתי חוקית.

נעמה, עמלי, רחל ותמר – בנות 17, תלמידות גימנסיה הרצליה, כיתה י"ב. לבוש אופנתי, כולל כל האביזורים הנילווים. להוציא אחת, כולן, לדבריהן, בתולות.

רחל: עקב שני המקרים האלה, סוף סוף, בכיתה י"א נכנסו אלינו לכיתה ודברו על יחסי מין והסכנות השונות. בשלב זה, כבר ידענו יותר מהמדריכה. אמרו לנו שבגילנו זה מוקדם מדי.

תמר: אני לא מקיימת יחסי מין. אין לי חבר. אם היה לי חבר והייתי אוהבת אותו, הייתי שוקלת זאת. לא חייבים.

כולן התמקדו בנושא חשוב – ההורים. אף אחת מהן לא קיימה איתם שיחה מעמיקה בנושא. כולן ביטלו את האפשרות שידברו עם האב.

■■■

זה 43 שנים מנהל ד"ר כרמי יוגב את גימנסיה הרצליה. ראה דורות באים והולכים. ראה שינויים בחברה דרך תלמידיו. 1900 תלמידים במכלול אחד.

„יש שינוי גדול בתפישת המין. איני יודע אם כולם מקיימים יחסי מין, אך בטוח שמדברים על זה בצורה גלויה וחופשית", הוא אומר, „פעם זה לא היה. חל שיפור בנושא לטובה. איני מדבר רק על יחסי מין, אלא על כל הקשר בין נשים לגברים. בת אינה ממתינה עוד שבן יזמין אותה לסרט. הן יוזמות. עד לפני מספר שנים היה מתח בין המינים. היום המתח הזה נעלם והראש פנוי לדברים אחרים".

אם זה היה תלוי בד"ר כרמי, כל תלמידיו היו נשארים בבתוליהם עד נישואיהם. הוא מעריך שרוב הנוער בא במגע מיני רק בתקופת הצבא, כאשר יוצאים מהמסגרת של בית הספר וההורים. בבית ספרו מחנכים לחיי משפחה, לא לחינוך מיני. רק בכיתה י"ב מדברים על אמצעי מניעה, במסגרת שיעורים שמכינים את הנערים והנערות לצה"ל.

לדבריו, להורים יש תפקיד חשוב בחינוך מיני. הוא חושב שלא כל מחנך ומחנכת יודעים להתמודד עם הנושא. בכלל, הוא חושב שבישראל מכשירים מורים ולא מחנכים.

במהלך הקריירה העשירה שלו, הוא זוכר מקרים בודדים שנערות הרו ונאלצו לעזוב את בית הספר. בכל מקרה, הוא מתייחס בצורה ליבראלית לנושא, ואין מניעה מבחינתו שזוגות יינשאו במהלך הלימודים. הוא לא יעודד. הוא זוכר שני מקרים שזוגות נישאו מספר חודשים לפני סיום הלימודים. לא, הם לא סיפרו לו, סיפרו למחנכת אחרי מעשה.

„לא הייתי רוצה שבת או בן יקיימו יחסי מין מזדמנים. יחסי מין הם חלק ממערכת אהבה שבין בני זוג. יחסי מין צריכים להיות שיא של חיזור הדדי" – האני מאמין של ד"ר יוגב, 68.

■■■

בגימנסיה הרצליה מתחילים בשיחות על מין בכיתה ח', היועצת החינוכית, דרורה כהן, נכנסת לכיתה ומציגה את הנושא. מתמקדת באספקט החברתי רגשי. מסבירה לילדים הנבוכים שהבעיות שבינו לבינה אינן מעסיקות רק אותם, אלא מלוות את האדם עד מותו. אחר כך מעבירה ביניהם דפים ובהם היא מבקשת להעלות נושאים שהם רוצים לדבר עליהם. השאלות שחוזרות על עצמן נוגעות בעיקר ליחסים בין המינים. מאיזה גיל כדאי לשכב, שואלים הילדים. מה לעשות נגד פצעי בגרות. האם וסת זה עניין מלוכלך. איך

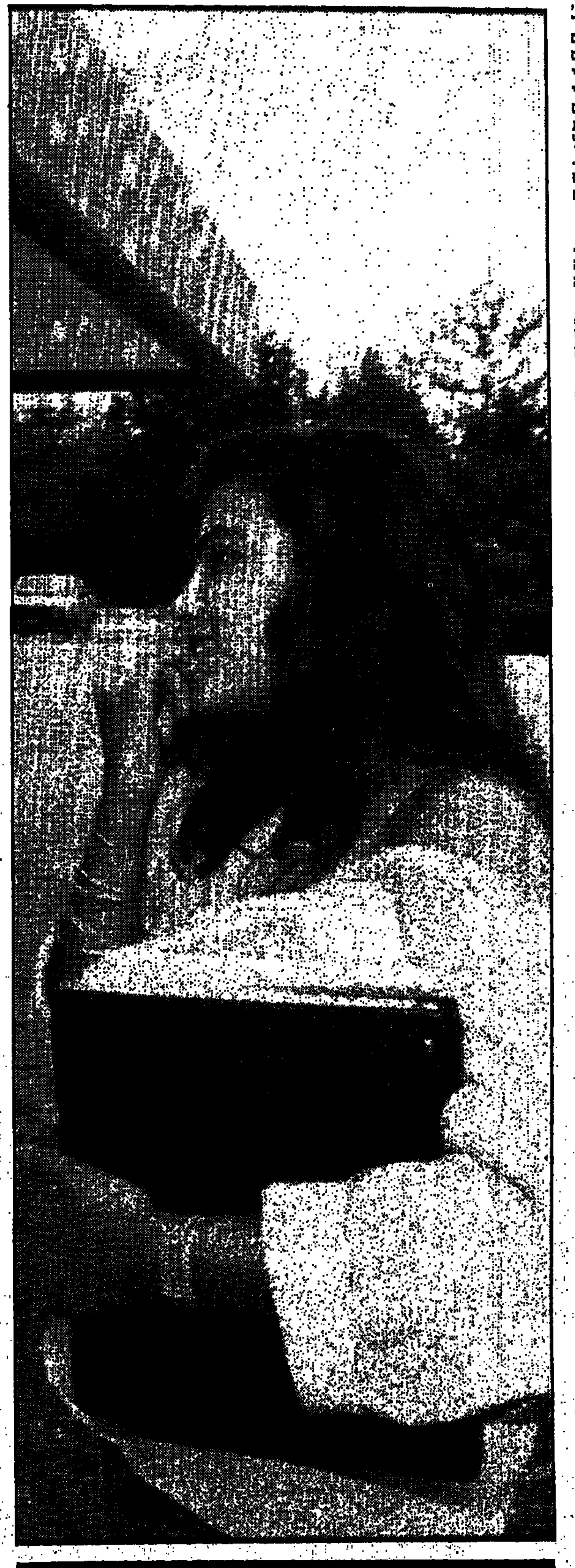

לא להכניס בחורה להריון. איך להתחיל עם בחורה. מה זה אוננות והאם זה מסוכן. למה איבר המין שלי קטן. למה עדיין אין לי שדיים.

לאחר שהדפים נאספים, מבקשת דרורה מארבעה תלמידים לשחק את תפקיד הפסיכולוג, הרופא, המתבגר וההורה. הם יושבים מול הכיתה, נושאים על חזם את שלט התפקיד שנטלו על עצמם, ועונים על השאלות שהועלו. משחק הסימולציה הזה עוזר להם לבטא דברים שבדרך אחרת הם חוששים להביע.

„הם עונים בזהירות רבה. לגבי יחסי מין, בדרך כלל יגידו שאולי לא כדאי ואולי כדאי להסתפק בנשיקה, משום שאפשר להיכנס להריון. גם המאצ'וס הגדולים ביותר עונים בזהירות, וזו תראפיה נהדרת לכל השאר. אם המאצ'ו חושב שלא כדאי, אז וודאי שלנחשל ולמצומק אין מה לדאוג", אומרת כהן.

■■■

„הנערות הצעירות משגרות איתותים מיניים כבר בגיל 12, כי הן מחקות את הסביבה, אך בעצם אינן יודעות מה הן עושות", אומר ד"ר לסינג. „הן משחקות משחק מעבר למה שהן בעצם רוצות ומבינות. הדבר עלול להיות מסוכן בגיל 14־15, כי אז הן עלולות להיגרר למערכת יחסים שאינה ביחס ישיר למצב הנפשי שלהן. אחרי הכל הן ילדות רכות, שמבחינה ביולוגית עלולות להיכנס להריון. ראוי לזכור שהביולוגיה העניקה להן בגרות, בעוד החברה מתייחסת אליהן כאל ילדות. בדרך כלל, כך גם הן תתייחסנה אל עצמן.

„בחברה המודרנית, חלה האטה מסויימת. פעם היו מתחתנים בגיל צעיר מאוד. עדיין קיימים שבטים, שאנו מכנים פרימיטיביים, שעושים זאת. בחברה שלנו אדם יוצא לחיים בעשור השלישי לחייו. יש תהליך אטי של הבשלה. זה מקרין גם על היחסים בינו לבינה".

במסיבות יום שישי של כתות ח', רוקדים הנערים והנערות צמוד, בחושך, מתגפפים, מתנשקים. ילדה בת 13 ספרה שבטח, היא מתנשקת עם הבחור שהיא רוקדת איתו. לא, הוא לא חבר שלה, אבל כשרוקדים גם מתנשקים.

בהרצאות שהוא נותן לתלמידים, מנסה ד"ר לסינג להיות טכנוקראט. להעביר מידע רב ככל האפשר, כדי לא להשאיר אותם בחשיכה. נותן להם למשש אמצעי מניעה. מדבר, מרגיע, נותן כלים להתמודדות. לא מכניס נימה ערכית. „גם כאשר באה אלי נערה למרפאה ומבקשת גלולות, איני נותן שיפוט ערכי, רק עזרה. אני יוצא מנקודת הנחה, שאותה נערה התלבטה מספיק עד שהגיע לנקודה שהתגברה על הבושה ובאה אלי. ברגע שאטיף לה מוסר, אאבד אותה ואז הסיכוי גדול שהיא לא תפנה יותר לרופא, לא תהיה מוגנת מהריון וזה אסון גדול יותר", אומר ד"ר לסינג.

הפציינטית הצעירה ביותר שבאה אליו היתה בת ארבע עשרה וחצי. באה לבקש אמצעי מניעה. הוריה לא ידעו.

„חשוב לי מאוד שנערות שכבר החליטו לקיים יחסי מין, יהיו מוגנות באמצעי מניעה יעילים. בשנת 1987 אין מקום להריון לא מתוכנן. הרבה קטינות מגיעות לועדות להפסקת הריון בהן אני משתתף. חלק מהנערות אני פוגש, כעבור שנים, במרפאה לפריון. ההפלות עלולות לגרום לנזקים לרחם ולצוואר הרחם. אנא, קחו אמצעי מניעה".

■■■

כל אלה שרואיינו לצורך כתבה זו, חזרו והדגישו את העובדה שאין מספיק פתיחות בבית. ההורים אינם מדברים עם ילדיהם על הנושא. אבות ישאירו את הנושא, בדרך כלל, לאמהות. הנושא טאבו סביב שולחן האוכל. נערה בת 17 שהחלה לקיים יחסי מין בגיל 16, ספרה שכאשר אמה החלה לחשוד שהיא מקיימת יחסי מין, יזמה איתה שיחה והסבירה לה על אמצעי מניעה, אך לא שאלה אותה אם אכן היא מקיימת יחסים. הנערה מאוד רצתה לשוחח, אך לא היה לה עם מי.

„אילו ההורים היו פתוחים עם ילדיהם ומדברים איתם על הנושא, אולי היו פחות הריונות לא רצויים. אולי היה פחות תסכול. אולי לא היה צריך להקים את „דלת פתוחה". אולי היינו מגדלים דור בריא יותר עם פחות תיסכולים", אומר ד"ר לסינג.

נערה בת 15 באה לאמה וביקשה שתיקח אותה לרופא, כי היא מקיימת יחסי מין. האם היתה בפאניקה. הרופא אמר לה שעליה להיות גאה בעצמה על כך שהבת פנתה אליה. בדרך כלל לא יפנו בכלל להורים.

■■■

סקס בבית הספר? כמעט שאין חיה כזו. הדיבורים רבים מהמעשים. השמועות גדולות מהמציאות. בכל מקרה, מייעצים לנערים ולנערות, המתינו מעט. נצלו עד תום את הנשיקות והגיפופים. המין ימתין לכם. ■

תיק טיבי

ד"ר אחמד טיבי, גינקולוג, בכותרות. לפני שבועיים פוטר מהדסה בירושלים ● "על רקע לאומי", יאמר טיבי ● "על רקע אישי", אומרים בהדסה

מאת ענת טל-שיר

דוקטור אחמד טיבי, גינקולוג, שלוש שנים מתמחה במחלקת נשים ויולדות ב'הדסה' הר הצופים, פוטר לפני שבועיים מעבודתו. טיבי, בן הכפר טייבה, בן 30, גיבור תקשורת. בשבועיים האחרונים, זכה לסיקור בעיתונות העברית והערבית. גם כתבים זרים בירושלים גילו בו עניין רב.

זהו סיפורו של צעיר ערבי בן טובים, מצליח, כשרוני ושאפתן. התקרית שהביאה לפיטוריו חשפה אותו עכשיו כמו מוצר חדש שהוחדר לשוק. כמעט כל ערבי ישראלי בגרה ומחוצה לה יודע היום מי זה אחמד טיבי, כשם שישראלים ואמריקנים רבים קראו על 'הרופא הערבי שפוטר מהדסה'.

אלא שלטיבי היו כוונות להתפרסם כך או אחרת, במוקדם או במאוחר. אולי לא בעקבות פיצוץ, אולי לא באורח פרובוקטיבי, אבל קרוב לוודאי שהיית שומע עליו בעתיד הקרוב.

■■■

בתשע וחצי, יום רביעי, 26 באוגוסט השנה, הגיע ד"ר טיבי לעבודה בבית החולים הדסה. בממסד הרפואי, בית החולים הירושלמי נחשב ליוקרתי. מי שזוכה להתקבל לעבודה בין כתליו, רואה עצמו בר מזל.

בכניסה ניצב שומר, דוד רוטשטיין, עולה חדש מקנדה, חדש בתפקיד. טיבי, לבוש בגדי חולין, בידו תיק ג'יימס בונד 'סמסונייט' שחור, על חגורת מכנסיו ה'ביפר' של בית החולים. טיבי חלף על פני השומר מבלי לומר לו דבר. אחרי פסיעות אחדות צעק לעברו השומר "הלו, התיק". טיבי הסתובב ואמר: "זה בסדר, אני רופא כאן" והמשיך ללכת.

השומר רץ בעקבותיו ולפת בחוזקה את כף ידו שאחזה בתיק. טיבי אמר: "תרגע, אני רופא כאן". לפי טיבי אמר השומר: "בשבילי כל ערבי הוא מחבל. תפתח את התיק". מאוחר יותר, יטען השומר שאמר: "כל מי שלא פותח את התיק, עלול להיות מחבל".

על חודה של מלה, על הדקויות במשפט הזה, קם הדבר ונפל. "טיפש", צעק טיבי. "איך אתה יכול לקרוא לי מחבל?" [illegible]

■■■

"אולי", כך ד"ר טיבי, "אולי רואים שאני ערבי בגלל השפם, בגלל צבע העור. השומר הבחין בזה בדיוק כשם שחיילי משמר הגבול רואים שאני ערבי".

פועל ניקיון של בית החולים הבחין במתרחש. ניגש לשומר ואמר לו: 'זה ד"ר טיבי'. כל העת לא הירפה השומר את אחיזתו מידו של טיבי.

האירוע היה יכול בעצם להסתיים בנקודה זו, אילו היה ד"ר טיבי מתעשת ומראה לשומר תעודת עובד, או פותח את ה'סמסונייט' השחור.

אבל טיבי כבר היה מרחק אלפי מילין מהשלווה ומקור הרוח. הוא לא פתח את התיק ולא שלף תעודה מזהה. חייל שנזדמן במקרה ליד מקום התקרית עצר לרגע לידם ואמר לשומר: "אל תוותר להם, כולם אותו הדבר, כולם מחבלים".

זה הזכיר לטיבי מקרה שאירע לו בדיוק לפני עשר שנים, כשהיה סטודנט לרפואה שנה א'.

או, ב-77', היה בדרכו עם חבר (אף הוא סטודנט ערבי) מירושלים לטייבה. בתחנה המרכזית, מיהרו לתפוס את האוטובוס לצומת רעננה. שני חיילי משמר הגבול ביקשו לבדוק את תעודותיהם. טיבי אמר לחייל: האוטובוס שלנו עומד לצאת, והחייל השיבו: אני לא ממהר. האוטובוס נסע. עכשיו, אמר החייל, תפתחו את התיק, תוציאו את הדברים אחד אחד, בלי להתחכם. בתיק היתה כביסה מלוכלכת שהיתה מיועדת לכביסה בבית ההורים בטייבה. מסביב נאספו כמה סקרנים בשעה שהחייל אמר לטיבי וחברו נהייתם לי חכמים. זה משפט, כך טיבי, שכל ערבי מכיר היטב.

חייל שעמד בקהל המתבוננים אמר: כולכם אותו הדבר. אשה אחת ירקה על פניו של טיבי. בבית שמע אביו את הסיפור והיה המום ומיואש. טיבי הבן אומר, שממש אז התגלו הסדקים הראשונים בחומת האמון של האב במערכת. אביו, אגב, עבד שנים רבות במחלקה הערבית בהסתדרות.

[illegible] אוגוסט 87', הכניס [illegible] לבית החולים הדסה.

שומר, במבטא אמריקני ובחיוך רחב, אומר לטיבי: "אני מת שתעשה לי משהו". טיבי הבחין בסימה לוי ממחלקת הנקיון, וצעק לעברה: "הוא אומר שאני מחבל". הגיע ונטורה, אחראי על השומרים, ואמר לשומר: "עזוב אותו, זה ד"ר טיבי". השומר, אותה עת, עדיין החזיק בכוח בידו של טיבי. לדבריו של טיבי, ניסה השומר גם לסטור על פניו.

טיבי: "אני מודה שלא עמד להרוג אותי או משהו כזה, אבל כמו כל אדם שפוי, אני לא אוהב כשסוטרים לי. אז בצורה אימפולסיבית הנחתתי את התיק שלי על עורפו. הוא לא נפל ולא הבחנתי שנפצע או שדם זב מראשו. הלכתי למחלקה".

לפי גירסת בית החולים, פצע ד"ר טיבי את השומר "פציעה חמורה קרוב מאוד לרקתו, פתח את גולגלתו והוא נזקק לארבעה תפרים. על חולצתו היו כתמי דם רבים. ד"ר טיבי פגע בעובד, נהג בו באלימות ולא הגיש לו עזרה".

כעבור שעה, נקרא טיבי לבירור בלשכת מנהל בית החולים, פרופ' ז'אק מישל. מחוץ לחדרו של המנהל עמדו השומר, ונטורה, סימה לוי, חייל ואיש חרדי. אלה היו, מן הסתם, עדי הראיה בתקרית. לפני שנכנסו לבירור אמרה סימה לוי: "חבל שהיכית אותו, היית צריך להתאפק, גם לפועלי הניקיון הערבים הם (השומרים) קוראים מחבלים".

■■■

פרופ' מישל היה מורה של טיבי למיקרוביולוגיה. בחדרו כבר ישבה ועדת הבירור.

"למה לא ויתרת לו?" שאל פרופ' מישל וטיבי ענה: "יש גבול, גבול ההשפלה הלאומית, שלא ניתן לעבור אותו".

זה היה משפט מיותר, יאמר טיבי שבוע אחרי שירה אותו.

מוועדת הבירור הועבר המקרה לטיפול ועדת המשמעת. ד"ר טיבי לא העלה בדעתו, שלמחרת יעוף מבית החולים. מקסימום, הרהר בינו לבינו, ינזפו בו. מישהו ממיודעיו בבית החולים הזכיר לו, שבעבר היו כמה מקרים של רופאים שהיכו, אך לא ננקטו נגדם הליכי פיטורין. הנהלת 'הדסה' מכחישה קיומם של אירועים כאלה.

למחרת, יום חמישי, 27 באוגוסט, חיכה לו במחלקת כוח אדם מכתב. "...לאור הודעתו של פרופ' מישל... עבודתך תסתיים ב-30.9.87. מגיעים לך פיצויים... אנו מודים לך על התקופה בה עבדת ב'הדסה' ומאחלים לך הצלחה בהמשך תפקידך".

טיבי היה מאוכזב. "באותו רגע" אמר, "הרגשתי שמישהו ניצח אותי בקרב לא הוגן".

■■■

מסידרת פעולות החירום שטיבי נקט אפשר ללמוד משהו. שהוא לא טמבל, שהוא מתכוון להילחם, שיש לו מהלכים וחברים במקומות הנכונים. צלצל מיד לאחיו הצעיר, רופא שיניים בעל קליניקה פרטית במזרח ירושלים. צלצל לחבר קרוב שלו, איברהים קרעין, עיתונאי ומשורר העובד עם ריימונדה טאוויל ב'מרכז הפלשתיני למידע'. צלצל למיודעו, עו"ד אמנון זכרוני להיוועץ בו. צלצל לעזר וייצמן, ידיד המשפחה, לח"כ שולמית אלוני, אותה הכיר ממזנון הכנסת. צלצל גם לנציג ועד הרופאים המתמחים, ד"ר יצחק פאפו. מכר מהשגרירות המצרית רתם את בסיוני לעזרה. ח"כ דדי צוקר אמר שיעזור בכל דרך.

בחצות הלילה, עדיין יום חמישי, הודיעו לו שלמחרת בבוקר יגיע לוועדת משמעת בהדסה עין כרם. השערה של טיבי: מישהו מסידרת האנשים הנזכרים לעיל, פעל לקיומה הדחוף של ועדת המשמעת, [illegible] ביום ששי, תשע וחצי בבוקר, הגיע טיבי לוועדת המשמעת. בעשר וחצי יצאו אליו ד"ר פאפו וד"ר בנג'י הופמן, נציג ההסתדרות הרפואית בישראל. "אני מבין ללבך", אמר הופמן, "אני הייתי יהודי בניו-יורק והרגשתי בדיוק כמוך, אבל התגובה שלך היתה מוגזמת. תביע חרטה, אולי יקחו את מכתב הפיטורין בחזרה". לפי טיבי, אמר פאפו: "אל תזכיר שום דבר כמו 'גאווה לאומית'. תביע חרטה וזהו".

■■■

טיבי גולל גירסתו באוזני חברי ועדת המשמעת, והביע חרטה על שהיכה את השומר. אחרי כן ביקש שחברי הוועדה יבינו, שהרקע למעשה שלו נובע ממרירות מצטברת של רופא ערבי בין רופאים יהודים, שמקצתם עוינים אותו.

"אולי אתה רוצה לתת איזה סטייטמנט פוליטי", הקניט אותו אחד מחברי הוועדה. מישהו בוועדה דרש שיביע חרטה בכתב להנהלה. טיבי נעתר. שני ביקש שיתנצל בכתב גם לשומר. טיבי סרב. פאפו הציע שיתנצל בפני השומר רק על עצם פציעתו. טיבי אמר: "או.קיי, אם זה מה שיחזיר אותי לעבודה".

כעבור חצי שעה נאמר לו, שטוב שהתנצל אבל ההחלטה לפטרו בעינה עומדת. כלומר ועדת המשמעת ואנשי הוועד תמכו בהחלטת פרופ' מישל. "אנחנו מוכנים", אמרו לו, "שאתה תתפטר במקום שאנחנו נפטר אותך".

טיבי דחה את הרעיון. לפי שעה, בדעתו להיאבק בשתי חזיתות: דעת הקהל והליכים משפטיים. פורמאלית, נכנסו פיטוריו לתוקף בסוף ספטמבר.

■■■

טיבי ואני יושבים בבוקר בלובי של מלון דניאל בהרצליה. דווקא שם ביקש להיפגש. מה לעשות, אמר במעין התרסה, אני אוהב את הסגנון האוריינטאלי במלון הזה. הוא לובש חולצה מפוספסת בתכלת לבן, עונד שעון זהב, טבעת נישואין ושרשרת זהב שפסוק מהקוראן חרוט עליה.

לפני כחודש, נישא לרופאת שיניים בת 26 מטול כרם. כאבה לו השן, הלך לקבל טיפול בקליניקה שלה. כעבור זמן קצר, התחתנו באולמי 'קליפסו' ברמלה. שאלתי למה לא נישאו בכפר טייבה. טיבי אמר שהוא מחפש יופי ונוחיות. בכפר, אמר, זה הרבה עבודה, מאמץ ואבק.

הוא מתגורר עם אחיו בדירה בבית חנינא בירושלים. אשתו עדיין עובדת בטול כרם, ארבע דקות מטייבה, רבע שעה מכפר סבא. בשלב מאוחר, לפי התכנון, תפתח מרפאה במזרח ירושלים. אבל עכשיו, כשמשהו השתבש בקריירה שלו, יחול גם שינוי בשלה.

לבית הוריו בטייבה הוא מגיע בסופי שבוע. משפחה מבוססת, בעלת אדמות במשולש, היו גם אדמות ביפו.

לסבתא שלו 110 נכדים ונינים, מהם 8 רופאים. אביו מנהל סניף בנק הפועלים בטייבה, אמו עקרת בית. שלושה אחים (רופא שיניים, סטודנט ותלמיד תיכון) ושלוש אחיות (מורה לחינוך מיוחד ושתי סטודנטיות לסוציולוגיה). טיבי: "יש להורים שלי נחת מהילדים. רק מהסיפור שלי הם מוטרדים, אבל נותנים לי גיבוי ומחזקים את ידי".

– מה אומרת אמא שלך על הפרשה?

"אבא אמר שזה היה צפוי, לאור המתחים שהיו לי עם כמה אנשים במחלקה. אמא אומרת שאני צודק. היא בעד מאבק משפטי. הציעה לי ללכת להסדיר את העניין בשקט עם מנהל בית החולים. נהגתי לפי עצתה. אבל פרופ' מישל אמר שהוא שלם עם החלטתו ומצפונו נקי".

– אתה נותן לפרשה נופך לאומי. אולי אתה משום מה [illegible]?

"בחיי לא הרמתי יד על אדם ואיני איש ריב ומדון. עזר וייצמן אמר עלי פעם: את שמי הטוב אני שם על הבחור הזה".

– אתה נהנה מהפסטיבל התקשורתי סביבך?

"לא רוצה להיות כוכב תקשורת. רוצה לעבוד".

– אתה אוהב את עבודתך?

"מאוד. את הקשר עם האנשים, את יחסי האמון עם החולות, את הלידות המפעימות. שתי פציינטיות שיילדתי קראו לבניהן על שמי".

■■■

אחמד טיבי סיים את לימודי הרפואה בירושלים ב-83' ודורג, לדבריו, ראשון במחזור. ששה מתוך 80 שסיימו הם ערבים. במחלקה בהדסה טיבי הרופא הערבי היחיד. 80 אחוז מהיולדות בהדסה יהודיות, היתר ערביות. באחרונה עלה מספר היולדות הערביות בעקבות סגירת בית החולים 'הוספיס' במזרח ירושלים.

למחלקה הביא עימו 'נדוניה', מלגה לשנה מקרן האנס זיידל, בסדר גודל של כמה אלפי דולר.

טיבי מספר על שני אנשים שמיררו את חייו בעבודה: עובד הסגל האקדמי ורופא במחלקה. הציקו לו, הוא אומר, מפני שדיעותיהם ימניות קיצוניות. טיבי אומר, שבלע בשקט את עלבונותיהם, אבל במחלקה יצא לו שם של שחצן ויהיר, שמגלה חוסר עניין בעבודה.

פעם, כך טיבי, הגיעו לחדר מיון פצועי תאונה מאוטובוס ערבי. אותו רופא אמר בנוכחות טיבי: "אין לי חשק לרדת למיון, בטח לא בשביל פצועים ערבים". הנהלת בית החולים מתקשה למצוא כל קשר בין הצקותיו (אם היו כאלה) של הרופא לבין תקרית השומר.

מסקנה מהתקרית: "מאז ומעולם הונכחתי על מושג הדו קיום. לפני ימים אחדים, אבא אמר שדו קיום זה כנראה עניין אוטופי. עכשיו אני סבור, שדו קיום יכול להתקיים רק על בסיס כבוד הדדי וכבוד לאומי. נשמע תמים אין דרך אחרת. מאידך, התמונה לא שחורה. יש בה הרבה נקודות אור והרבה ישראלים נאורים שעזרו ויעזרו לי".

אלטרנטיבות אם לא יוחזר לעבודה בהדסה: בית חולים אחר בארץ. קליניקה פרטית בירושלים או באיזור המשולש. וכמו רופאים רבים שעושים מילואים בגולני, טיבי יסע לאנגליה או ארה"ב.

■■■

איך נראים חייו של טיבי, צעיר ערבי-ישראלי משכיל? מתוכננים היטב לפרטי פרטים. השכלה נאותה, רמת חיים טובה, קריירה נאה, אשה מצליחה, חברים נאמנים בעמדות מפתח, רשת קשרים ענפה בעולם הערבי. אומרים, שעם שני אסימונים טיבי יכול להגיע למנהיגים פלשתיניים הפזורים בעולם. מתרחץ בחוף יפו, אוכל ב'יונס', מבלה ביפו העתיקה, קונה בגדים באירופה, קשור לאנשים בצמרת השלטון הישראלי, מקים חוג אקדמאים ערביים, יודע לעבוד עם עיתונאים, מדבר ערבית מבית ועברית ואנגלית מצוחצחות, שומע את פיירוז ושלמה ארצי, קורא את עמוס קינן ואנטון שמאס.

הוא תומך בהקמת מדינה פלשתינאית עצמאית לצד מדינת ישראל, כאשר עניין הייצוג הפלשתינאי ייקבע על ידי הפלשתינאים עצמם. הפלשתינאי האותנטי ביותר בעיניו הוא עראפאת. כשיהיה גדול, וזה יקרה בעוד ארבע-חמש שנים, ירצה להיות בצמרת השפעה בפוליטיקה הישראלית. לא משנה מי יפנה אליו קודם ר"צ או המתקדמת. תקרית השומר תפגע מעט בקריירה הרפואית שלו, אבל לבטח תסלול את הדרך למנהיגות הצעירה של ערביי ישראל.

טיבי לא הולך לעבודה. "כדי לא לראות שמחה לאיד על פניהם של כמה אנשים". הוא לא נראה כמי שחש בודד, אלא כמי שהולך לתת [illegible] או בטלוויזיה. ■

„לא נכנע ללחצים"

רות מקל, דוברת 'הדסה':

"הנהלת 'הדסה' החליטה על פיטוריו של ד"ר אחמד טיבי, בעקבות תקרית שבה נפצע שומר בית החולים בראשו ונזקק לארבעה תפרים.

"הנהלת 'הדסה', הרואה עצמה אחראית לשלומם של כל עובדיה, איננה יכולה להמשיך להעסיק רופא שפגע בצורה חמורה כל כך בעובד אחר, והותיר אותו זב דם מבלי להגיש לו עזרה.

"למרות הלחצים מחוגים פוליטיים וציבוריים שונים על הנהלת 'הדסה' לשנות את ההחלטה, נשארו מנהל בית החולים וההנהלה כולה איתנים בדעתם, שאין לאפשר התנהגות מסוג זה בתוך בי"ח, וכי גם לרופא אין חסינות כאשר הוא פוגע במכוון בעובד אחר. גם אנשים במגזר הפוליטי, שהתערבו לטובתו של ד"ר טיבי, לאחר שמיעת פרטי המקרה, השתכנעו שהנהלת בי"ח פעלה מתוך מניעים טהורים של שמירה על כל עובדיה.

"כל מי שהיה נוכח בזמן התקרית במקום והיה מוכן לתת עדות, רואיין על ידי בי"ח, ועדותו נשמעה במלואה בנוסף לעדותם של ד"ר טיבי והשומר.

"למרות שד"ר טיבי מייחס לענין פיטוריו משמעות לאומנית (באמצעות כלי התקשורת), אין כל קשר בין פיטוריו לבין דתו או לאומיותו. הפיכת הפיטורין לנושא ציבורי הוא סילוף האמת בצורה בוטה ובלתי הוגנת. לולא הזווית הלאומית כביכול, בוודאי היו כל כלי התקשורת מגנים את הנהלת 'הדסה' אלמלא פיטרה רופא שהירשה לעצמו לפגוע באדם אחר.

"בכל מקרה, הנהלת 'הדסה' אינה נוהגת לקבל החלטות על-פי תכתיבי כלי התקשורת או לחצים אחרים. מאחר שההחלטה לפטר את ד"ר טיבי מטרתה היחידה היתה לסיים העסקתו בבי"ח ולא לפגוע בהמשך הקריירה שלו, הוצע לו להמיר הפיטורין בהתפטרות, הצעה שסירב לקבל.

"גם ועד רופאים מתמחים, שביקש לקיים דיון נוסף בפיטוריו, ופנה אליו שיביע חרטה והתנצלות על מעשהו מתוך נסיון לפעול לשינוי ההחלטה – נתקל בסירוב. אי לכך, הודיע הוועד שאין ביכולתו לפעול למען ד"ר טיבי בתנאים כאלה".

השכלה נאותה, רמת חיים טובה, אשה מצליחה, חברים נאמנים בעמדות מפתח. אומרים, שעם שני אסימונים טיבי יכול להגיע למנהיגים פלשתיניים בעולם

ד"ר אחמד טיבי. בן למשפחה מבוססת מטייבה. שלושה אחים – רופא שיניים, סטודנט ותלמיד תיכון, ושלוש אחיות – מורה לחינוך מיוחד ושתי סטודנטיות. "יש להורים שלי נחת מהילדים. רק מהסיפור שלי הם מוטרדים". תצלום: זום 77

צעד אחד מאחורי ארנס

אילנה בינשטוק, ראש הלשכה של ארנס, בשבוע של ההתפטרות • „בשניה הראשונה לא היה לי צער. הרגשתי שזה מישה. מכובד. לא יצא להתייעצות מישיבת הממשלה, לא מיסמס את העניין"

מאת דונית ורדי

תצלום: מיכל היימן

בוקר אחד מחליט האיש שהוא הפרונט שלך, ללכת הביתה. החלטה שיש המעריכים אותה כאי־רציונאליות, פרי אובססיה רגעית, תולדות שיקול מוטעה, אם לא ייצור התאבדות פתאומי. ואתה, שישבת לידו כשהחל לנוע ברצינות על המסלול המוביל לראשות הממשלה; שעמלת בבניית המחנה הפוליטי שהחל להתגבש סביבו; שעברת איתו את ועידת חירות האחרונה, ריככת עיתונאים וקירבת מתנגדים פוליטיים; אתה שהיית הגב, העיניים והידיים שלו; שמרבית שעות היממה העברת לצדו ובשבילו – יושב בחדר הסמוך ורואה את מעשי ידידייך טובעים בים. הוא אומר שירה, ואתה לא יכול להזיז אצבע כדי להפסיק.

מאחורי מישה ארנס מסתתרים אנשים. אילנה בינשטוק, לדוגמה. ראש לשכה, עוזרת אישית, חמש שנים מסביב לאיש.

תמונה אחת מהשבוע שעבר. שעת צהריים, לשכת השר בירושלים. החדר שלה, רחב למדי, סולידי, מלא אנשים. בינשטוק אשה גדולה, כהה, תערובת חושנית של מזרח ומערב. האנשים בחדר מתעדים כל תנועה שלה. לא ברור אם ארנס יגיש את ההתפטרות. עוזרי השר עברו לפניה כילדים חבוטים. פתאום ביקש השר שיכנסו אליו. היא והנערים.

כשיצאו, היו לה צעדים קטנים. חייכה חיוך מוזר והתיישבה.

שתיקה.

אז מה נשמע? הזדרזה למלא את החלל. שרידי פניה נעו קרימה אחורה בגלים רכים, בלתי נראים כמעט.

ההתכנסות הזו בחדרו, הסתבר מאוחר יותר, נועדה להתייעצות על תוכן מכתב ההתפטרות שלו.

מה דעתכם? הוא שאל.

■■■

– במשך הזמן נוצרה תלות אמוציונאלית? יש הרגשת נטישה?

„יש לי קשר מאוד חזק. המון פעמים מצאתי את עצמי ממש כואבת מבפנים את הדברים שכואבים לו. והכל קשור לעבודה. כל הזמן אני אומרת לעצמי, שבמשך כל התקופה הזו קניתי, לא מכרתי. משננת לעצמי שפוליטיקאים זה דבר זמני בהחלט.

במובן מסויים, אילנה בינשטוק היא אחד האנשים הפוליטיים הקרובים ביותר למישה ארנס. היא הגיעה למעמד הזה במסלול מתוך רצף אלמנטים מקריים. על רקע המקבילים שלה בלשכות השרים האחרים, היא חריג.

היא נולדה בחולון למשפחה המקורבת לתנועת העבודה. לפני כ־15 שנים, חיפשה עבודת מזכירות לכמה שעות. היתה אז עקרת בית מתוסכלת, אם לשלושה ילדים. מישהו הציע לה עבודה במצודת זאב.

עזר ויצמן שיבץ אותה כמזכירה באגף הארגון של התנועה, מקור כוח קריטי בחיי המפלגה. היא צמחה שם לתפקיד של מנהלת האגף. לאחר מספר שנים במקום יכלה להציג מערכת קשרים ענפה עם רבדים מגוונים של חברי תנועה, נכס שלא יסולא בפז. כשמישה ארנס חזר מוושינגטון ללשכת שר הבטחון, הוא לקח אותה כראש לישכה.

הנכסים הפוליטיים עימם יצאה מאגף הארגון, הושקעו עכשיו בבניית היסודות למחנה ארנס. הטמפרמנט הסולידי שהפעילה התאים לארנס, שהיסס האם להקים מחנה מסודר מהסוג המקובל בחירות.

מרגע שארנס עזב את משרד הביטחון ונכנס ללשכת השר ללא תיק, התחזק מעמדה של אילנה בינשטוק. תרמו לכך גם המבנה הרופף של יסודות המחנה, הורדת הפרופיל של ה'פוליטיקאי' של הקבוצה הזו, יגאל כהן אורגד, והינתקות השר ממערכת העוזרים הקרובה שטיפח במשרד הביטחון.

באותה תקופה, החלו להגיע ללשכתו של ארנס נערים צעירים, בוגרי מועצות סטודנטים, שראו במחנה המתגבש קרש קפיצה נוח. בשלב ראשון, עברו בהתנדבות תחת השגחתה של בינשטוק. בשלב שני, החלו לקבל שכר מסויים כשאילנה בינשטוק מתפעלת אותם, על תקן של אמא אווזה, נטולת יומרות פוליטיות עצמאיות.

■■■

תקופה מסויימת אפשר היה לחשוד בה, שהיא משתוקקת להצטרף למירוץ לכנסת. אבל הגיל, היעדר היומרה, מעמד האשה בתנועת החירות וחוסר הרצון לטבול ידיים בגועל הנפש העסקני, הציבו אותה על מסלול אחר. כאמור, תוך הרחבה מסויימת של תפקיד ראש הלשכה.

היא דמות אהודה בתנועה. לאחר התבוסה האחרונה של לוי בוועידת חירות, נפגשו חברים ממרכז חירות בברית מילה מקומית. בינשטוק התיישבה בשולחן של הלוויים. היא אולי האדם היחיד במעמד דומה במחנה שמיר, ארנס, שרון, שיכול היה להרשות לעצמו לנהוג כך בזמן ההוא.

– ניסית לדחוף החלטות?

„אני תמיד רומזת על דעתי. אבל הרבה פעמים, כשמתכנסים בפורום כדי להחליט, אני בחוץ".

– מה זה? פחד, צניעות?

„תראי, אני לא סרוסי שסיפר שהוא מכוון את השר שלו. שאני אגיד לך שיש לי השפעה על ארנס? זה אדיוטי".

■■■

– איך הרגשת כשנודע לך שהוא עומד למסור הודעה אישית?

„בשניה הראשונה לא היה לי צער. הרגשתי שזה מישה. לא יצא להתייעצות מישיבת הממשלה, לא מיסמס את העניין. היה לי כיף כזה. מישה מכובד.

„ידעתי שהוא לא יחזור בו. לא אמרתי לו אל תתפטר. אמרתי לו שיחשוב על הכל, ככה, בקול רפה. אתה איש פוליטי, חשבת על ההשלכות? דאגתי להביא אליו חברים, כל מי שיכול היה להשפיע עליו. ניסיתי גם את ביבי נתניהו ואת מתי דרובלס, שיתפסו אותו בלשכת ראש הממשלה.

„אני, מבחינת האחריות האישית שלי, עשיתי את המקסימום.

„אחר כך חשבתי – אבל מישה מפסיד כאן פוליטית, עד שהגיע לאיזושהי עמדה... הוא לא מפלס לו דרך בפוליטיקה במרפקים.

„כשהביא אותי למשרד הביטחון, אמר לי: תעזרי לי גם פוליטית. אני לא רוצה להגביר את כוחי הפוליטי, אבל אני שר מטעם תנועת החירות. הייתי רוצה פעם פעמיים בחודש לצאת לסניפים.

„לאט לאט הרגשתי שהאיש הזה צובר נקודות, שהוא עולה. עובדה, שבפאנל (והסיבוב הראשון להרכבת הרשימה לכנסת) קיבל מקום ראשון לפני לוי. למחרת בבוקר אמר לי, אילנה, תודיעי לכולם שבשביעיות (והסבוב השני) יתנו לי מקום שני. אז עוד העריץ את דוד לוי".

– מתי התחיל לפחד מלוי?

„הלוואי שהיה קצת מפחד ממנו ומשרון".

■■■

– נחזור אליך. מתי התחלת לקלוט מה קורה, לפחד מאיבוד המסגרת?

„כשחזרנו מהמוקד. זה כבר היה באוטו, אבל שם עצרתי הכל בתוכי. ירדתי מהמכונית הביתה, עליתי במדרגות, פתחתי את הדלת. רענן, הבן שלי, דיבר בטלפון. הוא חיכה לי. פתאום שמעתי אותו אומר בטלפון, עזוב, נראה לי שהיא בוכה. רק באותו רגע חשבתי על העניין האישי שלי. כל המתח הזה של הימים האחרונים, איך תתקבל ההתפטרות, איך יילך המוקד..."

– ואז?

„רענן אמר לי: מה קרה לך?

„זה קשה לי, אמרתי לו, מה אתה חושב?

„רענן אמר: יהיה בסדר, הרי יש לך המון הצעות.

„לא יכולתי אפילו להתבטא. רחמים עצמיים, את יודעת. אמרתי לעצמי שזהו, המסגרת הזו נגמרה. ומה אני רוצה מהחיים? היתה לי הזדמנות לעבוד איתו במשרד הביטחון. אחר כך התחלנו מכלום, בלי [illegible] אפילו, כשר ללא תיק. והסיפור הזה הולך להיגמר. זהו, נגמרה תקופה, נקטעה באמצע.

– אמרת לעצמך, זה היה יותר מדי [illegible] בשבילך, נחזור למציאות?

„לא. אמרתי, טוב, זה נגמר. חבל. ואחר כך מיד נעמדתי על הרגליים. נו, מה... זה הזמן צפוי, בחירות, מעבר משרדים. אני [illegible] לוקחת את זה כמובן מאליו שאני ממשיכה איתו למקום אחר. אף פעם לא היה ברור לי, למשל, שאם יעבור למשרד אחר אני אהיה מנהלת הלשכה שלו.

„אם הייתי עובדת רק עם מנחם בגין, דיינו. רק עם ארנס במשרד הביטחון, דיינו. מעטים זוכים לדברים כאלה. אני את שלי קיבלתי".

– כעסת עליו?

„כל הזמן השתתפתי בצערו. אפילו [illegible] התגנבה לי מחשבה כזאת – תוך שניות, התביישתי בה".

– מתי באה ההקלה?

„רק אחרי שיחת הפרידה שלנו, ביום שישי. הוא הודה לכולם, החמיא, היה [illegible] רגעים של אמת – עזרתם, רחפתם, [illegible] הצלחתם איתי בעניין הזה".

– אילנה, האיש הזה רוצה להיות ראש ממשלה?

„ראשות הממשלה, בשבילו, זה לא יעד".

– לא יכולתם אף פעם לחיות כמו [illegible], שהאיש הזה כל עוד יוכל, יישאר במירוץ?

„הוא היה רוצה להיות בעמדת השפעה, אבל רק אם יקבל את מירב התמיכה לעניין הזה".

– מסוגל לראות את עצמך כשר בממשלה של שרון?

„שאלה קשה. את חושבת שתהייה ממשלה של שרון?"

■■■

– ומה הלאה?

„זה הכל, בעצם. זהו וזהו. פתאום הלך, עזב הכל, התפטר. הוא נוסע לחו"ל. אני עושה עכשיו פסק זמן, חושבת איפה אני, מה אני, מה אני עושה הלאה. האם אשאר במערכת? להישאר בפוליטיקה? הכי טוב לי עכשיו לסגור את הסוויטש".

– תפקדת למעשה בלב הארגוני של מחנה ארנס. תפקיד שהיו בו אלמנטים מקבילים לתפקידים שעושים וישראל [illegible] אחרי הנגבי ועוזרי שרים אחרים. הם עתידים להיכנס לכנסת, בשלב זה או אחר. את בחוץ. זה מתסכל?

„אהיה מתוסכלת אם אשאר עם העצות.

„אני לא בטוחה שהמקום הבא שלי, באופן טבעי, זה הכנסת. יש כיוונים אחרים.

„אני יכולה רק להצטער, לפעמים, שהדור הזה עוסק יותר בעסקנות. שהם בנויים יותר על פוליטיקה פנימית, על כוח על חשבון העומק. הם הגיעו קל מדי, בזכות הקירבה לשרים. קליינר, רוני, מיקי – אני זוכרת, כשהם היו דור צעיר, עבדו יותר קשה ויותר ברצינות".

– היית רוצה שהבן שלך יהיה אחד מהם?

„בחיים לא". ■

עם עליזה בגין

כשכותבים על משפחת בגין, פונים בדרך כלל לבינשטוק. היא הצליחה לבנות איתם, ובמיוחד עם עליזה בגין ז"ל, מערכת יחסים קרובה יחסית.

– איך הכרת את עליזה בגין?

„כשניהלתי את הלשכה לפניות הציבור במשרד ראש הממשלה. יום אחד, גברת בגין פתחה את הדלת ואמרה: שלום. את אילנה? מה שלומך? יש כאן כמה מכתבים של נכים, תדברי איתי עליהם כשיהיה לך זמן? נבהלתי, אשת ראש הממשלה.

„למחרת, היא התקשרה אלי. אילנה, היא אמרה, את צריכה לבוא אלי לשתות כוס תה. אחרי מספר פעמים, ניגשתי לקדישאי, שאלתי מה לעשות. תלכי, הוא אמר...

„קניתי זר קטן ונסעתי אליה. תכננתי לדבר איתה על שני מכתבים, ולפי [illegible] (נמוסים) החלטתי להישאר עשרים דקות.

„נשארתי שעתיים ומשהו. לא ציפיתי לזה. זה היה אחרי ביקור גב' סאדאת, וההשוואות שערכו העיתונים בין גב' בגין לאופירה נבון. היא לא היתה אשה של יחסי ציבור. היתה טבעית, נתנה לי להרגיש טוב. שבי כאן, תראי איך סידרו את השטיח, היזיזו את הכורסה. היה שם צילום ממוסגר של אשה יפה. מי האשה הזאת בתמונה?

„אמא שלי. היא היתה אשה מאוד יפה. הו... היא היתה אומרת לנו, אתן תסמעו כהמון... אבל אני, אמרה הגברת בגין, השתפרתי עם השנים. היה לה הומור בריא.

„זה היה יום כנסת. לבגין היה נאום מדיני חשוב ששודר ברדיו, שמענו את זה ברקע של השיחה שלנו.

„פתאום צלצל הטלפון. זה בטח בעלי, היא אמרה. הוא רוצה לשאול איך היה הנאום.

„כל פעם הוא שואל?

כן, היא אמרה, כבר ארבעים שנה.

„באותה פגישה התעניינה בילדים שלי, מי שומר עליהם. אמא שלי, אמרתי. היא אלמנה מגיל צעיר ויש לה זמן.

„גברת בגין קלטה בשניה, שהאשה הזאת התאלמנה ואין לה הרבה בחיים, וכל מה שיש לה נתנה לילדים. כשהיה יום הולדת לבגין, ביקשה שאביא את אמא שלי: בואי בואי, אמרה לה בחגיגה, תכירי את גיסתי, בת דודתי...

– היא נהגה ממעמד אשת ראש הממשלה?

„פעם באה לבקר אותה אשת שר מסויים. אילנה, היא אמרה לי אחר כך, הנהג חיכה למטה, שעה".

אילנה בינשטוק. חמש שנים עם מישה ארנס. „אמרתי לעצמי זהו, המסגרת הזו נגמרה. מה עכשיו?"

טבע דומם של אמן הפופ האמריקני תום וסלמאן. הערה על חברת הצריכה האמריקנית. השיטות האמריקניות מגיעות לישראל

חנות קטנה

מאת לאה אתגר

מעבר לפינה

מכירת מוצר בשיטת מתן זכיונות מתפשטת בארץ. רשימה חלקית: בורגר ראנץ, מק דויד, ליריק, רימיני, אנגלו סקסון, ידי זהב, סופרפארם, ראש אינדיאני ● לרוב, זה מירשם להצלחה. מה הסוד?

ליד הבית צצה חנות שכונתית טובה. פתאום מתווספים לה סניפים, ועד שהספקת להסתובב, צומחת נגד עיניך רשת חנויות: אותו שם, מעוצבות באותה צורה, מוכרות בדיוק מה שמכרה החנות השכונתית שלך. רק אתמול, ראית כל בוקר את הבעלים טרוד בענייני חנותו הקטנה, ופתאום הוא טייקון. מליונר. כותבים עליו במדורי כלכלה, מספרים על מחזור מכירות של מליוני דולרים. אתה בטוח שלא היתה לו נקודת פתיחה עם הרבה כסף. איך הוא עשה את זה?

„פרנצ'אייז", קוראים לתופעה באנגלית: מתן זכיון לאחר למכור את המוצר שלך בתנאים שאתה מכתיב לו, תוך גביית אחוזים מהרווחים שלו. זו אינה תופעה כלכלית חדשה. כבר היו דברים מעולם: בארצות הברית רשת ההמבורגרים מקדונלד פועלת כך. בארץ פעלו כמעט כך בשנות החמישים הסניפים הקטנים של „תנובה" השכונתיות, שסיפקו סנדביץ' ולבניה. גם רשת המלונות העולמית הילטון פועלת כך.

1987, היתה שנה של גאות במכירות בשיטת הפרנצ'אייז. סקר שערכה לשכת המסחר האמריקנית, ואשר פורסם באחרונה ב„טיים", מלמד כי שליש מכל הסחורות שהאמריקנים קונים, נמכר ברשתות הפועלות בשיטה זו. שבעה מליון אמריקנים עובדים ברשתות המעניקות זכיונות; מחזור מכירות שנתי של 591 מליארד דולר, צמיחה של כמעט מאה אחוז, בהשוואה למה שהיה באמריקה לפני כעשר שנים.

הסוציולוג האמריקני ג'ון נייסביט חוזה בספרו „מגה טרנדס", כי במאה ה־21 תימכרנה מחצית הסחורות בשוק האמריקני בשיטת הזכיונות, ומחזור המכירות שלהם יגיע לטריליון דולר.

■■■

למעגל העוסקים במכירה בשיטת הפרנצ'אייז נכנסים לא רק סוחרים מסולתים. גם עובדים שכירים לשעבר, עקרות בית משועממות שילדיהן פרחו מן הקן, אנשי צבא בדימוס, פקידי בנק שקצו בחיי שכירים.

ב־1982, קנה צלם טלוויזיה קטן, טרי רייסו, מהעיר קנזס סיטי שבארה"ב לחמניה מתוקה מצופה בקינמון, הביא לאשתו ג'ויס, אז מורה, ושאל אותה אם היא יכולה לאפות לו לחמניות קינמון דומות. ג'ויס ניסתה ויצאה לחמניה טובה יותר. ביריד השכונתי הראשון שכרו דלפק ומכרו לחמניות קינמון חמות. האמריקנים השתגעו על המוצר.

הזוג רייס תפס שיש בידיהם אוצר. לפני כשנתיים וחצי, פתחו בעירם חנות בשם „טי. ג'. קינמון". השלב הבא – עוד שבע חנויות במדינה שלהם. אחר כך החלו למכור זכיונות לאחרים, סיפקו את הבצק, את הקינמון והסוכר בהרכב המיוחד, דרשו לקשט את חנויותיהם באותו נוסח, גבו אחוזים מהפדיון. היום, יש לזוג 133 בעלי זכיונות המוכרים לחמניות קינמון בחנויות הנושאות אותו שם, והמפוזרות ב־42 מדינות אמריקניות.

■■■

מכירת מוצר בשיטת מתן זכיונות מתפשטת גם אצלנו – מזון ואופנה וספרים ושירותים ובתים: בורגר ראנץ, מק דויד, ליריק ספרים, אנגלו סקסון נכסים, פיצריות רימיני, נקניקי ומעדני דליקטיב, עוגיות משוקלדות קוקי מאן, קרואסונים טריים לה קרואסון שופ, סמי בורקס, תיקונים לבית ידי זהב, תרופות ומוצרי קוסמטיקה בסופרפארם, מוצרים לתינוק בשילב, דלתות לארונות בודקה, בגדים בראש אינדיאני. דוגמאות חלקיות.

ב־1984, פתח בחור תל אביבי בשם אבי לביא, חברה קטנה, „ידי זהב". לביא, אקדמאי, בוגר החוג לכלכלה, חשב שכדאי לספק למתים או לעסקים שירותי תיקונים: הפקק קפץ, חושך בבית, הצינור נוזל, השטיח נקרע – טלפון אליו והוא יתקן.

הוא שכר או כ־50 חשמלאים, שרברבים, נגרים ובעלי מקצוע אחרים. תפס שלא כדאי לשלם משכורות, אלא לאפשר להם ללכת לתקן, ולגבות מהם כ־5 אחוזים מהכנסתם ברוטו.

לביא פתח ארבעה משרדים ברחבי הארץ. היום לביא מגלגל, על פי הערכה זהירה, יותר ממליון דולר לשנה. בסיפור שלו אין בדיוק את כל הסממנים של שיטת הפרנצ'אייז הקלאסי, אבל בהחלט קרוב.

■■■

ב־1979, פתח רניאל בישופ מאומהה נברסקה, שירותי עוזרות בית לאנשי מקצוע טרודים. טיפוסים שלא אוהבים שתגיע הביתה עוזרת, תסתובב להם בין הרגליים חצי יום וצריך להשגיח עליה. בישופ התקשר ל־25 עובדים, קנה ציוד בהשקעה לא גדולה ופירסם בקטן: אני בא לביתך ותוך שעה, הכל עשוי.

אנשים נעתרו למודעות. בישופ הגיע עם הצוות שלו. אחד שפשף רצפות, שני הסיר

שתי נשים פתחו בארה"ב רשת של מחול אירובי לשמונות בלבד. רצוי 100 ק"ג

אבק, שלישי הבריק חלונות, רביעי שפשף תנורים שהשחירו, תוך שעה, הבית צוחצח. בישופ גבה אז בערך 55 דולר עבור שעת ניקוי בית. אחר כך מכר את שמו, את השיטה ואת הרעיון לאחרים.

היום, יש לו 197 בעלי זכיונות במשרדים הנושאים את שמו ברחבי ארצות הברית, המנקים כ־100 אלף בתים ב־33 מדינות. בישופ ערך מסע פירסום לשירותיו ברשתות הטלוויזיה. את בעלי הזכיונות חייב לשכור עובדים ישרים, שעברו בדיקה גרפולוגית ובדיקה במכונת אמת.

בעלי הזכיונות שלו, לא היו בהכרח סוחרים. לרוב היו אנשים שרצו לצאת ממעגל השכירים ולהתעשר. הסיפור של בישופ, כמו סיפורי הצלחה אמריקניים שצמחו בשיטת הפרנצ'אייז, נאסף לפני כשבועיים במאמר בטיים. כותבי המאמר הדגישו: צריך רעיון טוב, אבל צריך גם לפקח על איכות השירות של מי שמייצגים אותך. אחרת, תיכשל.

■■■

לא תמיד יש הצלחות: זוכרים שבעבר נפתח בנווה אמירים שברמת השרון סניף בזכיון של חברת העוף הצלוי האמריקני „קנטאקי פרייד צ'יקן"? – הביאו או במטוסים מפיות ואריזות מאמריקה, הכל עם ציורי הסמל הארום שעליו מוטבע דיוקנו של קולונל סנדרס, אבי התרנגולת הצלויה. החנות קרטעה כשנה וחצי – ונסגרה. הסיבה מה שטוב לרשת אמריקנית, לא תמיד תופס אצלנו. המפיות, האריזות והמחירים היו יקרים מדי, הניהול היה כושל והמשקיע התקפל.

זוכרים שב־76' השיג ישראלי זכיון לפתוח בארץ סניפי המבורגרים וסנדביצ'ים של „וימפי"? תוך זמן קצר, פתחו בארץ יותר מעשרים סניפים. הפיקוח על איכות הסחורה בסניפים היה לקוי. מי שהשיגו זכיונות, חסכו לעיתים בבשר המשובח. אצה להם הדרך להתעשר. העסק קרס.

בשיטת הפרנצ'אייז, מסתבר, אתה יכול לקנות זכיון למוצר טוב, או זכיון לשם טוב, אבל אם לא מפקחים עליך כהלכה, אתה נכשל.

■■■

כך גם קרה לרשת המלונות האמריקנית האוורד ג'ונסון, שמכרה את שמה ואת הארכיטקטורה המיוחדת שלה. החברה פיתחה ופירסמה מלונות עממיים לאורך הדרכים. הצליחה ברעיון, אבל נכשלה בפיקוח על איכות נציגיה ברחבי היבשת. הרשת נפלה ונסגרה.

חברת מקדונלד האמריקנית מתעקשת על כך, שכל בעלי הזכיון שלה יקנו אצלה את הבשר; עורכת ביקורות פתע ומוודאת, שאכן אחוז השומן בקציצה נשמר על אותה רמה. לעיתים מסרבת לתת לבעל הזכיון זכיון מלא, אלא נכנסת עימו לשותפות בחנות חדשה, ובכך היא עדיין בעלים: מקפידה לשלוח את טבחיה ואת מוכריה לקורסים להשתלם: מחייבת את כל הסניפים להיראות בדיוק אותו הדבר, את כל המלצרים ללבוש אותם מדים, מכניסה אותן מכונות.

בתמורה, מסייעים לבעל הזכיון בפרסום בין מדינתי; מארגנים לו מסע מתנות ומבצעים לילדים ולהוריהם; מסייעים לבעל הזכיון בהנהלת החשבונות שלו, בניהול, בחישובי רווח והפסד.

מקדונלד, דוגמה קלאסית לשיטת הזיכיון, הוא סיפור הצלחה. דמי זכיון לסניף מגיע עד 350 אלף דולר.

■■■

התוכמה היא למצוא מוכר זכיון חדש וזול – ולהצליח.

כרי סקופ ורון לפיד, שני עולים מדרום אפריקה, פתחו ב־1972, ברחוב בן יהודה בתל אביב, בהשקעה של כ־50 אלף דולר את הסניף הראשון של בורגר ראנץ' בישראל. בהתחלה, זה היה נראה סיפור הצלחה, ב־74', היתה הנפילה: חמישה סניפים, צמחו מהר מדי, הפיקוח היה לקוי. היו צריכים להתחיל מחדש.

רק ב־78', הצליחו לפתוח חנות נוספת ברחוב אבן גבירול. היום, יש להם 33 סניפים מצליחים ברחבי ישראל. רק ארבעה סניפים שייכים להם. כל השאר, בשיטת הזכיונות, או בשותפויות חלקיות. יש להם בערך 20 פניות ליום מישראלים המבקשים לקבל זכיונות.

השיטה העכשווית שלהם: לבחון בקפדנות את המבקש, את אישיותו, יושרו. לבדוק את המקום שהוא מציע, אם יש די קהל שעובר בסביבה, בית ספר סמוך או בית חולים, ולהעביר את מבקש הזכיון קורסים מזורזים, כדי שילמד את המקצוע, החישוב והניהול. אפילו הדפיסו ספרי הדרכה לבעלי זכיונות שמצטרפים.

הם מתעקשים שאותו ארכיטקט יעצב את המקום בסגנון כפרי, באותם צבעים, אותו תפריט, אותם מחירים, מספקים לכל הסניפים את כל המוצרים, החל בבשר וכלה במיץ ובלחמניות. מתעקשים שהעובדים ילבשו אותם מדים ובקיוסק יעניקו גם אותם בעליים למלצרים.

מי שבא אליהם לקבל זיכיון, לא חייב להיות עשיר גדול: הקמת סניף ממוצע עולה כאלף דולר למטר מרובע. סניף קטן, כארבעים מטרים – השקעה של כ־40 אלף דולר. סניף טוב יותר יגיע ל־120 אלף דולר.

מה שקריטי מאוד הוא מיקום הסניף ושמירת האיכות. בעלי הזכיון מחזיקים פקח קבוע המבקר בסניפים.

מי קיבלו זכיונות? לאו דווקא מסעדנים: עולים חדשים, שני עורכי דין שהחליטו להסב מקצוע, רואה חשבון לשעבר, טכנאי אלקטרוניקה לשעבר, מורה לשעבר, ואפילו ילדונת אחת, יוצאת צבא, שאבא שלה מימן לה את קניית הזכיון.

אגב, המחזור השנתי של סקופ ולפיד עומר על 15 מליון דולר. חוץ מהעובדה שבעלי הזכיון מתחייבים לרכוש מוצרים רק אצלם, הם גובים מכל בעל זכיון שלושה אחוזים מהפדיון ברוטו. וזהו, אגב, הסכום המקובל בענף המזון.

■■■

סיפור מלחמת זכיונות מדהים, ואולי אף משעשע, שייך לדוד מגן וליגאל זומר, שפתחו ב־1979 סניף ראשון של המבורגרים בשם „מק דויד", ברחוב פרישמן בתל אביב. עצבו מקום עם מראות, ציורי שפריץ כתום עם פסים וציור סמל של הדוד סם חובש כובע.

שנה לאחר הפתיחה, כתבו עליהם בעיתון אמריקני מקומי; מישהו בחברת מקדונלד האמריקנית קרא והתרגז. חברת מקדונלד האמריקנית, ענק, אז עם 6500 סניפים בעולם, טענה ש„מק דויד" משתמשת בשמה ומנצלת את המוניטין ואת הפרסום הבינלאומיים שלה.

חברת מקדונלד, שהוציאה אז על פירסום כ־120 מליון דולר לשנה, תבעה את המסעדה הישראלית הקטנה, שבהקמתה הושקעו רק 60 אלף דולר. מקדונלד האמריקנית שכרה חמישה עורכי דין ישראלים מהשורה הראשונה, שילמה להם כ־120 אלף דולר שכר טרחה, ותבעה את מקדויד בשלוש ערכאות משפטיות בארץ.

התביעה הגיעה עד בית משפט העליון. השופטת חנה אבנור פסקה אז, שלחברת מקדונלד יש אומנם חזקה על השם „מק", אבל המלה דויד היא שם מקראי, וגם שמו הפרטי של בעל המסעדה הוא דויד. היא הורתה להם לחבר את שם מסעדתם למלה אחת – מ„מק דויד" ל„מקדויד".

הניצחון של דוד הישראלי הקטן על גוליית האמריקני, דווח בכל רשתות הטלוויזיה. הבדרן ג'וני קרסון פתח את תוכנית הערב שלו בבדיחה שאמרה, „אם אתה מזמין מקדונלד מאה אחוז כשר, עשה זאת אצל מקדויד הקטן".

היום יש בארץ 21 סניפים של מקדויד.

אתה יכול לקנות זכיון למוצר טוב, או זכיון לשם טוב, אבל אם לא מפקחים עליך כהלכה, אתה נכשל

הישראלי הראשון שביקש מהם למכור לו זכיון היה מסעדן מיהוד. אחריו בא מורה דרך, מנהל בנק לשעבר, וקציני קבע בדימוס, שהגיעו עם המנסיה שלהם.

הרשת מאפשרת לרוכשי הזיכיון לקנות בשר ולחמניות מספקים שונים, עורכת ביקורות איכות, ובעיקרון משתדלת שלבעל הזכיון יהיו לא יותר מ־42 אחוזים בעסק. הוא צריך להשקיע בחנות ממוצעת כ־40 אלף דולר, לנהל אותה ולהישמע לשותפים הגדולים שלו, דהיינו, לבעלי מקדויד. המחזור השנתי של הרשת קטן יחסית, מעל מליון דולר לשנה. כך, לפחות, מחשב דוד מגן בחוסר הצנע.

מוכר הזכיונות הוותיק ביותר בארץ הוא המסעדן מנפרד כץ, בעלי פיצריות רימיני, ציינה טאון אקספרס ועוד. לכץ יש היום 22 פיצריות רימיני (מחציתן בבעלותו והשאר זכיונות) וארבע סיניות מהירות. המחזור נע סביב עשרה מליון דולר לשנה.

מי שמעוניין, צריך לשלם למנפרד כץ כעשרת אלפים דולר כדי לקבל זכיון ושם של פיצריה רימיני. אחר כך צריך לשפץ ולהשקיע מ־40 אלף דולר לפיצריה ועד ל־100 אלף דולר למסעדה.

כץ טוען, שהוא הופך לאבא ואמא של בעל הזכיון. מלמדים אותו איפה ואיך לקנות, מאפשרים לו לרכוש גבינות, לדוגמה, בעצמו. מציעים לו גם אפשרות אספקה דרך הרשת, שלדברי כץ היא בדרך כלל זולה יותר בשל כוח הקניה הגדול והמרוכז. מייעצים לו בעניין הארכיטקטורה, הכלים, ניהול החשבונות. גובים ממחזורו שישה אחוזים – שלושה עבור הזיכיון, ושלושה עבור השקעה בפירסום.

זכיונות קיבלו אצלו גם נהג מונית לשעבר, אקדמאים, יוצאי צבא ואפילו עקרת בית. כץ טוען, כי העולם כולו עובר לשיטת הפרנצ'אייז, המשתלטת על החנות הקטנה.

■■■

ליאון קופלר, מנכ"ל סופרפארם, רשת של עשרה סניפים, פועל בשיטה אחרת: אצלו מתקבלים רק רוקחים מוסמכים. הם צריכים להשקיע הכל. קופלר רק נותן להם את הידע ואת השם. הוא לא שותף.

תמורת הידע והשם של הברתו הקנדית, „שופינג דראג מרקט", גובת קופלר אחוזים משתנים מכל חנות, בהתאם למיקומה ובהתאם לחוזה הספציפי שלה איתו. קופלר מסרב לגלות במה אחוזים ומה הבסיס החישובי.

אגב, סופרפארם בעיקרון שותחת סניפים כאוורים אמידים, נוצריה זקותיים, יש הרבה מוצרי יברא וגם המחירים ברשתות אינם

למעגל הפרנצ'אייז נכנסים לא רק סוחרים ממולחים. גם עובדים שכירים לשעבר, עקרות בית משועממות, אנשי צבא בדימוס, פקידי בנק ששקצו בחיי שכירים ● הצרכן אוהב לקנות במקום מוכר, שיש לו הרבה סניפים, באותו עיצוב. כך הוא חש נינוח, יודע למה לצפות, כמה לשלם ולא מרגיש שמרמים אותו

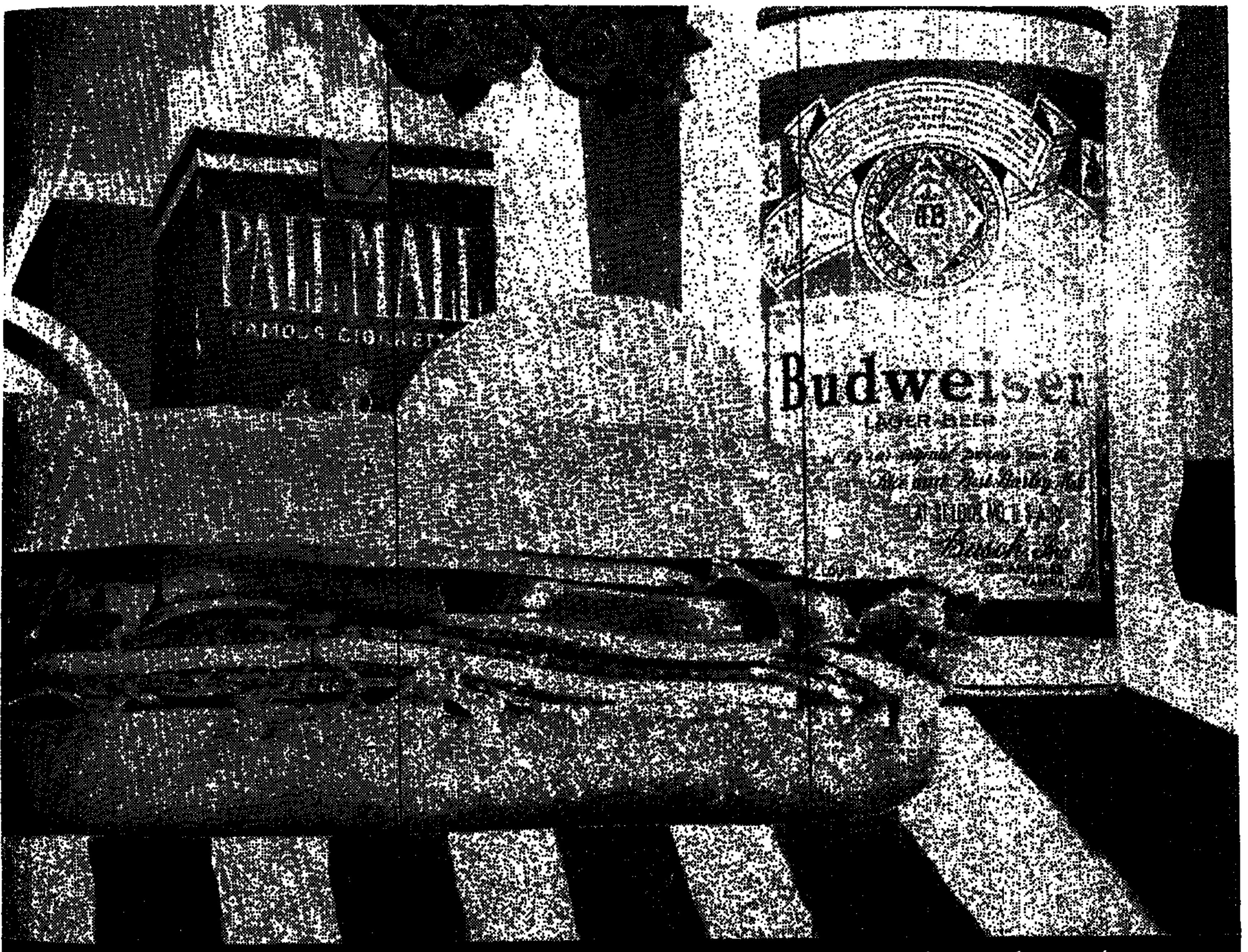

טבע דומם של תום וסלמאן, 3 חלקים. מוצרי צריכה נעשים מיתוסים אמריקניים

אחידים. כל רשת מציעה מבצעים עצמאיים משלה.

בחברת רב בריח, שלה עשרים סניפים ברחבי הארץ, שוקלים מתן זכיונות. בינתיים, מעסיקים רק שכירים שאינם מקבלים אחוזים. אברהם בכרי, מנכ"ל החברה, מודע לכך ששיטת הפרנצ'אייז מתפשטת בישראל. לדבריו, הוא שוקל את הנושא בכובד ראש.

לניסים מזרחי, נשיא ראש אינדיאני, 35 חנויות. חמש מהן בבעלותו, השאר בזכיונות על בסיס שונה מהמודל הקלאסי המקובל: בעל החנות מקים אותה בעצמו, משפץ לפי טעמו, בתנאי שתהיה אסתטית, ומקבל סחורה מראש אינדיאני בחינם, תמורת ערבויות בנקאיות מתאימות. הוא מתחייב לרכוש ולמכור רק סחורה של ראש אינדיאני. ואילו מזרחי מתחייב לקחת ממנו את הסחורה שלא הצליח למכור. לדברי מזרחי, אנשים אוהבים לקנות בשכונה שלהם ולא לכתת רגליהם למפעלים.

■■■

סיפורי הצלחה חדשים־טריים בארץ:

חברת „רמכר", בבעלות יורם רשף וכרמל נפתלי, קיבלה בארץ זיכיון לקרואסונים. הזכיון נרכש ממהגר צרפתי החי בארצות הברית 20 שנה, ושבבעלותו „לה קרואסון שופ", רשת שמרכזה בניו יורק. הקרואסונים בכל הטעמים הפכו בשנים האחרונות ללהיט אמריקני, וגם אצלנו הם תופסים.

עד עתה, תוך פחות משנה, הוקמו בארץ 8 חנויות קרואסון. בתיכנון עוד שישה, שכבר החלו בהקמתן.

כדי לפתוח „קרואסונרי", צריך לשלם לחברת רמכר 6,000 דולר עבור השם, וכ־3 אחוזים מהרווחים ברוטו. החברה האמריקנית מספקת בצק, מכונות, תלבושת אחידה בצבעי כחול לבן, מפיות זהות. סכום ההשקעה בפתיחת סניף אינו גבוה, כ־40 אלף דולר, בשל הצורך במקום מצומצם יחסית ובעובדה שרבים קונים ולוקחים הביתה. בימים אלה, הוחלו בהקמת מפעל בצק לקרואסונים באיזור התעשיה של חולון.

קיבוץ טירת צבי העניק באחרונה זכיונות לחמש חנויות המתמחות במעדני בשר, הנחשבות לסיפור הצלחה. שם החנויות „דליקטיב", ובראשן עומד מרק מנדלסון. הקיבוץ השקיע את מלוא הסכום בעיצובן ואחיד של החנויות, מחייב את בעלי הזכיון לרכוש בשר רק ממנו ולהישמע באופן מוחלט לכל הנחיות הקיבוץ ביחס לעיצוב, לאיכות וכך הלאה. החנויות מוכרות רק בשר כשר. מדי חודש, מגיעות אל מנדלסון לפחות חמש בקשות לפתוח סניפים.

חברה אוסטרלית מכרה לקבוצה ישראלית זכיונות יירע בצק ומכונות לייצור קוקי'ס. כיום, יש בארץ שישה סניפים של „קוקי מאן". החברה האוסטרלית אינה דורשת עיצוב אחיד.

■■■

בארצות הברית השתלטה שיטת הפרנצ'אייז על עשרות ענפים: על מועדוני הבריאות, מוסכים, תיקון תקרים, רחיצת מכוניות, מספרות ועוד. כך, למשל, מכוני הבריאות של ג'ק ללין, איליין פאוארז, מספרות של וידאל ששון, חנויות תכשיטים של קרטייה שהגיעו מפאריז, ואפילו סיפור משעשע על שתי נשים שמנות, שפתחו רשת של מועדוני בריאות ומחול אירובי לשמנות בלבד – נשים השוקלות מעל 70 קילו ומחומנות במיוחד נשים שמשקלן מאה קילו.

מתן הזכיונות באמריקה ובקנדה מקבל ממד נוסף: ברשת מלונות שמונה פתחו דלפקים של גלידת קרבל. ברשת סופרמרקטים פתחו דלפקים של קנטאקי פרייד צ'יקן. דהיינו, פרנצ'אייז בתוך פרנצ'אייז, פטנט שחוסך מקום ומספק עבודות וכסף.

מחקרים בארצות הברית מלמדים, שהצרכן אוהב לקנות במקום מוכר, שיש לו הרבה סניפים, שהופיע בטלוויזיה בהרבה פירסומות, שיש לו אותה אווירת עיצוב. כך הוא חש נינוח, יודע למה לצפות, כמה לשלם ולא מרגיש שמרמים אותו.

בארץ, קצת מצחיק: כולם ערים למגמי צמיחת התופעה, אבל איש לא טרח לפרסם נתונים. יוסי שוסטק, מזכיר לשכת המסחר הישראלית, מודע לכך שעוד מעט כל הארץ פרנצ'אייז, אולם מודה שמעולם לא בדק ברצינות את הנושא, את נתוניו ואת הפוטנציאל שלו. יגאל אייל, פרופסור לשיווק באוניברסיטת תל־אביב, אישר שטרם פורסם בציבור הישראלי נתונים בדבר היקף התופעה, המכירות וההשפעה על הרגלי הצריכה של הישראלים.

למרות זאת, אנחנו בעקבות האמריקאים, כמעט בלי להרגיש, קרות הזכיונות, שמור לי ותרוויח, מכור לי ותתעשר. ■

מקדונלד, דוגמה קלאסית לשיטת הזיכיון. דמי זכיון לסניף מגיע עד 350 אלף דולר

מישהו בחברת מקדונלד שמע על „מק דיוויד" הישראלי והתרגז. הענק האמריקני יצא למלחמה

מצאתי מה שכולם מכבסים באירופה

קנדי - מכונת הכביסה הנמכרת ביותר באירופה

שנתיים אחריות מלאה ל- 1000 הקונים הראשונים בספטמבר!

Candy

עכשיו, גם את תוכלי למצוא מה שכולם מכבסים באירופה - מכונת הכביסה קנדי.
בימים אלו ממש, הגיעה לארץ סדרת הדומינו 4x4 החדישה של קנדי ולבחירתך מספר דגמים יפים במחירים נוחים, שאחד מהם ודאי יענה על כל צרכיך.
לקנדי מסדרת הדומינו כל היתרונות של מכונת כביסה מושלמת:
- תוף נירוסטה למניעת חלודה
- דוד אובלי החוסך במים ומאפשר להכניס כביסה נוספת במשך פעולת המכונה.
- עד 18 תוכניות כביסה.
- פילטר קידמי המתנקה מעצמו.
- תהליך כביסה חסכוני המתאים עצמו אוטומטית לכמות הכביסה.
- שיטת טרמו־ספין לסחיטה בטמפרטורה שנקבעת על פי סוג הבד.
- אופציה לשתי כניסות מים לחסכון בחשמל.
- ייבוש באמצעות קיטור־טורבו, שיטה המותאמת לכל סוגי הבגדים (בדגם "אליזה 18")

כמו שאמרנו, לא סתם היא הנמכרת ביותר באירופה. חפשי את מכונת הכביסה קנדי, כי מי שמכבס - מוצא!

12 תשלומים למחזיקי ישראכרט

הפצה ושרות:
דלתה
מוצרי איכות חשמליים בע"מ
רח' היצירה 21, ר"ג 52521, טל. 03-7518710

יבואני: TEAC DURACELL BRAUN

כמו בתולה

גם נסיכות זה לא מה שהיה פעם • ביוגראפיה חדשה על גרייס קלי, נסיכת מונקו, מסירה ממנה את מסיכת הבתולה הצוננת, ומציגה אותה כטורפת גברים • בעצם, למה לא?

מאת יוחנן להב, לונדון

בעולם מוכה 'סלבריטיס', בו שבועוני רכילות הם החומר הנקרא ביותר, ביוגראפיות ואוטוביוגראפיות זוכות לפריחה שלא היתה כמוה. בשנה האחרונה, על־פי סקר של גאלופ, היו הביוגראפיות הז'אנר הנקרא ביותר. מספר רוכשי הביוגראפיות עלה בחודשים האחרונים ב־15 אחוזים.

מי לא היה לנו בזמן האחרון: רוק הארדסון, 3 ביוגראפיות שונות; טינה טרנר, כולל נפילה וקאם־בק; שירלי מקליין, מהזווית העל־טבעית; ואנה ווייט, על החיים כגלגל מזלות אותו היא מסובבת בתוכנית טלוויזיה פופולארית; אופרה ווינפרי, כוכבת ראיונות טלוויזיה שחורה, עם סיפור גיטו סוחט דמעות, כולל ניצול מיני בתוך המשפחה; ברוס ספרינגסטין, ועוד.

ברובד הספרותי היה לנו את ז'אן פול סארטר, ויליאם פוקנר, ארנסט המינגוויי, מארק טוויין. שלא לדבר על הפוליטיקאים.

הבהלה לביוגראפיות, בצירוף הנטיה האגרסיבית של חשיפת חיי הפרט בתקשורת, יצרה זן חדש – ביוגראפיות „בלתי־רשמיות", המתפרסמות ללא ברכת גיבור הספר, לעתים אף בניגוד מפורש לרצונו. כך ניסה פרנק סינטרה, ללא הצלחה, למנוע את פרסום מעלליו בעולם התחתון ובמיטות כוכבות הקולנוע; המלחין והמנצח ליאונרד ברנשטיין יכול היה לקרוא השנה על נטיותיו המיניות; וללא ספק מתהפכים עתה בקברם קלרק גייבל, רוק הארדסון, וקרי גראנט, שעם מותם נחשפו פרטים אינטימיים עליהם הגנו בקנאות כל חייהם.

■■■

גרייס קלי, ה„יפהפיה הקרה", לא ניצלה מגורל דומה. עד יום מותה עמדה לה תרמית הבתולה האחרונה בהוליווד המושחתת. בין הבודדות שהצליחה לטפס לצמרת, בלי לעבור את המסלול המקובל במיטות המפיקים. הפרס, כמו באגדות על הילדות הטובות מאותה תקופה, שידעו „לשמור" על עצמן למען בעליהן – היה נסיך על סוס לבן. כשנישאה, בסוף שנות העשרים לחייה לנסיך רנייה ממונקו, רבים, ובעלה בכללם, חשבו את הכלה לבתולה.

לא עוד. בספר שיצא באחרונה, „גרייס, חיי הסתר של נסיכה" (הוצאת סיג'יק את ג'קסון), מתיימר המחבר, ג'יימס ספאדה, לחשוף את דמותה האמיתית: נערה חמת מזג, שתינתה אהבים כמעט עם כל מי שנקרה בדרכה. ואלה שניקרו, היו השדרה הראשונה של כוכבי הקולנוע של אותם ימים. חלומן של הנשים.

גרייס לא היתה נימפומנית. היא היתה צעירה מלאת חיים ותוססת, שאהבה בסתר מה שהיום יכולות הצעירות לאהוב בגלוי. היתה לה גם אמביציה חולנית, לשם כך, היתה מוכנה לעשות הכל. היה לה כישרון, היה לה יופי. היתה בה מסירות והתמדה. אבל היא לא ידעה זאת.

יותר מכל, חיפשה את אהבת האב שחסרה לה בבית. לכן, טוען ספאדה, היו רבים מאוהביה מבוגרים ממנה.

אביה, בן למהגר אירי עני ונכל לאיכר חסר כל, עשה את כספו בעסקי קבלנות וחומרי בניין. הוא היה גם אלוף אולימפי בחתירה, אהב כסף, נשים וספורט. באמצעות בנו הגשים את חלומו: זה זכה פעמיים בתחרות חתירה באנגליה אליה סרבו להזמין אותו. לגרייס, ילדה חולמנית ששאפה מתמיד להיות כוכבת קולנוע, לא היתה לו סבלנות. „היא אינה יודעת ללכת", טען. לא עזר לה שהיתה אלופה בשחיה ובטניס.

■■■

בגיל 18, פרחה מן הקן המשפחתי הקר בפילדלפיה ויצאה ללמוד משחק ב„אקדמיה האמריקנית לאמנויות הדרמה" בניו יורק. בעזרת דוד, הומוסכסואל ומחזאי, גברה על התנגדות הוריה. אלה קיוו שזה שיגעון חולף. איך מתקדמת גרייס בלימודיה? שאלה אמה את דון ריצ'רדסון, מדריך בבית הספר ומי שעתיד היה להיות במאי מן השורה הראשונה. היא תהיה כוכב, ענה המדריך, שהיה גם אחד ממוריה הראשונים לאהבה. מבט של כאב ותדהמה השתפך על פני האם. שטויות, נכנס האב לשיחה. היא תתבגר.

בגיל 18 גם איבדה את בתוליה. חיפשה מסתור מן הגשם בדירת חברה נשואה, ומצאה עצמה במיטת בעלה של זו. הוא לא צריך היה להתאמץ לפתותה.

אחד התנאים של הוריה, כשהירשו לה לצאת את הבית, היה שתגור במלון „ברביזון" לנשים צעירות. במלון זה, ידעו ההורים האמידים והשמרניים של הדיירות, הקפידו שאלו תהיינה במיטותיהן בשעה מוקדמת, והכניסה לגברים היתה אסורה בהחלט.

גרייס בת העשרה תינתה אהבים עם בן כתתה, השחקן מרק מילר, באולם הספורט של המלון. אלו שתפקידן היה לשמור עליה, חשבו שלא צריך להשגיח על בת הטובים, הלבושה תמיד טיפ טופ בחליפות טוויד, חולצות גבוהות צווארון, כובע וכפפות לבנות. עם היופי הקר שלה, שיער בלונדי מסורק למשעי ועיני תכלת מביעות תום, נראתה כבתולה קרירה.

המדריך, דון ריצ'רדסון, היה אחד ממאהביה לאותה תקופה. עבור ריצ'רדסון, גרייס היתה פרי אסור: יהודי צעיר מתנה אהבים עם 'שיקסה' בלונדינית. יהדותו שיחקה תפקיד גם בתסביכיה: היא „הראתה" להוריה הקתולים.

הוא התאהב בה, גם היא חשבה עליו ברצינות. הזמינה אותו הביתה. המשפחה הבהירה לו שאינו רצוי. ליד שולחן ארוחת הערב, סיפרו בדיחות אנטישמיות. בדרך למועדון, הסגור ליהודים, הצביעה אביה על הכנסיות השונות שבנה ופירט את תרומותיו להן.

זו היתה ההתחלה. למחרת, ערכה אמה של גרייס חיפוש בכליו, גילתה שהוא נשוי. מצאה צרור מכתבים מעורך הדין של אשתו. אבל מה שהגדיש את הסאה, היה פריט אינטימי שהורגלנו להשתמש בו בתקופה שקדמה לגלולה והיום, עם מגיפת האיידס, הוא זוכה לפריחה מחודשת. אמא קלי חשבה עד אז שבתה בתולה.

גרשו את ריצ'רדסון מהבית.

גרייס לא ויתרה. באחד הימים, הופיע אבא קלי בבית המאהב. יש לי הצעה בשבילך: עזוב את בתי ואקנה לך מכונית ספורט. כשדחה את ההצעה, קיבל צלצול טלפון מאלמוני: אם לא תניח לגרייס, נשבור את עצמותיך. ההצעה של אביה היתה קוסמת יותר, השיב.

■■■

גרייס יכלה להרשות לעצמה למרוד בהוריה בזכותו של מאהב אחר, מרק מילר. בתיווכו של מילר, זכתה לעצמאות כלכלית כבר בראשית דרכה. מילר הציג אותה בפני ידיד צלם, וזה התפעל מיופיה ומכר את תמונתה לשער שבועון גדול. בין לילה היתה לדוגמנית צילום מבוקשת שהשתכרה 400 דולאר לשבוע. סכום נאה ביותר במושגי אותם ימים.

ריצ'רדסון חשב על נישואין. גרייס – על קאריירה. באחד הימים גילה שהיא שוכבת עם רב המלצרים של מלון וולדורף. יש לו קשרים, הסבירה. עד אז חשב שהיא נאמנה לו.

אחרי רב המלצרים, הבירה את עלי חאן. הראתה לי את הבגדים שזה קנה לה, מספר ריצ'רדסון. הוא לא הבין את התנהגותה: הרי היתה בת של מיליונר וכסף לא חסר לה. הגדישה את הסאה כשהראתה לו צמיד זהב משובץ אבני אזמרגד. ריצ'רדסון, שהיה מעורה בחוגים המתאימים, ידע שנער השעשועים הפקיסטני קונה לנשותיו בגדים יקרים בזמן החיזור, וצמיד עם הכיבוש.

ריצ'רדסון שם קץ ליחסים האינטימיים ביניהם.

■■■

ב־1951, הוצע לה תפקיד ראשי בסרט „בצהרי היום", עם גארי קופר. הסרט, שעלה חצי מיליון דולאר, הכניס 18. קופר זכה ב„אוסקאר". המבקרים גילו את גרייס קלי.

תחילה, לא רצה הכוכב הקשיש בת זוג צעירה ממנו ב־28 שנים. תיש זקן כמוני ייראה מגוחך לצד יפהפיה צעירונת, אמר. בעיניה, הוא היה סמל, גבר קשוח ונאה כאביה. מיליוני נשים חלמו עליו, היא הגשימה את החלום. הפרש הגילים לא הפריע לה, להיפך. הביכה את התיש הזקן כשהתרפקה עליו בגלוי. טורי הרכילות פירסמו רמזים. בראשית שנות החמישים, עדיין נהגו העיתונים בעדינות יחסית.

אחרי גארי קופר, בא קלארק גייבל. גייבל היה חלומה של האשה האמריקנית. כשקיבלה את ההצעה לשחק מולו ב„מוגמבו", היתה כבר בעלת ניסיון. בניגוד לשחקנים אחרים בראשית דרכם, ידעה לדאוג לצד המעשי וסרבה לחתום על חוזה לשבע שנים עם חברת ההסרטה. אבל כשהציעו לה תפקיד ראשי עם גייבל, ועוד באפריקה, חתמה וגם הסתפקה ב־750 דולר לשבוע. האחראית על הכשרונות הצעירים בחברת „מטרו גולדווין מאייר", הופתעה. היא היתה מוכנה לשלם 1,500. אילו הציעו לי סרט שייעשה באריזונה, לא הייתי מסכימה לתנאים, הסבירה גרייס.

גייבל התפעל מחוסר הפחד שגילתה. כשהפך קרנף משתולל את הג'יפ בו נסעו, היתה פחות מבוהלת מכולם. בבקרים יצאה איתו לצייד. מה את אוהבת בזה? שאל אותה. זה כל כך שונה, אמרה. יום אחד אוכל לספר לנכדי שהייתי בצייד באפריקה.

מה שהיא רצתה, באמת, זה להיות לבדה איתו. גייבל היה בן 51. והיא – בת 22.

הרומן הגיע לקצו כשהשתכרה ערב אחד באוהלו.

■■■

הסרט הבא היה „חייג לרצח" של היצ'קוק. בן זוגה היה הפעם ריי מילאנד, שהיה „רק" בן 49. הוא היתה בת 23. איתו זה היה רציני. דובר על חתונה. אתה רוצה גט, אמרה גב' מילאנד, תקבל, זכור רק שהרכוש רשום על שמי. מילאנד ויתר על הגירושין. רעייתו מיהרה להפיץ את הסיפור.

אלמנת הבמאי הנרי התאוויי, שהיתה ידידת האשה, סיפרה למחברי הספר: „אין בפי מלה טובה על גרייס. היא ניסתה לגזול את בעלה של מאל, וכל אותו זמן הופיעה בציבור כבתולה תמימה, שאינה מסירה את הכפפות הלבנות מידיה. עם מי עוד היה לגרייס רומן באותה תקופה? עם מי לא? כל מי שלבש מכנסיים, הסתערה עליו".

בין שהסתערה עליו או להיפך, היה לה רומן גם עם בינג קרוסבי, וזה בימים שאשתו גססה בבית החולים מסרטן.

רק את היצ'קוק דחתה. התסריטאי ג'ון

גרייס קלי, בתצלום משנות ה־50. מי היה מאמין

הכומר עשה את זה

כדי להיות לנסיכה, חייבת היתה גרייס קלי לעבור סידרת בדיקות גינקולוגיות, כדי לוודא שהיא מסוגלת להביא צאצאים. רופאו האישי של הנסיך בא איתו לארה"ב, לבדוק את גרייס לפני שזה יציע לה נישואין.

רנייה לא ידע איך להעלות את הנושא. הכומר עשה זאת בשבילו. גרייס הסכימה, ורק מדבר אחד חששה: איך תעלים מהרופא שאיננה בתולה. היתה לי תאונה בשעת משחק ספורט, אמרה לו, והוא העמיד פנים שהוא מאמין.

איך יכול היה הנסיך, איש העולם הגדול ובעצמו כובש לבבות, להאמין שגרייס בתולה? יורש העצר הבריטי, שחייב היה לפי המסורת לשאת בתולה לאשה, חיפש ומצא בת טובים בשנות העשרה. אבל שחקנית הוליוודית? חרף השם הטוב שהיה לה, הוזכרה גרייס לא אחת בטורי הרכילות לצדם של גברים, נשואים ורווקים.

כל אחד מאמין, כנראה, במה שנוח לו.

קדוליין, הבת. אמא לא יכלה לבוא בטענות

כולל דייויד ניבן

רשימת המאהבים של גרייס קלי כללה את דייויד ניבן, ששמו הלך לפניו אפילו בהוליווד, בה היתה האהבה חופשית הרבה לפני שנתקבלה כנורמה בחברה הרחבה. איכשהו, הצליחו השניים לשמור את יחסיהם מעינה הבולשת של התקשורת.

באחד הימים, כשניבן ורעייתו התארחו אצל הנסיך והנסיכה ממונקו, שאל רנייה, שידע על מעלליו של השחקן הבריטי: מי היתה הטובה מכולן?

בלי לחשוב, השיב: גרייס. אבל לא איבד את עשתונותיו ומיהר להוסיף: כוונתי לגרייס פילדס, כמובן.

גרייס פילדס היתה מדור קודם של שחקניות, מבוגרת בהרבה מניבן. הנסיך בחר להאמין גם הפעם.

מאהבים

מייקל הייז: כל הכוכבניות אחריה היו ניסיון שלו ליצור גרייס קלי חדשה. בסרט השני שעשה אתה, "חלון אחורי", הגיעה אל הפיסגה.

■■■

כששמעה על "נערת הכפר", ידעה שהתפקיד נועד לה. גם המפיקים ידעו זאת. "מטרו" לא רצתה לשחררה, אבל היא גברה על התנגדותם: אם לא תתנו לי לשחק בסרט זה, אמרה, לא אופיע לעולם. לא תיכפו עלי לשחק עבורכם.

בינג קרוסבי, המאוהב בעבר, לא האמין בה כשחקנית. שבוע אחר שנאנס על ידי המפיקים לשחק איתה, אמר: היא גדולה.

השניים חידשו את הקשר הרומנטי. הוא, שהיה כבר אלמן, הציע לה נישואין. היא, שידעה להבחין בין אהבה לתאווה, דחתה אותו. במשך זמן רב ראו את השחקן המאוהב, בן ה־50, יושב לבדו במקומות שיושבים היו יחדיו, כוסית הוויסקי נחמתו.

וויליאם הולדן, איתו היה לה רומן קודם כאשר הסריטו את "הגשר של טוקו רי", חיזר גם הוא אחריה באתר ההסרטה של "נערת הכפר". אחר שדחתה את הצעת הנישואין של קרוסבי, נעתרה לחיזוריו של הולדן. הוא היה נשוי ולא נשקפה לה "סכנה" שיהיה רציני. אבל דווקא איתו נסחפה. מספרת אחותה ליזן: הם דיברו על נישואין, עד ששבועון רכילות עלה על הסיפור.

רבים ממאהביה היו מבוגרים. תסביך אב?

בערוב ימיה שתתה. ככל ששתתה יותר, שמנה יותר

אביה הזועם קרא לבנו הצעיר והשניים היכו את עורכי כתב העת. השערוריה היתה גדולה. הרכילאית הדה הופר כתבה: נימפומנית. הולדן התקפל.

■■■

גרייס החליטה להתרחק מנושאים. אולג קסיני, בן 40 ויפה תואר, היה נער שעשועים שכל יפות תבל התפלשו לרגליו. ראה אותה ב"מוגמבו" והתאהב. באולם הקולנוע אמר לחברו היא תהיה שלי. בימים הבאים שלח לביתה זרי פרחים בזה אחר זה, ללא מכתב ליווי או פתק. אחרי שהיה בטוח שעורר את סקרנותה, צילצל והזדהה כ"בעל חנות הפרחים". גרייס, שידעה על אהבותיו הרבות, באה לארוחת צהריים עם אחותה הגדולה פגי.

השחקנית, שהכירה את מקצועה, לא רצתה לעשות את הסרט הבא שהסטודיו כפה עליה, "אש ירוקה". מסתבר שצדקה, הסרט היה קטסטרופה. אם לא די בכך, הרי שבאתר ההצלחה, מקום נידח בדרום אמריקה, דחה בן זוגה לסרט, סטיוארט גריינג'ר, את רמזיה. דווקא חשק בה. היה לה ישבן משגע, אמר שנים לאחר מכן, באחת הסצינות אף נסחף ללטף את הישבן, שנרטב בגשם טרופי. אולי העיתוי היה לא מתאים; הוא היה נשוי טרי.

■■■

את הסרטים הבאים שהסטודיו הציע, דחתה, את חייבת להופיע בהם לפי החוזה, אמרו לה. מה תעשו אם לא אופיע? השיבה. המיליונרית מהבית לא היתה זקוקה להכנסה מהסרטים. אחר שזכתה ב"אוסקאר" על הופעתה ב"נערת הכפר", נכנע לה הסטודיו.

נסעה לריביירה לככב ב"תפוש את הגנב" של היצ'קוק. נזכרה בקסיני, המחזר בעל הנימוסים האירופאיים. שלחה אליו גלויה לניו יורק, והוא בא. מה הכוונות שלך? שאלה אותו. לשאת אותך לאשה, השיב. אינני חושב שהייתי משיג אותה אחרת, התוודה לאחר מעשה.

התארסו בסתר. ידעו שמשפחת הכלה תתנגד. קסיני, כמו ריצ'רדסון, מאהבה מגיל 18, היה יהודי. אם לראשון התנגדו, את השני תעבו. הוא היה אירופאי, זר לאביה, העשיר החדש. האם אני צריך לנשק את ידיו ליגלג על כתר כשזו הודיעה שהזמינה את אולג להכיר את משפחתה. סוף השבוע בבית המשפחה היה המשפיל בחיי, התלונן קסיני.

חשבה על נישואין ללא רשות, אבל נרתעה. חשוב היה לה לקבל את ההסכמה של אביה, למרות, ואולי דווקא בגלל, שותייתו לבטל את כל ההיגיון. גם בשזכתה ב"אוסקאר", הוריה לא הבינו למה היה "משתוה" והתעקשה להיות שחקנית.

אחרי הביקור בבית לא היה הרומן מה שהיה. כעבור חודשים אחדים טילפנה גרייס לקסיני מהוליווד: פרנק סינטרה הזמין אותי לצאת איתו. הרומאן שעשוי היה להיגמר בנישואין, פשוט נגמר.

■■■

את נסיך מונקו פגשה ביוזמת השבועון "פארי מאץ'", שרצה רשימה על "נסיך החלומות ומלכת הקולנוע". גרייס, שבאה לפסטיבל קאן, חשבה שזה תעלול פרסומת הולם. לפגישה באה בשיער רטוב ובשמלה לא מתאימה. בגלל הפסקת חשמל, לא ניתן היה לגהץ את בגדיה ולא לייבש את שיערה. אבל היא באה במועד, כדי לגלות שהנסיך איננו. אחרי המתנה של 45 דקות, קמה ללכת, ואז הגיע, ומצא חן בעיניה ממבט ראשון.

אבל בשבועון שיזם את הסידרה, פורסמה סידרת צילומים שצולמו בסתר, בהם עוגבת גרייס במסעדה נידחת על ז'אן פייר אומון, אהובה משכבר הימים.

הנסיך התוודה בפני כומר הווידויים שלו: מצאתי את האשה שאני רוצה לשאת. לרנייה היה אז רומן בן שנים אחדות עם שחקנית צרפתיה, ג'יזל פסקל, אבל את זו לא יכול היה לשאת. היא היתה עקרה, והוא חייב היה להוליד יורש עצר, אחרת – תסופח מונקו לצרפת.

אזרחי המדינה, שלא רצו לשלם מסים ולא לשרת בצבא, לא היו מוכנים לחוסר התחשבות כזה מצד השליט שאיתו היטיבו. לימים ישאלו את גרייס כמה חדרים בארמונה ולא תדע להשיב. מספר החדרים עלה על 300.

פועל הבניין שהתעשר, ג'ון קלי, לא התנגד לנישואין. החברה הגבוהה של פילדלפיה לא קיבלה את העשיר החדש, עתה יכול היה להראות להם: בתו תהיה נסיכה. רנייה היה גם קתולי וגם בהפרש שנים סביר מבתו, בן 31. היא היתה בת 26. אבל כששמע שלפי המנהג העתיק דורש הנסיך נדוניה, התקפל: אולי הוא רוצה אותה בשביל הכסף. הכומר שיכנע אותו שרנייה רחוק מלהיות עני.

הסופר גור וידאל, ידיד קרוב של גרייס, שאל אותה: עכשיו, כשאת בצמרת עולם הסרטים, למה לך כל העסק הזה? גרייס: אתן לך סיבה טובה אחת: בתחילת הקאריירה שלי, הייתי נכנסת לחדר האיפור בשמונה בבוקר. ב"חברה הגבוהה", כבר החלו מאפרים אותי בשבע. ג'ואן קראופורד, המשחקת אתי בסרט, מתחילה להתאפר בחמש, ולורטה יאנג – בארבע לפנות בוקר. אני לא רוצה להמשיך בעבודה שתחייב אותי לקום יותר ויותר מוקדם.

הסיבה האמיתית, מאמינים רבים מידידיה הקרובים: היא רצתה להרשים את אביה.

■■■

תמורת ההסכמה לשחרר אותה מן החוזה, קיבלה "מטרו" זכות בלעדית להסריט את החתונה. הסרט היה הצלחה גדולה, אבל "הברבור", סרטה האחרון שהצגתו עוכבה כדי

עבור תפקיד עם קלארק גייבל חתמה על חוזה ל־7 שנים

ברנייה לא בגדה אפילו פעם אחת

ליהנות מן הפרסומת של החתונה, היה כישלון. הקהל היה שבע.

באגדות, חיים השניים לאחר מכן באושר ובעושר. האושר לא היה מנת חלקה של הצעירה שהגשימה חלומן של מיליונים. הנסיך למד לאהוב אותה – והיא אותו – אבל חיי החברה האירופית הגבוהה שונים היו מחיי הוליווד, ובבוא הזמן יגרמו לה גם בנותיה המתבגרות לא מעט עגמת נפש. גם את לא היית צדיקה, תאמר לה הבכירה, כשתנסה למנוע אותה לחיות ואחר כך להינשא לנער שעשועים מבוגר.

בערוב ימיה, הירבתה לשתות וככל ששתתה יותר שמנה יותר. את מותה מצאה בתאונת דרכים, והשמועות אמרו שהיתה שתויה ליד ההגה. עבור חוקר מקרה המוות, היא נשארה הנסיכה הזכה מן האגדות, הוא משוכנע שלקתה בשבץ לב בשעת נהיגה.

בכל ימיה כנסיכה, לא בגדה ברנייה אפילו פעם אחת.

עד לביוגראפיה הבאה. ■

קלארק גייבל. חלום הנשים

גארי קופר. קשוח ונאה

וויליאם הולדן. לא רציני

פרנק סינטרה. טירפד נישואין

מה הבעיה?
לשנה טובה ונקיה
קחו סנו בהנחה!
בכל נקודות המכירה. בכל הארץ. עד ערה"ש. חג שמח.

סנו פוליוויקס 4 ליטר
לניקוי והברקת רצפות. 2 פעולות במוצר אחד.
מחיר רגיל 12.70 ש"ח
במבצע
10.80 ש"ח בלבד

סנופרש יבש
בושם לטיהור האויר ולבישום אריגים. בעיצוב חדשני ובמבחר ריחות עדינים.
מחיר רגיל 3.40 ש"ח
במבצע
2.89 ש"ח בלבד

סנו סופר פוליש
להגנה והברקת כל סוגי הרצפות. עשו זאת בעצמכם - סנו סופר פוליש מבריק מעצמו, ללא שיפשוף ועמיד לאורך זמן.
מחיר רגיל 9.90 ש"ח
מחיר הכרות מיוחד
8.42 ש"ח בלבד

סנו K-500 לטיפול בנמלים
חומר פעיל ואבקה לבנה. מרחיקים נמלים מכל פינה, בלעדי לסנו.
מחיר רגיל 5.75 ש"ח
במבצע
4.92 ש"ח בלבד

סנו ברייט לכל
שלוש מטליות לניגוב וניקוי.
מחיר רגיל 3.39 ש"ח
במבצע
2.88 ש"ח בלבד

סנו רהיט
לניקוי, הברקה והגנת רהיטי העץ שלכם.
מחיר רגיל 4.89 ש"ח.
מחיר מבצע
4.16 ש"ח בלבד

סנו קליר
מוצר מבריק ורב תכליתי לניקוי והברקת משטחים.
במבצע
3.39 ש"ח בלבד
אריזת מילוי במבצע
2.88 ש"ח בלבד

סנו תנורים
לניקוי יעיל וקל של תבניות, כיריים ותנורים.
אריזת ענק במבצע
2.88 ש"ח בלבד
אריזה קטנה במבצע
1.95 ש"ח בלבד

סנו שמפו לשטיחים
חפיפה לשטיח ולריפודים? עשו זאת בעצמכם בעשירית המחיר
במקום 4.49 ש"ח
מחיר במבצע
3.82 ש"ח בלבד

סנו W.C עם הזרבובית
מוצר יעיל במיוחד לניקוי האסלה בקלות גם במקומות הנסתרים.
במקום 5.48 ש"ח.
במחיר מבצע
4.66 ש"ח בלבד

סנו X קרם
רגיל או לימון. קרם לניקוי, ללא שריטות, סירים ומשטחים במטבח ובאמבט.
במקום 2.49 ש"ח
במחיר מבצע
2.12

סנו X לימון או אורנים
במבצע
1.44 ש"ח בלבד

סנו מסיר כתמים
במקום 4.89 ש"ח
מחיר במבצע
4.16 ש"ח בלבד

זוגות שלישיות
במחיר מבצע
4.08 ש"ח בלבד

סנו חלונות
במקום 2.99 ש"ח
מחיר מבצע
2.54 ש"ח בלבד

מה הבעיה? קחו סנו. למעלה מ־70 מוצרי איכות לבית, למכונית ולמפעל.

מאת ג. יפית

כדאי

הגל הירוק

את הפעילויות המרכזיות ביותר בחיינו היא... עריכת קניות. אנחנו וגם הבית זקוקים ל„דלק" כדי לתפקד: מזון, הלבשה, נורות, מגבות. נשים רבות מתייגעות בכך כל היום: קופצות למכולת השכם בבוקר, סוחבות סלים בדרכן חזרה מהעבודה ומקדישות כמה שעות שבועיות להשלמת החסר.

יש נשים שאינן מוכנות להקריש את כל רגעי הפנאי לעריכת קניות והן מעדיפות חנות כל־בו בעיר. ואז... את מגיעה עם הרכב (התחליף המודרני לסבל). מחפשת חניה חצי שעה וכשאת חוזרת עם הסל העמוס את מוצאת מכונית מסונדלת. בכל־בו את מסתובבת שעה ארוכה בין מוצרים שאינם מותאמים לטעמך ולצרכייך. חסר המגע האישי.

כל המשפחה

יש הדרך החדשה. דרך ההיפר־שוק – הגל הירוק: חנות עצומת מימדים, כולה מורכבת מפינות מתמחות קטנות, יש בה מגוון מוצרים עצום בתשומת לב אישית של חנות קמעונאית ועניה – בלי סוף.

וזהי המילה האחרונה במערב, חנות ענקית מחוץ לעיר. מרכז קניות נוח, אלגנטי, זול ומרהיב שאפשר למצוא בו משרוך (הרבה שרוכים בהרבה צבעים) ועד יהלומים.

החידוש הזה אינו נחלתם של תושבי ארה"ב ואירופה בלבד. בשקט צעד אחר צעד, הקימה במשך שנים רשת הגל הירוק חנויות־ענק במוקדי קניות: תחילה ברחובות, אחר־כך בהרצליה, ראשון־לציון ורעננה.

לאחרונה התקיים ארוע רב משתתפים בסניף הוותיק ברחובות, זהו הסניף הראשון של הרשת החוגג עשור לקיומו. בסניף הוכנסו שינויים מרחיקי לכת והוא הורחב למימדים עצומים. בטקס קביעת המזוזה במעמד אישים לקחו חלק גם לקוחות רבים וכולם נהנו מפרסים ומהגרלות. היום זהו סניף לדוגמא.

מיזוג אוויר משוכלל, המון חניה ואולם מלא כל טוב. רק היחס האישי לא השתנה.

מרכזי הקניות הענקיים שהקימה רשת הגל הירוק מחוץ לערים לא רק הקלו על משק הבית אלא גם הפכו את הקניות ממטרד הכרחי לצורת בילוי. במקום אוסף אינסופי של חנויות שיש לחפש הזדמנות להכנס אליהן, זה ארוע לכל המשפחה. כולם נכנסים למכונית, חונים בנוח, לוקחים עגלה ומטיילים. אין מדרגות, אין קומות, אין מפלסים. הכל משטח אחד נוח למעבר שהסחורה בו מוצגת בצורה ברורה ונוחה לגישה. הילד יכול לבחור בעצמו את תכנית האיטריות (שבלול, קרניים, פתיתים) ולהכניס לעגלה והבעל את טעמי הגלידה או את סוג היין.

חנות קטנה ומטריפה

מה ששיבש את התוכניות שלי כשהגעתי להיפר־שוק הגל הירוק ברחובות היה הריח. ריח מאפה משכר נדחק אלי עד שהייתי מוכרחה לעזוב הכל ולגשת לפינת המאפה. באמצע כל העולם הממהר, עומד לו קונדיטור ואופה בורקס ועוגות. טרי, טעים, מגרה. ברגע הראשון הופתעתי, זה נראה כמו קונדיטוריה משובחת באזור של בתייקפה. ואז הבחנתי שבעצם זה הפרינציפ. כל המקום ערוך מעדניות מעדניות, כמו חנות קטנה: פינת סלטים מעוררי תיאבון, מעדניית נקניקים משופרא דשופרא, פינת לבנים וטריקו. אוסף של פינות מתמחות.

ההתרוצצות בין עשרות חנויות קטנות ירדה מן הפרק. עכשיו, לפני החגים, היא פשוט בלתי־אפשרית. ההיפר־שוק של רשת הגל־הירוק מאפשר לערוך את הקניות כמו בעולם הגדול: במרכז קניות ענק מחוץ לעיר. זול. נוח. מרוכז.

סוד ההצלחה טמון במחזורים העצומים: כח קניה אדיר מאפשר הורדת מחירים עד כדי להפתיע. סל הקניות לחג מגלה הפתעות נוספות. הקנייה כחוויה.

חג של זהב

אין מה שישווה לתכשיט אמיתי. זאת הבינו גם ברשת הגל הירוק. כדי להוסיף לחג אותו נופך מיוחד שכל אשה משתוקקת אליו, יצאו כאן במבצע שאין...

מנכ"ל החברה, האיש מאחורי רשת הגל הירוק מסביר:

„הרעיון הוא – לרכז במקום אחד הרבה חנויות ייחודיות. באופן כזה זוכה הלקוח גם בשרות אישי ומקצועי וגם באפשרות לערוך את קניותיו במקום אחד, בבת אחת".

ואכן, סקירה מדוקדקת מעלה כי על המדפים יש מבחר עצום של פריטים שכל בית זקוק להם: מוצרי מזון, חומרי ניקוי, כל מה שצריך לצריכה שוטפת. בהיפר־שוק הגל הירוק אפשר למצוא יותר מ־9,000 מוצרים שונים; כל זה הודות למדיניות הדלת הפתוחה הנהוגה ברשת. כל ספק המציע מוצר חדש ניגש ישירות לאנשים הקובעים. אין כאן ביורוקרטיה ודרג מתווך. המוצר עובר ועדה לביקורת טיב ואם עמד בדרישות הוא מגיע למדף. זהו המקום למצוא בו את המוצרים החדשים ביותר, לכן גם נהנות חנויות הרשת מאספקה סדירה מצד הספקים.

מנכ"ל החברה, טוען שגודלה הרב של החנות אינו בא על חשבון ההתמחות הספציפית וגם לא על חשבון האינטימיות. כך אפשר למצוא במחלקת הפירות והירקות שפע סחורה טריה יום יום. מיד רואים שהעגבניות האדומות והעגולות נפרקו זה עתה מן המשאית. למרות שהתכוונתי לקנות רק קילו אחד של אפרסקים לא הצלחתי להתאפק כשראיתי אותם מונחים כל־כך יפה והוספתי 3 ק"ג לעגלה.

איך הם מצליחים להשיג ירקות מובחרים כאלו במחירים זולים להפליא?

וככן, הסוד הוא בשיטה. ששת היזמים הפרטיים המנהלים את הרשת בחרו לעשות את הדברים בסגנון שלהם. הם חתמו עסקאות עם מושבים שיתופיים כדי לזכות בתוצרת החקלאית ישירות מהשדה. בדרך זו היתרון משולש: הכי טרי, הכי זול (אין פער מחירים) והכי מהר (אספקה סדירה). ועכשיו גם חווה חקלאית בדרך (ראה מסגרת בעמוד זה).

מוצרי החלב מסודרים בצורה אסתטית ונעימה למראה. הודות להון הרב שהושקע בציוד פנימי משוכלל שומרים המקררים המעולים על קור רב. ואפשר לקחת מוצרי חלב וקפואים בלי חשש. אני הגעתי הביתה עם גלידה ובלינצ'ס קפואים לגמרי. בלי כל סימני הפשרה.

מעסיקים וועדי עובדים

מעסיקים רבים וועדי עובדים גילו את תווי הקניה של רשת הגל הירוק...

הכי זול

בהיפר שוק משפרים ומשפצים בלי הרף. המערכת כולה עובדת כמכונה משומנת היטב. במוקד כל הפעילות הזו ניצב הצרכן. המטרה: למכור במחיר הזול ביותר.

כדי לעמוד במשימה זו בדקו את הגורמים המשפיעים על העלויות. התברר שמיקום החנויות מחוץ לעיר על קרקע זולה, יוריד בסופו של דבר את המחיר לצרכן. וכך עשו.

גולת הכותרת במאמץ להורדת מחירים היא שיטת המסחר שבנו היזמים. „העקרון פשוט" מסביר המנכ"ל „אנחנו קונים כמויות אדירות וזוכים במחירים נמוכים".

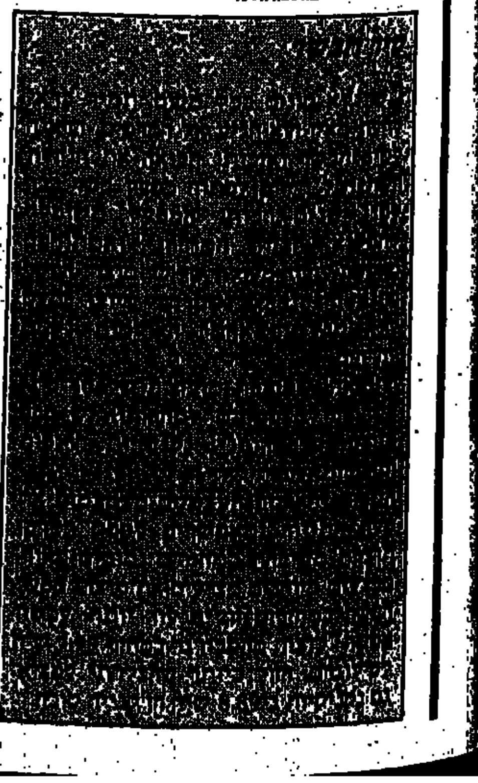

שמעתי מפי אחד הספקים שגם הקשר להנהלה „עושה משהו" להורדת המחיר. כאן אין לספק משא־ומתן עם דרגי ביניים, אלא ישירות עם המנהל. המנהל עומד על כל שקל, אינו מוכן להתפשר.

מאחר ורשת הגל הירוק היא גוף פרטי ואין מוסד ציבורי שיתמוך בו, הם באמת מתחרים על המחיר. אני רכשתי חומרי ניקוי רבים (לחצי שנה) כי הייתי בטוחה שזה מחיר־מבצע. רק אחר־כך התברר לי שזה המחיר הקבוע.

בעתיד הלא רחוק יוכלו תושביהן של ערים נוספות, בצפון ובדרום, להנות מהיתרונות שמציעה רשת הגל הירוק. שכן נמסר לנו כי בכוונת היזמים להגיע לפרישה ארצית יותר רחבה.

שמחת החג

עכשיו, לפני החגים, הושם רגש מיוחד על מבחר כלי הבית. למגוון הגדול הקבוע נוסף שפע של כל הדרוש לשולחן החג ולימי

„היפרשוק" תירכוש חוות חקלאות גדולה

רשת „היפרשוק" (הגל הירוק) מנהל בימים אלה מו"מ לרכישת חווה חקלאית. בהנהלת רשת הגל הירוק אומרים כי בעקבות נפח שיווק של 10,000 ארגזי פירות וירקות בסניפי ההיפר ליום, יש צורך לשלוט על גורמי הייצור. ואת בנוסף לשליטה שיש לרשת על הגורם הסיטונאי. שליטה על גורמי הייצור, הסיטונאות ונקודות המכירה תאפשר לרשת להוריד לגמרי את פערי התיווך בתוצרת חקלאית המהווים את המרכיב הגדול בעלות המוצר – אומרים ראשי הרשת.

המו"מ לרכישת החווה, המשתרעת על שטח של כ־8000 דונם ומניבה תוצרת חקלאית בגן־ירק, מטעים, פרי הדר, כרמים ואבוקדו, נמצא בשלבים מתקדמים. היקף העיסקה כ־2.5 מיליון דולר.

הבישול שלפני כן: סירי נירוסטה בגדלים שונים, צלחות מהודרות, קערות, קעריות וספלים. מי שאוהב זכוכית שקופה משובחת יוכל למצוא בהיפר־שוק כוסות וכוסיות נהדרות, על רגל, על בסיס מעוטר, רחבות, דקות ובשלל עיצובים.

לרגל החג מבצעים מפתיעים באמת גם בתחום כלי הבית: מבחר סירים ומחבתות נירוסטה, תוצרת חוץ, נמכרים במחירים נמוכים ממחירי תוצרת הארץ. ואיזו איכות! הנירוסטה משובחת ביותר והידיות כולן עשויות פלסטיק קשיח שאינו מתחמם בעת הבישול...

שמחת החג לא תהיה שלמה בלי כמה בקבוקי יין טוב. אחרי הצצה אחת במחירים, השמחה תהיה שלמה עוד יותר: יין רזלינג זני מובחר ב־6.28 ש"ח בלבד, יין קיסריה ב־3.17 ש"ח בלבד.

הלהיט החדש – בוסקה אפרסק – נמכר כאן ב־4.80 ש"ח (במקום 7.99!). הזדמנות אמיתית ליין כיד המלך.

ואם במבצעים עסקינן, כדאי לדעת שהחג המתקרב נושא שלל הוזלות נוספות: סל הנקיון של פוכים ב־16% הנחה: ריצפז ווקס, משחת כלים, מנקה אסלות. כדאי להתחיל בנקיון כבר עכשיו.

יש פיצה מקפיצה ב־5.98 ש"ח בלבד. שווה קפיצה להיפר שוק.

ויש ויש, זה בהחלט עומד להיות חג שמח.

אנשי המזרח גילו את כוחו המרפא של שורש הג'ינסאנג. ממנו הכינו אבקות ושיקויים. אני החלטתי להשתמש בו כבסיס לסדרת מוצרי טיפוח טבעיים –

בתחילה, חקרנו את הג'ינסאנג
חקרנו ובדקנו את השורש העתיק, איתרנו את מרכיביו התרופתיים והחלטנו – סידרת LOVE LINE תתבסס על תמצית הג'ינסאנג.

אח"כ, חיפשנו את המינון הנכון
תערובת מאוזנת בין הג'ינגסאנג לבין המרכיבים הטבעיים האחרים. זהו הסוד האמיתי – סוד הנעורים והבריאות, חידוש העור והרעננות. מצאנו אותו...

ולבסוף, תכננו את הסדרה
תכננו את סדרת מוצרי LOVE LINE הכוללת 17 מוצרים ומאפשרת טיפול מושלם, לכל סוגי העור, לכל שעות היממה ולכל מטרה.

ואז, העולם הבין – חלאבין
HLAVIN COSMETICS מייצא יותר ממחצית מתוצרתו – לארה"ב, קנדה, אירופה, אוסטרליה, המזרח הרחוק ואפריקה. גם נשות העולם הגדול משתמשות ב־LOVE LINE.

LOVE LINE
כי אני מכיר נשים, כבר שנים רבות

HLAVIN

להשיג בבתי המרקחת, בתמרוקיות וברשתות שיווק נבחרות.
המפעל: א. תעשיה רעננה. טל: 910608, 910579, 910864, 910665 052־

התקדמתי אפטר שייב.

אם אתה מסתכל תמיד קדימה לעתיד, אך לא שוכח להביט
גם לצדדים - לסביבתך
אם חשוב לך איך אתה נראה, לבוש, מריח, מצליח - אתה
מוזמן להתקדם אפטר שייב ל-Ho Hang Club.

אנב, בלנסיאגה, שבבית היוצר שלו הומצא הו-הנג קלאב,
נחשב לאחד מגדולי מעצבי האופנה במאה העשרים, בפריס.
לבחירתך אפטר שייב, אפטר-שייב בתרסיס וכן Eau De Toilette בבקבוק
ובתרסיס.
ניתן להשיג בשקם, בהמשביר לצרכן, בכל בו שלום, בסופר פארם
ובפרפומריות מובחרות.

BALENCIAGA

תשלובת דנשר

יבוא: דנשר, שיווק: ברק אבנר מפיצים בע"מ

מרגישה ממש כמו אדם חדש.

מזון מלכות [illegible] מכוורת יד־מרדכי

[illegible] הדבורים: מזון מלכות.
[illegible] מזון מלכות יד־מרדכי, יש לי
[illegible] כאבי הראש כמעט ונעלמו לי.
[illegible] אדם חדש.

[illegible] הילדים מתחילים את היום
[illegible] עובד. העיקר להתמיד כי
[illegible] תוצאות. בעלי טוען שמזון מלכות
[illegible] תשאלו את אשתו.

[illegible] הטעים ביותר כי הוא היחיד
[illegible]

[illegible] ממש כמו אדם חדש.

ROYAL JELLY ENRICHED

מכוורת יד־מרדכי

משווק ע"י פרחמוד

מת ב־67'

(המשך מעמ' 24)

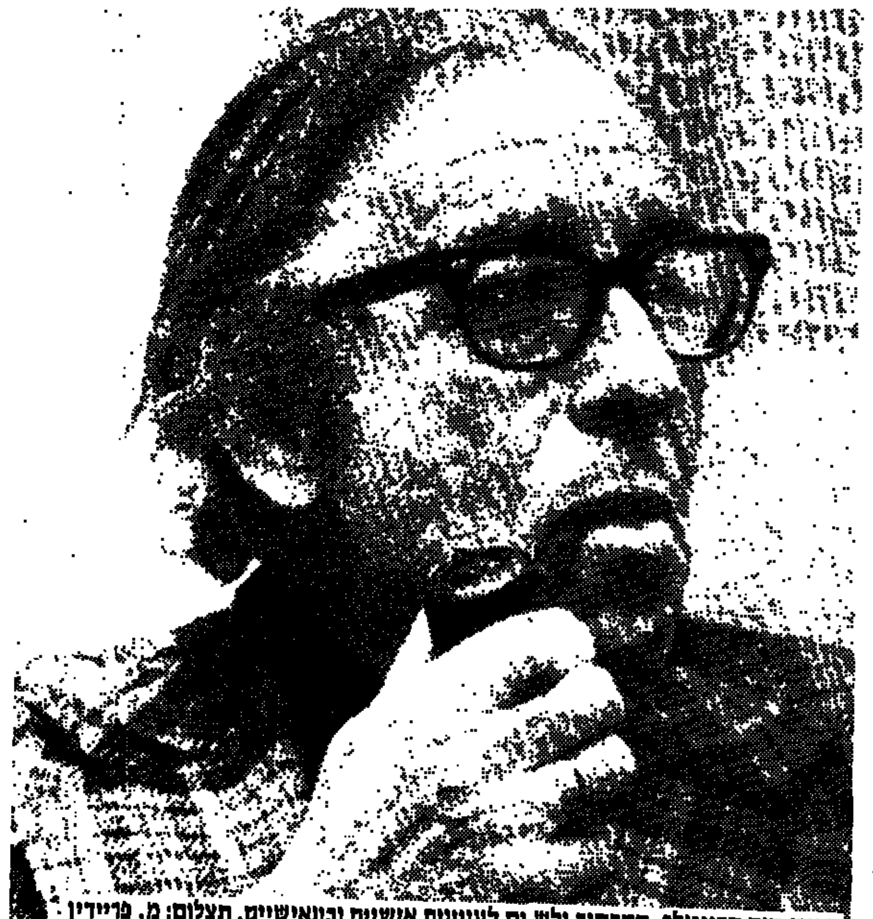

פרופ' הנס קרייטלר. הסכסוך גלש גם לעניינים אישיים ובינאישיים. צילום: מ. פריידין

„אין ספק שכל השקפת־עולמו, החרדה לחרויות הפרט, הפחד מפני דעות קדומות, הם תוצאה של השואה ושל מה שהתחיל להתפתח כאן כבר בשנות ה־60"

המסיר מהם את האחריות, והמעיד כי טמרין ער למצבו. הביאו גם פסיכיאטר, שהעיד כי החולה ער למצבו. טמרין הזעיק אותי לוודא שהמיסמך החתום הזה מגונן עליו מפני קטיעה".

ביומו האחרון עוד רצה ללכת הביתה. הבטיח לא להתאבד. נשאר בבית חולים. נו־ביום מת.

■ ■ ■

בתו ירשה ממנו רק את מכונת הכתיבה ואת הבולדוג האחרון, קאטו.

טבעי היה שהד"ר ג'ורג' טמרין יקרא לכלבו על שם הסנטור הרומי הזקן והעקשן, שסיים כל נאום מנאומיו בקריאה: „ואף על פי כן, קרתגו הרס תיהרסו".

את טמרין, קרתגו הרסה. קרתגו, היא הממסד. בעיני רוב האנשים, הוא מצטייר כמפלצת מונוליטית, בלי חולשות, בלי רגישויות, עם עור עבה ומערכת מאיימת של כלי נשק קטלניים. נגד הממסד, אין ליחיד כמעט שום סיכויים. דוד נגד גוליית הוא ריאליזם סוציאליסטי. הצדק הוא כוח בלתי מנוצח.

לטמרין, אדם בעל אמונה עזה וחד סיטרית, היתה אמונה חזקה בכוחו לשכנע. הוא רק לא תפס, כי השיכנוע אינו מספיק. לא חשוב היכן עומד הצדק. חשוב אם כדאי להם ליישם אותו. אם הצדק יעמוד בדרך, לא יעקוף אותו הבולדוזר.

הד"ר טמרין לא היה היחיד, ולא האחרון, שעמד מול העוצמה של אוניברסיטת תל־אביב. זכור, לפני עשר שנים, הניסיון להדיח את ד"ר מאיר פעיל ממשרתו. ולא כל כך מזמן, את הכוונה להפסיק את התמיכה בהוצאה לאור של סימן קריאה, בגלל פירסום שיר של יצחק לאור. ויש גם מיקרים יותר דיסקרטיים. עיכובי קידום, פרופסורות שאינן מגיעות. לא תמיד מדובר בדיסידנט עיקש, אלא במאבקי־כוח.

כוח הוא, אולי, מושג המפתח. קרתגו הרסה את טמרין, רק משום לא היה לו כוח. רק בעזרת יצירת מוקד כוח נגדי, ניתן להציב אופוזיציה יעילה, מסביר לי אדם המתמצא היטב במבוכי החצר הביזאנטית של האקדמיה הישראלית. יש כמה קבוצות כאלה. מאחורי הגלימות הפרופסוריות מתחבאים אגרופים של ברזל. המלחמות באקדמיה הן ההוכחה שגם אנדרסטייטמנט יכול להרוג.

מי שראה את ד"ר טמרין בשנים האחרונות, זקנקנו השחור שיבה, קומתו שחה־משהו, חש דפיקות־לב. האיש רועד. אבל הממסד הרס הרבה יותר.

בימינו נדיר שמדען יכול להשאיר אחריו, ללא גב של ממסד אוניברסיטאי, מישנה מדעית סדורה. או.קיי., פרויד עשה את זה. כמה פרוידים היום האם פרויד היה מצליח לחזור על זה בימינו? קשה להאמין.

פיטוריו מהאוניברסיטה הורידו, אפקטיבית, גיליוטינה על עבודתו המדעית של של ד"ר טמרין. בגיל 50 מינוס, נמנע ממנו כל סיכוי להותיר אחריו מישנה מדעית מסודרת.

טמרין הוא נון־פרסון באוניברסיטה בה הורה וממנה פוטר. לא הספיק להשאיר מורשת מדעית רהוטה. רוב כתביו עדיין לא ראו אור דפוס. אין סיכוי שיהיה איזם.

אבל, הוא הקים ימ"ח קטן לחימושו של כל מי שרואה אפלייה, דיעות קדומות, את השחור והחום המתפשטים בשדה — ולא שותק.

אם לא קתדרא למשנתו, פרח על קברו. ■

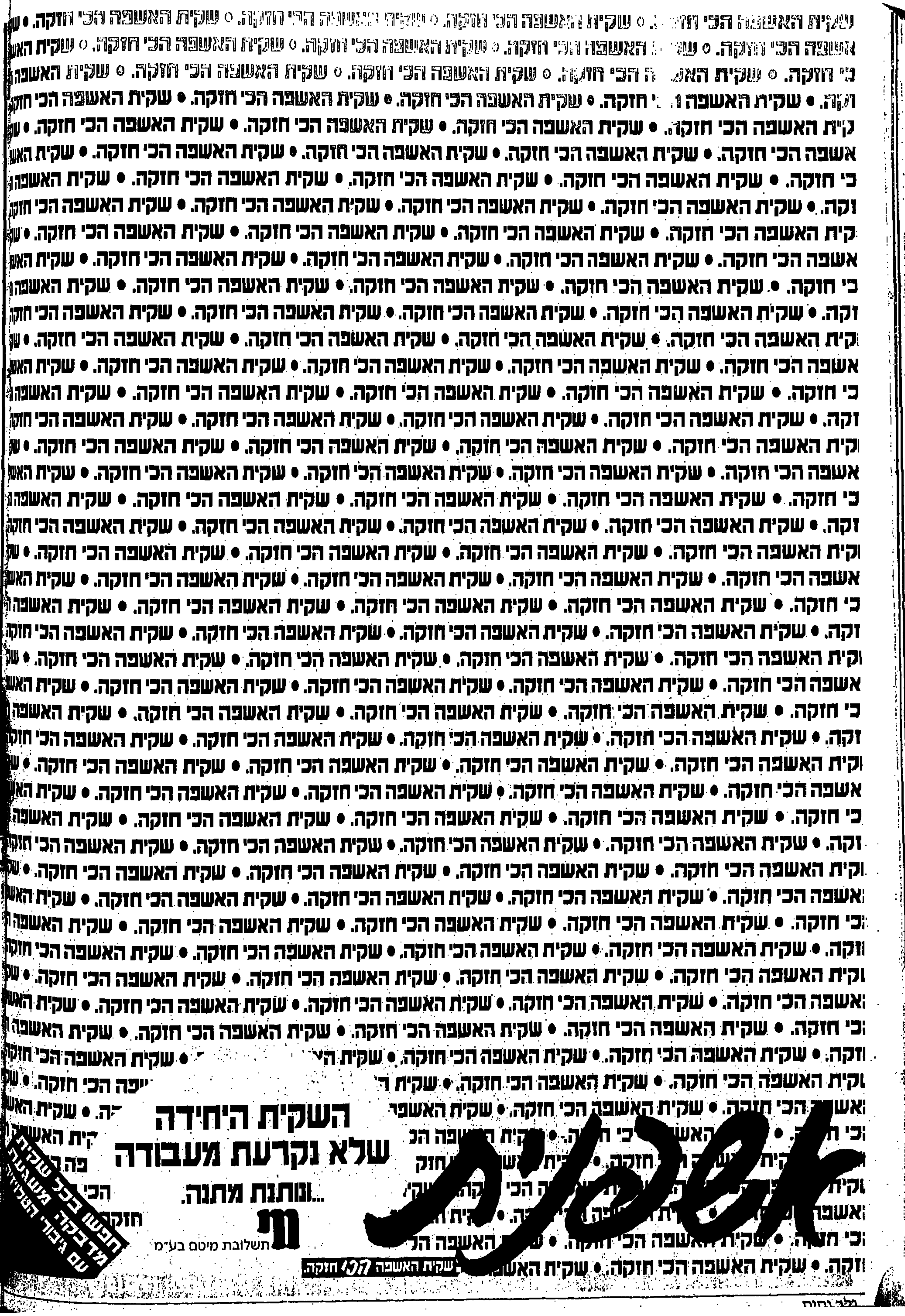

אומרים ישנה ארץ

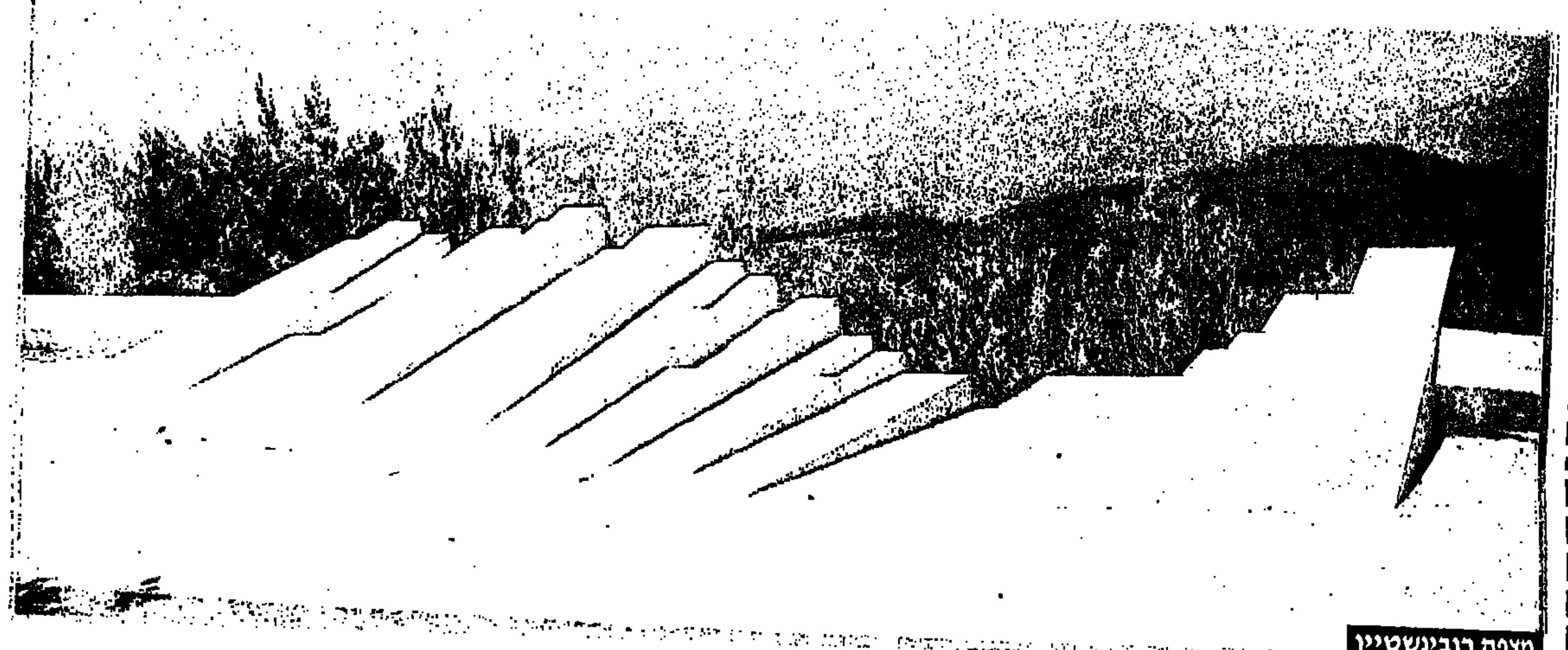

מצפה רובינשטיין

צלילים בהרי ירושלים

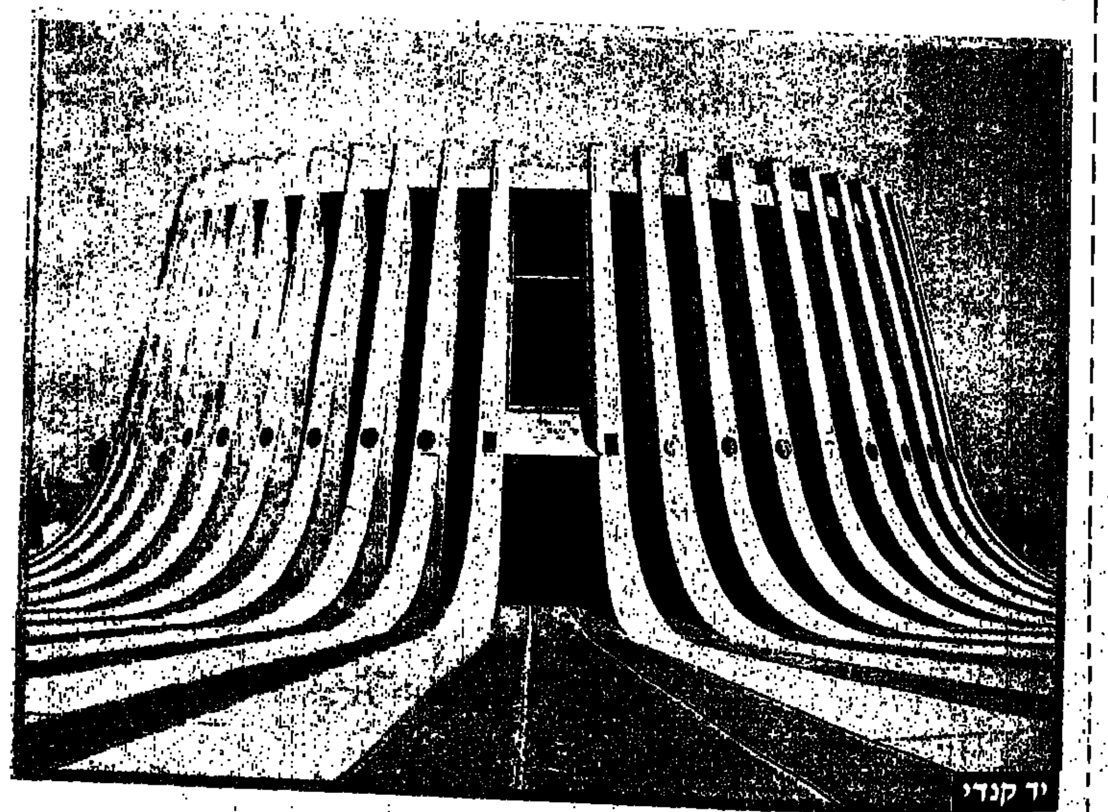

יד קנדי

חרבת סעדים

עין סעדים

שנה חדשה עם אלקל חדש

באספקה מיידית

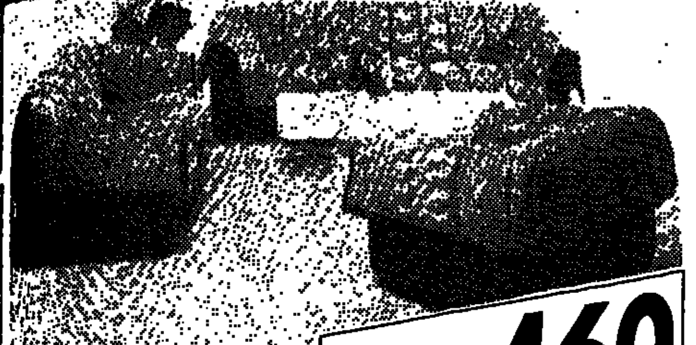

460 ש"ח
(× 6 תשלומים = 2.760 ש"ח)

סלון אלגרי
1 + 2 + 3 בד דו צדדי
גומי יציג על קפיצים

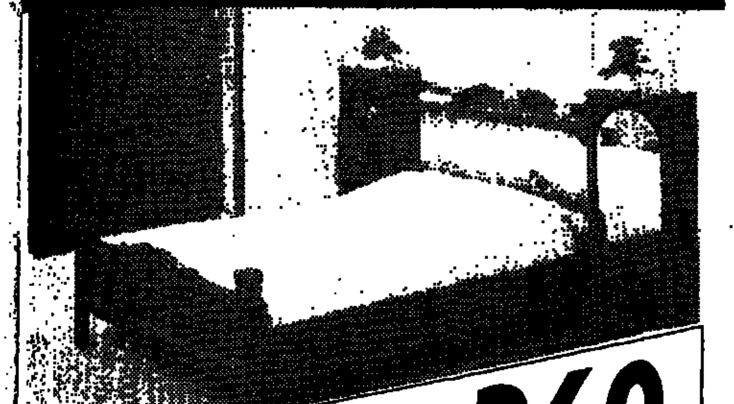

260 ש"ח
(× 6 תשלומים = 1.560 ש"ח)

חדר שינה פרפיניא - הולנדי
פורנירה אלון מיטה +
שידה + טואלטה

996 ש"ח
(× 6 תשלומים = 5.976 ש"ח)

סלון אוסקר
עור משובח ביותר גוף - עץ אלון מסיבי
במקום 7,100 ש"ח

466⁶⁷ ש"ח
(× 6 תשלומים = 2.800 ש"ח)

סלון פיקסו
בד משובח, גוף - עץ אלון מסיבי
סנים - גוף יציג על קפיצים
במקום 3,200 ש"ח

מזנון הולנדי
מודולרי פורנירה אלון
במקום 3,600 ש"ח

550 ש"ח
(× 6 תשלומים = 3.300 ש"ח)

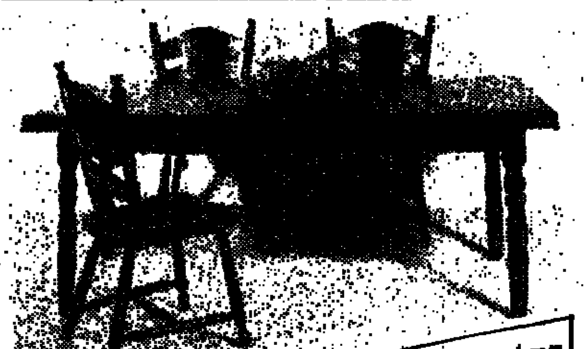

מבחר ענק
של פינות אוכל
שולחן + 6 כסאות

החל מ־ **110 ש"ח**
(× 6 תשלומים = 660 ש"ח)

100% שתמצא אלקל ב 90% מהבתים בישראל

כל הסניפים פתוחים במוצאי שבת!

אלקל
יבואן הרהיטים המוביל בישראל
אלקל - יוצא מן הכלל.

סניפי אלקל:
ת"א - סניף מרכזי - רח' שלבים 8.
ירושלים - שלומציון המלכה 9.
ת"א - GALERIE ALKAL בן־יהודה 118.
רמת־גן - ביתילי, מול הקניון.
פ"ת - ק. אריה, בית פריזמה, רח' אפעל.
באר שבע - הרצל 58.

ואצל סוכנינו המורשים:

ת"א: כהן הרצל, אבי הרצל, המשביר המרכזי, שקם, רהיטי אילן, רהיטי רוני, פאר • **ירושלים:** שפיצר • **אזור חיפה, הקריות והצפון:** אושרת סביניה, א. שיווק, דגם רהיטים, הום סנטר, ירקוני, מרום, אדי אורנים, שוורץ מנחם, רהיטי [illegible] שני, חום • **אופקים:** טיוון • **אור יהודה:** סנטר • **אשדוד:** רהיטי רותי, האומן, שקם • **אשקלון:** גוית ציון, דותן, כתב יצחק, גניש, שקם • **באר שבע:** שי, בית הארמון, קרן, מימי זינגר, ארז, כוכב, שקם • **דימונה:** בלה, אביב • **הרצליה:** אורי רפאל • **חדרה:** שולמית • **טבריה:** רהיטי חן • **יבנה:** פונטי • **כפר סבא:** חבית, כהן • **כרמיאל:** הום רהיט **לוד:** לוי יצחק • **מגזר הערבי:** מסרי - כפר נחב, דיאב - כפר תמרה, דלות - דליית אל כרמל, רהיטי [illegible] שפרעם, תל כרמל - עוספיא • **נהריה:** שושי • **נצרת:** סקרן כפר ריינה • **נתניה:** הלה, רהיטקט • **פתח תקוה:** דלתא, בלושטיין, סלון אירופה • **קרית גת:** לביש • **קרית מלאכי:** סלח מנשה • **ראשל"צ:** מינו, סטודנים, [illegible] • **רחובות:** כץ, חי רחובות, שקם • **רמלה:** רהיטי חיים, חויה • **שדרות:** קופל קור •

אויר הרים וריח אורנים בירושלים
("חרבת סעדים")

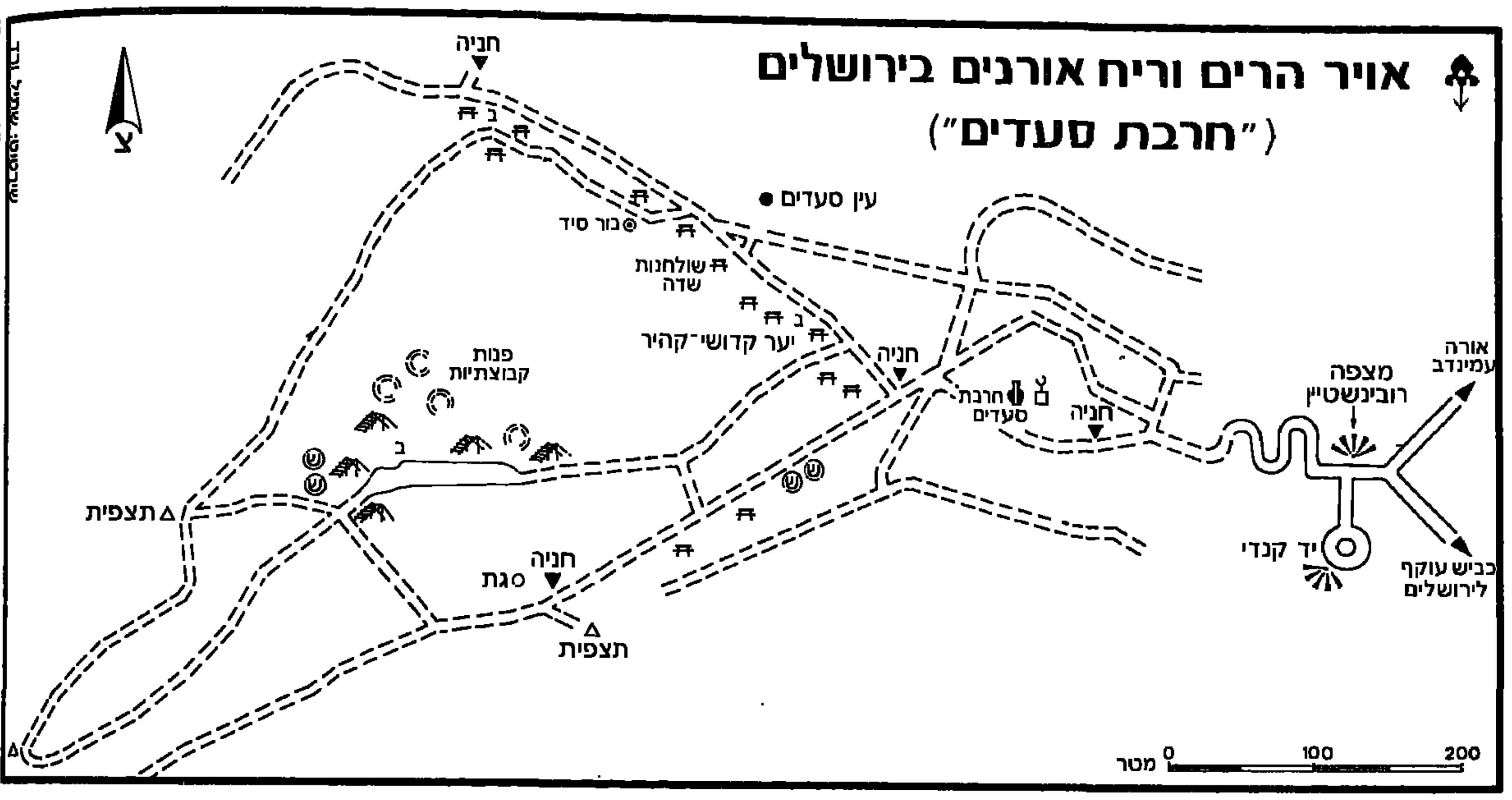

טיולנו מתקיים הפעם בסימן מאה שנה להולדתו של הפסנתרן הדגול ארתור רובינשטיין, שלזיכרו הוקמה אנדרטה בלב הרי ירושלים.

ראשית המסלול – בנקודת התצפית שהוקדשה לזכר רובינשטיין, ליד האנדרטה, נגיע לכאן מירושלים, דרך קרית־מנחם, בכביש המוביל ל„הדסה". במיסעף לאורה ועמינדב נפנה שמאלה, בכביש העוקף את המושבים ומסתיים ב„יד קנדי". נעצור ליד השלט „לתצפית רובינשטיין", מכאן נלך ברגל, לאחר מספר דקות הליכה נגיע למיצפה. הפסל הירושלמי ישראל הדני עיצב את האנדרטה, המוצבת כאן, בדמות קלידי פסנתר הפורצים אל הנוף המרשים של הרי יהודה. מהאנדרטה נוכל לראות את המשך מסלולנו לשמורת הטבע „חורבת סעדים".

נעלה ל„יד קנדי". זו הוקמה לזיכרו של ג'ון קנדי, נשיא ארה"ב, שנרצח בדמי ימיו. האנדרטה בנויה כגזע כרות ובמרכזה נר תמיד, המוקף בסמלי מדינות ארה"ב.

מהרחבה שליד האנדרטה יש תצפית יפה אל מרכז הרי ירושלים והרי חברון כולל גוש עציון.

מכאן נחזור לרכב וניסע בו בדרך העפר המוליכה מ„יד קנדי" אל חורבת סעדים. נחנה במגרש החניה הצמוד לאתר, כ־200 מ' משמאל לשלט „חורבת סעדים". מכאן נעלה בשביל אל החורבה, וכבר כשמתקרבים, מבחינים בשרידי קירות אבן של מיבנים קדומים.

חורבת סעדים היא אלח'רבה א־צעידה, קרי: הגבוהה. זאת, כמובן משום מיקומה בהר, על אוכף הצופה אל יובלי הנחלים רפאים ושורק. זוהי שמורת טבע קטנה בלב הרי ירושלים. בליבה שרידי עבר, עצי חרוב ואלון עתיקים חוגרים אותה ומעיינות קטנים וערוגות מעטרים את שוליה. בתקופה הביזנטית (במאות החמישית והשישית) היו כאן חווה חקלאית ומינזר, מאלה השתמרו גדרות וחלקי מיבנים עם קימרונות. חלק מהשרידים הללו גלוי וחשוף, וחלקם חבוי בסבך.

במרכז החורבה ניצבת אבן גדולה, עם חריצים. אבן זו היא חלק מבית־בד עתיק, והיא שימשה לסחיטת שמן מזיתים. מן הסתם היה בית־בד זה שייך לחווה הביזנטית.

בתקופה מאוחרת יותר, בה כבר שלטו המוסלמים בארץ, הוסב המיבנה לקבר שייח' אחמד. בשרידי ה„קבר" יש פתח, ואם נציץ בעדו פנימה, נראה מולנו, בקיר הדרומי, את המחראב – השקע לעבר מכה, אליה פונים המוסלמים בתפילתם.

במקובל בתרבות הכפרית של ארץ־ישראל, הגנה קדושת המקום על עצי החורש שמסביבו, והם לא נכרתו. בזכות עובדה זאת השתמרו והתפתחו כאן עצי אלון, אלה וחרוב, המרשימים בגודלם.

לאחר הסיור בחורבה נרד צפונה, ב„שבילון" מסומן ודרוך היטב, שראשיתו לפני קבר השייח'.

לאחר שנחצה סבך חורש, מתחבר השבילון לדרך רחבה יותר, בה נפנה שמאלה, ואחר כך ימינה, עד שנגיע לשלט עץ, האומר: „למעיין". נרד בכיוון שמורה השלט ונגיע למעיין, הנמצא מימין ומתחת לדרך. אלה הם „עינות סעדים" – סידרת נביעות דלות, ששפיעתן הוגדלה באמצעות חציבה אל שיכבת הסלע הרוויה במים.

הברכות והמדרגות החקלאיות (טרסות) סביבן הן חלק ממערכת חקלאית עתיקה אופיינית בהר. המעיין היה בתחילתו מה שנקרא בשיר השירים „מעיין חתום". אחרי שנחצבה הגישה אל שיכבת הסלע הנושאת את מימיו, הוא נקרא „מעיין ניקבה".

גם החדר התת־קרקעי, שבו נובעים המים, נקרא „מעיין חתום". ניקבה הוליכה כאן את המים מהמקור לבריכה, שממנה הוטו המים להשקיית המדרגות, וניקבה זאת נקראת „מעין גנים".

על המדרגות המשתרעות מכאן, לכל אורך המדרון, גידלו בערוגות עצי פרי, ירקות וגידולים אחרים. ומשום שהמים נשלחו מהבריכה לערוגות, נקראות הערוגות הללו „בית שלחין".

אחרי שנתבונן היטב במערכת המשוכללת של ניצול מי המעיין, נמשיך ללכת בשביל, עד שנגיע להצטלבות דרכים שמימין לה יש מיבני שירותים לנוחיות המבקרים.

מכאן אפשר לפנות שמאלה, על הדרך, ולחזור לרכב. אבל אנו ממליצים להמשיך ולטייל בתוך יער האורנים והברושים. יער זה נקרא ע"ש קדושי קהיר מרזוק ועזאר, חברי הרשת הישראלית שניתלו במצרים בשנת 1954, בעקבות „עסק הביש".

כדי להגיע אל היער נחצה את דרך הרכב באלכסון, ונעלה על שביל להולכי רגל, המתחיל משמאל למיבני שירותים נוספים, בצד השני של הדרך.

בתחילת השביל בנויות מספר מדרגות, ואחריהן הוא נכנס ליער האורנים. אחרי מספר דקות נראה בצד ימין של הדרך בור מדופן באבנים. זהו כיבשן סיד, בו הפיקו סיד על־ידי שריפת אבני גיר. בסיד השתמשו לתעשיית מלט, בו טייחו קירות ובורות מים.

בהמשך השביל נפגוש צמחיה מגוונת של החורש הים־תיכוני, וכן אורנים וברושים שניטעו על ידי הקק"ל.

חלק מהשיחים והעצים משולטים, וכך נדע מי הם העוזרר הקוצני, האלה הארץ־ישראלית, הליבנה הרפואי, והאשחר המצוי.

בהמשך, עוברת הדרך בשדרת ברושים צעירים, ומגיעה עד רחבת התצפית המשקיפה לעבר נחל שורק (בכיוון דרום־מערב). בדרום נראית מכיוון ה„חומה" הגבוהה והשטוחה של הר תברון, בדרום־מערב רכס בר גיורא וממערב הפירצה שיוצר נחל שורק, ביציאתו מההרים אל השפלה.

עתה נעלה בשביל הרכב. מימיננו שלט, המכוון להמשך הליכה בשביל יער ולמיצפור נוסף (ראה מפה). תוספת זו מאריכה את המסלול בכשעה. אנחנו נמשיך בשביל הרכב עד הכניסה לחניון „נופש פעיל", שהוכשר על ידי הקק"ל, בחניון מוצבים מיתקני ספורט, וספסלי ישיבה מיוחדים לקבוצות.

נחצה את מגרש הכדורסל. בצידו השמאלי – עץ אורן משולט. לידו ממשיך שביל בתוך חורשת אורנים. נלך בו שוב ונפגוש את נציגי הצמחיה הים־תיכונית, שגם כאן חלקם משולט. השביל הזה יביא אותנו לשביל הרכב. נפנה בו ימינה ונלך עד למקום בו השארנו את הרכב.

□ עידית הרצוג

מצפה רובינשטיין

הטיול בשבוע הבא לחוף חדרה – החוף העברי הראשון

עורכת: דפנה מרוז

ידיעות אחרונות
החברה להגנת הטבע

מודיעין טבע

הרמוניה של צבעים וצורות

מידע כללי

הדור החדש היה כדאי לחכות...

KENWOOD מבחר מוצרים למטבח.

מבצע קנווד! עד 6 תשלומים ללא ריבית והצמדה

פוד פרוססור
מעבד המזון המשוכלל והמשוכלל ביותר בעולם!
היחידי בעל 4 מהירויות!
היחידי עם כלים להכנת גלידה וקצפת.
מערבל, חותך, טוחן, מגרד ומרסק.
2־3 דגמים לבחירתך:
220 ש"ח ו־268 ש"ח

•מיקסר
"קנווד שף" אלקטרוני הנמכר ביותר בעולם! עם שכלולים ואביזרים יחודיים. הידועים לכל עקרת בית.
730 ש"ח

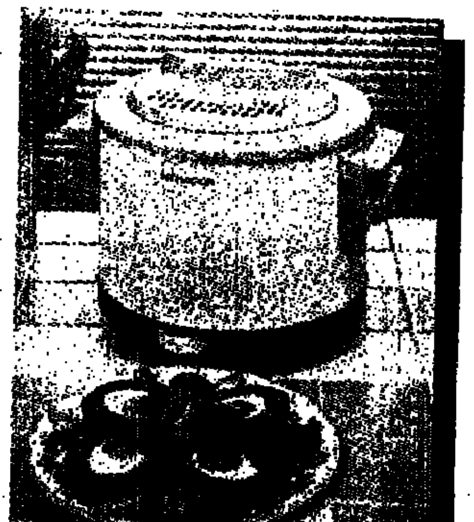

•סיר טיגון
לטיגון עמוק. תכולה של 2.5 ליטר. עם פילטר קבוע (מתנקה מעצמו).
225 ש"ח

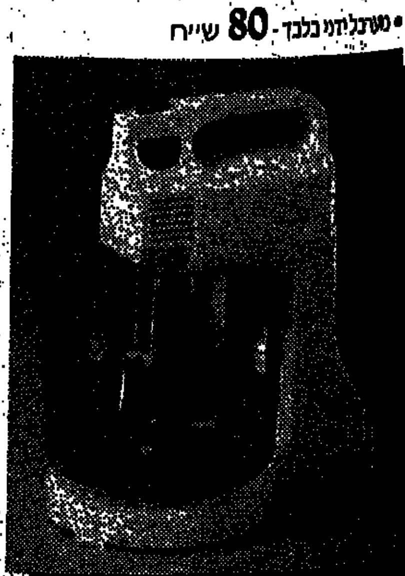
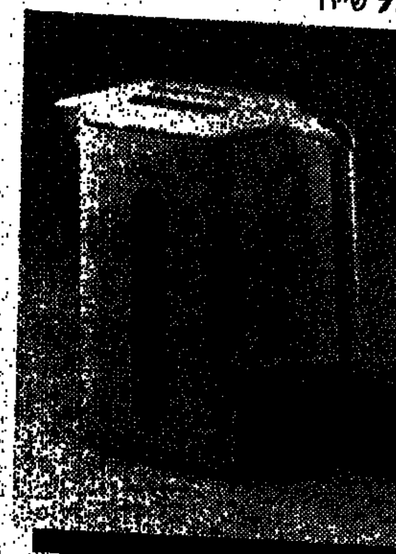

•מיני מיקסר
עם קערה ומעמד כולל 2 זוגות מערבלים להקצפה ולישה.
110 ש"ח
• מערבל ידני בלבד - 80 ש"ח

•כד חשמלי
בעיצוב מרהיב. עם בקרה אוטומטית, מפסק בטחון ומד מים.
95 ש"ח

•בלנדר
רב עוצמה לעירבול וריסוק כ־זון.
בתכולה של 1 ליטר - 120 ש"ח
בתכולה של ½ ליטר - 90 ש"ח

•סכין חשמלי
זו להבי לחיתוך לחם בשר וירקות.
55 ש"ח

•מטחנת בשר
מטחנה איכותית נבית "קנווד".
230 ש"ח

סוכנים ויבואנים בלעדיים: "ברימאגי" בע"מ, ת"א; לבונטין 11. טל. 03-625495, 03-624818

להרבה שנים טובות.
KENWOOD

להשיג: ברשת חנויות השקם, הקואופ (אלקטרוליין), ובחנויות המובחרות לצרכי חשמל.

ליופים
אודטה א דנין

צ'ופר
גלידה תאנים

דויתי משאירה את זה למדור הגלידות שהבטחתי, אלמלא פחדתי שעוד מעט אין להשיג יותר תאנים, וככה נכנס לי מתכון לנפטלין לעוד שנה. הנס הקטן־גדול הזה הוא מבית היוצר של שולה מוזס. בדיחה להכין, אבל איזה יופי יוצא!

צריך רק את המכשיר הירני הזה שעושה גלידות, עם הגליל שצריך להכניס להקפאה.

או ככה:

קילו תאנים בשלות מאוד (לבחור את המפוצצות), לרחוץ, ורק לחתוך את העוקץ הקשה. לרסק במעבד מזון, סכין פלדה, עד מישחה.

להוסיף שלושת רבעי כוס סוכר. לערבל היטב. שמים את הרסק המתוק בקערה. מוסיפים 2 כוסות חלב (לא שמנת) ועוד כוס ורבע, כוס ושליש מים. מערבבים היטב. מכניסים את התערובת הזו למקרר שתהיה קרה מאוד. ורק כשקר, מכניסים לתוך מכשיר הגלידה הירני ל־20 דקות. לא שוכחים כל כמה דקות לתת כמה סיבובים בידית. זהו! ספרו לי איך היה. אני יודעת, אני יודעת, אבל תמיד נעים להיזכר.

בישולים
חומוס עולמי (ב')

100 מטר לפני צומת כיכר השעון ביפו, מצד ימין לבאים מכיוון תל אביב, בריוקמאתורי הגלידות של ד"ר לק, נמצאת מסעדת „הדג".

מגישים שם דגים טריים, כאלה שנתפסו מחר, הבריות האלוהית בתוקף עד אור הבוקר. לכוחותינו שמתחילים את היציאה ב־12 בלילה ואת המטענים לבטן מורידים רק ב־1.00, זה פלוס רציני.

צריך באמת לברר פעם מאיפה נובע המנהג המקומי הזה לצאת כל כך מאוחר. בכל ארצות התרבות – כשקובעים לצאת ל„דינר" – ב־8.00 פונקט, כולם כבר בהיכון, עם המפית מתחת לסנטר במסעדה. פה, אלא אם כן הבן אדם לא „איך", לפני 11.00 בלילה אין עם מי לדבר.

אולי זה נולד בגלל מקצב הלבאנט, שהחום בו נשבר בחשך.

עד שגומרים תאומים מפרכים, ועד שזזים, ועד שהגמדים העריצים הולכים לישון, ועד שרואים קצת פסוקר, נהיה בדיוק זמן לצאת.

ואולי זו מגיירה מקומית של „סטייל", כמו שלתורכים יש זרת אלגנטית באוויר עם ספל הקפה.

שכבה גדולה אצלנו, חיה – בלי כיסוי – כאילו אין מחר לצאת בו לעבודה.

המשק מלא נוכחים־נפקדים. מסיעים לעבודה בבוקר, נכבות אחרונים, רק את התחת, ונפשם – ציפור דרור, עפה במרומי הזיות. למה לא להגוג באמצע השבוע עד שלוש בלילה. נגות כבר בעבודה. 20 אחוז תפקוד אינם סיבה טובה לפיטורים. אז יש לבן אדם למחרת קצת ראש נפוח. עוד לא קרה בהיסטוריה שמישהו יאבד קביעות בגלל זה.

אבל נחזור למסעדה. המיוחדות שלה היא בנקיון שלא כל כך מצוי במקומותינו, ובתפריט האחיד. סלטים, דגים, בירה מחבית, וטס פירות אלוהי לקינוח.

דגים עשויים נטו, כשרק טעם גן העדן המתקתק של הטריות, מלח ולימון מתבלים אותם (יש גם חלום בשם דג־היום בחמאה שום ופטרוזיליה, אבל הוא מגיע רק לפי בקשה מיוחדת). הסלטים – עבודת יד. קצוצים רק לפני ההגשה לסועדים (!) והחומוס עולמי.

כשביקשתי את החומוס, היה רגע בהלה. אדיוס סנטוס, בן־פורת־יוסף כזה נותנים?! נותנים. נותנים. בסוף נותנים – אבל תחילה מספר מילים.

חומוס, כל חומוס, עשוי מגרגרי חימצה, נוזלי הבישול, מלח, שום, מיץ לימון וטחינה, ומידת גריסה. יחס הכמויות ביניהם הוא כל סוד שוני הטעם והמירקם. מזיזים ימינה שמאלה רק מרכיב אחד, ומקבלים בן־טעם חדש.

כדי לשכפל מדוייק את טעם החומוס הזה, נצמדתי באדיקות למעשיו של הטבח – גם אם זה כולל בישול עם אבקת סודה לשתיה, ושימוש במיץ לימון משומר, שלא כל כך מקובלים עלי. מה לעשות – הטעם הסופי מקובל עלי מאוד, וזה מה שיש בפרטיטורה.

צריך:

בסיר בינוני קוטר 20 ס"מ לשים

חצי קילו גרגרי חימצה מבוררים. (2 ושני שליש כוסות גרגרים יבשים) + 10 כוסות מים להשרות כל הלילה (12 שעות).

למחרת:

לסנן, לשטוף, לסנן שוב, ולשפוך על הגרגרים הנפוחים

7 כוסות מים + כפית מחוקה אבקת סודה לשתיה. הסודה לשתיה, מה לעשות, הורסת את ויטמין בי, אבל מקצרת את זמן הבישול ומרככת את הגרגרים פלאים. הטבח לא ממליץ לבשל את החומוס בסיר לחץ. הטעם שלו משתנה. צריך בדיוק אותו הדבר כדי לשכפל את הטעם.

לצורך מסירת המרשם – משנה קוטר הסיר למרות שזה נשמע נודניקי – כי קצב התאיידות המים בקוטר גדול מזה יהיה מהיר יותר וישבש את כמות הנוזלים הסופית של המרשם.

מדליקים תחת הסיר אש גדולה (במבער קוטר 10 ס"מ) (גודל קוטר מבער, מאותה סיבה) מביאים את המים לרתיחה ואז:

על אותו מבער מנמיכים את האש, ומבשלים במיכסה פתוח שעה וחצי בול מרגע הרתיחה. מורידים מדי פעם את הקצף הנוקשה שנוצר.

מכבים את האש.

גרגרי החומוס יוצאים מבושלים, מפוררים קצת, רכים מאוד. משתמשים בכל נוזלי הבישול. אם ניצמדים להוראות, (כמויות מים, גודל מבער, גודל להבה, זמן בישול, קוטר סיר ובלי מיכסה) אין יותר או פחות מדי נוזלים. יוצא מדוייק.

מכינים בצד סיר חדש בינוני, נקי.

ככה חם איך שזה, מרימים בעזרת מצקת את גרגרי החומוס המבושלים + הנוזלים, וממלאים תכולה של חצי מיכל מעבד המזון. טוחנים כמה דקות (להב פלדה) עד שזה ניראה חלקלקלק, כמו ליפתן רסק תפוחי עץ.

שופכים את רסק החומוס לסיר הנקי החדש. (אין חשיבות מה יחס הנוזלים־מוצקים בכל סיבוב טחינה. בסוף זה בין כה וכה מתערבב כללי).

כשגומרים ככה לטחון את כל הכמות

מניחים את סיר החומוס הטחון להצטנן מכוסה עד דרגת פושר, לא במקרר!!! החומוס אוהב צינון הדרגתי, אחרת תוסס ומתקלקל.

פעולת הצינון הזו חשובה, טוען הטבח. מניסיונו, כאשר מערבבים טחינה ושום עם רסק חומוס חם, או שמהטיפים לו הלם קור עם מקרר לוריו הצינון, החומוס מתקלקל אחר כך במהירות שיא. אני לא יודעת על זה שום דבר מדעי, אבל לא מקמטת לו את המצח.

כשרסק החומוס פושר:

מכניסים למעבד המזון את הכמויות דלהלן:

על כל 3 כוסות רסק־חומוס מעורבב היטב! (ששוכסים לכוס עם מצקת)

כוס אחת טחינה גולמית

6 כפות מיץ לימון משומר

כפית אחת מחוקה מלח

כף אחת מחוקה, לא רחוסה, שום טרי מרוסק. (10 גרם שום, או 5 שיני שום בינוניות נוטות לקטן).

לערבל (להב פלדה) כמה דקות, ויש. לשפוך למיכלים, להמשיך בביצועים. כל 3 כוסות רסק חומוס, לפי מנגינת הנושא. יוצא חומוס עולמי. אח תאום באמת לזה מהמסעדה.

הערה: 1. החומוס הופך אחרי 24 שעות שהיה במקרר סמיך באופן משמעותי. לא לדאוג אם כתור טרי דליל מדי. אחרי 24 שעות זה המירקם הסופי. אם אוהבים חומוס־בטון חזק כמו מלט, בפעם הבאה להוריד כוס אחת מ־7 כוסות נוזלי הבישול.

2. ניתן להקפיא עודפים. בהפשרה הטעם מאבד עשרים אחוז ניקוד בגלל השום מקבל איזו מרירות סמויה, אבל עדיין זה מוצר פגזי.

פינת הגאון

בסיר קוטר 20 ס"מ, חצי קילו חומוס מבורר +10 כוסות מים להשרות 12 שעות. למחרת לסנן, לשטוף, לסנן שוב היטב, ולהוסיף 7 כוסות מים + כפית מתוקה אבקת סודה לשתיה. מבער קוטר 10 ס"מ, אחרי הרתיחה להנמיך לאש קטנה על אותו מבער, לבשל שעה וחצי בול בלי מיכסה. משתמשים בכל נוזלי הבישול שנותרו. לא לזרוק. את החומוס הרך, המבושל + נוזליו מכניסים למעבד מזון.

להב פלדה, לרסק בכל פעם חצי תכולת מיכל בעזרת מצקת עד מרקם ליפתן רסק תפוחים. להעביר לסיר חדש את רסק־החומוס.

להשאיר לצינון לא במקרר!!

כשפושר, מורידים בעזרת מצקת לתוך מעבד המזון:

על כל 3 כוסות רסק חומוס פושר, כוס אחת טחינה גולמית, 6 כפות מיץ לימון משומר, כפית אחת מחוקה מלח, כף אחת לא רחוסה (10 גרם או 5 שיניים בינוניות) שום מרוסק.

לערבל כמה דקות, לשפוך לסיר הראשון, ולהמשיך ככה עד גמר כל רסק החומוס. יוצא חלום. החומוס מתקשה מאוד אחרי 24 שעות שהיה במקרר. ניתן להקפיא.

לכל אשה האויקל שלה

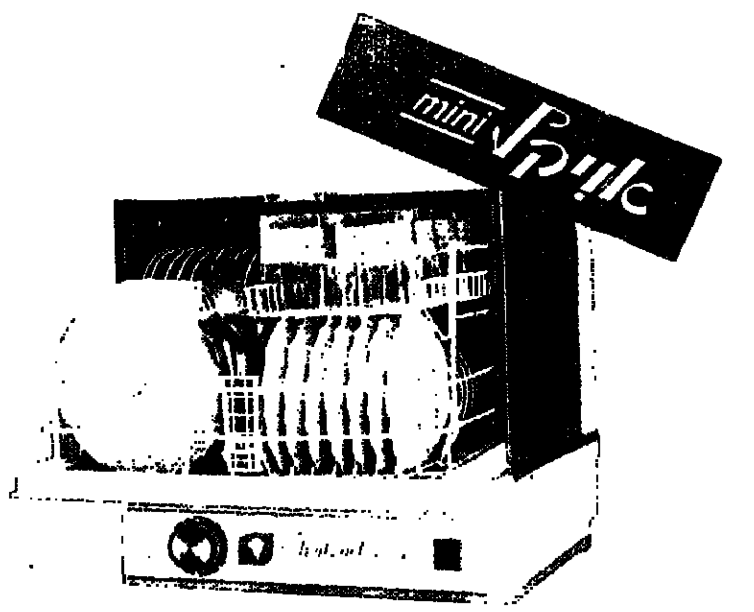

אויקל mini הוא המדיח היחיד המתאים ל־8 סועדים ומכיל 32 צלחות + כוסות + סכו"ם בהתאם, בהדחה אחת.

אויקל mini הוא המדיח היחיד המתאים לכל שיש סטנדרטי בכל מטבח.
והמחיר – רק 1,020.– ש"ח ב־6 תשלומים.

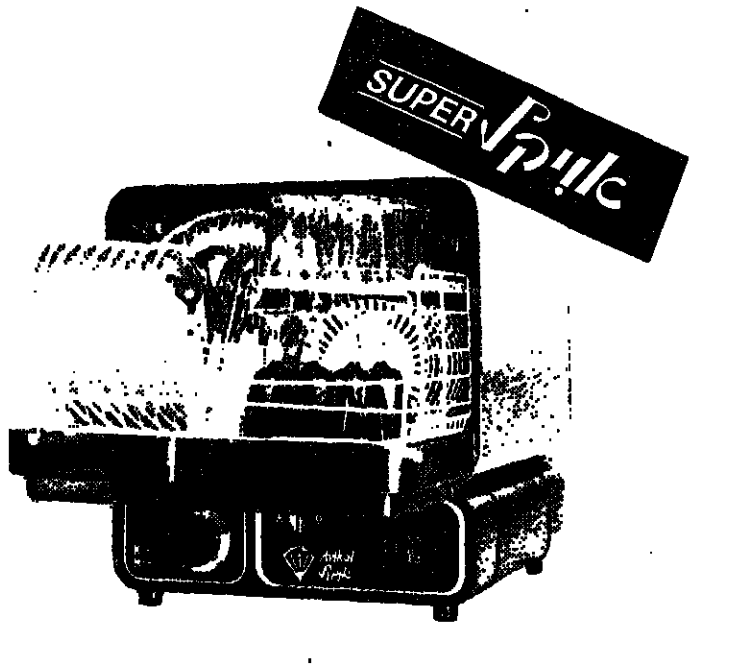

אויקל SUPER מתאים ל־9 סועדים ומכיל 40 צלחות + כוסות + סכו"ם בהתאם, בהדחה אחת.

אויקל SUPER ניתן להתאמה לכל שיש ולכל מטבח.
והמחיר – רק 1,240.– ש"ח ב־6 תשלומים.

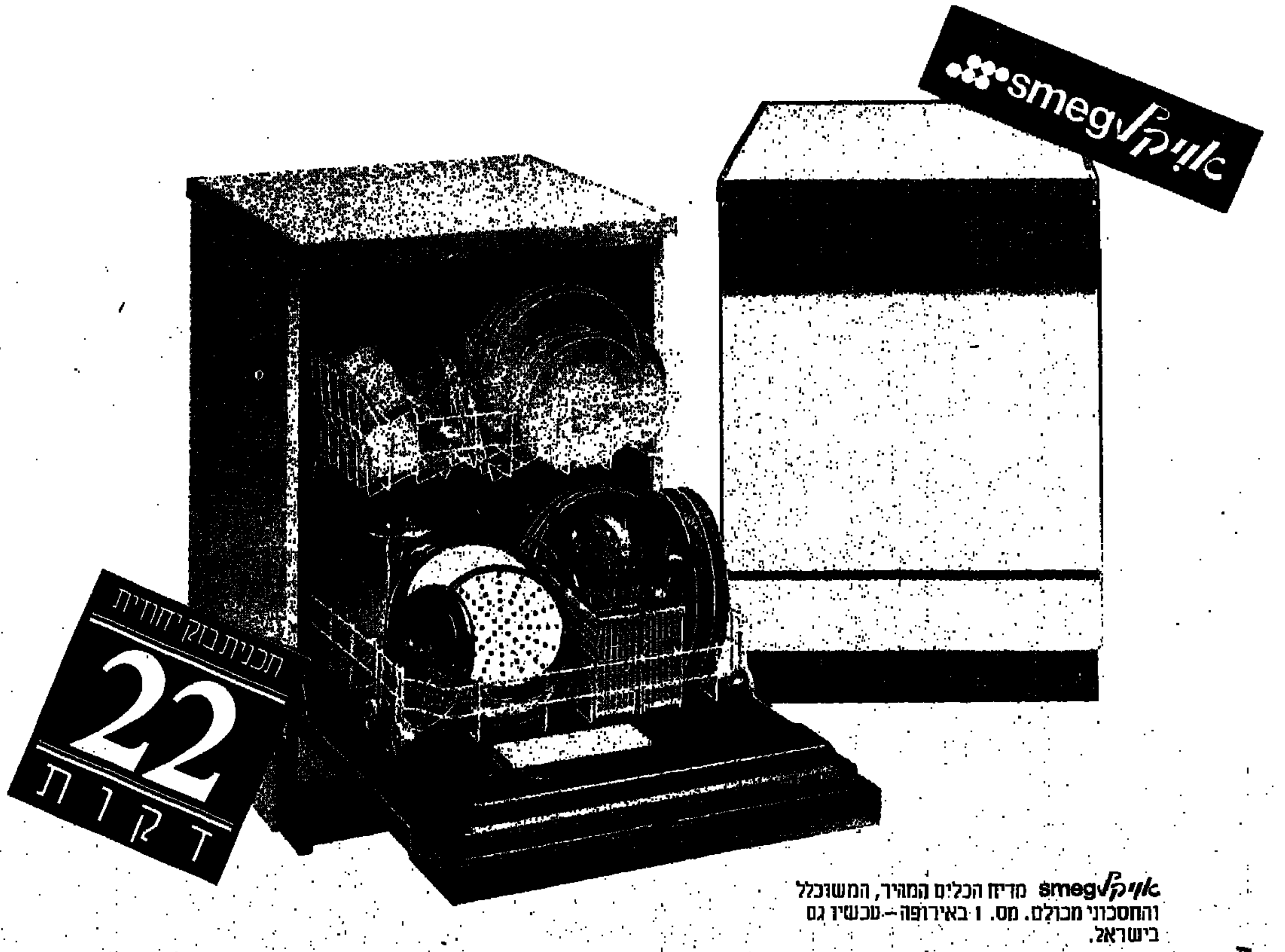

אויקל smeg מדיח הכלים המהיר, המשוכלל והחסכוני מכולם. מס. 1 באירופה – עכשיו גם בישראל.

אויקל smeg 9 תכניות הדחה חסכוניות, כולל תכנית בזק – 22 דקות, המקיפות את כל צרכיך. לבחירתך תכניות הדחה שונות המתאימות ל־6–16 סועדים, כולל תכנית הדחה לסירים, קלחות ומחבתות.

אויקל smeg מדיח כלים בעיצוב חלק, נקי ואלגנטי. עם אפשרות ל־built-in או כיחידה נפרדת.
והמחיר – רק 1,890.– ש"ח ב־6 תשלומים.

רשימת החנויות המובחרות בהן ניתן להשיג את מדיחי אויקל

חולון: סלון סבוי, סוקולוב 77 **ת"א־יפו:** לכל אליהו, שד' ירושלים 29. סלון אדיר, אלנבי 55. סלון הוד, בלפור 48. סלון הוד, רוטשילד 39. **גבעתיים:** סלון נתנאלי, כצנלסון 18. **רמת־גן:** חגל החדש, שד' ירושלים 28. מרכז אלקטריק, ביאליק 76. **פתח־תקוה:** סלון ברק, חובבי ציון 30. פרידמור, חיים עוזר 1. **בני־ברק:** חזי אלקטרוניקה, רח' רבי עקיבא 28. **יהוד:** אלקטרו רון סעדיה חתוכה 47. **הוד השרון:** חטר, דרך השרון 94. **כפר סבא:** חשמל יוסי, ויצמן 74. **ראשון לציון:** בן זיקרי ביאליק 12. חזי אלקטרוניקה רוטשילד 93. **רחובות:** חזי אלקטרוניקה, בית הפועלים 4. שטיינברג, בנימין 4. **לוד:** פאוזי, הרצל 68. **יבנה:** בית החשמל, שד' דואני 6. **עפולה** [illegible] **באר שבע:** סלון אדיב, החלוץ 122. מימון אלקטרוניקה, הרצל 82. מרכז שיווק לעובד, רמב"ם 33. **אשקלון:** קרן אור, הרצל 37. סלון סעדון, העבודה 27. **ירושלים:** סלון ירושלים, יפו 97. יעקב חשמל, יחזקאל 2. פרילנדר, יפו 50. חזי אלקטרוניקה, רח' מלכי ישראל 7. **הרצליה:** סלון הרצליה, סוקולוב 59. **נתניה:** חנן – איכות מוצרי חשמל, שד' בנימין 18. **חדרה:** שווצר ובניו, הרברט סמואל 68. **עפולה:** חשמל חיים, ככר העצמאות 4. שושני/שורם, ברנר 3. **חיפה:** הוד 2001 – סניף ראשי שד' ההסתדרות 251. הוד 2001 – סלון הבנקים, הבנקים 1. הוד 2001 – סניף קול אור, הרצליה 1. **ק. אתא:** הוד 2001 – סניף העצמאות, שד' העצמאות 68. **עכו:** הוד 2001 – סניף אור, בן־עמי 56. **נהריה:** הוד 2001 – סניף מרכז החשמל והאלקטרוניקה הגעתון 1. **טבריה:** חשמל שימי, אלחדיף 1. **ק. שמונה:** פרס זלמן ועמירם, מרכז מסחרי. ניתן להשיג ברשת חשק"ם בכל החנויות בארץ.

חברי "אגד", ניתן להשיג את מדיחי אויקל במבצע מיוחד לחג בצרכניות "משגב" – עם אפשרות לשימוש בתלושי חשי.

"הסוד" להרזיה...
שהתגלה במקרה על־ידי עקרת בית מז'נבה - האם הוא יעיל?

מאז פורסם לראשונה בישראל, בחודש פברואר השנה, ה"פטנט" של דניאלה שוואליה, יצאו לאור 3 מהדורות של ספר זה ו־12,144 נשים וגברים קראו וניסו את שיטת ההרזייה ללא צורך במשטר של דיאטה.

אנו מביאים מספר תגובות, המעידות על התוצאות שהושגו, בצד ראיון עם דניאלה שוואליה.

מאת ניקול קארפאנטייה

לאותם נשים וגברים שהתקשו לרזות, או שהפחיתו ממשקלם אך לאחר־מכן חזרו אליהם הקילוגרמים המיותרים יש עכשיו סיכוי לרזות!

השיטה, שהתגלתה במקרה על־ידי עקרת בית מז'נבה, מצליחה במרבית המקרים. היום, אנו יכולים להעיד על אנשים שהפחיתו עד 36 קילוגרם ממשקלם, מהם 6 קילוגרמים כבר בשבוע הראשון להרזייה - וזאת ללא משטר של דיאטה נוקשה, ללא תרופות וללא הכרח בתרגילי התעמלות.

כמעט ולא יאומן, ובכל זאת התגובות אותן אנו מקבלים מכל רחבי העולם מדברות בעד עצמן. ממדינות שונות מאשרים לנו אלו שניסו והצליחו: "ניסינו שיטות רבות, השתתפנו בסמינרים, נקטנו אמצעים שונים, אבל שיטתה של דניאלה שוואליה היא היחידה שסייעה לנו להפחית במשקל ולהישאר רזים".

כפי שתראו מהכתוב, השיטה של דניאלה שוואליה שונה משיטות הרזייה אחרות. אפשר לבצעה במסגרת הבית ומחוצה לו, לכן, קל ליישמה גם למי שסועד מחוץ לביתו.

ה"סוד" התגלה!! זה ה"סוד" של דניאלה שוואליה, אשר סייע לאלפי אנשים לרזות, למרות שלעיתים לא האמינו שהדבר יקרה.

מהו סוד־ההרזיה של עקרת־הבית מז'נבה

הנה הראיון שערכתי עם דניאלה שוואליה

שאלה: גברת שוואליה, אמרי לי כיצד התרחש הדבר?

תשובה: אני חושבת שהייתי מקרה אופייני לנשים רבות כימינו. אני אוהבת לאכול היטב, ומשמינה בקלות, בקלות מדי. הבעיה שלי היא שאני רוצה להיות דקת־גו. ראשית מפני שאני רוצה לשמור על בריאותי, וכשאת רזה, את חשה בטוב יותר, וגם מפני שאת יפה יותר, חיננית יותר כשאת דקת־גו.

אני חושבת שניסיתי את כל סוגי הדיאטות. לפעמים אחרי שלושה שבועות של עינויים - צנימים בלי חמאה וירקות ירוקים מבושלים במים - איבדתי שלושה או ארבעה קילוגרמים עלובים. אך ברגע שהתחלתי שוב לאכול באופן סדיר, הם חזרו. נעשיתי מדוכדכת ומתרגזת בנקל. שום דבר לא משך אותי עוד.

כמובן שניסיתי גם משככי־רעב. רזיתי במעט מאוד, ושוב ברגע שחדלתי מהם, מיד שבו אלי כל הקילוגרמים שהורדתי.

ואז, בבוקרו של יום חמישי אחד, קראתי בספר על הומיאופאתיה, שכתב אותו רופא אחד, משפט שהרשים אותי. הוא טען שאם פועלים לפי עצתו (עצה פשוטה מאוד), לא זו בלבד שאפשר לאכול ככל שרוצים בלי להשמין, אלא גם מורידים את הקילוגרמים המיותרים.

זה נראה יפה מכדי שיהיה אמיתי, מה עוד שהדבר נעשה ללא כל תרופה! זה נראה לי פשוט מדי.

שאלה: ובכל זאת פעלת לפי עצתו?

תשובה: לא חיכף ומיד. לא האמנתי בדבר. רק כעבור זמן, כשנוכחתי שכל השיטות שאני מנסה או שהן מונעות אותי מלאכול את מה שחשקה נפשי לאכול, או שאינן גורמות לי לרזות, אמרתי: "מדוע שלא אנסה את 'הפטנט' של הרופא ההוא, זה קל... ולעולם אין להעת."

שאלה: ואז התחלת לרזות?

תשובה: בימים הראשונים לא הבחנתי במאומה. רק בבוקר היום החמישי שמתי לב לדבר. היה לי זוג מכנסיים שמכבר לא יכולתי ללבוש אותו, כל־כך צר היה. אותו בוקר הצלחתי ללבוש אותו בקלות. לעולם לא אשכח את הבוקר הזה. יצאתי מדעתי מרוב שמחה. ואז אמרתי לכמה חברות קרובות: "אני חושבת שמצאתי 'פטנט' לפיו אפשר לאכול כמעט בלי הגבלה, בלי לעשות דיאטה - ולרזות".

שאלה: ומה הן השיבו לך?

תשובה: כולן גיחכו. היה ברור שהן לא מאמינות לי.

שאלה: ומה קרה אחר־כך?

תשובה: המשכתי לפעול על פי 'העצה' של הרופא... והמשכתי לרדת. תשעה קילוגרמים בסך־הכול. וכפי שאת רואה בעצמך, כיום אני רזה. כשחברותי ראו כיצד אני מורידה במשקל, עוד קילו ועוד קילו, הן התקשו להאמין למראה עיניהן. חיי השתנו לחלוטין. שוב אני יכולה ללבוש בגדים שכבר לא העזתי ללבוש. בעלי אומר שאני מקסימה. ילדי גאים באמא החדשה. אני חשה בטוב הרבה יותר מאשר קודם. אלה באמת חיים שונים.

שאלה: וה'פטנט' הזה מצליח גם לגבי אנשים אחרים?

תשובה: רבות מחברותי היו זקוקות אף הן להורדה במשקל, והן ניסו זאת. כמוני, הפחיתו בין 2½ ל־3 ק"ג בשבוע. עכשיו כולן רזות...

גם אותה גברת שהיתה שמנה עוד מילדותה הצליחה לרזות. לגביה, זה היה בבחינת נס... מאז פורסמה לראשונה המודעה הראשונה, בחודש פברואר השנה, אנו מקבלים תגובות רבות של נשים וגברים שניסו - והצליחו. לגבי אחרים מהם זו פעם ראשונה שהפחיתו ממשקלם ללא משטר נוקשה של דיאטה.

אנו מביאים כמה קטעים מתגובות שנתקבלו מישראלים, אשר טרחו ושלחו אלינו את רשמיהם:

תגובות

"היתרון בשיטה שאפשר לאכול כל דבר שרק מתחשק. היום מצב רוחי מרומם מאוד. היום אני נראית דקת גיזרה מה שכל הזמן חלמתי להיות. היום אני נכללת בין ההווה וזה פשוט פנטסטי!".
צמלית מימוני, רמלה

הפחתתי ממשקלי כ־4 ק"ג בשבועיים.
ב.ג., חיפה

הספר שיפר את מצב רוחי. כשקראתי את הספר הרגשתי שהוא נותן כח רצון. חלק מהדברים אני משננת לעצמי... ומעיינת בו כמו בספר תנ"ך.
יהודית מיכאלי, צור שלום

הורדתי 5 קילוגרם ממשקלי תוך 20 יום.
ש.ס., ת"א

שנים סבלתי מכאבי בטן עזים שאפילו הצריכו אישפוז בבתי־חולים. בעקבות השיטה שיניתי את צירופי המזון והרי זה פלא, נולדתי מחדש. הרבה תודה לך דניאלה.
יעל מימון, בת ים

משקלי ירד ב־14 קילוגרמים תוך 3 חודשים.
נ.ג., ירושלים.

"בסיפרה אין לחץ על 'השמן' לרזות בכפיה, אלא בשלווה ובנחת בזמנו הוא. הספר כתוב בצורה פשוטה ונפלאה, ועם הרצון של המרזה יש תוצאות נפלאות".
רבקה יבלונקה, אילת

שאלה: אם כן, זה באמת פועל, האם את מוכנה למסור לי פרטים נוספים?

תשובה: אני מסבירה הכל ברו"ח שכתבתי - "'הפטנט' שלי לרזות ללא משטר של דיאטה". בספר זה אני מגלה את "הסוד שלי", וכבר בשלב זה אוכל למסור לך כמה הבהרות עליו:

- הוא אינו עולה פרוטה. אין צורך בשום קניה מיוחדת.
- אפשר להשתמש בו מיד, ללא כל ידע מיוחד.
- אין צורך בתרופות ולא בתרגילי התעמלות.
- הוא מאפשר לשפר את עיכול המזונות (ואולי זו הסיבה לכך שהוא גורם להרזיה).
- ניתן לבצעו בבית או במסעדה, בטיולים או בנסיעה לחו"ל.
- גם ילד יוכל לעשות זאת, אין כל קושי מיוחד ב'פטנט'.
- הוא מאפשר להפחית, וזה מובטח, בין 2½ ל־3 ק"ג בשבוע. וזאת גם אם אוכלים מוצרי־בצק, רטבים, עוגות, ממתקים, כל מה שמתחשק, ממש אין הגבלה משמעותית אפילו יין ואלכוהול אינם אסורים.
- השיטה נעימה, טבעית ומצויינת לבריאות.

כפי שכבר אמרתי לך, לפני שגיליתי את 'פטנט' ההרזיה שלי, ניסיתי כמעט כל שיטה, כל דיאטה וכל 'פטנט' הקיימים להוריד במשקל, לרבות 'טריקים' אופנתיים, מיני תה מיוחדים, כדורי אשכוליות, תרמילי שעועית, אננס... כן, אני באמת חושבת שניסיתי הכול, כי הרצון לרזות היה גדול.

כל הניסויים שערכתי לימדו אותי רבות על כל מה שאינו עוזר בהרזיה, אבל גם הרבה דברים שמועיל לדעת אותם, כמו, למשל, לגבי מזונות מסויימים - ובדקתי זאת על עצמי - הפועלים ומשפיעים כתרופות, ללא החסרונות הכרוכים בשימוש בתרופות. חשוב לי, שדברים אלה יהיו ידועים.

שאלה: את דנה בכך ב'דין וחשבון' שלך?

תשובה: כן, מפני שדיאטות שונות שניסיתי לימדו אותי רבות על השפעתם של מזונות מסויימים על הבריאות. וכן דברים רבים שבדקתי אותם בעצמי בהצלחה. אני סבורה שהנסיון שצברתי יכול להיות לעזר לציבור רחב מאוד החייב לרזות.

שאלה: מה מחיר הדין וחשבון שלך?

תשובה: אילו מכרתי אותו על־פי שוויו האמיתי, רק מעטים היתה ידם משגת לרכוש אותו. שיטה של הרזיה ללא משטר של דיאטה, שיטה שפועלת באמת, הינה דבר שלא יסולא מפז. איני מגזימה כשאני קובעת שלא מוכרת לי - וכנראה גם לא קיימת - כל שיטה אחרת המאפשרת לרזות תוך שממשיכים לאכול ולשתות כרגיל. אני באופן אישי הייתי ברצון משלמת 500 שקלים ואפילו יותר, אילו יכולתי לקבל שיטה שכזאת... בוודאי כך היה נוהג כל אחד. זאת למרות שהשיטה אינה יקרה ומחירה 29.80 ש"ח.

נסי את 'הפטנט' של דניאלה שוואליה - ללא התחייבות. כל הסיכונים עלינו!

...ורק אחר־כך תחליטי, רק אחרי שתפחיתי את הקילוגרמים המיותרים, תחליטי אם את רוצה שהדו"ח יישאר ברשותך.

זו הצעתנו:

אם את מורידה פחות מ־2 ק"ג בשבוע או אינך נלהבת, החזירי את הדו"ח של דניאלה שוואליה בתוך 60 יום, ונחזיר לך צ'ק על־סך 29.80 שקלים, 10 ימים מקבלת החזרתך בדואר רשום עם החשבונית.

לפיכך, או שתורידי לפחות 2 ק"ג בשבוע, או שנחזיר את מחיר הדו"ח. וזאת ללא תנאי. בלי להציג לך שאלות. וזו התחייבות כתובה ומפורשת.

שי־הפתעה חינם

אם תשלחי את התלוש במודעה בתוך 10 ימים, תקבלי מתנה שימושית חינם. מתנה זו תוכלי להשאיר לעצמך גם אם תחזירי את השיטה ותבקשי החזר.

את אינך לוקחת כל סיכון.

את יכולה לערוך את הניסוי הזה מתוך סקרנות בלבד, כי אינך מסכנת אף לא אגורה אחת.

ומדוע אנו מעיזים, להציע הצעה שכזאת?

- מפני שאנו סמוכים ובטוחים שכאשר תורידי את הקילוגרמים המיותרים המכבידים עליך, תרצי שהדו"ח יישאר ברשותך.
- מפני שניקול קארפאנטייה פגשה בחברותיה של דניאלה שוואליה; ראתה בתצלומים כיצד נראו 'לפני' ונוכחה שהן רזו באמת.
- מפני שניקול קארפאנטייה בדקה את 'הסוד' על שתי ידידות שלה. שתיהן הורידו 3 ק"ג כבר בשבוע הראשון.
- מפני שאין כל סיבה שמה שפעל אצל אחרות, לא יפעל גם עליך.

קיראי את הקטע הבא אם החלטת לערוך את הנסיון:

1) הנסיון הזה נערך ללא כל סיכון מצידך - כל הסיכונים עלינו - אם לא תורידי לפחות 2 ק"ג בשבוע, כל שעליך לעשות הוא לשלוח בחזרה את דו"ח דניאלה שוואליה בתוך 60 יום בדואר רשום ובצרוף החשבונית ואז, נשלח לך בתוך 10 ימים מקבלת משלוחך צ'ק על־סך 29.80 שקלים.
2) את אוכלת כמה שאת רוצה ומה שאת רוצה. אין כל צורך שתחשי מאומה בארוחותיך.
3) את המחליטה אם את רוצה שהדו"ח יישאר ברשותך, או יוחזר לנו.

את גם יכולה להחזיר אחרי שהורדת במשקל. אנו בטוחים שלא תנהגי כך.

חשוב!

בשל טיבה יוצא־הדופן של הצעה ניסוי זו, שאינה כרוכה בשום סיכון לגביך, איננו יכולים להתחייב לגביה מעבר ל־11 באוקטובר 1987 גזרי ושלחי את התלוש הרצ"ב עוד היום, וכך אינך עלולה לשכוח.

● השיטה הופצה ב־17 מדינות. ● מהדורה שלישית ● כל המתכונים כשרים ומותאמים לארץ. ● השיטה מתאימה לכל המשפחה (גם לגברים).

ניתן לרכוש את הספר גם ב"פרוזה" - דיזנגוף סנטר. ת"א ובחנויות הספרים של עלינה - ככר המדינה, ת"א או בדואר באמצעות התלוש.

תלוש - נסיון ללא סיכונים

לסוד הרזיה של דניאלה שוואליה

הצעה מובטחת עד ה־11 באוקטובר 1987
יש לשלוח את התלוש לכתובת:
הספרים השימושיים בהוצאת 'גראמה'
ת.ד. 16187, תל־אביב 61161
לבירורים או מידע נוסף, נא לפנות ל"גראמה" - רח' ארלוזורוב 82 תל־אביב 62647 טלפון 236293

הצעתך, לניסוי חופשי, ללא סיכון מצידי, מעניינת אותי. לפיכך, מוסכם ומובהר כלהלן:
1) עלי להוריד במשקל לפחות 2 ק"ג בשבוע.
2) עלי להוריד את כל הקילוגרמים המיותרים שלי.
3) אין צורך בשום משטר־דיאטה, ואני יכולה לאכול 'כראות עיני'.
4) לרשותי שני חודשי־אחריות בשביל לבדוק שהקילוגרמים המיותרים נעלמים... ואינם שבים.
5) אם אינני נלהבת בכל מאת האחוזים, אחזיר לך את 'תגליתה' של דניאלה שוואליה בתוך חודשיים בדואר רשום ובצרוף הקבלה. במקרה זה לא אהיה חייבת כל הסבר, ולא יהיה עלי למלא כל תנאי - ואתם תשלחו לי בתוך לא יותר מ־10 ימים מיום קבלת המשלוח שלי, ובלי לשאול אותי כל שאלה, צ'ק על־סך 29.80 שקלים.

על בסיס אחריות זו, שלחו לי בהקדם בתוך אריזה דיסקרטית, ללא סימונים חיצוניים, את הספר "'הפטנט' שלי לרזות ללא משטר של דיאטה", במחיר 29.80 שקלים + 2.50 שקלים דמי־משלוח, ובסך הכל 32.30 שקלים כולל מע"מ, וכמו־כן את שי־החינם המגיע לי.

□ אני מצרף/ת תשלום ב־המחאת־דואר / צ'ק לפקודת 'גראמה', (לא מזומן)

שם פרטי ______ שם משפחה ______
רחוב ______ מספר ______
ישוב ______ מיקוד ______ טל' ______
ת.ז. ______ חתימה ______

* עקב עיכובים בדואר יש לקחת בחשבון שהספר יגיע תוך כ־21 יום מתאריך משלוחו.
* הצ'קים יופקדו על־ידינו רק עם משלוח הספר.

אחריות

אם לא תורידי את הקילוגרמים המיותרים שבגופך ולא תישארי דקת־גו גם אחר־כך, החזירי את השיטה של דניאלה שוואליה בתוך חודשיים, ואנו מתחייבים שיוחזר לך בצ'יק סך 29.80 שקלים. צ'ק זה יישלח אליך בתוך לא יותר מ־10 ימים לאחר קבלת המשלוח ממך. וזאת ללא כל תנאי, ובלי שישאלו אותך כל שאלה.

הורוסקופ
מאת האסטרולוג אילן פקר

לשבוע המתחיל ב־11.9.87 והמסתיים ב־17.9.87

האירועים הצפויים השבוע ובשבוע הבא

- ממשיכה התסיסה במשק על רקע של מאבקי שכר ופיטורין במיגזרים השונים.
- הקצנה והחרפה נוספת של המאבק בין דתיים וחילוניים על רקע הפרת הסטטוס־קוו.
- נשקלת פרישת המפלגות הדתיות מהקואליציה הממשלתית.
- העימות במפרץ הפרסי הולך ומחריף.

בן מזל החודש לב ניקולאיביץ' טולסטוי (סופר והוגה דעות רוסי) יליד מזל בתולה. השנה מלאו 159 שנה להולדתו. חיבר יצירות מופת שהפכו לאבני יסוד בתרבות האנושית של המאה ה־19 והמאה ה־20, כמו: "מלחמה ושלום", "אננה קארנינה", "התחייה" ועוד, עסק גם בחינוך והקניית השכלה ובהטפה לסוציאליזם קיצוני.

קיימות שתי גירסאות לגבי יום הולדתו המדוייק. לפי האחת, נולד ב־7 בספטמבר ולפי השניה – ב־28 באוגוסט (הפרש של 11 יום). הגירסה הראשונה היא המקובלת והמועדפת כיום ולפיה השמש, כוכב חמה והירח נמצאים בצמידות במזל בתולה (לפי הגירסה השנייה השמש אמנם במזל בתולה אך הירח במזל שור). הצמידות הזו נמצאת בהיבט חיובי מאוד לצמידות הכוכבים מאדים, נפטון ואורנוס (בגדי) (כושר יצירתי בלתי רגיל, תוך יכולת לשלב תיאורים של מאורעות היסטוריים (גדי) עם תיאור חיי היום יום עד לפרטי פרטים של האיש הקטן (בתולה).

יצירותיו הספרותיות שימשו לו במה להצגת תפישת עולם לפיה ההיסטוריה מעוצבת על־ידי האדם הפשוט ולא בידי מנהיגים וגיבורים. לדעתו נגזרים כל מהלכי ההיסטוריה מראש ואין חופש רצון והכרעה לאנשים הגדולים (צמידות נוגה־שבתאי במזל אריה), זאת בניגוד לדעתם של רוב ההיסטוריונים.

בולטת באישיות של טולסטוי היכולת להעביר את כשרונו היצירתי מתחום הכתיבה הספרותית לתחום העשייה החברתית. ואמנם, קשה למצוא בהיסטוריה סופרים בקנה מידה עולמי שהפשילו שרוולים כמוהו ועסקו בארגון תרומות ובחלוקת מזון לנצרכים, ובהתמסרות לחינוך ילדי האיכרים.

מפת השמיים השבוע

השמש וכוכב נוגה ממשיכים את הצמידות ביניהם במזל בתולה, תוך קרינת היבט שלילי לכוכב אורנוס (בקשת) (נטייה לחוסר יציבות או לחוסר החלטיות, ומאידך נטייה הפוכה להחלטות פזיזות ומהירות ללא שיקול הגיוני עקב אי יכולת לעמוד תחת לחץ); המאדים נמצא אף הוא במזל בתולה, מקרין היבט שלילי לכוכב שבתאי (בקשת) (נטייה להרס עצמי, לתגובות מתפרצות, לביקורתיות חסרת רסן, ולאיבוד או הפחתת כושר התימרון או היכולת להחלץ ממצבים מסובכים); כוכב חמה נמצא במזל מאזניים בהיבט חיובי לכוכב שבתאי (בקשת) אך בהיבט שלילי לכוכב נפטון (בגדי) (קשיים בהעברת מידע, נטייה להערכות מצב מוטעות, עקשנות ודבקות בגישה או בפתרון מסויים מתבררת כמשתלמת יותר מאשר שינויים בדעות או החלפת הסוס).

ביום ד' הקרוב יכנס כוכב נוגה למזל מאזניים ויצטרף שם לכוכב חמה (שיתוף הפעולה בין צדדים מנוגדים מתבצע ביתר מהירות אך לטווח קצר בלבד).

הירח פותח את השבוע כשהוא במזל שור (אינטרסים כלכליים וכספיים עומדים בסדר עדיפות ראשון) וסוגר אותו כשהוא במזל סרטן (בגבול מזל אריה) (התמודדות בעניינים מעשיים גולשת למאבק של כבוד עם סממנים רגשיים).

מצב כוכבים זה מצביע על המשך המאבק בין הצד המעשי שבנו לבין הצד האידיאליסטי. אנו מתקשים לפעול במצבי לחץ ומגיבים בקוצר רוח כלפי הסובבים אותנו. אנו חשים כי יש לעשות שינוי בכל מחיר אחרת נפסיד את ההזדמנות האחרונה להזיז דברים (יהיו גם כאלה מבינינו שיחושו כי עצם השינוי עשוי לאזן אותם גם אם אין בשינוי כל הצדקה מעשית). אכזבה בתחום הרגש או הידידות או העסקים גורמת אותנו לציניות וביקורתיות מוגזמת. שותפויות או התקשרויות פזיזות ובלתי שקולות קורצות לנו ומכינות לנו מלכודת. תגובות תוקפניות מחריפות את היחסים עם בני משפחה או חברים לעבודה.

ילידי השבוע משתייכים לשלישונים השני והשלישי של מזל בתולה. חלקם נשלט על־ידי כוכב חמה וכוכב שבתאי וחלקם נשלט על־ידי כוכב חמה וכוכב נוגה. בני קבוצה זו רגישים למימד הזמן ונמצאים עקב זאת בלחץ מתמיד. בולטת אצלם יכולת החשיבה וכושר הניתוח, חוש לפרפורציה ולאסתטיקה, ונטייה להתחשב בזולתם מעבר לנדרש או להפחית מערך עצמם.

בתולה (23.8–23.9) חלק מכם אמור לעבור בימים אלה שינויים במסגרת מקום העבודה או במסגרת המשפחתית. עליכם להיזהר מתגובות פזיזות מדי או משינויים ספונטניים ללא בדיקה מוקדמת. חוסר סבלנותכם הופך לקיצוני ועמו גם נטייתכם לציניות ולתוקפנות. בעיות משפחתיות צפות מחדש ודורשות פתרונות נועזים ובלתי שגרתיים. היזהרו מתאונות במקום העבודה או בדרכים. שיפור או הצלחה בתחום הפיננסי מעלה לכם את המורל.

מאזניים (23.9–23.10) זה הזמן להשלים פיגורים ולסיים פעולות ותכניות שהופסקו בעבר. תשומת הלב ממוקדת בענייני בריאות שלכם ושל בני משפחה. הזהרו מנסיון לפגיעה באינטרס מקצועי או כספי שלכם דווקא מצד אלה המנסים לחפש את קרבתכם ואשר טרם נבחנה מהימנותם. קשרים סודיים מאחורי הקלעים נחשפים. תגובות איטיות מדי והתלבטויות ממושכות עלולות לגרום לכם להפסיד הזדמנות פז בתחום הרומנטי או הכספי.

עקרב (23.10–22.11) הבעיות בתחום הכספי טרם באו לידי פתרון משביע רצון וממשיכות להטריד. אתם צפויים להפסד כספי כתוצאה מחוסר סבלנות או משיקול פזיז מדי. אין זה הזמן המתאים לשמוע בעצת ידידים. אכזבה בתחום החברתי מציקה לכם מאד ומעיבה על מצב הרוח. בני משפחה או חברים לעבודה מורטים לכם את העצבים אך עליכם דווקא כעת להפגין קור רוח ושליטה במצב. החישגים המקצועיים שלכם ממשיכים להכות גלים.

קשת (23.11–22.12) אתם נקלעים לסערות רוחות בכל הקשור למערכת יחסים במקום העבודה או במסגרת המשפחה. חלק גדול מציפיותיהם מתנפץ לרסיסים ואתם עומדים בפני דילמה חדשה תוך נטייה להתפרצויות, ביקורתיות קיצונית ושקיעה בדכאונות. הדרך הטובה ביותר לצאת ממצב זה היא לצאת לחופשה קצרה ולעמוד מן הצד. הזמן עובד לטובתכם ולכן שליטה עצמית וסבלנות הם חלק חשוב מהטקטיקה שיש לנקוט בימים אלה.

גדי (22.12–20.1) נסיעות, התכתבויות והשתלמויות יאפשרו לכם לקצר את הדרך בכל הקשור להשלמת תכניות וקידום התחום המקצועי שלכם. שינויים במקום מגורים או העבודה או בתנאי הפעילות המקצועית יקלו עליכם לשלוט במצב ולארגן מחדש את עבודתכם. זה הזמן להכניס שיטת עבודה חדשה למערכת הנמצאת בשליטתכם וכן לערוך שינויים בהרכב האישי של העובדים איתם אתם נמצאים בקשר. היזהרו מאוייבים נסתרים.

דלי (21.1–19.2) טיפול דחוף בעניינים פיננסיים או ברכוש משפחתי עדיין דורש מכם זמן וכוחות. הזהרו מפעולות ספקולטיביות העלולות לגרור אתכם להפסדים. זה הזמן לגבש כיוון חדש בתחום לימודים, השתלמות או קריירה מקצועית. מפגש עם אנשים חדשים או כניסה לתחום חדש עשויות לרגש אתכם מאד, אולם לטווח קצר בלבד. קרובי משפחה או ידידים ותיקים יהיו לכם לעזר רב בכל הקשור בקידום האינטרסים המקצועיים או העסקיים שלכם.

דגים (19.2–20.3) הרגשות הרומנטיים סוערים מאד אך טומנים בחובם מלכודת, במיוחד אם מדובר בבן או בת זוג בעלי עמדה חשובה בחברה או פרסום או תפקיד מקצועי רב עוצמה. אתם עלולים לגלות במהרה כי ניחום אשליות רומנטיות גבוהות מדי וכי הצד השני רואה אתכם כמשניים בלבד ויש לו סדר קדימויות שונה משלכם. עם זאת, באם תצמדו לעובדות ולנתונים מציאותיים תוכלו להשיג מטרות בתחום זה ביתר יעילות. הפופולריות שלכם בשיאה ואתם הופכים למבוקשים בכל ארוע חברתי.

טלה (20.3–20.4) נסיעות השתלמויות, וקשרים עם מרחקים יועילו לכם מאד בימים אלה. אתם מגלים כי ניתן לחיות, לתפקד ולפעול בסגנון שונה וברמת מתיחות גבוהה יותר לרעיונות חדשים ולשיטות מתקדמות יותר. חברים לעבודה מקשים עליכם את הפעילות השוטפת ואינם מוכנים להקשיב ולהפתח לדעותיכם. ענייני בריאות שלכם ושל בני משפחה דורשים התייחסות יותר רצינית. התחום הרומנטי מתחיל לקבל תנופה מחדש.

שור (20.4–20.5) על אף עייפותכם אתם חוזרים בהדרגה לכושר טוב. בתחום המקצועי אתם מצליחים להתגבר על קשיים ואף לשפר את היחסים עם חברים לעבודה. דאגות לצעירים במשפחה ממשיכות להטריד אתכם ולגזול מזמנכם. הרגשות הרומנטיים חזקים מן הרגיל אך בלתי יציבים. זה הזמן להתפנות להנאות הקטנות, לבילויים, לבידור ולחידושים בסגנון הלבוש והריהוט.

תאומים (21.5–22.6) אתם מותשים ועייפים ונדרשים למנוחה דחופה. זה הזמן לשנות את סגנון המגורים, להחליף ריהוט, לרכוש רכב ולהתפנות לענייני הבית והמשפחה. המתחים במסגרת המשפחתית חזקים מדי ואין זה הזמן למתוח את החבל מעבר לנדרש. היזהרו מלהכנס לסכסוכים מיותרים הגורמים אתכם לאבד את השליטה העצמית ולהגיב בתוקפנות. היחסים עם חברים לעבודה גם הם מאד עדינים ודורשים מכם הרבה טקט. קשר רומנטי חדש טומן בחובו מלכודת.

סרטן (22.6–23.7) קרובי משפחה מחפשים את קרבתכם ועזרתכם דווקא בעת שאתם עייפים או מתקשים למצוא עבורם פנאי וכוחות. על אף הפופולריות שלכם בתחום המקצועי והצלחתכם להגיע להישגים מרשימים – היחסים עם חברים לעבודה או למקצוע טומנים בחובם אכזבות. הזהרו מלצפות יותר מדי או מלהתפתס לאשליות בתחום זה. בילוי משפחתי בבית עדיף על טיולים או נסיעות אשר לא קדם להם תכנון מראש. בני זוג או שותפים מתישים אתכם בדרישותיהם.

אריה (23.7–23.8) ענייני כספים דורשים זהירות, ותשומת לב מירבית. הפסד כספי צפוי כתוצאה מפעולה בלתי שקולה. מאידך, קיים סיכוי לעליה ברווחים כספיים או קבלת כספים ממכירת רכוש. אין זה הזמן להכנס להשקעות כספיות בעלות רמת סיכון גבוהה מדי. מידע המגיע אליכם בימים אלה נגוע באי דיוקים ומוטב לבדוק אותו שוב לפני שתסמכו עליו. ביקור אצל קרובים יוליד אכזבה מסויימת. בעייה בריאותית דורשת התייחסות רצינית ופניה לטיפול יסודי.

עכשיו ב- אינגליו·

רשת הטקסטיל לבית של כרמל

מבצע מתנות לחגים:

החנויות בר"ג, ביתילי וחנות המפעל בקיסריה פתוחות במוצ"ש.

שטיח לכל מטרה בגודל 70×120 רק 8 ש"ח.

שטיחים

שטיח בדוגמת פיורד.
בגודל 140×200
160×240
מחיר החל מ-193 ש"ח

שמיכות

שמיכת חורף ליחיד
חלומית של כרמל
שמיכה דו שכבתית לחימום כפול
רק 89 ש"ח.

שמיכה כפולה ענקית
בגודל 220×240
החל מ-153 ש"ח

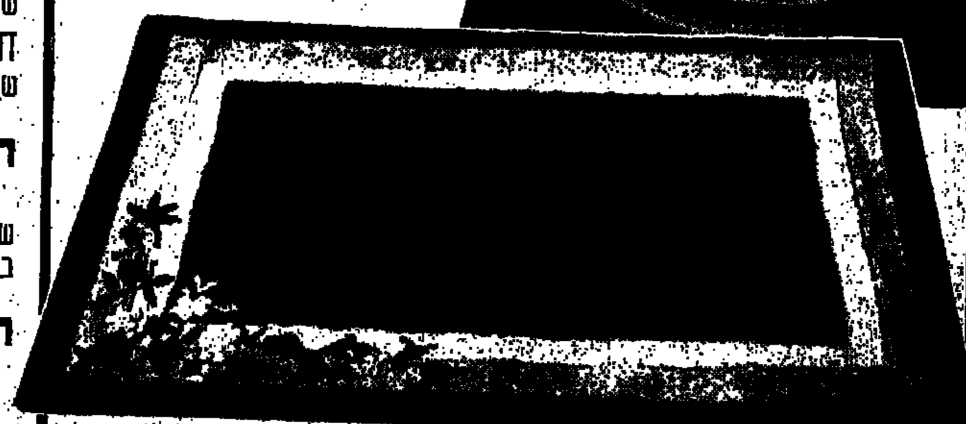

מפות חג

מתנה אידיאלית 150×200
רק 12 ש"ח.

- מבחר ענק של שטיחים וסטים מעודפי יצוא, באיכות מעולה 50% הנחה.
- **וילונות אמבטיה** החל מ-21 ש"ח
- **כיסוי מיטה** בגודל 220×230 35 ש"ח.

משווק ע"י פרוות כרמל
03-833955.70

שטיחונים לאמבטיה

חדש! שטיחונים עם גב גומי למניעת החלקה 12 צבעים מרהיבים.
החל מ-14.5 ש"ח.

שטיחונים לחדרי שינה

החל מ-19 ש"ח.

שטיח בדוגמא סינית
בגודל 120×180
160×230
מחיר החל מ-181 ש"ח

מתנת חגיגה לילדים

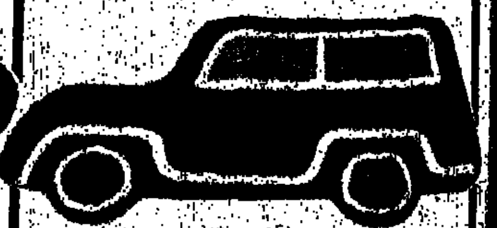

שטיח בדוגמא מיוחדת
רק 29 ש"ח

להשג בחנויות אילו:
חנויות חדשות: בת"א-המשביר לצרכן בדיזנגוף סנטר • ר"ג-בביתילי
• ר"ג - המעגל 1 פינת ביאליק. ביתילי מודיעין פינת אבא הלל, שקם, קניון אילון • ת"א - חנות המפעל, מטלון 26, שקם, אבן גבירול • חיפה - שקם (מגדל הנביאים)
[illegible] - צ'ק פוסט • אשקלון - בשקם • באר שבע - [illegible] • ק. מוצקין - [illegible] • כפר סבא - רוטשילד 68 • קיסריה - חנות המפעל, אור עקיבא ליד זווית השטיחים.

„אנחנו ישנים בנפרד, אוכלים בנפרד, יוצאים לחופשה בנפרד. עושים כל מה שאנחנו יכולים כדי שהנישואין שלנו יחזיקו מעמד..."

„אבל, בני, חשבתי שתהנה מאוד לעבוד עם הפרגיות..."

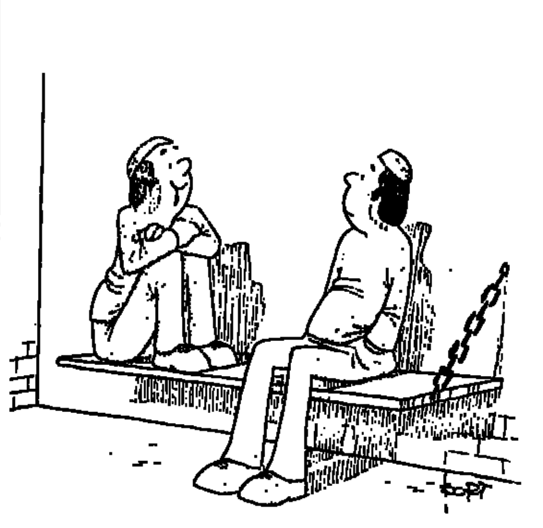

„ספר לי עוד פעם מה קרה אחרי שאשתך אמרה לך 'רק על גופתי המתה'..."

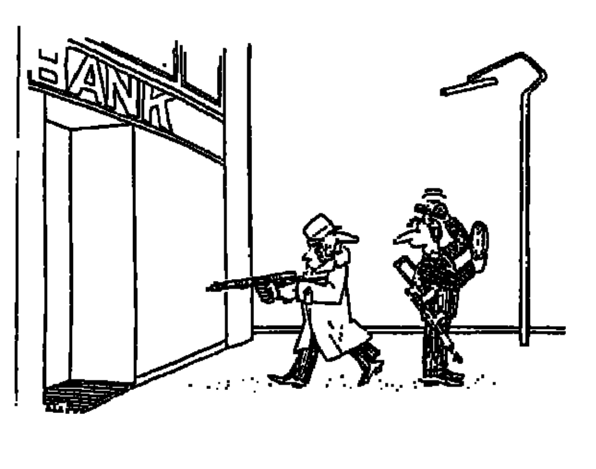

„אם לא איכפת לך, יש מצלמות טלוויזיה בפנים..."

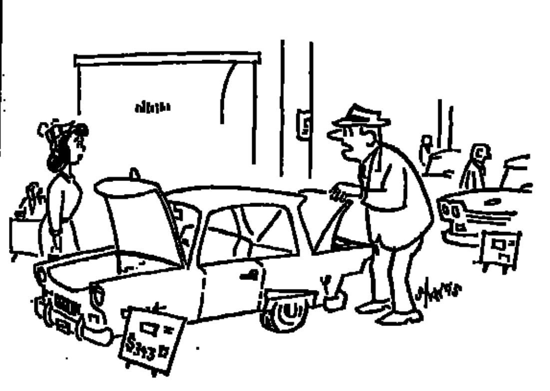

„אין פלא שזה כל כך זול. גם מאחורה אין מנוע..."

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

להצליח בבגרות

בפיקוח משרד החינוך והתרבות

25% הנחה לנרשמים השבוע

בחירת בית־ספר היא החלטה חשובה ביותר. לפני שאתה מחליט - שאל את חבריך. למד מנסיונם של אחרים!

נמשכת ההרשמה לכיתות בוקר וערב למועד דצמבר 1987 לכל מקצועות הבגרות, כולל: מתמטיקה מורחבת, פיזיקה מורחבת בחינות פסיכומטריות.

מספר עובדות על האולפן לבגרות בהנהלת המהנדס א. לחמן: 1. 80% מתלמידינו עברו בהצלחה את בחינות הבגרות במועד ינואר 1986. 33% קבלו ציונים 9־10 במתמטיקה; 2. לימוד עד להצלחה בבחינה ללא תשלום נוסף, או החזר שכר לימוד במקרה של כשלון שני; 3. שעורי עזר לתלמידים מתקשים ללא תשלום נוסף; 4. בסקרי דעת קהל של חברת "קלע" בשנת 1986 ובשנת 1987 ברציפות, נבחר האולפן לבגרות בבי"ס האקסטרני הטוב ביותר בישראל; 5. לכן, זהו ביה"ס האקסטרני למבוגרים הגדול ביותר בישראל; אך בעל הכיתות הקטנות ביותר! הנך מוזמן להתייעצות בלתי מחייבת.

אליהו חבזה:
"כ-״ו בתיכון ל-10 באולפן לבגרות בפיזיקה 5 יחידות".

ההרשמה: – ההרשמה מסתיימת בימים אלה.
תל־אביב: רח' דרך חיפה 81 (בנין תיכון חדש חדר 7), טל' 5461106, 03-5460618.
ירושלים: רח' המלך ג'ורג' 16 טל' 222375, 02-222340.
חיפה: רח' יל"ג 3 (בית ליגת נשים), טל' 667411, 04-641040.
באר־שבע: רח' העצמאות 40, טל' 73146, 057-71690. מיזוג־אויר.
ראש־העין: פרוייקט שיקום השכונות, טל' 03-9369459.

גדי ר.
מפעמיים ציון 3 בתיכון לציון 8 באולפן לבגרות במתמטיקה 3 יח'.

האולפן לבגרות בהנהלת המהנדס א. לחמן מחבר הספרים

קריאה מהירה - קורס באחריות*!

*** אם לא תכפיל את מהירות קריאתך - יוחזר לך כספך!**

23 שנות נסיון ■ 40 אלף תלמידים ■ פיקוח אקדמאי

אם אתה רוצה להכפיל את יכולתך – חבל על כל דקה מיותרת.
בתשעה מפגשים תכפיל את מהירות קריאתך! תילמד לקרוא, לקלוט, להבין ולזכור.
קריאה מהירה – בבית־הספר, באוניברסיטה, או במקום־העבודה.
הצטרף לקורס הקרוב למקום מגוריך.

קורסי אחר־הצהריים ייפתחו בסניפים הבאים:

בתל־אביב:	בבית ציוני אמריקה, אבן־גבירול 26	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בירושלים:	במכללת מילת, אוריפס 30	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בחיפה:	בבית ארדשטיין, י.ל. פרץ 20, הדר	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בקרית־חיים:	בבית ההסתדרות, שדרת 75	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בהרצליה:	בביה"ס התיכון, הרב קוק 30	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בכפר־סבא:	בתיכון ע"ש אלון, גלר 6	ביום ב' 14.9 וביום ה' 17.9 בשעה 7
ברחובות:	בבית החמישה, גולדברג 6	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
בפתח־תקוה:	בסמינר שיין, קפלן 42	ביום ב' 14.9 וביום ה' 17.9 בשעה 5
בראשל"צ:	גימנסיה ריאלית, סמילנסקי 3	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 7
בנתניה:	בבית ליגת נשים, מקדונלד 5	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 7
ברמת־גן:	בבית התרבות, קריניצי 6	ביום ב' 14.9 וביום ה' 17.9 בשעה 5
בבאר־שבע:	מכללת מילת, רמב"ם 30	ביום ב' 14.9 וביום ה' 17.9 בשעה 5
בחולון:	מתנ"ס נאות שושנים, גאולים 64	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 7
ברמת־השרון:	תיכון אלון, אוסישקין 99	ביום ב' 14.9 וביום ה' 17.9 בשעה 7
חדרה:	בית־ספר תיכון חדרה, שכונת רמבים	ביום א' 13.9 וביום ד' 16.9 בשעה 5
קרית אונו:	מתנ"ס צה"ל 104, טל. 716573, 03-343603	

הרשמה מוקדמת במקום.

להרשמה ולקבלת ציוד לימודי, הקדם ובוא 30 דקות לפני פתיחת הקורס.
שכר הלימוד למשתתף 183 שקלים חדשים.
פרטים בטל. 900595/6

מ י ל ה
המכללה לקריאה מהירה

תַּפּוּחַ וָעֵץ

319 לילדים ולהורים

ממדף הספרים

לעבור את שנת הלימודים בשלום

„יומנוער" ★ ערך: איטו אבירם ★ הוצאת „ליאב", צ.צ. הפקות בע"מ.

מה הדבר הכי חשוב שבני־הנעורים עושים בבית־הספר? אל תתאמצו, אם עברתם את גיל שלושים, אין לכם סיכוי למצוא את התשובה: „מחכים לחופש הגדול". היומן הזה, „יומנוער", מיועד להקל במעט את מצוקות הציפיה.

לבד ממערכת־שעות ומקום לרשום בו את שיעורי הבית, יש ביומן הזה המון דברים חשובים ומעניינים, ואני לא מתכוון לתאריכים חשובים בהיסטוריה היהודית, פסגות הרים, ונוסחאות מתמטיות. את אלה, אומר אבירם, תוכלו תמיד למצוא ביומנים אחרים.

במקום הרשימות השיגרתיות הללו, היומנוער מציע: מדריך מפורט המנחה את התלמיד במבוך המכונה בית־ספר־תיכון ומביא לידיעתו את זכויותיו. (כן, לתלמידים, מסתבר, יש גם זכויות). מתי מותר למורה להוציא תלמיד מן הכיתה? כמה מיבחנים מותר לערוך בשבוע? איך להעתיק? ואיך לערוך את עיתון בית־הספר? (סידרת עצות).

אב תשמ"ח

17 | י' אב תשמ"ח ראשון

יש להם חלומות בראש

בהמשך – מידע על שאלות כלליות: איך מגישים עבודת־גמר? מה הכללים לקבלה לאוניברסיטאות? כיצד מתקבלים לעתודה האקדמאית? כתובות של בתי־ספר לריקוד, מתעלוני מאכלים, חוקים במשחקי ספורט שונים, איך צובעים את השיער? כתובות של אמנים, איך מקבלים רישיון נהיגה? ורישיון טיס? מה רואים במועדוני־לילה (בצירוף כתובות וטלפונים של מועדונים).

יש גם מידע (שטחי למדי) בתחומי תחביב – צילום, אסטרולוגיה, גרפולוגיה, לצד מידע מקיף בתחום המין: איך להיזהר מהריון, ואיך, אם כבר יש, עושים הפלה.

חבל שדווקא בקטע זה, שהוא מן החשובים ביומן, לא טרחו המפיקים לערוך הגהה קפדנית וכך התגלגלה המילה „תגובת" במילה „תגבלת"...

מידע על צה"ל: מה מצפה לנו בתהליך הגיוס? איך מתקבלים לגלי־צה"ל? ללהקת צבאית? ל„במחנה"? יחידות אחרות, לדעת עורכי היומן, לא מושכות את בני־הנעורים.

יש אפילו (איך לא?) במת מירשמי־דיאטות.

בקיצור, יש לנו כאן יומן קצת־אחר, עם קריצה, המדבר אל החבריה בשפה שלהם, ועל מה שבראש שלהם. יש טעויות, יש מקום לשיפורים, אבל בהתחשב בעובדה שזו „פעם ראשונה", ולאיטו אבירם יש „עבר נקי", מתקבל.

ובשם עוזר

בישול בקציק־צק

מַשֶּׁהוּ

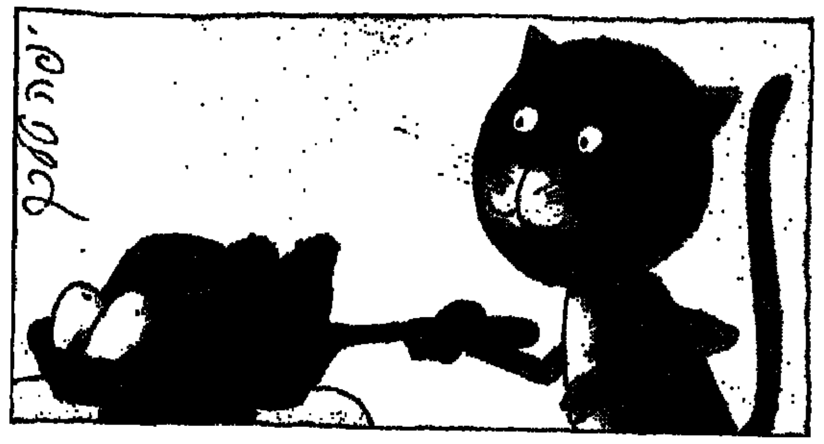

אֶת הַמַּתְכּוֹן הַמְּעַנְיֵן הַזֶּה קִבַּלְתִּי מִקּוֹרֵא צָעִיר (בֶּן 9) בְּשֵׁם יַמִּי וִיסְלֶר (וְהוּא הַיֶּלֶד שֶׁל הַסּוֹפֵר פּוּצ'וּ), שֶׁאוֹהֵב גַּם לִקְרֹא עַל מַאֲכָלִים וְגַם לְהָכִין אוֹתָם. הוּא קוֹרֵא לָזֶה סָלָט תַּפּוּחֵי־אֲדָמָה, אֲבָל נִדְמֶה לִי שֶׁזֶּה יוֹתֵר תּוֹסֶפֶת מֵאֲשֶׁר סָלָט. בְּעֶצֶם, תַּחְלִיטוּ בְּעַצְמְכֶם.

הַמִּצְרָכִים הַדְּרוּשִׁים לְמָנָה אַחַת: תַּפּוּחַ אֲדָמָה בֵּינוֹנִי, פְּרוּסַת לֶחֶם לָבָן, שְׁנֵי בֵּיצִים, שֶׁמֶן אוֹ מַרְגָּרִינָה.

אֹפֶן הַהֲכָנָה: מְרַסְּקִים אֶת תַּפּוּחַ הָאֲדָמָה הַמְקֻלָּף בְּפַמְפִּיָּה גַּסָּה, חוֹתְכִים אֶת פְּרוּסַת הַלֶּחֶם (כְּדַאי שֶׁלֹּא יִהְיֶה טָרִי) לְרִבּוּעִים. מְחַמְּמִים שֶׁמֶן אוֹ מַרְגָּרִינָה בְּמַחֲבַת וּמְטַגְּנִים אֶת תַּפּוּחֵי הָאֲדָמָה וְהַלֶּחֶם, תּוֹךְ כְּדֵי עִרְבּוּב. אַחֲרֵי כְּ־7 דַּקּוֹת מוֹסִיפִים אֶת הַבֵּיצִים, מֶלַח וּפִלְפֵּל וּבוֹחֲשִׁים עַד שֶׁהַבֵּיצִים נִקְרָשׁוֹת וּמְחַבְּרוֹת אֶת כָּל הַמַּרְכִּיבִים בְּיַחַד. מַגִּישִׁים חַם, פּוֹשֵׁר אוֹ אֲפִלּוּ קַר. כָּךְ אָמַר יַמִּי וִיסְלֶר. מַה דַּעְתְּכֶם?

אַגַּב, גַּם אַתֶּם, יְלָדִים, יְכוֹלִים לִשְׁלֹחַ אֵלַי מַתְכּוֹנִים שֶׁל הַמַּאֲכָלִים הָאֲהוּבִים עֲלֵיכֶם, וַאֲנִי אֲפַרְסֵם אוֹתָם, אִם יִמְצְאוּ חֵן בְּעֵינַי, לְטוֹבַת כָּל הַיְלָדִים הָאַכְלָנִים.

דניאלה שמי

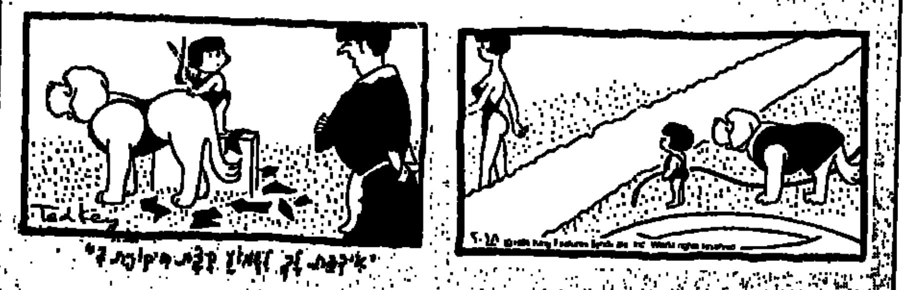

מדף הצצוטים

להגיע הביתה בשלום

הותיקים זוכרים היטב את הימים, כשבגרוש היה חור, ואת דלת הכניסה אפשר היה להשאיר פתוחה לרווחה: הגנב העברי היה נדיר, אולי מפני שפשוט לא היה מה לגנוב...

ילד של היום, אם יחפש מקבילות בזכרונות אלה, יהיה בצרות. היום הבעיה היא איך לטעת בילדים פחד מפני זרים, וכללי זהירות בהתנהגות חברתית, בלי להפוך אותו לנאורוטי. „משחקי יצירה" מציעים אלטרנטיבה משחקית באמצעות משחק־קופסה חדש – „לך על בטוח".

על לוח קשיח נאה, הולך כל אחד מהמשתתפים במסלול, האמור להביא אותו בבטחון הביתה. אלא שבדרכו עליו להשיב נכון לסידרת שאלות העוסקות בבטיחות מורות שונות. ידע – יזכה באסימון המקרב אותו לנצחון. לא ידע – יפסיד אסימון.

והשאלות: מה מספר הטלפון של המשטרה, מה הדבר הראשון שתעשה כדי לחצות כביש. זר מזמין אותך למכוניתו, מה עושים?

יש שאלות הנוגעות לצורת ההתנהגות כשאתה לבדך בבית. הרבה שאלות חשובות ומנחות, הרבה כללים חשובים. כל אחד מאתנו יכול לצטט כמה וכמה שמות של ילדים שאם היו שומרים על כללים אלה, לא היו מגיעים לעמודים הראשונים של העתון בקטגורית האסונות.

בעיני מצא חן מאד, שכל הרשימה הארוכה הזו איננה ניתנת בסיגנון של הטפה. זהו חלק ממשחק חוויתי, רב כללים ומהנה. המחיר, נכון ליוני – 22 ש"ח.

שושנה חן

יין המשומר

★ דִּבְרֵי חֲכָמִים בְּנַחַת נִשְׁמָעִים, דְּהַיְנוּ: אִם הֵם בְּנַחַת, אֲזַי נִשְׁמָעִים!

הָאַדְמוֹ"ר אַבְרָהָם מָרְדְּכַי מִגּוּר

ללמוד בביף!

למה טוב לאסוף בולים?

מעבר להתרגשות שבאיסוף וכהשלמת סדרות, יש באיסוף בכלל ובאיסוף בולים בפרט, רווח גדול מאד להשכלה הכללית וגם להוספת מידע־עניני בשטחים שונים, בעיקר היסטוריה, גיאוגרפיה, אמנות וכו'. האיסוף בנושאים מיוחדים, מעלה את רמת הידע והתעניינות של התלמידים בכל הגילים, מוסיף ענין ומתח חיובי לחייהם ומשפר את רמת הלימודים שלהם.

בולי דואר־ישראל הם מעין אנציקלופדיה של מידע בהיסטוריה יהודית של ארץ־ישראל, ידיעת הארץ, צמחיה ונוף. כך גם בבולי העולם. בכל ארץ משתדלים להכניס בבולים מידע מהימן ומדוייק. ידוע כי תלמידים שאוספים בולים בצורה רצינית, נמנים על המצטיינים בכל ענפי הלימודים הכלליים.

בחופשים ובחגים כדאי אמנם לטייל בשבילי הארץ, אבל כדאי להתחיל, או לספר ולהשלים את אוסף הבולים המוונה.

הגיע לידי בול יפה, שהונפק על־ידי השירות הבולאי הישראלי, ועל אף החום הגדול ששרר בשבועות האחרונים, צירפתי אותו לאלבום הבולים שלי ובהזדמנות זו עשיתי סדר וסידור מחודש בכל האלבומים שלי... האמינו לי, החום נשתכח ממני! וכל זה בגלל אופיו של הבול הזה, העוסק בארץ יפה ונקיה, בא לעזרת המטיילים ומזכיר להם: לטייל, אבל לשמור שהארץ תהיה יפה ונקיה.

הבול החדש, הקורא לשמירת הנקיון ברשות הרבים, יצא לאור בי"ז בסיון תשמ"ז, (14 ביוני 1987). כותרתו: ישראל נקיה.

התקופה המודרנית, בה אנו חיים, מאופיינת בצריכה אדירה ומתוך כך גם בהררי אריזות ריקות ופסולת. בארצנו, שהיא ארץ קולטת עליה, גם מארצות שבהן אין מודעות לנקיון ברשות הרבים, היתה בעיית הפסולת לנושא מרכזי רב־חשיבות לאיכות חיינו.

יש חוק בישראל, האוסר להשליך פסולת ברשות־הרבים. מי שעובר על החוק צפוי לקנס עד 3,000 ש"ח, אבל במקום להשמר מן הפקחים המטילים קנס, מוטב לשמור ולא ללכלך, שהרי אנחנו שומרים על הבית שלנו!

בול „ישראל נקיה", שעוצב בידי אסף ברג, מזכיר לכולנו לשמור על הבית שלנו. שיהיה לנו תענוג לחיות כאן!

חיים לנגלבן

"מולטישופ"

עידן חדש בישראל

הרשת הגדולה ביותר בישראל למוצרי חשמל.

לראשונה בישראל! 8 חנויות למוצרי חשמל ותיקות, מוכרות ובעלות מוניטין התאגדו לרשת אחת רשת מולטי שופ הרשת שמציעה לך הצרכן הנבון את **כל מגוון מוצרי החשמל המשווקים בישראל** מקררים, מכונות כביסה מקפיאים, שואבי אבק, מערכות סטראו וידאו ועוד ועוד.
רשת מולטי שופ רשת אחת עם עוצמה אמינות ואיכות כפול שמונה!!! הרשת שמציעה מקסימום אפשרויות במינימום מחיר.

12×193 ש"ח

וידאו טייפ
TOSHIBA

הדור החדש של מכשירי וידאו. הוידאו הדיגיטלי היחידי!!! תמונה מושלמת ללא תקלות הדרכה ושרות בבית הלקוח ע"י אי.וי.סי. (מקבוצת כור סחר)

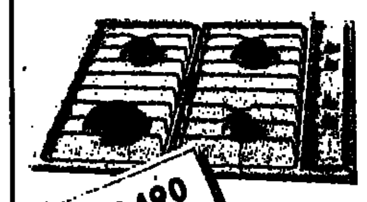

1490 ש"ח!!!!

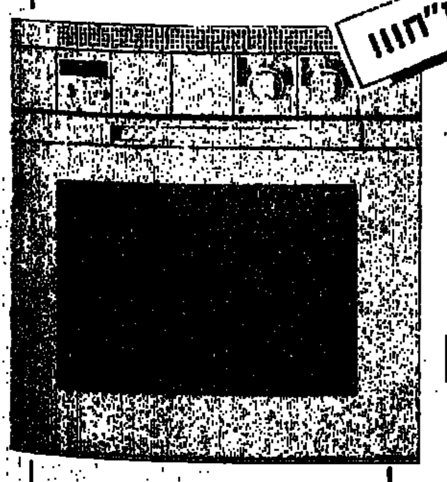

תנור + כיריים
CONCORDE

כיריים ותנור קונקורד פאר תוצרת אירופה מולטי סיסטם, 8 פעולות לבחירתך (עם או בלי טורבו).

טלויזיה + וידיאו
ORION

טלויזיה - וידיאו פלייר נייד.
ביחידה אחת.
אפשרות להתחברות לטלויזיה נוספת.

חדש!!!

במבצע היכרות לשבוע בלבד!!! 3 × 833 ש"ח

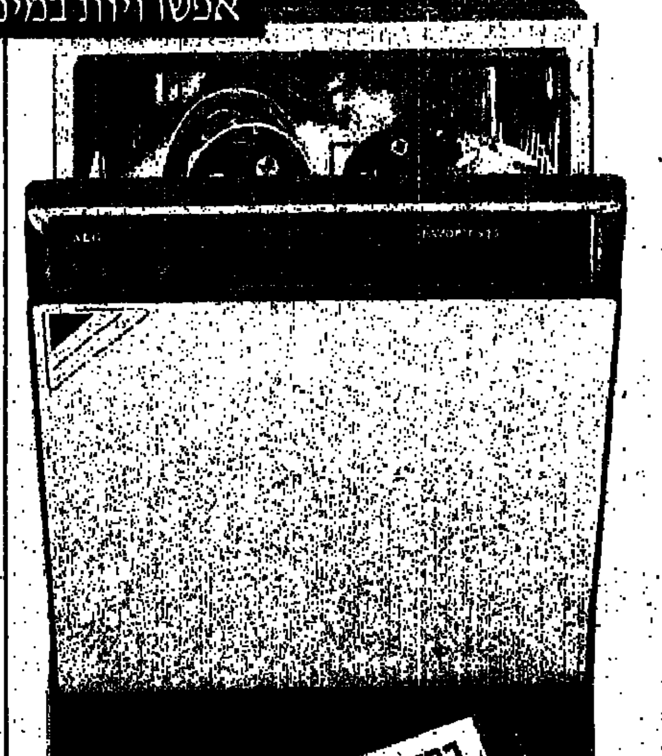

AEG
FAVORIT 525

מדיח הכלים האלקטרוני מתוצרת גרמניה. 9 תוכניות. חסכוני ביותר בצריכת מים. התזת מים מ-3 נקודות, 15 שנות בטות.

הכנס השווה ובדוק זה אפשרי רק במולטישופ

ברשת מולטישופ אשראי גמיש עד 13 תשלומים

מולטישופ

אורטל סוקולוב 56 רמת השרון	ברנפלד בע"מ רוטשילד 39-79 ראשון לציון	גל חי־120 בע"מ ההגנה 16 פתח־תקוה	טלסטאר ביאליק 36 רמת־גן	עזורי אריה מרכז מסחרי, הנשיא 57 קרית־אונו	פינקלשטיין ויצמן 25 נס־ציונה	רדיו T.V. סוקולוב 53 הרצליה	תל־אור שמואל הנציב 15 נתניה

שעה של פנאי

תשבץ

מאת הלל הרשושנים

מספר 1437

21 פרסים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה. פרס א': הספר „לא זכותי באור מן ההפקר" – מאת יצחק רפאל, ועוד 20 פרסים שונים. המען למשלוח פתרונות: „הלל", תשבץ השבוע מס' 1437, ת.ד. 20227, ת"א (61201).

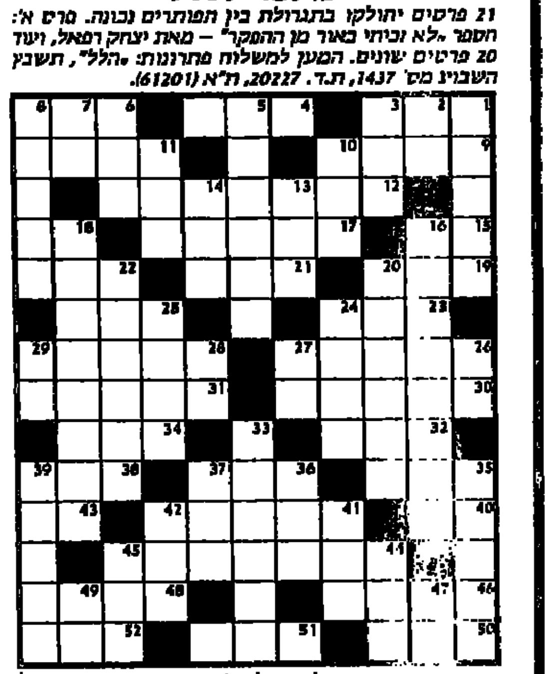

במאוזן – מימין לשמאל: 1) שם בתו היחידה של הבעל־שם־טוב 4) מעל בחרם יריחו 6) בלוטה בגרון 9) אחת מבנותיו של צלפחד בן־חפר 11) תומך בפקרנות (אנרכיסט – בלעז. (מתחדישי הלשונאי הלל הרשושנים) 12) „תרדיף" (שם נרדף) ל„לא יצלח" 15) הבעה של צער 17) עגלת־יד בעלת אופן אחד 18) גדול במיספר 19) כפתור בגבעול הפרח 21) המקשר העולמי בין בני־אדם 22) מכשיר לדיוג דגים 23) חלון צר וקטן 25) מדינה ביבשת אמריקה 26) תורת הלשון 28) הבגדים שאדם לובש 30) אבן מאבני החושן 31) אגודת אנשים בעלי דעות שוות 32) קוסמת יפה ומיטיבה – ביטוי לועזי 34) שם סיפורו היפה של מ.ז. פאירברג 26) אמונה 36) „תרדיף" ל„קללה" 38) אמציע ח4) נחשול קטן 41) צמחי־מים על שפת הנחל 43) נקי, טהור 44) מומחה לחקלאות – בלעז 46) יגהוב 48) „שערון", שער קטן 50) מארבע מיתות בית־דין לפנים בישראל 51) בלעדיהם אין חיים לבעלי חיים 52) „תרדיף" ל„עיר".

במאונך – מלמעלה למטה: 1) בנו בכורו של המלך דוד 2) אביון 3) סיבים של קליפת עצים 5) עיירה בגליל התחתון 6) המטבע שלנו 7) צינה 8) נהר גדול במרכז אירופה 10) מחלומה 11) אחת ממעיינות השדה 13) פרח ריחני יפה 14) הכוח הנמצא בכל אדם 16) מחבר הספר הניתן כפרס ראיון 18) מחזה מוצג על קרשי „הבימה" 20) „תרדיף" ל„שחמט" 22) מושב בעמק חפר, נוסד בשנת 1947 24) פצע בעטיית נגיעה באש 25) מאכל מזרחי מפולפל 27) „שבר" את גב הגמל 28) תסר יומומיות 29) משקה עממי 33) „תרדיף" ל„פלגי" 35) גרימת נזק, טעות בכתב או בדפוס 36) אוסף של דברים נדירים – מתחדישי הנ"ל 37) רכוש 39) המעי הגס התחתון, חלחולת 41) מקוה־מים גדול 42) צמרת האילן 44) סוג עץ נדיר ויפה 45) ישוב חקלאי 47) מתייהד 49) בחמה גסה טהורה.

תשבץ תרתי־משמע ©

מאת נריב אבידן

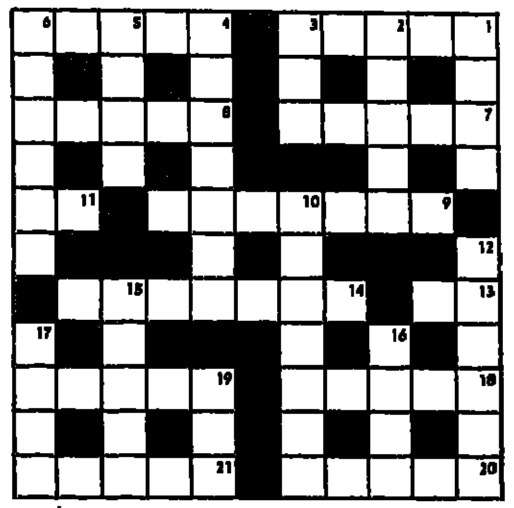

מספר 196

מאוזן:
1. מפני ש... הם בעלי נסיון (5)
4. מכוער מפורסם מתל־ברוך (5)
7. תיים מספק מכונית וגמל (5)
8. הנציג הצהוב (2,3)
9. באגדות שמענו שהוא מתכונן להכין כוס תה (7)
11. עם „13 אופקי" גם אם הוא ישנו, מה ההבדל? (4)
13. ראו „11 אופקי"
14. מצאתי מדריך ספורט ראשי (7)(עפ"י אילן גולדהירש)
18. באיזה חודש מוזכר סטיב אוסטין? (5)
19. הוא לא מתנגד להקרנות (5)(עפ"י פנחס ארונס)
20. רמז: הקוף שילם (5)(עפ"י אילן גולדהירש)
21. חלוקת התפקידים לקויה (מ)(5)

מאונך:
1. בעצם הוא לא סטודנט חדש (4)
2. דוקרים אילן מתוך שינה (5)
3. באמת גאון בחשמל (3)
4. מנחם גולן, למשל, לא מתפש תעסוקה נוספת ברדיו (3,4)
5. 6 בדיקה מוצאים שלוה (מ)(4)
6. תפר מלא גאווה בחברה (3,3)
10. שורת חכמה ואורגנית (7)
12. איך פנה אליו אבינועם, בעירו (3,3)
15. בשביל להציג שאלה צריך מטבע זר (5)
16. פרעל יוצא מפי (4)
17. קוראים לו קוף וזה מגיע לו (4)
19. מה המרחק מהאוניברסיטה? (3)

בין הפותרים יוגרל סך 25 ש"ח.

את הפתרונות יש לשלוח לפי הכתובת: תשבץ תרתי משמע „ידיעות אחרונות" ת.ד. 9177 מיקוד 61091 ת"א.

קשר מסויים

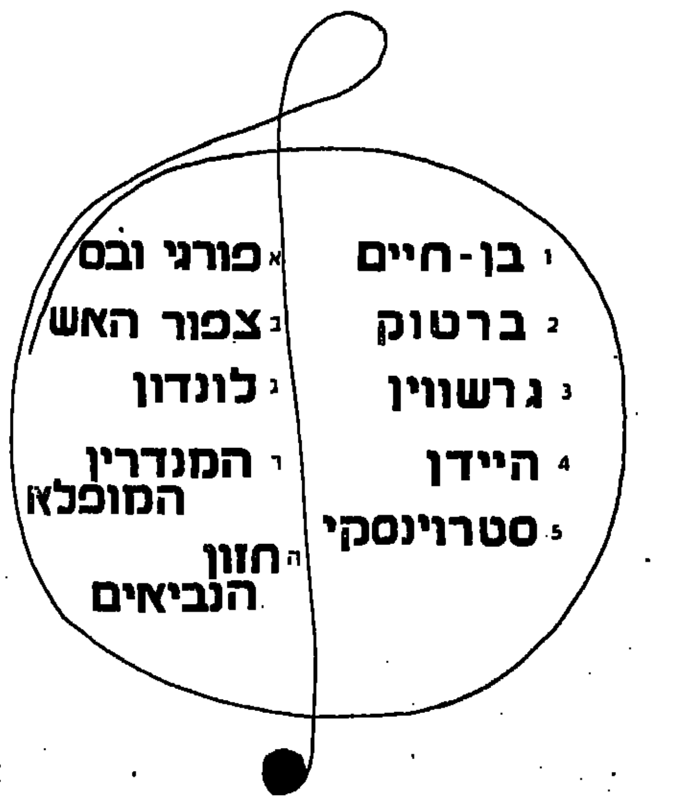

לפניכם רשימת מלחינים ואחת מיצירותיהם. עליכם לקשר בין השניים.
בין הפותרים יוגרל הספר השני מאת נעמי שמר.

חשבון קטן

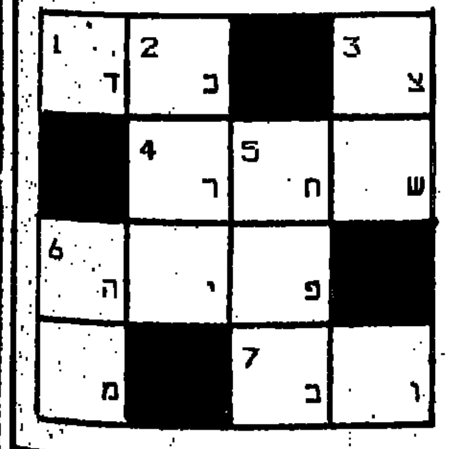

אופקי:
1. ריבוע
2. כפולה של 2 אנכי
3. חזקה של 2
1. 4 אופקי פחות 3 אנכי

אנכי:
2. כפולה של 1 אופקי
2. סכום הספרות של 4 אופקי
4. 5 אופקי פחות 2 אנכי
6. סכום הספרות של 6 אופקי.

עליך למצוא את ערכה של כל אות לחציב את האותיות המתאימות במקום הספרות להלן. אם כן תעשה, אימרה של ב. פסקל תקבלו.
.168411 6321 383628 63628 431

בין הפותרים יוגרל הספר כל השירים מאת נעמי שמר.

הציור השבועי לילד

איפה דוד ויהונתן?

שלושה ילדים דנה דוד ויהונתן שיחקו במחבואים. כשהגיע הזמן לקרוא להם לשוב הביתה, אלא יונתן ויהונתן... אנא ילדים, עיזרו לאמא ודנה, לגלותם.

הפתרונות והזוכים

פתרון חידת „אותיות ומספרים" מספר 1164

א. שיחזור פעולות החשבון בספרות:	962 +
	615
ב. הסיפרה „0" אינה משתתפת בחידה זו.	347
	168 −

שמות הזוכים ב־12 פרסי הספרים – „אותיות ומספרים" מס' 1164
ליאון ליער, ראשל"צ; דניאל חשואלי, ירושלים; יעקב קונטקין, רמת־יצחק; טל ביגון, רחובות; עמית מימון, רמת־ים; דינה גוטנטג,
ת"א: משה לרדו, רימונה; עופר לוי, קרית־אתא; אלי ביתהלוי, ת"א; שושנה שרון, ת"א.

הערה לזוכים בפרסי תשבץ השבוע 1427
כל הזוכים מתבקשים להמציא את כתובותיהם הנכונות על מנת לשלוח להם את הפרסים ת.ד 109, ת"א, לאילנה

■ את הפתרונות יש לשלוח במעטפה לפי הכתובת: „7 ימים" שבועון „ידיעות אחרונות", „שעה של פנאי", ת.ד. 20227 ת"א, מיקוד 61201.
■ ישותפו בהגרלה רק אלה שמעטפותיהם יגיעו תוך 10 ימים מיום פרסום החידה.
■ יש לציין את שם החידה ומספר הגליון על המעטפה.

פתרון גליון 1229

• כתב קותרים: לא תעשו עול במשפט לא תשא פני דל ולא תהדר פני גדול בצדק תשפוט עמיתך.
• עשים חושבים: א–5, ב–8, ג–0.

פתרון תשבץ תרתי משמע מס' 194

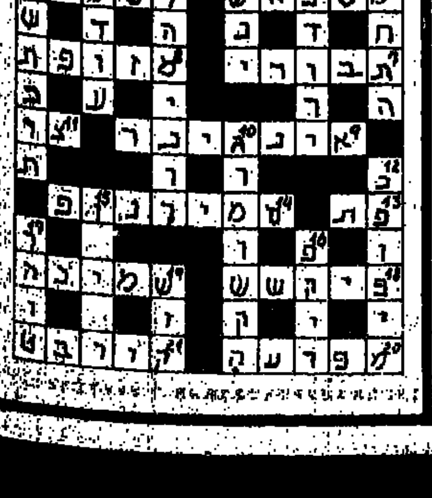

אותיות ומספרים

מספר 1171

	ט ו ב
	ר ע
	ע ו ל ם
	צ ב א
	ע ל ל

לפניכם חידת „אותיות ומספרים". בפעולת הכפל הוחלפו הספרות באותיות. יש לשחזר את פעולת החשבון, למצוא את הספרה שאינה משתתפת בה
★ 12 פרסי ספרים יחולקו בתגרולת בין הפותרים נכונה ★ המען למשלוח הפתרון: „אותיות ומספרים מס' 1171", ת.ד. 20227, ת"א (61201).

שחמט מאת אורי' צחור

פגישה ראשונה

ז'ודה פולגאר, בת ה־18, אינה מתמודדת בתחרויות שחמט ילד־שים. בתחרות שנערכה בבילד־או, שבצפון ספרד, שרוב משתת־פיה גברים, התמודדה, לראשונה, עם שחמטאית צמרת, והיא, הגב־רת הראשונה, אלופת העולם לנ־שים, מאיה צ'יבורדאנידזה, בת ה־25, מברית המועצות.
המפגש בין השתיים הסתיים כעבור 15 מסעים בלבד. ז'וז'ה הציעה תיקו וההצעה התקבלה. המצב, בעת ההסכמה לתיקו, היה מסובך למרי. עם המשתתפים נימנה גם רב האמן היוגוסלבי ליובומיר ליובוייביץ', שנחל בתחרות שני הפסדים. אחד נגד זוז'ה והשני נגד מאיה. זו האח־רונה אף הצליחה לחלץ תיקו מהשחמטאי השני במעלה בעו־לם, אנאטולי קארפוב.
קארפוב ניצח בתחרות בצוב־רו 7 נקודות בתשעה משחקים, ללא הפסד. נגד הספרדי הצעיר אילסקאס, נחלץ קארפוב, ממצב אבוד ואף ניצח. שני, ללא הפסד, סיים השבדי אולאף אנדרסון, בהקדימו את ליובוייביץ' וצ'יבורדאנידזה 5.5 נ"א, פולג־אר ואנדריי סוקולוב, הגודעו 4.5 נ"א, אילסקאס ואוצ'ואה 4 נ"א, פרנאנדז 3 ואיסטה – חצי נקודה כלבד. ארבעת האחרונים הם מספרד.

בחמשה משחקים. אחד ממשחקיו המלהיבים בתחרות (והיה לו לפ־זות עוד משחק אחד כזה) היה נגד הספרדי דה לה וילה. בניגוד למשחקים בהם, המנצח הוא שמפגין את המשחק המלהיב, גם דה לה וילה, „הקפיץ את הצופים מכסאותיהם".

פתיחה ספרדית

לבן: ד"ר נאן

שחור: דה לה וילה

הונגריה 1987

1.ה4, ה5; 2.פ־ו3, פ־ג6; 3.ר־ב5, ו5; (מסע זה מוביל לנר סח חריף, אשר במשחק מדוייק מקנה יתרון ללבן) 4.פ־ג3, פ־ד4; 5.ה:ו5, (מסע זה אינו מומלץ. מקובל 5.ר־א4, או 5.פ:ד4, המשחקוסטקאייב – קולב, שנערך אשתקד בבולגריה נמשך 5.פ:ד4, ה:ד4; 6.פ־ד5!? ג6; 7.ה:ו5! ג:ד5, 8.מה־ח5+ מ־ה7; 9.0־0, וללבן התקפה חזקה תמורת החומר שהקריב. בתוספת משגים, של יריבו, אף ניצח במשחק.)
5...ג6; (מוטב, כנראה, 5...פ:ב5, 6.פ:ב5, ד6; עם משחק נגדי טוב לשחור) 6.פ:ה5!? (בע־בר שותק: 6.פ:ד4, ה:ד4; 7.מה־ח5+ מ־ה7; 8.0־0, ושוב, הלבן מקריב כלי וזוכה בהתקפה חזקה מאד) 6...פ־ו6; (על 6...ג:ב5; בא 7.מה־ח5+ ועל 6...מה־ה7; בא 7.0־0, מ־ד8;)
7.ר־ד3, ד6; 8.פ־ו4, פ:ו5; 9.0־0, ר־ה7; 10.פ:ו6+ ר:ו6; 11.צ־ה1+ מ־ו7; 12.פ־ה4!! (ניתן היה לפשט, במקצת, את המצב על ידי 12.ר:ו5, ר:ו5; 13.פ־ה4, וללבן רגלי יותר) 12...צ־ו8; 13.ג3, מ־ו8; 14.ר־ג2, ר5; 15.פ־ו3, פ:ו3; 16.ה:ו3, ר4; 17.ר־ה4, מה־ב6; (ללבן יתרון ברגלי, היוזמה היא של השחור) 18.מה־ג2, ד5; 19.מה:ד3, (לא 19.ר:ד3?? בשל מה:ו2+!!) 20.מ:ו2, ר־ד4++ 21.מ־ה2, ר־ד4 (X4) 19...ר:ג3! 20.ב:ג3, מה:ו2+ 21.מ־ח2, מה:ו1;

מצב הלבן, נראה קשה, במ־יוחד נוכח האיום ...צ־ו6; האם זה כך?
המשחק נמשך: 22.ר־א3! מה:א1; 23.ר:ח7+ מ־ח8; 24.ר:ו8, ו־ה6; 25.ר:ו7+!! מ:ו7; 26.מה־ו6+ מ־ח8; ולא 26...מ־ו8; בשל 27.מה־ו6+ ר־ו7; 28.מה־ח8+ ולזכר את הצריח) 27.מה־ח6! והפואנטה. השחור יאלץ לאכד יתרונו החומרי) 27...ר־ד5; (או 27...ר:א2; 28.ר־ו6+ מ־ו8; 29.מה־ח7+ מ־ו8; 30.מה־ח8+ ועל ר־ו8?? בא 31.מה־ו6+ ומט במסע הבא) 28.ר־ה4+ מ־ו8; 29.מה־ח7+ מ־ו8; 30.ר:ד5, ג:ד5; 31.מה־ח8+ מ־ה7; 32.מה:א8, מה:א2; 33.מה:ב7+ מ־ד6; 34.מה־כ8+ מ־ג6; 35.מה־ו5, מה־ג4; 36.מה־ו5, (לאחר 36.מה:ג4+?? ד:ג4; השחור הוא זה שמנצח) 36...א5; 37.א4, 38.ד3, מה־ג5; (38...מה:ג3?? 39.מה־ג8+) 39.מה־ג8+ מ־ב5; 40.מה־ב7+ מ־א5; 41.ו5, מה־ד6+ 42.ו3, א4; 43.ו4, מ־א4; 44.ו7, מה־ח6+ 45.מ־ז2, מה־ד2+ 46.מ־ח3, מה־ח6+ 47.מ־ז4, מה־ד6+ 48.מ־ו4, מה־ו6+ 49.מ־ה3, ד4+ 50.מ־ה4, מה־ה6+ 51.מ:ד4, מה־ז4+ 52.מ־ג3, והשחור נכנע.

מכת פתע

לבן: סלוב

שחור: יוסופוב

מינסק 1987

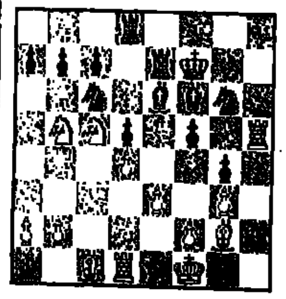

תור הלבן

לפנינו עמדה שהתקבלה במש־חק בגמר אליפות ברית המוע־צות. עמדת הלבן נראית כעדי־פה במקצת. לכן קשה לתאר, ממבט ראשון שתוך שלושה מס־עים הכניע, הלבן, את יריבו. כי־צרו התשובה להלן במהופך.

פיתרון

(הפתרון מודפס במהופך)

ניצחון לבירנבוים

אלוף ישראל בשחמט, נתן ביר־נבוים, ניצח בתחרות סוף שבוע, שהוקדשה לזיכרו של אמן השחמט ישראל דינר ז"ל, שנערכה בראשון לציון, במעמד ראש העיר, מר מאיר ניצן.
בירנבוים צבר 4.5 נקודות בחמשה משחקים בהקדימו את יונה קוסאשווילי, רן שבתאי, אביב פרידמן, לוכה קריסטול, פבל יארצב ויובל הלווינג 4 כל אחד. 58 שחמטאים השתתפו בתחרות.
סגן אלוף ישראל בשחמט, יצחק ויינגר, סיים בפעם השניה תוך שנה אחת, בתוצאה ירודה יותר מאשתו לוכה קריסטול. ויינגר אף נוצח על ידי אריק ליס, בן ה 15, מראשון לציון.
בתחרות ב', בה השתתפו 52 שחמטאים (עד מד כושר 1750) ניצח אברהם סכר, מקבוצת התעשיה האווירית, בצוברו 4.5 נקודות. ניצח על ארגון התחרוי־ות, שמואל (דוגו) פרידמן.

משחק מלהיב

ד"ר ג'ון נאן, מאנגליה, החל את התחרות הבינאוורית בסיר־אק שבהונגריה, עם 5 נקודות

ברידג' מאת [illegible] שמיר

ברידג' ומטעמי המזרח

ופעם הזמינה אותנו כרמלה, עם הבעלים, לארוחת ערב מזרחית. היה שם מכל טוב, תבונה, נוריות, פלאפל, יוניה, פול ועוד כהנה וכהנה, ולא לשכוח את הכחוק והסלט הטורקי – ממש שריפה – אבל טעים.
לאחר ארוחה כזו, החליטו הגברים לחזות בטלוויזיה ואנחנו הנשים – ברידג' פיקנטי, כמובן.
רחרתי את המערך להלן:

צפון
♠ 6 5 3
♡ 9 8 4
♢ A Q 7 6 5
♣ 10 3

מערב
♠ J 9 8 4
♡ Q 7 6 2
♢ –
♣ J 9 7 6 5

מזרח
♠ A 10 2
♡ K 10 5 3
♢ K J 10 9 8 4
♣ –

דרום
♠ K Q 7
♡ A J
♢ 3 2
♣ A K Q 8 4 2

חילק דרום – כולם פגיעים.

ההכרזות:

דרום	מערב	צפון	מזרח
1 קלאב	פאס	1 דיאמונד	פאס
3 בלי שליט	פאס	פאס	פאס

מערב בחרה להוביל בספייד. מזרח זכתה כאלוף והחזירה את העשירית ספייד. כרמלה, שישבה בדרום והיתה שותפתי, זכתה במלכה ספייד ומיד החלה במשיכת הקלאבים. זה הכשיל את החוזה, כי בסופו של דבר וכחח אומנם בארבעה קלאבים, אבל בינתיים מסרה שני קלאבים, שני ספיידים ודיאמונד אחד.
„החוזה אינו ניתן לביצוע בגלל החלוקה הגרועה בקלאבים", טענה כרמלה.
„איני סבורה כך", אמרתי, „נכון שיציאה כהארט היה בכוחה להכשיל את החוזה, אולם היציאה בספייד נתנה לך הזדמנות שאותה לא ניצלת".
„ארוחה פיקנטית, אבל המישחק לא כל כך", אמרה רות העוקצנית.
„הערה לא מוצלחת", אמרתי, „אולם אם ידוע לך איך אפשר היה לבצע את החוזה, אנא הסבירי", רות יקירתי".
רות אומנם הסמיקה – כי הרגישה שלא נהגה יפה כלפי המארחת – אבל ידעה לתת הסבר נאה:
„לאחר הזכיה במלכה ספייד הייתי ממשיכה אחרת. כל זמן שבידי שליטה בכל הסדרות, הייתי משחקת קלאב קטן אל העשירית ברומס, מערב היתה בוראי זוכה בנסיך ומחזירה ספייד. הייתי זוכה במלך ספייד, מושכת את העשירית קלאב, נכנסת ליד עם האלוף הארט, זוכה בארבעה קלאבים נוספים והאלוף דיאמונד היה משלים את החוזה".
„ומה היית עושה במקרה ומערב היתה נמנעת מלזכות מיד בנסיך קלאב?" נשאלה.
„מה הבעיה? הייתי זוכה ברומס בעשירית קלאב, חוזרת ליד עם האלוף קלאב, מושכת את המלך והמלכה קלאב ומוסרת קלאב למערב. בסופו של דבר אותו סיפור. הייתי זוכה בחמישה קלאבים, שני ספיידים, הארט אחד ודיאמונד אחד".
„נאה דרשת", אמרה כרמלה הסלחנית, „ועכשיו קפה עם בקלווה וכורסה".
„גם את אלה עשית בעצמך?" שאלתי בהערצה.
„את אלה קניתי בעצמי ביפו", ענתה כרמלה בחיוך.

שמעתם בודאי על תוצאות אליפות אירופה אשר התקיימה השנה בברייטון שבאנגליה. נבחרתנו נאבקה קשות והשיגה את המקום השמיני המכובד.
באותה עת החליטה הנהלת ה־E.B.L. (הליגה האירופית לברידג') להעניק למנהלי התחרויות: ה"ה פרנקלין מאנגליה, הרודיה ו־פייטואף מצרפת, וון דר בורה מהולנד וישראל ארדנבוים מישראל את תואר הכבוד: HONORARY CHIEF TOURNAMENT DIRECTOR.
נוסף לכך נבחר מר ארדנבוים כחבר ועדת החוקה של ה־E.B.L.
מר דוד ברדן נבחר שוב למזכיר ה־E.B.L.
ברכותי לכל הנבחרים.

מטבעות ומדליות מאת חיים לנגלבן

מטבעות איי ג'רסי וגרנסי

סדרת מטבעות שהוטבעו עבור איי התעלה ג'רסי וגרנסי, על־ידי המיטבעה הבריטית המלכותית, משקפת יותר מאלפיים שנים של היסטוריה מעניינת ומלחיבה, של איים ציוריים אלה. אספנים יכולים לרכוש עתה את מטבע הכסף של גרנסי, בערך של 2 לישי"ט, בגירסת כסף קשוט קפוא, וגירסת קופרו־ניקל בתגמיר בוהק, לא למתזור הכספים הרגיל. ואת האוסף הקשוט של גרנסי לשנת 1987, שגם הוא ניתן לרכישה בסט בתגמיר בוהק רגיל.
ג'רסי הוציאה את הסט הבוהק לא למחזור לשנת 1987, הכולל את המטבע החדש בן 1 לישי"ט, שעליו מופיע סמל המאריש (מעין כנסייה) של סט. מארטין. מטבע זה הוצא למכירה בתור המטבע השמיני בסדרת „המאריש" של מטבעות כסף קשוטים. המוטבעים על־ידי המיטבעה המלכותית הבריטית, עבור ג'רסי.
מלאת 900 שנה למותו של וויליאם הכובש, ב־1087 – מצויין במטבע, בן 2 לישי"ט של גרנסי לשנת 1987. המטבע בגודל כתר, שהוטבע בכמות מוגבלת של 2,500 יחידות בגירסה קשוטה מכסף ו־5,000 יחידות מקופרו־ניקל לא למחזור נושאות דיוקן יפהפה של וויליאם, רוכב נורמנדיה, שצוייר על־ידי הפסל הנודע לתהילה ארנולד מאשין. על הצד הקידמי מופיע דיוקן המלכה אליזבט השנייה, שצוייר על־ידי רפאל מחלוף (יליד ירושלים), אשר החליף את הדיוקן שצוייר על־ידי ארנולד מאשין, ואשר הופיע על מטבעות הממלכה המאוחדת עד שנת 1985. לשתי הגירסאות של המטבע אותן מידות: קוטר 38.61 מ"מ, משקל 28.28 גרם.
האוסף הקשוט של גרנסי לשנת 1987 – כמו הטבעה מוגבלת של 2,500, מכיל שמונה מטבעות, וביניהם המטבע בעריך של 2 לישי"ט. על הצד האחורי של המטבעות מופיעים היבטים שונים, חקלאיים וקיינגטיים, בכלכלה של גרנסי. הצד הקידמי הזהה בכל המטבעות, נושא את דיוקן המלכה, שצוייר על־ידי מאשין.
מכלוף. כל המטבעות מוטבעים ממתכות זולות, בתגמיר קשוט קפוא בסטנדרד גבוה. האוסף מוצג בתיבת תצוגה נאה מחומר דמוי־עור בצבע כחול והוא מלווה על־ידי חוברת מידע.
האוסף של גרנסי לשנת 1987, בתגמיר בוהק לא למחזור, מכיל רק שבעה מטבעות, ואינו כולל את המטבע בן 2 לישי"ט, אותו ניתן לרכוש בנפרד בתגמיר בוהק בגירסה רגילה לא למחזור. כמות ההטבעה של הסט מוגבלת ל־5,000 יחידות. עלון מידע צבעוני המצורף לסט מכיל איורים רבים ושפע של מידע על איי התעלה. לסט של ג'רסי לשנת 1987 בתגמיר בוהק רגיל לא למחזור, לא נקבעה כמות הטבעה מוגבלת. הוא מכיל שבעה מטבעות. על הצד האחורי מופיעים נושאים מן ההיסטוריה של ג'רסי, מהתקופה הפרהיסטורית, ועד לעידן הוויקטוריאני, ואילו הצד הקידמי, הזהה בכל המטבעות, נושא דיוקנה של המלכה אליזבט, שצוייר רוקא על־ידי מאשין.

על בולים ובולאים מאת שלמה שמגר

ואלנברג, המרשילד והרוזן ברנאדוט

דיוקנאותיהם של שלושה שברים מפורסמים ששמו נפשם בכפם בשירות האנושות מתנוססים על שלושה בולים חדשים שהופיעו במולדתם. ראול וואלנברג, על רקע אסירי מחנות־ריכוז מצד אחד וניצולי־שואה מצד שני.
דאג המרשילד, מזכ"ל האו"ם, שנהרג בתאונת־מטוס באפריקה, על רקע אולם עצרת האומות המאוחדות מצד אחד, והרי־ההימאלאייה מצד שני, כדי לסמל את תחביבו האלפיניזם שהיה קרוב ללבו. ג) הרוזן פולקה ברנאדוט, שנפל קרבן להתנקשות בזמן שירותו בארצנו כמתווך מטעם האו"ם. הוא נראה על רקע ה„אוטובוסים הלבנים" מסומנים בצלב אדום, שבהם הציל מידי הנאצים שלושים אלף אסירי מחנות־ריכוז בחודשי מ־1945.
בנוסף לנ"ל, הנפיק שבדיה השנה עוד ארבעה בולי אמנות ומאוצרות טירת גריפסהולם, וכן בולים שנושאיהם קירקס, גנים בוטניים, חג־המולד והתנ־פויס־נובל (לאסטרופיסיקה).

השלג הנצחי באפריקה

שמואל טלקי (1845–1916) היה אירופאי הראשון שהגיע אל גבול השלג הנצחי האפריקה. הוא נולד בהונגריה, למד מדעי־הטבע בגרמניה ובשנת 1886 יצא לאפריקה. אל הקילימנג'רו הגיע מקץ חצי שנה ולציון האירוע הופיע בהונגריה בול לכבודו. כשנת 1888 גילו טלקי והקצין הגרמני לודוויג הונל את שתי ימות־המלח האפריקניות הגדולות רודולף וסטפאני. למשלחת המרעית שלהם היתה משמעות גדולה בתולדות חקר היבשת השחורה. בבול מראים את התוואי של שלושת אלפים קילומטרים שהוא עבר בארץ לא־נודעת.

איגוד עובדי הדפוס

בהונגריה הופיע בול למלאת 125 שנה לאיגוד הדפוס, ועליו והעתונות (הציור: מוטיב מן המאה ה־17 על פי אברהם פון־ווירדט). כן הופיעו ששה בולים לציון 75 שנות חקר הקוטב הדרומי (דיוקנאות קוק, בלינגסהאוזן, שקלטון, אמונדסן, סקוט וכירד).

עידוד התיירות

שני בולים חדשים צורפו בספרד לסידרה המתמשכת של עידוד התיירות. האתרים המוצגים הפעם הם שני מנזורים היסטוריים מצפון ספרד: ס"ט ויואן דה לאס אבדס וסנטה מריה ד'אוסו.

קנה הסוכר

באי טנטיקסט שבים הקאריבי הונפקו שתי סדרות של חמישה בולים כל אחת, מחוברים ביניהם, המציגים את עיקר העושר המקומי: תעשית קנה־הסוכר.

היעזן לפני החג! נצלו את שכר הלימוד הנמוך והתחילו לימודיכם מיד או אחרי החג - לפי בחירתכם!

מדור לימודים

קורס למנהלות משרד

נפתחים גם קורסים למזכירות בכירות

מתקבלות מועמדות רציניות בעלות 12 שנות לימוד, לאחר ראיון אישי.

מכינות למשרה בכירה לניהול משרדים ושמות

הלימודים בשעות הערב, 2-3 פעמים בשבוע, כולל הכנה לבחינות סוג 2 של משרד העבודה.

תוכנית הלימודים כוללת:
• הכנה לבחינות סוג 2 • הנהלת חשבונות סוג 1 • אנגלית • עיבוד תמלילים והכרת המחשב • ראיון והערכת עובדים • ניהול צוות עובדים • טיפוח החן • התנהגות ונימוסים.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף	תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 510 טל. 291858	חיפה בלפור 6 פינת נורדאו טל. 669041	רמת-גן ביאליק 47 קול אורדע טל. 728132
פתח תקוה אילנבי 13 טל. 913685	כפר סבא עתמני 3 (מול פנחס) טל. 444206	ראשל"צ רוטשילד 36 פסג' חיים טל. 958801	באר שבע העצמאות 49 פסג' גולן ק. ג' טל. 73714

מכון ישראלי למינהל

עיצוב פנים

כולל תכנון ועיצוב ריהוט

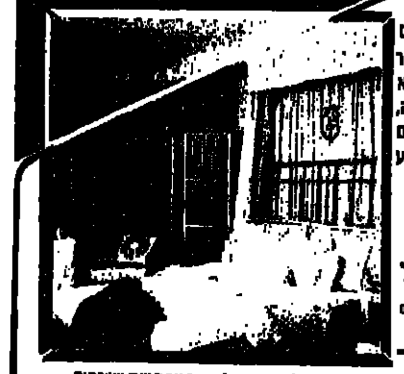

נפתחים קורסי בוקר וערב בת"א, חיפה, ירושלים ובאר שבע

מתקבלים/ות בעלי/ות כישרון ותחום לאחר מבחן התאמה

הקורס לעיצוב פנים מיועד לאנשים בעלי נישה אסתטית ויצירתית המתכוונים להפוך להיות מעצבי פנים מקצועיים, לבעלי חנויות שחשוב להם למשוך קהל לחנויותיהם, לבעלי אולמות תצוגה וכל אדם החוצה לדעת כיצד לתכנן ולהנות מהמרחב שלו ברווחה ובנוחות מירבית.

תכנית הלימודים כוללת: שירטוט ארכיטקטוני (סורות, שירטוט, גרפיקה) שרטוט לעיצוב פנים (גרפיקה, חומרים, מידות) גאומטריה תאורית (איזומטריה, אקסונומטריה, פרספקטיבה, הצללות), תיכנון ארכיטקטוני (תכנון ועיצוב חללי מגורים, תיכנון ועיצוב ריהוט, חומרים ותהליכים, פרטי בנין, פרטי נגרות ריהוט, עקרונות סטטיים וחוזק, צבע, תאורה, רישום טקסטיל ורפוד ועוד.

חינם - 24 שעות ביממה - חייג/י עכשיו לטל. 03-291858, 04-669041, 02-221933, 057-73714. גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט כמו כן תוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם

הנך מוזמנת לשיחת ייעוץ ומבחן התאמה ללא כל התחייבות מצידך

משרדינו פתוחים בין השעות 18.00-9.00 רצוף	תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על ח. 510 טל. 295528	חיפה בלפור 6 (פינת נורדאו) טל. 669041 671571	ירושלים יפו 36 (מול בית יואל) טל. 221933	באר שבע העצמאות 49 פסג' גולן ק. ג' טל. 73714

מכון להכשרה מקצועית

עיצוב אופנה

עיצוב אופנה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א ובחיפה.

אם את/ה מחפש/ת מקצוע מעניין, יצירתי ומקורי עיצוב אופנה הוא האתגר בשבילך.

הקורס מיועד לבעלי/ות מודעות אופנתית, טעם מעולה, כשרון עיצובי וחוש אסתטי

• קורס וגיל למחוסרות ידע.
• קורס מזור לבעלות ידע קודם.

הנך מוזמנת לשיחת ייעוץ ומבחן התאמה ללא כל התחייבות מצידך

חינם - 24 שעות ביממה! טלפן/י עכשיו לטל' 03-295529, 04-669041 גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

משרדינו פתוחים בין שעות 19.00-9.00 רצוף	תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 610 טל. 295529	חיפה בלפור 6 (פינת נורדאו) טל. 669041, 671571

המכון להכשרה מקצועית

תמלילנות קלדנות

גם את יכולה להרוויח 1,200 ש"ח בחודש כתמלילנית או קלדנית

הרשמה לקורסי בוקר וערב.

מדורי מודעות ה"דרושים" מוצפים מודעות בהן מחפשים - מעבדות תמלילים, קלדניות ומפעילות מסוף. אם את מחפשת עבודה שאין בה אבטלה, מקצוע בו תמצאי בקלות עבודה מספקת, מכובדת ומכניסה.

אנו נכשיר אותך תוך מספר שבועות ע"ג מחשב משוכלל P.C - I.B.M וללא תלות בגילך והשכלתך, בכל מקום בארץ ובשעות הנוחות לך כ: • מעבדת תמלילים • קלדנית • מפעילת מסוף - (קורס המקנה לך 2 מקצועות במקביל מעבדת תמלילים וקלדנית).

גיל - הכוונה תעסוקתית - לבוגרות הכוונה תעסוקתית למשרדים מוסדות ומפעלים ברחבי הארץ

לכב' מ.י.ל ת.ד 28125 (למס' 600) ת"א. מיקוד 61281 נא לשלוח אלי חינם עלון הסבר

שם וכתובת ______ טל ______

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטל' 03-201392, 04-664505 03-7261.12, 057-73714, 02-221933, וגם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך חוברת הסבר - חינם

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף	תל אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 610 טל 201392	חיפה ביאליק 6 פינת הרצל טל 664505	באר שבע העצמאות 49	ירושלים יפו 36
אשדוד	בת ים	חולון סוקולוב 48	אשקלון	רמלה	רחובות
רמת גן ביאליק 47	הרצליה סוקולוב 35	נתניה הרצל 24	פתח תקוה	ראשל"צ	כפר סבא עתמני 3

מ.י.ל. מכון ישראלי למינהל

תיכנות מחשבים

תכנות מחשבים

קורסי בוקר וערב בפיקוח משרד העבודה לקראת התואר תוכניתן סוג 1

הרשמה לקורסי בוקר וערב

3 מבצעים:
1. ייעוץ הנחה ממחיר הקורס.
2. חינם - קורס אנגלית או הנהלת חשבונות
3. חינם - 2 שפות תוכנות נוספות.

ייעוץ תעסוקתי ועזרה במציאת עבודה לבוגרים (לפי הישגיהם).

קורסים למפעילי מחשב.
• לימוד, תירגול ועבודה מעשית על גבי מחשבים.
• סידור מיוחד למשרתים במילואים. - לומדים המשרתים במילואים משלימים את החומר בקורס מקביל.
• לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים.
• קורסים לעובדי מוסדות ומפעלים.
• מבחן פסיכוטכני להתאמת כושר - חינם!

חינם - 24 שעות ביממה חייג/י כבר ברגע זה 03-291858, 04-669041, 02-221933, 057-73714 גם בלילות ובשבתות, מסור/י את פרטיך ותקבל/י לביתך מדריך ללימוד תכנות מחשבים ותוזמן למבחן התאמה. כמו כן תוזמן/י לראיון ומבחן התאמה - חינם.

לכבוד המכון להכשרה מקצועית ת.ד. 28125 ת"א, מיקוד 61281 (למס' 111) נא לשלוח לי מדריך ללימוד תכנות מחשבים שם כתובת ______ טל ______

תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 510 טל 291858	חיפה בלפור 6 פינת נורדאו טל 669041	ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל 221933

מכון להכשרה מקצועית

הנהלת חשבונות

הנהלת חשבונות

כולל לימוד הנהלת חשבונות ממוחשבת

הרשמה לקורסי בוקר וערב סוג 1 • 2 : 3

קורסי ערב מזורים פעמיים בשבוע במשך 5 חודשים
קורסי בוקר וערב אינטנסיביים 3 פעמים בשבוע במשך 7 שבועות

הכנה לבחינות סיום ממשלתיות
קבוצות לימוד קטנות
מורים מנוסים לימוד אינטנסיבי
תירגול בעבודה מעשית
השתלמות במכון י • ב מ

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטל' 03-295529, 04-669041, 057-73714 גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך פרוספקט.

לכבוד מכון ישראלי למינהל ת.ד 28124 למס' 16 ת"א מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד הנהח"ש שם כתובת ______ טל ______

משרדינו פתוחים בין השעות 9:00-19:00 רצוף	תל-אביב בן יהודה 32 בנין אל-על חדר 510 טל 295529	חיפה נורדאו 30 טל 665501	רמת גן ביאליק 47 מול אורדע טל 728132
פתח תקוה אילנבי 13 טל 913665	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג' חיים טל 958801	רחובות הרצל 183 טל 453532	חולון סוקולוב 48 בנין הסופר טל 880849	בת ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל 584161
ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל 221933	באר שבע העצמאות 49 פסג' גולן ק"ג טל 73714	נתניה הרצל 24 כיכר ציון טל 22404	הרצליה סוקולוב 35 פ' בן גוריון טל 87682	כפר סבא עתמני 3 מול פינגווין טל 444206
קרית אונו מרכז קהילתי יהודה רח' צה"ל 104 טל 718647	ק. חיים וביאליק העמקים 3 טל 740410	אשדוד בנין סאן לו 8 מרכז א' טל 36424	אשקלון הרצל 36 בית גנר טל 28480	רמלה הרצל 84 בנין מעל בנק לאומי טל 242384

מכון ישראלי למינהל

אנו מציעים לך להיות טכנאי שירות וידאו-טלוויזיה

ללא תלות בגיל, השכלה או ידע באלקטרוניקה

לימודי ערב פעמיים בשבוע

סידור מיוחד למשרתים במילואים.

מקצוע נדרש • הכנסה גבוהה עבודה מעניינת

• מסלול שנתי למחוסרי ידע באלקטרוניקה.
• מסלול חצי-שנתי לאלקטרונאים.
• לחיילים משוחררים תנאים מיוחדים.
• חב הקורס בעבודה מעשית - הכוונה לעבודה למסיימים.

כולל קורס לאומנות צלחת לווינים
לקליטת שידורי לווינים וטלויזיה בכבלים

חינם 24 שעות ביממה: חייג/י ברגע זה לטל. 03-295863, 04-664505, 057-73714 גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י פרוספקט והזמנה למבחן התאמה - חינם.

משרדינו פתוחים בין השעות 9.00-19.30 רצוף	תל אביב היר קון 48 מול אל-על טל 640493	חיפה ביאליק 21 פינת הרצל טל 664505	באר שבע העצמאות 49 פסג' גולן ק"ג טל 73714	פתח תקוה אילנבי 13 טל 913665

המכון להכשרה מקצועית

בגרות

גזור, שמור והשווה

למד בגרות בקלות וחסוך $1,000

הרשמה לקורסים מזורים למועדי ינואר 88' ויוני 88'. לימוד בכתב, לימוד ערב או משולב לפי בחירה.

רק במכונים האמריקאים: • שכ"ל זול ב-50%-80% מבתי ספר אחרים: למשל, הנרשם ל-2 מקצועות בכתב משלם 190 ש"ח למקצוע. הנרשם לכל המקצועות בכתב משלם 140 ש"ח למקצוע. הנרשם ל-2 קורסי ערב, מקבל 3 קורסים נוספים בכתב חינם! • 25% הנחה לחיילים! • 35 שנות נסיון • 95% הצלחה בבגרות • 8 רמות במתמטיקה ואנגלית • חומר הלימוד מסוכם בתקצירים • ביטוח הצלחה (אם תלמיד לא מצליח בבחינות מותר לו שכה"ל או שיוכל לחזור על הקורסים) • הכנה לכל מועדי הבגרות לאוניברסיטה ולטכניון.

לכ' ת.ד. 28124 ת"א למס' 97 מיקוד 61281 אבקשכם לשלוח אלי חינם חוברת הסברה ותעתיק מאמר מדעית אחרונה הקובע כי המכונים האמריקאים בשיתוף המכונים הבריטיים הם הבית הספר הזול ביותר לבגרות!

שם וכתובת ______ טל ______

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטל'. 03-201392, 057-73714, 04-669041, 02-221933 גם בלילות ובשבתות מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך חוברת הסבר - חינם.

משרדים פתוחים בין השעות 9:00-19:00 רצוף.

תל-אביב בן-יהודה 32 בנין אל-על חדר 610 טל. 201392	ירושלים יפו 36 מול בית יואל טל. 233195	חיפה בלפור 6 פינת נורדאו טל. 669041	באר שבע העצמאות 49 פסג' גולן ק"ג טל. 73714
רמת גן ביאליק 47 מול אורדע טל 728132	בת ים רוטשילד 18 פינת בלפור טל. 584161	כפר סבא עתמני 3 מול פינגווין טל. 444206	קרית אונו מרכז קהילתי רח' צה"ל 104 טל. 718647	חולון סוקולוב 48 בנין הסופר טל. 880889	רמלה הרצל 84 בנק לאומי טל. 242386
נתניה הרצל 24 כיכר ציון טל. 22404	אשדוד בנין סאן לו 8 מרכז א' טל. 36424	אשקלון הרצל 36 בית גנר טל. 28480	רחובות הרצל 183 טל. 453532	פתח תקוה אילנבי 13 טל. 913665	הרצליה סוקולוב 35 פ. בן גוריון טל. 87682	ראשל"צ רוטשילד 35 פסג' חיים טל. 958801

המכונים האמריקאיים להשכלה בכתב בשיתוף המכונים הבריטיים 35 שנות נסיון 95% הצלחה

גזור, שמור ובדוק

גרפיקה

הרשמה לקורסי בוקר וערב בת"א

הקורס לגרפיקה ועיצוב מיועד לבעלי גישה למקצוע ותכונות כמו דייקנות וסדר, גישה אסתטית, קראטיביות וכד'. יתקבלו רק בעלי טעם וכישרון מתאים לאחר מבחן פסיכומטרי. לבוגרים הפניה למקומות עבודה - בהתאם להישגים

משרדנו פתוח כל יום בין השעות 9:00-19:30 רצוף. ת"א - בן יהודה 32, בנין אל-על, חדר 610, טל. 03-295529

לכ' המדרשה לגרפיקה וציור ת.ד. 36239 ת"א מיקוד 61361 נא לשלוח לי פרוספקט על קורסי גרפיקה) שם וכתובת ______ טל ______

חינם - 24 שעות ביממה חייג/י כבר ברגע זה: טלפון 03-295529 או 03-291858 גם בלילות ובשבתות. מסור את שמך, כתובתך ותוזמן לראיון ומבחן התאמה חינם.

השכלה בכתב

למד/י גרפיקה וציור בביתך בזמנך הפנוי

לקבלת פרוספקט חינם ומבחן התאמת כשרון לגרפיקה - ללא כל התחייבות מצידך, טלפן/י 24 שעות ביממה: 03-5984404

לכ' המכונים האמריקאים ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61281 (למס' 77)
שם וכתובת ______ טל ______

ייעוץ מס

יועץ מס

נפתחים קורסי בוקר וערב

לקראת תחילת הסמכה מטעם נציבות מס הכנסה.
• קורסים רגילים לחסרי ידע • קורסים מזורים למנהלי חשבונות.

דרישה ליועצי מס בארץ

ההתפתחות העצומה של הכלכלה והמסחר, ותוקף המס החדשים גורמים לדרישה הולכת וגדלה ליועצי מס. כל עצמאי זקוק ליועץ מס או לרואה חשבון על מנת למלא אחרי הוראות השלטונות.

יועצי המס זוכים למעמד ולשכר מכובד

כתוצאה לדאי החשבון, זוכים יועצי המס למעמד מועדף והכנסתם בין הגבוהות במשק.

אפשרויות תעסוקה מגוונות

חלק מיועצי המס עובדים במקצוע כעצמאים. אחרים מעדיפים לעבוד כשכירים, קיימת גם אפשרות לתעסוקה חלקית.

חינם - 24 שעות ביממה. חייג/י ברגע זה לטלפון 03-291858, 02-221933, 03-295529, 04-669041 גם בלילות ובשבתות, מסור/י פרטיך ותקבל/י לביתך מדריך ליועצי/ות מס - חינם.

לכ' המכון הישראלי למינהל ת.ד. 28124 ת"א מיקוד 61281 (למס' 60) אבקשכם לשלוח אלי חינם מדריך ללימוד יעוץ מס.

שם וכתובת ______ טל ______

מכון ישראלי למינהל

יוזמה

במכללה למינהל פותחים לך יותר אפשרויות לקריירה

*המכללה למינהל פותחת לפניך יותר אפשרויות לפיתוח ולקידום הקריירה האישית שלך: **עשרות קורסים**, החל **מרמות היסוד** ועד **לרמות הבכירות ביותר**, במגוון גדול של מקצועות ומסלולים ובכל רחבי הארץ.*

אתה צריך רק להחליט ללמוד - אנו נעזור לך למצוא כיוון בחיים ולממש את הפוטנציאל האישי שלך.

*וכשמדובר ברצון שלך **להתקדם בחיים** - חשוב לעשות זאת במוסד הנכון. המכללה למינהל היא כתובת מכובדת לאנשים רציניים - **מוסד ציבורי, הפועל שלא למטרות רווח (מלכ"ר)**, אשר העמיד עד היום **יותר מ-300,000 בוגרים**.*

***לנוחותך:** מסלולי ערב, כך שתוכל להמשיך ולעבוד במשך כל זמן לימודיך.*

פיתוח מנהלים ת"א, ירושלים

ניהול למזכירה בכירה ת"א, ירושלים, חיפה, גבעתיים

מזכירות רפואיות ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, נתניה, פ"ת, רחובות, ראשל"צ, אשקלון

תיעוד תוכנה ת"א, ירושלים

אבטחת מידע ת"א, ירושלים

עיבוד תמלילים ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, פ"ת, אשקלון, ראשל"צ, טבריה, חדרה, חולון, גבעתיים, נתניה, יבנה

יישומי מחשב למנהלים ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש

הכרת המחשב ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, פ"ת, ראשל"צ, אשקלון, חולון, גבעתיים

מסלולים להשלמת השכלה - לימודי בגרות,
מכינה קדם אקדמית
הדרכה מוסדית
אפשרות לקורסים מוסדיים המותאמים לתכנית העבודה ולדרישות הארגון.

קורסי הסבה מקצועית לאקדמאים
* אבטחת מידע במערכות מחשבים.
* תיעוד תוכנה.
* מיועד לאקדמאים מובטלים המופנים להסבה מקצועית ע"י שירות התעסוקה.

חשבונאות

ראית חשבון אקדמי (ההרשמה סגורה)

הכשרת מורים לחשבונאות בחינוך העל-יסודי ת"א, ירושלים, ב"ש

חשבות וניהול כספים ת"א, ירושלים, חיפה

יועצי מס ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, נתניה, חדרה, אשקלון

יועצי השקעות ת"א, ירושלים

מנהלי חשבונות מדופלמים ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, נתניה, חדרה

הנהלת חשבונות סוג 1, 2, 3 ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, נתניה, ראשל"צ, אשקלון, חדרה, טבריה, פ"ת, חולון, ר"ג, רחובות, יבנה, לוד

חשבי שכר ת"א, ירושלים, חיפה, ב"ש, נתניה, ראשל"צ, רחובות

מחשבים

ניתוח מערכות ת"א, ירושלים

הכשרת מורים למחשבים ולאלקטרוניקה בחינוך העל-יסודי ת"א, ירושלים, ב"ש

מינהל

מינהל עסקים 4 שנתי, אקדמי (ההרשמה סגורה)

הכשרת מורים למינהל ולמזכירות בחינוך העל-יסודי ת"א, ירושלים, ב"ש

מינהל עסקים דו שנתי ת"א, ירושלים, חיפה, רחובות

שיווק ומכירות ת"א, ירושלים, חיפה

ניהול סחר בינלאומי ת"א, ירושלים, חיפה

ניהול ומשאבי אנוש ת"א, ירושלים, חיפה

פרסום ויחסי ציבור ת"א, ירושלים, חיפה

תל-אביב: • טל. 219958, 210390, 2 ,03-218291.
• הכשרת מורים טל. 452428, 03-441744, 5463153.
• "גינת" בי"ס לחשבונאות טל. 290775, 03-295977.
ירושלים: טל. 690130, 666380, 02-668383.
חיפה: טל. 8/9-512277-04. "בית הפקיד"
באר-שבע: • טל. 78706, 39591, 057-33031.
• הכשרת מורים, טל. 491220, 057-491556.
אשקלון: טל. 38840, 7/8-051-26226.
רחובות: טל. 1/2-08-458451 (אחה"צ) מועצת הפועלים
ראשל"צ: טל. 946464, 03-952138 (אחה"צ)
חולון: טל. 03-895913 (אחה"צ)
רמת-גן: טל. 03-719725 (אחה"צ)
גבעתיים: טל. 775344, 03-5743842.
פתח-תקוה: טל. 918988, 9327740, 03-9341134.
נתניה: טל. 613385, 053-332488.
חדרה: טל. 06-338846 (אחה"צ)
טבריה: טל. 20223, 067-91614.
יבנה: טל. 08-438506
לוד: טל. 08-224971 (אחה"צ)

רשת קורסים ארצית: 431260, 03-263487.
מכינה קדם אקדמית: גבעתיים, ירושלים.
הכנה לבחינות בגרות: ירושלים, באר שבע, ראשל"צ, תל-אביב "בי"ס אביב" - טל. 4-03-263111.

המכללה למינהל
מיסודה של הסתדרות הפקידים

נתיב פתוח - לעתיד בטוח!

מכללות ומכונים